

PRINOS K NAGLASU
U
(NOVO-)SLOVENSKOM JEZIKU
I
HRVATSKOJ KAJKAVŠTINI.

NAPISAO

M. VALAVEC.

*(Preštampano iz CXIX. i CXXI. knjige Rada jugoslavenske akademije
znanosti i umjetnosti.)*

U ZAGREBU
TISAK DIONIČKE TISKARE
1895.

PRINOS K NAGLASU
U
(NOVO-)SLOVENSKOM JEZIKU
I
HRVATSKOJ KAJKAVŠTINI.

NAPISAO

M. VALAVEC.

*(Preštampano iz CXIX. i CXXI. knjige Rada jugoslavenske akademije
znanosti i umjetnosti.)*

U ZAGREBU
TISAK DIONIČKE TISKARE
1895.

VII.

Naglas u adjektiva i pronomina.

I. U adjektiva.

a) U krańskoj slovenštini.

Meminisse juvabit da mi u krańštini znakovi ' ° i ` nad e i o rabe za oznaku i glasa iliti izgovora i naglasa te é ê ó ô znače usko iliti zatvoreno e o i to é ó dugo otegnuto naglašeno usko e o, a ê ô dugo otisnuto naglašeno usko e o; dočim è ò znače dugo otegnuto naglašeno široko e o, a ê ô dugo otisnuto naglašeno široko e o, pak ě ǒ kratko otisnuto naglašeno e o. — Pamti i: ` nad a i u (à ì ù) znači kratki otisnuti naglas; ɛ je poluglasno, a za naglašeno poluglasno rabi od nevoje okrenuto è: ɶ.

1. Naglas na zadńem slogu.

a) Otisnuti kratki u sing. nom. m.

Kao nieko pravilo je u krańštini, barem u goreńštini, da otisnuto kratko naglašeni vokal u zadńem slogu kad kakovim god prirastom dođe u sredinu riječi dobiva otegnuti naglas. To se je pravilo javilo kod supstantiva od jednoga sloga i onih od dva i više sloga, kojim ima zadńi slog otisnuti kratki naglas: bràt bráta, miš miši, otěp otépa, mrlíč mrlíča, otròk otròka, pokòp pokópa itd. To pravilo vaļa i za ovako naglašene adjektive: stàr stára, sit síta, gòl gòla, vřl vřla, řjáv řjáva, zelèn zelèna itd. Levstik die slove-

nische Sprache 26 veli: „stàr člôvek heisst *ein* alter Mensch, stàri člôvek *der* alte Mensch, stàra žèna bedeutet aber sowohl *die* alte als auch *eine* alte Frau“. To ne vrijedi za goreńštinu, òj je stàra žèna *eine* alte Frau, a *die* alte Frau: stàra žèna. Levstik nije osjećao dvije vrsti naglasa.

aa) U adjektiva od jednoga sloga. Najobičniji jesu: màl plàh pràv ràd slàb stàr zdràv znàn žàl, čil čist mil siù sùt sùv tih, ùb, vèl, brèj jèšè vèšè zrèl vrèl, gòl hròm nòr nòv prèst tròm, dòlg pòln tòlst, hrl vrl, tješè zpl — U nih ostaje otisnuti naglas samo u nominalnom sing. nom. masc. i u acc. kad je jednak nominativu, u ostalim se padežima mijenja na otegnuti. Tako biva najobičnije. Nu često pada naglas na zadnji slog i to kao otisnuti dugi u sing. nom. acc. neut. gen. i acc. fem. u plur. nom. i acc. u sva tri roda; u sing. inst. fem. ima zadnji slog otegnuti naglas vaĽada, jer je stegnut od izvorno dva sloga (-ojo). U goreńštini mogu imati svi oblici otisnuti kratki naglas na zadnjem slogu osim sing. nom. fem. Evo primjer :

Sing.

nom. stàr, stàra, stàro starò starò
 acc. stàr, stàro starò starò, stàro starò starò
 gen. stàrega staregà, stàre starè starè, stàrega staregà
 dat. stàremu staremù, stàri stari, stàremu staremù
 istr. stàrim starim, stàro starò, stàrim starim
 loc. stàrem starèm, stàri stari, stàrem starèm.

Plur.

nom. stàri stari stari, stàre starè starè, stàra starà starà
 acc. stàre starè starè, stàre starè starè, stàra starà starà
 gen. i loc. stàrih starih
 dat. stàrim starim
 istr. stàrimi starmi.

Dual.

nom. i acc. stàra starà starà, stàri starè starè, stàri starè starè
 gen. i loc. stàrih starih
 dat. i istr. stàrima starimà.

U goreńštini ega em emu glase Ёга, Ём, Ёмо: stàr'èga star'ègà, stàr'èm star'èm, stàr'èmo star'èmò; — i, ih, ih im, ìm, imì, imì ima,

imà glasi ъ, њh, ѝh ѝm, ѡmъ, ѡmъ ѡma ѡmà: stàrъ stàrъh starъh stàrъm starъm, stàrъmъ starъmъ, stàrъma, starъmà, a gdje ne pači izgovoru poluglasno u nenaglašenom i nezadubem slogu gine: stàrga stargà, stàrma starmà, stàrmъ starmъ. Sing. dat. instr. i loc. glase obično jednako: stàrmo starmò. — U plur. nom. i acc. nastavak a glasi e: stàre starê starè. — U sing. nom. fem. govori se u nekim adjektivima često otisnuti naglas: sita tiha zdràva čista slàba i možda još u kojem.

Evo primjeri iz knige:

čist: *čistega*: preš. 77 mlad ribič od *čistiga* ognja vnet po mórju je várno veslál več let. — *čiste*: preš. 137 kjer porošèno od ljubezni *čiste* kalí kar žláhtniga je žène zále. — *čisto*: preš. 106 sim zvédil de vést *čisto*, dóbro djáúe svet zanič'váti se je zagovóril. — *čiste*: preš. 101 Slovènci bódo brali búkve *čiste*. — *čistò*: preš. 22 kak je *čistò* morjé!

sit: *sit*: ravn. 2, 216 *sit* že je bil nebeških občutlejev. — *síte*: škriin. prip. 27, 20 človeške očy ne bodo nigdar *síte*.

siv: *sivo*: ravn. 1, 66 pod zemlo še spravi od žalosti mojo *sivo* glavo.

mil: *milo*: preš. 5 stráne, *milo* se glasíte, *milo* pèsmica, žalúj. — *milega* ravn. 2, 94 nekaj *miliga*, ki se mu iz očesa in besede kaže, jima sree da. — *mili*: ravn. 109 bodimo *mili* in usmileni. — *milih*: preš. 75 ki pél v tak *milih* glásih je od ljubezni rán.

tih i tih, *tih*: Ezav je bil zadržána divjiga, Jakob *tih* in polhèven. — *tího*: škriin. sir. 21, 23 norèc se glasnú smeja, móder móž pak se bó komaj *tíhu* nasmejál. — *tíhem*: preš. 164 še le v pokóji *tíhim* hladne híše, ki péle vá nó tèmna pót pogrèba, počíje.

plàh: *plahè*: lev. 1, 258 *plahè* oči srepó na jedno mesto zró.

ràd: preš. 59 vé kdor očéta práv pozná, de *ràd* otrók se usmíli. — *ràda*: preš. 81 pomíslí, de v jópicí dèklica gospá bi *ràda* vsáka bilà. — *radò*: kast. cyl. 381 sreč te ljubezni ima dosti usèš, *radú* posluša tega kateriga lubi. — *ràdi*: traun u predgov.: jest vejim de svètu písmu *ràdi* beréte. preš. 47 *ràdi* dali bódo Turki zá nó naše vam rojáke. — *radì*: dalm. jez. 56 *radý* ležé inu spé. — *ràde*: preš. 6 vé bi né hválo *ràde* péle.

slàb: preš. 102 duh ponémèeni *slàb*, vòlni so krémpji bilí. — *slábo*: škrib. 1, 22 čas sim *slábo* zapravil. preš. 17 právíjo vúnder de *slábo* plačilo, kdor me pri tèbi zatóži, dóbó; 51 od séje meni *slábo* je. — *slabò*: škriin. pok. 3, 147 moj duh od tvojiga duhá

oživlen je sicer volán, mesú pak je *slabó*. lev. 1 216 svet *preslabó* plačuje naša dela. 2, 92 vaša reč bo z máno *slabó* podprta. — *slabó*: lev. 2, 118 slovenski Pegaz šel je na Golavec s travo *slabó* se redit. — *slábi*: škrb. 1, 155 glej kakó *slábi* izgledi grešnih kristjanov nam znajo h dobrimu služiti. — *slabi*: škrb. 1, 415 deslih smo od nature *slabi*, nas vender zamore molitev močne striti. — *slábe*: preš. 144 lej tórej poezije rédke so in *slábe*. 127 *preslábe* péti bôje vam slovčče pojó Krajnic lepôto môje strúne. — *slabê*: lev. 1, 84 misli me skrbé, da so o tem besede človeške *preslabé*.

stár: *stára*: je ľúbemu ľúbca, lepôte evét, umrla *stára* ôsemnajst lét. — *stári*: traun u predgov: S. Ambróž spričuje de so mládi in *stári* v cerkvah psalme péli. — *stari*: preš. 58 mladí, *stari* iz hiš hité ukánu trúm napróti.

zdráv: preš. 57 al *zdráv* je kar se lóčil, ni pisal ne poróčil. — *zdráva*: preš. 9 ako spáva, naj bo *zdráva*. — *zdrávo*: preš. 74 srcé še býje, še čútiti je rávno tak gorkó, ko de biló bi v prsih še *zdrávo* in živó. — *zdrávega*: traun 37, 8 na mojim meši nič *zdráviga* ny.

ľub i češće ľub: *ľubó*: ravn. 1, 198 bogá ti bodi *ľubó*. 2, 242 Jezus ga je *ľubó* pogledal. preš. 31 bom vabila na kosila kógar mēni bó *ľubó*. 34 kaj pa je tēbe trēba biló, déte *ľubó*, déte lepó? — *ľubi*: dalm. predg. 35 so ty *ľuby* sveti apostoli ľudy od sebe le na samiga Kristusa vížali. ravn. 2, 138 taki očetovi otróci mu bodo tudi v negovi nebeški hiši enkrat *ľubi*.

dölg i dölg: *dölgó*: ravn. 1, 33 mrtvo morje *dölgó* je oko! tri-deset ur hodá. — *dölgega*: preš. 57 se kráľ in cesarica sta že vünder omečila, prepíra trúdna *dölziga* med sábo se umirila.

pöln i póln: škriin. prip. 27, 20 pèkel ne bó nikoli *pöln*. — *pólna*: škriin. prip. 130, 2 duša tēh katēri postavó prelómijo, je *pólna* hudobíje. — *pólno*: traun 37, 8 moje ľedje je *pólno* zmotiáv. — *pólna*: preš. 151 in pláčane so póta *pólne* trúda.

gòl: ravn. 1, 187 vse to je vunájšina, *gòl* videz. — *goló*: rog. 2, 97 per teh kristjanih zabstojn, praznu, *golú* inu nenucnu je níh imè christiansku. — *gòla*: ravn. 1, 303 *gòla* nedolžnost in pamet je je. — *gòlo*: ravn. 1, 222 si je v lastnih očéh prazno in *gòlo* nič bila. — *gòli*: ravn. 1, 290 dobre voľe so pr *gòli* čisti vodi. — *gòlega*: ravn. 1, 140 stori dobro iz *gòlega* dobička. — *gòle*: ravn. 1, 158 ktiri pride iz *gòle* pokoršine do očeta. — *gòlim*: ravn. ber. 35 je mogel pod *gòlim* nebam prenočiti. — *gòli*: ravn. 1, 28

Abraham vidi de možjé niso *gòli* ludjé. 1, 223 *gòli* so nogradi brez perja in grozdja. — *golì*: lev. 25, 75 privrgó se mu *golì* potepuhi.

hròm: *hròmemu*: rav. ber. 187 *hròmimu* bodimo noga. — *hròmih*: rav. 2, 176 veliko slépih, *hròmih*, jétičnih in tacih bolnikov je ležalo v tim poslopju.

nòv: preš. 147 Slovéncam *nòv* počt tvoj vénee vije. — *novò*: škriñ. pridg. 1, 18 ne more nobeden reči: polej to je *novú*. — *nòve*: preš. 101 pržgál si žárk mi *nòve* lúči. — *nòvi*: preš. 174 po *nòvi* krvi vpije. — *nòve*: preš. 69 védno izgóvore *nòve* zmislúje. — *novê*: lev. 1, 36 stvarí *nové* mu ura vsaka podaje.

pròst i *pròst*: *pròst*: rav. 1, 157 jez sim *pròst* Filišcan. — *prosti*: dalm. jez. 45 ne mogo te butare *prosty* biti. lev. žup. 91 prevòdni vozóvi so *prosti* od mitarine. — *prostà*: dalm. jez. 2 taku hočeva my dva te prsege *prostà* biti. rog. 2, 85 Petrus inu morebiti tudi Andreas bil je ožejnen, ta druga dva pak Jakob inu Joanes *prostà* inu ledig.

màl ima pravilni naglas, a u sing. neut. kad znači *ein* wenig, etwas gubi naglas kao proklitika: daj mi *mälò* (gor. bez o: *mäl*) kruha gib mir ein wenig brod, a kad znači wenig glasi pravilno: málo (gor. bez o: *mál*): preš. rodile vé ste mèni evétja *málo*.

pràv je prešao gotovo posve u izvjestnu deklinaciju pa ima za otisnuti naglas: pràvi pràva pràvo pràvega itd. a kad u srednem rodu rabi adverbijalno, govori i piše se bez krajnjega o: *pràv* (gor. *pròv*): lev. sp. 2, 12 vsaka reč mu hodi *pràv*.

U izvjestnoj deklinaciji vlada otisnuti naglas na početnom slogu a široko o biva usko ô: zdràvi míli lúbi nòvi itd. n p *nòvi*: preš. 159 ž ním obogatímo slovènskih *nóvi* jèzik Ilirjánov. rav. 2, 206 zastoñ razkosá *nóvo* sukúo. — Otisnuti naglas rabi i onda kad dolazi sâm adjektiv (bez supstantiva) s prijedlogom u adverbijalnom značeñu: iz tíha, iz čístá, iz nòva, na nòvo, na dólgo, po málem, po stàrem. n. p. *na nòvo* preš. 145 *na nòvo* bó srcé spet oživélo. — s *pròsta*: lev. žup. 34 prepovedano je s *pròsta* vse kar...

Amo idu adjektivi složeni, kojim je prvi dio adjektiv a drugi obično krú supstantiv: *bràd* (bráda): golobràd golobráda itd., *brk*: belobrk belobríka; *dlàk* (dláka): sivodlák sivodláka; *glàv* (gláva): gologláv gologláva, razogláv, debelogláv, svojegláv, tvrdogláv, potogláv, vrtogláv; *kľùn*: tvrdokľùn tvrdokľúna; *nòg* (nòga): bosonòg bosonóga; *nòs* (nòs): krivonòs krivonósa; *òk* (okò): černoòk černoóka; *plèč* (plèče): širokoplèč širokopléča; *prst*: tenkopríst tenkoprísta;

rit: srborit srborita; *rög*: krivorög krivoröga; *rök* (róka): dolgorök dolgoröka (i prema róka i dolgoróka), golorök; *üh* (uho): dolgoüh dolgoüha, klapoüh; *üst* (ústa): širokoüst širokousta; *vlàs*: dolgolàs dolgolása, sivolàs itd.; *vrät*: kratkovrät kratkovráta; *zòb* (zòb): brezzòb brezzóba. — *glèd*: grdoglèd grdoglèda; *vid*: kratkovid kratkovida itd.

glàv (gor. gvòv): ravn. 1, 320 star je že bil, ves *beloglàv* Eleacar. rog. 2, 307 cesar bús, *golaglòu* inu ponižin uzal je ta s. križ na ramo. lev. sp. 2, 12 pameten je, *bistroglàv*, vsaka reč mu hodi práv. — *glàvo*: lev. sp. 2, 372 *potoglàvo* je kolo tedaj kadar je toli végasto da se zvráča zdaj na vnéio zdaj na notraío stran ako teče. — *glàve*: rog. 2, 575 prlezal je bíl h úemu ta peklénski satan u štalti ene grde, ostúdne inu *debeloglàve* kače. 2, 165 vidjo ene na pu nágè, bosé, *golaglàve* okuli hodit.

kļùn: *kļúne*: preš. 88 on ob drugi si spomládi zbère tiče *mlado-kļúne*.

rit: *ríta*: preš. 71 prvošila *skoporíta* ti bo komaj sók neslán.

rög: *ròge*: lev. sp. 2, 4 voli ženem *vítoròge*.

üst: *ústo*: lev. sp. 2, 5 črke néso prelepé, *krivoústo* se drzé.

tšč ima " na zadnem slogu: tšča tšče tščega itd. ili na prvom slogu: tšča tšče tščega itd., ili oteže ɛ na á: tášča tášče táščega itd.

zļ u ostalim oblicima gubi poluglasno a naglašuje se: *zļ* *zlà* *zlò* acc. *zļ* *zlò* *zlò*, gen. *zļga* *zļgà* (*zļega*), *zlè* *zlè*; dat. *zļmù* *zļmù* (*zļemu*), *zli*; istr. *zļim*, *zlò* (*zlò*), loc. *zļem*, *zli*, pl. n. *zli* *zli*, *zlè* *zlè*, *zlà*, acc. *zlè* *zlè*, *zlà*, gen. loc. *zlih*, dat. *zļim* (*zļem*) istr. *zliimi* *zliimi*; dual nom. ac. *zlà* *zlà*, *zli* *zlè*; dat. istr. *zlima* *zlima* (*zļema*) n. pr. *zlò*: lev. sp., 1, 112 sebi je na *zlò* rojeno; *zlè*: 1, 105 za vse kar sem in še trpím besede *zlè* ne govorím.

bb) U adjektiva od dva i više sloga

α) s nastavkom u kom ima poluglasno koje u ostalim oblicima ispada.

Amo idu adjektivi od dva sloga s nastavkom *ɛk in ɛl* i *ɛv*. Ovi gotovo svi mogu imati u sing. nom. masc. otisnuti kratki naglas na poluglasnom: *dolžɛn* *potɛn* itd. *tɛnɛk* *šibɛk*, *svetɛl*, *mrtɛv* itd., ali se u svima poluglasno može promijeniti na dugo *a* koje dobiva otisnuti naglas: *tɛnák* *šibák*, *dolžán* *potán*, *svetál*. Uz to može naglas skočiti za slog natrag prama početku riječi i to obično kao otegnuti gdje se poluglasno u prvom mijenja na *a*: *lágɛk* *bridɛk*, *bòlɛn* *támɛn*; ali poluglasno može i ostati, a onda je kratko: *tɛnɛk* *tɛmɛn*, a to vrijedi i za ostale oblike: *tánka*

tanka, támnega tǎmnega itd. — U ostalim oblicima poluglasno iz nastavka ispada a naglas je raznolik: ili je na početnom slogu otegnuti: lálhka lálhkega itd. kròtka kròtkemu itd. ili u ñekim padežima otisnuti dugi na zadñem slogu i to u sing, nom. neut.: lǎhkô težkô; u sing. acc. fem. lǎhkô težkô, u sing. gen. fem.: lǎhkê težkê; u nom plur. u sva tri roda: lǎhkí lǎhkê lǎhkâ, u plur. acc. lǎhkê lǎhkâ; u dual. nom. i acc.: lǎhkâ lǎhkê; a u sing. instr. fem. ima otegnuti dugi: lǎhkó; u goreñštini dolazi u svim oblicima na zadñem slogu otisnuti kratki naglas: lǎhkà lǎhkò, lǎhkǎgà lǎhkè, lǎhkǎmò, lǎhkím lǎhkímǎ lǎhkímà.

Evo ovako:

nom. kǎsǎn kǎsân kǎsǎn kǎsǎn, kǎsnà kǎsna kǎsna, kǎsnò kǎsno
kǎsnò kǎsno

acc. kǎsǎn kǎsân kǎsǎn kǎsǎn, kǎsno kǎsnò kǎsnò kǎsno

gen. kǎsnega kǎsnegà kǎsnega, kǎsne kǎsnê kǎsnǎ kǎsne

dat. kǎsnemu kǎsnemù kǎsnemu, kǎsni kǎsnì kǎsni

instr. kǎsním kǎsním kǎsním, kǎsno kǎsnó kǎsnò kǎsno

loc. kǎsnem kǎsnèm kǎsnem, kǎsni kǎsnì kǎsni.

nom. kǎsni kǎsnì kǎsni, kǎsne kǎsnê kǎsnè kǎsne, kǎsna kǎsnà
kǎsnà kǎsna

acc. kǎsne kǎsnê kǎsnè kǎsne, kǎsna kǎsnà kǎsnà kǎsna

gen. loc. kǎsnih kǎsnih kǎsnih

dat. kǎsnim kǎsním kǎsnim

instr. kǎsnimi kǎsním kǎsním.

nom. acc. kǎsna kǎsnà kǎsnà kǎsna, kǎsni kǎsnê kǎsnè kǎsni

gen. loc. kǎsnih kǎsnih kǎsnih

dat. instr. kǎsnima kǎsním kǎsnima.

U goreñštini nastavci i ih im imi ima, ega em emu glase ь ѣh ѣm ѣmъ ѣma, ѣga ѣm ѣmo.

Evo primjeri iz kúige:

bolǎn: *bolán*: kast. cil. 56 ta bogati je na svojm srei vus *bolán*. 141 v eni uri ne more biti *bolán* kir je zdrou, zdrou kir je *bolán*. škrb. 1, 280 *bolán* sim, ozdravi me. ravn. 2, 161 ñegov hlapec je bil v smrt *bolán*. preš. 83 v hiši leží moj ôća *bolán*, lev. žup. 54 kdor je sramno *bolán* ali gárjav. lev. 1, 48 *bolán* sem v globòcem dnu srea. 1, 250 kakó sem se pozno po nôçi pritèpel *bolán* ves

domú. — *bolnô*: škriň. pok. 2, 64 moje srce je *bolnú*. preš. 168 srce veselo in *bolno* trpéče vpokój'le bódo grôba globočine. 185 mož bôžji mi srce *bolno* ozdrávi. — *bolno*: rav. ber. 209 velika vročina od peči je vselaj nezdrava: glavó stori *bólno*. — *bolni*: dalm. modr. 17 so samy *bolny* postali. — *bólnim*: rav. m. pov. 87 le starim, *bólnim*, betèžnim mi dajemo v bóga jme.

brdk: *brdkà*: preš. 69 bilà je kraľica níh Urška *brhkà*. — *brdkô*: jap. prid. 2, 136 ali ne gvanta on tē druge prav *brhkú*? (— *d* pred *k* prelazi u *h*: brhka, a odatle je i u sing. nom. m. *k*: brhok).

bridk: *britkô*: škriň. modr. 14, 15 je oča prezgódno smrt svojiga syna *britkú* objókal. rav. 2, 273 komu ni nad Izraelcov trmo in trdovratnostjo *britkó*? preš. 67 duhóvi so *britkó* to pesem zatulili. 106 mladóst, po tvoji tēmni zárji srce *britkó* ždihúje. lev. 1, 94. kakó je to *britkó*! — *britko*: preš. 119 noč *britko* sliši zdihováti me. — *britkega*: škriň. prip. 31, 16 dajte vina tēm, kateri so *britkiga* srca.

cvetn: *cvetnô*: lev. 1, 137 peresa *cvetno* dišeča v gredi solnčnej plamené. — *cvetnê*: lev. 1, 60 tecíte, drage pesni moje, tja v pozabljivosti morjé, da vas mladenič ne zapoje ni deve zapojó *cvetné*.

čutn: *čután*: lev. 2, 66 vseh petdeset tednov sem pazil *čután* da . . 2, 71 jutri bodem sam *čután*. — *čutnà*: lev. sp. 1, 184 če nam srce póka, tvoja trda roka *brezčutnà* grmi.

dólžen: rav. 2, 214 mu je bil . . pétsto srebrnikov *dólžen*. 2, 257 ktiri mu je *dólžen* bil sto desetakov, 2, 293 de bi ne bil *dólžen* tempelnine opravlati, — *dolžân*: schönl. 211 kateri vbye, ta je sodbe *dolžân*. kast. cil. 5 vsaj si *dolžân* se vus nemu podati. 270 si *dolžân* pregrešnike pokregati. jap. prid. 1, 161 kaj ti nisi obememu človeku nič *dolžân*? rav. 2, 259 kolko si *dolžân* mojimu gospodu? lev. žup. 3 odbor je *dolžân* da se skrbi za ubožce. lev. 1, 11 tebi svet *dolžân* je slavo. 1, 160 ako se nesi naživel mladosti, ž ňo se razstati si vendar *dolžân*. — *dolžnà*: jap. prid. 1, 15 plačaj kar si *dolžná*. — *dolžni*: kast. cil. 213 smo *dolžny* pred ňim gori vstati. jap. prid. 1, 172 smo *dolžny* vse štuke naše vere znati. škrb. 1, 20 čas ktiriga smo *dolžni* bogó dati. 1 164 smo vse strili kar smo *dovžni*. rav. ber. 40 smo mu posebno ľubezen, zvestôbo in spoštovaňe *dolžni*. lev. žup. 143 župani so naj prvo *dolžni* da . . — *dólžni*: rav. 2, 208 le kar smo *dólžni* bili, smo storili.

drobîn: *drobân*: lev. 1, 284 kar najde me psiček *drobân*. — *dròbne*: čb. 5, 7. kaj žvrgolé si neba *dròbne* tice? — *dròbnih*: rav. ber. 43 za nimi jih poraste sedem *dròbnih* sentjavih klasov.

drzîn: *drzân*: lev. 1, 281 vzél si orožje, svétlo brán, na koňa gospodněga sél *drzân*. 1, 258 ženin do praga stopi *drzân*.

glasîn: *glasjn*: preš. 73 zasliši med mrlíči gospód *glasèn* prepír. — *glasân*: preš. čb. 5, 17 zapoje v čast Marije zvon *glasán*. lev. 1, 135 vsaka (cerkev) ima zvon *glasán*. 1, 259 petelin zapel je veselo-*glasán*. — *glásin*: preš. 154 veséle unih *glásen* hrup oznáni. *glasnò*: škrič. sir. 21, 23 norè se *glasnú* smeja. škrb. 1, 22 govorita *glasnò*, preš. 154 *glasnò* so strúne péle. lev. žup. 75. nihče naj si pod úho ne potiče starega svarila katéro se nikoli *preglasnò* ne pripoveduje ljudém: z ogném se ni šaliti. 1, 109 srcé mi od rádsti vriska, do neba mi vriska *glasnò*. 1, 127 prvo ptiče je *glasnò*. 1, 123 vse solnea se v petji *glasnò* veseli. 1, 241 tolklo jej sree *glasnò*. 1, 266 zjoka se deklica *glasnò*. — *glasnò*: preš. 177 ne slíšiš kak *glasnò* trobénta pôje!

gnojtn: *gnojnê*: dalm. jez. 1 od podplatov do vrh glave ništer zdraviga nej na nemu, temuč rane inu proge inu *gnojné* grče.

gòden: rav. 1, 337 kdor po nih živí, k vsimu je on *gòden*. 2, 219 nihčer ni *gòden* božjiga kraľestva kdor za plug prjema in se za sabo ozira. — *godni*: jap. prid. 2, 164 pusty ñe taku dolgu živiti de *godny* postanejò. — *gòdne*: rav. 2, 275 *gòdne* tega zveličaia nas le svetòst dela. — *gòdnih*: rav. 2, 40 vse razveseluje on kar jih je *gòdnih* vesela.

gòrik: rav. 1, 266 *gòrek* lastovjek iz lastoviga gnézda mu je v oči prtel. ber. 18 bog pošle *gòrek* veter. 100 pošli našim pošam *gòrek* dež. — *gorák*: kast. cil. 379 govori z bugom kakor en práh inu pepèl od ogela božje lubézni *gorák* inu hiter. škrb. 1, 239 o de b' bil pač mrzel al *gorák*! 1, 286 vprašáš ktirkrat sam sebe, al si mrzel al *gorák*? lev. 1, 34 v kraj prisòjen in *gorák* ustanòvim si ulháak. 2, 37 tretji dan, četvrti mine predno zopet je *gorák*. 2, 55 bodi *gorák* ali mrzel nóvega leta dan, vendar je zimski oblèčen kmet in meščan. — *gorkò*: rog. 2, 262 skuhaj v mleki pšenične moke in le tó *gorkó* vzeme inu to nogó obeži ter boš ozdravil. preš. 74 srcé še bije, še čutíti je rávno tak *gorkó*, ko de biló bi v prsih še zdrávo in živó. lev. sp. 1, 259 pri črnih menihih po zimi *gorkó* je, po leti je hlad. 2, 42 rodi se leto *pregorkó*, mušie in muh je vse živó. — čb. 5, 62 bo bog že dal *gorkó* spomlád. — *gòrko*: rav. ber. 147 dvoživke imajo rudečo *gòrko* kri.

grenak: *grenak*: rog. 2, 266 le ta *grjenak* je škriin. sir. 41, 1 o smrt! kakú *grenak* je tvoj spomin človeku. škrb. 1, 100 kaj more to za en dar biti . . . *grenak* pa vender vesel. — *grénka*: lev. 1, 70 *grénka* solza pere za te moje lice. — *grenkô*: škriin. prip. 5, 4 nič poslednu je kakòr pélin *grenkú*. sir. 18, 18 noréc *grenkú* oponósi. škrb. 1, 146 kak *grenkó* ti bo v greho vmreti. lev. 1, 229 jaz pitje bila sem sladkó, zdravilo ustom jaz *grenkó*. — *grénkega*: preš. 166 navádile *grénkiga* so ústa se bokála. — *grenkê*: lev. sp. 1, 49 *grenkê* solzé v očéh bliščé. — *grénke*: lev. 1, 157 tu doli moré nas *grénke* skrbi.

hladn: *hladân*: preš. 75 ko mine zór *hladân*. lev. 1, 276 on bil je ko prstan na roci *hladân*. — *hladnô*: lev. 1, 179 sreé do dna je *hladnó*. — *hládno*: lev. žup. 51 tacega je položenega na *hládno* postelo na láhko drgniti. — *hladné*: lev. 1, 225 deklê je zajémalo v vedro vodé, v kóvano vedro vodíce *hladné*. 1, 241 ljubica sedéla v pokoji sence je *hladné*.

kaln: *kalnô*: jap. prid. 1, 23 kaj za enimu s črnimi oblaki prevlečenimu nebu bom jest negovu *kolnú* čelu prglihal.

kasn: *kasnô*: kast. cil. 233 on rejs *kasnú* oblubi. lev. sp. 1 101 modrost besed mi je odkrita če tudi mnogo *prekesnó*. — *kasnê*: rog. 2, 387 iz katérik mokrút pride nim (*ženam*) de so šepke slabe mehke *kasnê* strašnê inu boječe.

krepk: *krepâk*: lev. 1, 44 olomuški grad obdaja reka bistra, zid *krepâk*. lev. 1, 154 zarod je hodil po zemji *krepâk*. — *krepkâ* (gor. krfkâ): lev. 1, 259 a zdajci je pesen *krepkâ* zazvenéla. — *krepkô*: lev. 1, 255 telesa teló drži se *krepkó*.

krhk: *krhkô*: lev. 2, 263 mi grlo je suhó, tí govôri, a *krhkó*.

krotk: *krotâk*: kast. cil. 156 izpluvaj vun iz sebe tó hudobno jezo, taku bós pohleven, *krotâk*, rog. 2, 298 ta bil je *krotâk*. 399 u te častè se ni preuzel, stâl je *krotâk* inu ponižin. škrb. 1, 101 človk! bodi *krotâk*, 313 pole, toj krajl pride k tebi *krotâk*. preš. 113 pésem káže dovôl kâk je naš ôče *krotâk*. — *krotkô*: škriin. sir. 4, 8 odgovory nému mirnu inu *krotkú*. — *kròtko*: ravn. ber. 33 izvolil si ti *kròtko* pastirsko živjeñe. — *krotkî*: jap. prid. 2, 9 de bi bily ponižni, *krotky*. — *krotkê*: lev. sp. 1, 150 véim da si želíte mladé *krotkê* ženice. 2, 291 vse besede vam *krotkê* in ob jednem so rezné.

lastn: *lastân*: kast. cil. 27 zakaj zdajci ne slušaš dokler se ne yšce tega kir zapoviduje, ampak tvoj *lastân* nuc? — *lastnô*: kast. cil. 257 on nyč ne držy za svoje *lastnú*. jap. prid. 1, 129 je naše

lâstnú sreč naš nar večši sovražnik. — *lastni*: dalm. 1 mos. 47 my bomo Faraonovi *lastny*. jez. 145 ti dolgi ljudje v Sabi bodo tvoji *lastny*. — *lastnè*: jap. prid. 1, 347 ti zapeleš s pohujšauam eniga otroka tvoje *lâstnè* matere. 2, 181 iz *lâstnè* močy se nič ne more striti.

lgꝛk: *lgâk*: škrb. 1, 224 ako potrpežljivo trpim, jè križ bel *lohák*. lev. sp. 1, 90 leti leti, drobni ptič . . . v Svetem Vidu se *legák* na dèsnico zvij. — *lhhà*: jap. prid. 2, 181 tvoja butara, o moj bog! je *lohká*. lev. 1, 213 po gorah srna skokonoga leta, *lehkà* v zelenem bukovji prebiva. — *láhka*: škrb. 1, 92 ta poprava kolker pred se začné, tolko bel *láhka* je. — *lhhô*: škriñ. prip. 14, 6 razvumni se *lohkú* navučę. škrb. 1, 17 režaleñe enga bóga ne more *lohkó* zadosti objokano biti. lev. žup. 76 pepél tja spravlati kjer se *lehkó* kaj vnáme od ñega. 1, 42 oj ribice, vi *lehkó* neskrbne v potocih se igrate. 1, 196 še Kaju bi se *lehkó* bil izpokoril. 2, 90 ali méniš da sem kamñiti bedák ki *lahkó* ga dreza in suje vsak. — *lhhô*: preš. 99 *lahkô* boš v kózji róg ugnál Slovénce. lev. 1, 214 *lehkô* verjameš. 2, 96 kdor na se *lehkô* dve topli sukñi obesi, skrbi za plašć i kožuh že o kresi. — *lhhko*: lev. 4, 38 nekoliko misli ter *lhhko* spoznáš, ka vera ti v mé ne pomaga. — *lhhê*: jap. prid. 2, 224 tudi nemogočne rečy si my kakor *lohkê* naprej postavimo. preš. 70 urno ta dva sta po pódu zletéla ko de bi *lohkê* peretnice iméla. — Pamti i adv. *lhhà*: jap. prid. 1, 56 spoznam de bi en bel prprost človek ne mogel tokú *lohká* eniga duhá poznati, preš. 80 sto zlátih je slúžil dvakrat štír, *lohká* bi s tem in kar bo dobil še zráven, ženico, otrôke redil. — *láhka*: ravn. ber. 47 Jakob jim je dal svojiga ljubiga sinu, pa s kolikošno britkostjo je svojiga ljubéika od sebe dal, si *láhka* mislimo. — U sing. nom. masc. bilo bi jedino pravo pisati lgꝛk lgâk i lágꝛk, a kad *g* dođe tik pred *k* izgovara i piše se *h*: *láhka* *láhka* itd., a iz ovih oblika je po analogiji *h* došao i u sing. nom. m. láhek; a danas se *l* govori *lo*: lohꝛk lohka itd.

mastn: *mastnè*: fant. 207 zmešajte letó z enim funtam *mastné* jilovce.

medn: *mednè*: lev. 2, 33 kakó li iz *medné* bi se posode kapla grenka kačjega otrôva kedaj pila!

mehk: *mehâk*: ravn. 1, 141 strah dati jima je bil starček vse *premhák*. — *mèhka*: škriñ. prip. 25, 15 *mèhka* besęda trdobo omečy. — *mehkô*: škriñ. prip. 29, 21 kateri svojiga hlapca od mladosti *mehkú* gori redy, bo ñega potler svojoglávniĝa čutil. lev.

sp. 1, 257 naglo a zopet *mehkó* v radostnih plesalcev sredo obje- tega rine. — *mèhkega*: preš. 43 bil gódec je *mèhkiga* srcá. — *mèhki*: škriñ. prip. 18, 8. *mèhki* ljudje bodo stradáli. — *mehki*: jap. prid. 1, 73 so še mlady inu *premekhy*. — *mekke*: rog. 2, 387 žene so šepke slabe *mehkè* . . . jap. prid. 1, 247 roké nogę vidiš od železa neusmilenu prebyte, katere so bile enkrat takú *mehke*. (*hk* stoji za *kk*: meh**h**k za me**k**k.)

mirn: *mirnó*: lev. sp. 2, 54 možu in ženici na rámenih *mirnó* čerím . . . inače obiènjije *mirn* *mirna* *mirno* itd.

móčen: rav. 1, 97 kdo je kak *móčen* po tvoje, gospod? — *močán*: kast. cil. 17 tačas sturi se *močán*, premozi sam sebe. 239 en *močán* mož se ne postavi zuper vsaki ričej rog. 2, 343 *močán* ni nihče kakor je naš gospud. škriñ. prip. 16, 32 gorši je potrpežliv kakor *močán* člověk. 24, 5 vučén člověk je *močán*. škrb. 1, 262 en *močán* veter tudi nar močneši drvesa v boršti okoli vrže. rav. ber. 125 bog je dosti *močán* otéti nas. lev. žup. 80 te naprave so *močán* steber samozakonu. — *močnó*: kast. cil. 239 ondi on *močnú* stojy, kir drugi se do tal šibè. škriñ. prip. 11, 10. zavolo pravičnih srče se bo mestu *močnú* veselilu. jap. prid. 2, 82 gorje vam kateri znate *močnú* vinu pyti. škrb. 1, 153 iz tega vúčimo kakó *močnó* je skaženo človeško sreč, kakó *močnó* je k hudimu nagneno. lev. 1, 217 nekaj dnij nebó *močnó* dežúje. 2, 58 krt *močnó* izriva zemljó. 2, 122 stvarí na sveti štiri so ki se mi gnuse *premočnó*. — *móčno*: rav. ber. 27. sólnee je *móčno* prpé-kalo. — *močni*: jap. prid. 2, 124 ste bogati, veliki, *močny*. — *móčni*: rav. ber. 75 narodi so *móčni*. — *móčne*: rav. ber. 151 desiravno so živali *móčne* in umetne, jih človek premaga in vjame. — *močnè*: rog. 2, 393 iz tem sturil je te druge *močnè* inu srènè. — *móčna*: rav. ber. 167 vrtune vstanejo, če *móčna* vétra nasproti pišeta.

motn: *motnè*: lev. sp. 1. 188 oči *motné* povzdigajo rojaki.

mračn: *mračán*: lev. sp. 1, 63 za tó molčím *mračán*, potrt. 1 96 molčalen in *mračán* želím se v grob tihoten. — *mračni*: lev. sp. 1, 53 jaz vidim te ko se na dalni poti dviguje prah, ko romar na brvi v *mračni* temoti trepeče plah.

plašn: *plašnó*: lev. sp. 1, 241 ľuba *plašnó* s trepalnico odela nedolžna lica je mladó. — *plašnó*: preš. 72 kaj gledaš tak *plašnó*? — *plašni*: lev. sp. 1, 286 *plašni* padó na zemľo. — *plášne*: preš. 51 tam se *plášne* srnice pasó. — *plášnimi*: preš. 17 íšeš okoli me s *plášnim* očmi.

potъn: *potân*: lev. sp. 1, 229 jaz lila sem denašii dán po kmet-skem lici vtok *potân*. — *potnô*: lev. sp. 1, 291 kaj steklo čediš *prepotnô*?

prašъn: *prašân*: lev. 1, 230 za stari greh skakucaj le *prašân* po tleh.

prhъk: *prhkâ*: lev. sp. 1, 291 zahrešči pod nim deskà in pre-lomi se *prhkâ*.

ravъn: *ravân*: čb. 5, 35 nožica okrôgla, život ne *ravân* nabosti me mogla, sošteti ne rân. — *râvna*: lev. sp. 1, 198 ko se povodeň razlijê globoka, vsa *râvna* morja zemļa je široka. — *ravnô*: lev. sp. 1, 127 leži leži *ravnô* poļe (nar. pes).

rezъn: *reznê*: lev. 2 291 vse besede vam krotké in ob jednom so *reznê*.

rosъn: *rosnô*: lev. 1, 163 veko od solz je po sili *rosnô*.

skačъn skočъn: *skačnâ*: čb. 5, 51 bila čvrsta in okrogla, kakor srna ták *skačnâ*, vneta, živa bôl od ogla, zdaj se vlačim ko meglâ. — *skočnê*: lev. sp. 1, 226 ležála je srna, zvrčála strela, *skočnê* jej nôge smrt dohitêla.

skrbъn: *skrbân*: kast. cil. 346 aku je gdu čez druge postavljen, taku on bodi *skrbân*. lev. sp. 1, 267 deklica vôdna jo pahne v vodô, mladenič ves zmoten plane za nó, brž plane za mlado devico *skrbân*. 1, 269 ko oče zvé da sin je bolân, napreže in v mesto hiti *skrbân*. — *skrbnô*: rog. 2, 261 angel *skrbnû* opominal je preroka de . . . škrb. 1, 13 bom *skrbnô* mirkal na se. lev. 1, 213 povsod so je *skrbnô* iskati jele. — *skrbnih*: preš. 2, 248 kjer vzdignil prej v očeh ne jok *skrbnih* bi tisoč bil je rok.

skrivъn: *skrivnô*: lev. sp. 1, 269 za jedno sem vedel rožico, ki v moje zdravje cvelà je *skrivnô*.

sladъk: *sladâk*: kast. cil. 416 počutim, kaku si ti *sladâk*. škriin. pok. 1, 18 ako bi ljudjê okusli kakú *sladâk* je gospod, bi ony svejt zapustili. škrb. 1, 321 on želi de b' pokusil, kakó *sladâk* je go-spod tim ktiri pravo pokoro delajò. lev. sp. 1, 3 *sladâk* nemir je sree mi objel. — *sladkâ*: čb. 5, 7 razumeš, poméni kaj bučél *sladkâ* gorica? — lev. sp. 1, 110 *sladkâ* so ne usta in lica. — *sladkô*: škriin. prip. 3, 24 tvoje spañe bo *sladkû*. 27, 6 lačnimu je tudi tu greñku *sladkû*. preš. 70 *sladkô* mu nasmêja se Uršika zála. preš. čb. 5, 25 obrodile so trte vince nam *sladkô*. — lev. 2, 241 imela srečo bi *sladkô* katera néga bi ljubila. — *sládkega*: preš. 161 ne védil bi, kakó se v strup prebrača vse kar srcé si *slád-kiga* obéta. — *sladkê*: lev. sp. 2, 257 ljudski glas izpusti se na

goré, išče krme tam *sladké*. preš. 79 kar mu obétate očesa úé, potrdijo kmalo beséde *sladké*. — *sládke*: preš. 89 slavčík zméram od ljubézni bije sreú *sládke* melodíje. — *sladkih*: lev. sp, 85 *sladkih* se zadrž boj.

snežbn: *snežân*: lev. sp. 1, 20 za hribom se hrib dviguje *snežân*.

solzbn: *solzân*: rog. 2, 234 djál je vus *solzân*: Solon Solon Solon! čb. 5, 38 poglej obraz moj bléd *solzân*. lev. sp. 1, 71 uvéli cvet, pošublam te *solzân*. 1, 155 da tudi on ki je izbrán preklinal ne bi te *solzân*, umičem jaz koráke strán. — *solznà*: lev. sp. 1, 278 *solznà* se topita óča in mati.

sopbn: *sopnô*: lev. sp. 1, 80 vso noč nesém zaprl očesa i breme vročiga telesa v strastéh *sopnô* ležalo.

spešbn: *spešnô*: lev. žup. 91 vsako stvar delaj *spešnô*. sp. 1, 228 da mine čas jim boļ *spešnô*, mej sabo govore také.

srčbn: *srčân*: kast. cil. 119 en dobrutliv *srčân* mož svoje govorjeúe preprostu naprej prnese. 250 en tak *srčân* mož préme z močnim sreem vsih svojih zupnikov bodeče strele. rog. 2, 525 bil je on en *srčân* vojšák. škrb. 1, 156, bodi *srčân*, 1, 361 je vesel inu *srčân*. — *srčnô*: kast. cil. 239 močnúst v dvéh ričéh nar več nuca težave inu nevarnosti *srčnú* prestati. škrb. 1, 364 cagovim *srčnô* delati. preš. 63 podpáši, vrzi se *srčnô* (na kóna). — *srčni*: daljn. jez. 10 bodite močny inu *srčny*. — *srčnê*: rog. 2, 393 iz tem sturil je te druge močnê inu *srčnê*. — *srčnà*: rog. 2, 393 ú usem le tem bila sta *srčnà* inu veséla.

strašbn: *strašân*: škrb. 1, 99 kaj more to za en dar biti: *strašân* pa vender troštliv! lev. sp. 1, 252 sinoči sem gledal sèn *strašân*. — *strašnà*: preš. 172 kakó *strašnà* slepôta je človeka! — *strašna*: preš. 172 meñ *strašna* nóč je v črne zemļe kríli. — *strašnô*: jap. prid. 1, 267 *strašnú* je kar je bóg k preroku Amozu govóril. škrb. 1, 99 svetó inu *strašnô* je négovo imé. lev. sp. 1, 86 presladki gospodiči ki zgríñajo se k vám, *strašnô* so ust ohlapnih resnicam in ležàm. — *strašno*: preš. 70 zaslíši na nebu se *strašno* groméne. — *strašni*: jap. prid. 1, 263 kakú *strašny* so le tí grêhi! — *strašnê*: rog. 2, 187 iz katerih mokrút pride nim de so šepke slabe mehke kesné *strašnê* in bojéce. jap. prid. 1, 151 zdaj poklíče on *strašne* viharje. — *strašnê*: preš. 179. *strašnê* mu misli rójijo po glávi.

strupbn: *strupân*: lev. sp. 1, 175 za to se trn vam zdím *strupân*. — *strupnô*: lev. sp. 1, 86 če vseka te v novinah ležíúivo in *strupnô* za táborske pozdrave négovo kdaj peró.

šibk: *šibák*: met. 87 šibk *šibák* schwach, leicht biegsam. — *šibki*: jap. prid. 1, 313 če so *šibki*, jih more opreti.

tъmъn: *tъmân*: lev. sp. 1, 49 v oblák *temân* okó strmí. — *tъmnâ*: škrb. 1, 38 uni hodi po poti ktira je vsa *tamnâ* od črne meglé stemaña. preš. 172 *temnâ* je nóč in strésa gróm obláke. lev. sp. 1, 141 a cesta je ki tja pejá *temnâ*. — *tъmnô*: škriñ. sir. 23, 26 okóli mene je *tamnú*. lev. sp. 1, 175 da belo je, vam nésem rekel, kar je *temnó* ko črni vrán. — *tъmnö*: preš. 65 poglédaj na visél-nice: plesát' okróg kolésa *temnò* pr lúni vídi se trop jasen brez telésa. — *tъmno*: preš. 36 kdo zná nóč *tëmno* razjásnit' ki táre duhá? — *tъmnè*: preš. 185 po pótih se noči *temnè* ne trúdi. Fant. 176 očy trudne inu *tâmné* ratajo. — *tъmne*: preš. 172 kdor hóče vas dočákat' *tëmne* zóre.

тънк: *тъnâk*: lev. žup. 91 bodi zeló *tenâk* in razbôren. sp. 1, 289 mlad je bil, kodrávih lás, širokoplèč, *tenâk* čez pás. — *тъnkâ*: lev. sp. 1, 253 visoke sestra je nena rastí in kakor vila *tenkâ* čez pas. 2, 252 *tenkâ* je prave kritika tehtnica. — *тъnkô*: škriñ. prip. 31, 24 ona je *tankú* platnu sturila. — *тъnkê*: dalm. 3 mos. 13 kadar far najde de so ondukaj dlake žalté inu *tanké*, taku ga ima za nečistiga soditi. lev. sp. 2, 246 če ravno kože nemam *tenké*, pa vendar mi palica dobro ne dé. — *tânke*: bodi *tánke* inu boječe vestí.

тѣсн: *тѣsân*: kast. cil. 40 tebi je vus svejt *tesân* inu vozik. — *тѣsн*: ravn. 1, 230 glej *pretèsen* je kraj ki v nemu prebivamo. — *тѣsнô*: škriñ. sir. 27, 2 grèh v srèdi med prodajavcam inu kùpeám *tesnú* tičy. lev. žup. 2 dobro je posebno *tesnó* se jih držati. 113 hočem *tesnó* po svojej vesti pospeševati móč zdaníh zakonov. sp. 1, 63 gorje mi žrè *tesnó* sreé. — *тѣsнè*: lev. sp. 2, 98 v čitalnici sta sobi dve, pri tléh obé, *tesné* obé. — *тѣsнâ*: škrb. 2, 105 pot prot nebesam je vozka, vrata tje gori *tesné*.

тежк: *težâk*: kast. cil. 9 kaj trepečes inu sebi en *težâk* poot k izveličaňu naprej malaš? 79 ta lejni je sam sebi *težâk*. lev. sp. 1, 63 oblák *težâk* je srea dno. 1, 141 život sladâk je dar *težâk*. *težkâ*: lev. sp. 1, 141 cesta je ki tja pejá *temnâ*, *težkâ*, polná strahú. — *tèžka*: preš. 28 *tèžka* človeku ni zëmje odéja. 178 kak *tèžka*, brítka úra je slovésa! — *težkô*: škriñ. pridg. 1, 15 hudobni se *težkú* pobólšajo. 2, 12 trigùbna vrv se *težkú* pretrga. modr. 2, 39 *težkú* edèn zdrav ostane, kadar v enim kužnim lufti sope. škrb. 1, 11 boš rekel: to je *teškó*. 1, 29 po prvimu grehu ni *teškó* prestopit v stan božje gnade, al če se naraste štivilo pregrèh, ni samó

teško ampak večkrat nemogoče iz brezna se vunkaj skopati. preš. 36 kakó bit' óeš poét in ti *preteško* je v prsilh nosít' al pekèl al *nebó!* lev. sp. 1, 242 na srçi sim bolna *teško*. — *těžkim*: ravn. ber. 30 peže Abraham s *těžkim* srcam svojiga sinú na moriisko goro. — *težki*: dalm. 1 mos. 18 nyh grehí so silnu *tešky*. — *težké*: kast. cil. 306 le té beséde se bodo tebi vidile *teške* v zastopnosti. škriñ. prip. 30, 18 try ričy so meni *težke*. — *težkih*: lev. sp. 2, 98 oj visokóst prvaških glav *težkih* od národnih težáv!

voljn: *voljn*: ravn. 1, 237 sam sebi je *voljn*. 1, 289 vslišati jim prošño je *voljn*. — *volán*: dalm. 2 mos. 36 ony so vsako jutru svoj *volán* dar k nému prnašali. kast. cil. 80 nej težave na svejtu taku velike katere en srčnu *volán* človik bi je ne mogil z božjo pomučjo premoči. 168. aku lih ne boš *volán*, vener boš mogil pojti. 394 kateri nej *volán*, ta gvišnu ne lubi. rog. 2, 297 Miklávž *volán* bil je uselaj sam sebe za boga dati škriñ. pok. 3, 147 moj duh je sicer *volán*, mesú pak je slabú. ravn. 1, 36 Abraham je vsiga *volán*. — *volnô*: kast. cil. 16 tebe rad inu *volnú* poslušá. 21 rad *volnú* vse sturyš. ravn. ber. 31 vsim božjim naredbam se bodo *volno* vdali. — *volni*: preš. 112 duh ponémčeni slab, *volni* so krémplji bili. — *volnê*: dalm. 2 mos. 35 katere žene so takovu znale inu so h timu *volné* bilé, so predle kozje dlake.

žarn: *žarnà*: lev. sp. 1, 256 *žarnà* plamenica pohóta in strásti odséva iz lica.

željn: *želán*: rog. 2, 527 telkajn *želán* je bil on po trpléjnu de . . lev. sp. 1, 124 za slavo se mnogo ne klañaj ľudém, če zdravega spaña *želán* si očém. — *želni*: ravn. 2, 127 božje besede so *želni*. 2, 115 pametni bomo in vuka *želni*. — *želne*: ravn. 2, 138 vuka *želne* se mu delajo. — *želnih*: lev. sp. 1, 93 kar móža je *želnih*.

Kad je govor strogo opredijeljen onda dolazi otisnuti naglas na početnom slogu te se široko o i e mijeña obično na usko: o e: *drôbni grênkega* itd.

Otisnuti naglas na prvom slogu ima i onda kad adjektiv dolazi bez supstantiva samo s prijedlogom n. pr. *na gôrko*: ravn. ber. 149 nekteri ptiči spé. Če se po zimi iz dupel vzamejo in *na gôrko* denejo, ne živé dolgo. — *z láhka*: lev. sp. 2, 43 koñiček, v jaslih zob imáš in *z láhka* tudi meni daš. — *na láhko*: lev. žup. 51 ta-cega je *na láhko* drgniti. — *na tánko*: škriñ. modr. 8, 3. ne žlahtnost . . je z bogam *na tánko* zvezana. ravn. ber. 182 vsak podložjen je dolžen gospóskine ukaze in poveļa radovólno *na tánko*

in vselej spolnovati. — s *těška*: lev. žup. 132 mi dva dostáv^lava tudi to, da se bode ta obitelj hranila zeló s *těška* itd.

Ovako se naglašuje još adjektiv s nastavkom *l*: med^ll, svet^ll, i s nastavkom *lv*: mrt^{lv}, samo da *lv* nikada ne biva *av*, dočim *bl* može biti *âl*; dakle svet^ll svet^{âl}l sv^{etl}l ili sv^{ítl}l, fem. svet^{lâ} svet^{lâ} svet^{lâ} itd. I *bl* i *lv* na kraju riječi izgovara se: u: sv^{etl}l mrt^l, a kašto i piše tako.

svetlâ: traun 138, 12 noć je takú sv^{etlâ} kakòr dan. škrb. 1, 38 pot Jezusova je bla lepa inu sv^{etlâ}. preš. 68 nar bôl iz zvezd je danica svet^{lâ}. — *svetlò*: ravn. 2, 247 kakor sneg belo in svet^{lò} je njegovo oblačilo. lev. sp. 2, 240 imé mu še v poznih rodéh bo svet^{lò}. 1, 24 vodica, bodeš oči mi svet^{lò} izpirála. 1, 51 okó svet^{lò} pod čelom moje ljubice. — *svetlò*: preš. 62 pot gládko, lúno lej sv^{etlò}. — *svetlê*: traun. 18, 9 gospódove zapovèdi so sv^{etlê}. čb. 5, 72 se zvezde vtriñajo sv^{etlê}. 33 zvezde odkri^lva podnebj^le sv^{etlê}. lev. 1 66 vprašal zvezde sem svet^{lê}: kde . . — *svétle*: preš. 45 né pogledi sv^{étle} stréle deleč krog junákov sream vžigajo skeléče rane.

mrt^{lv} mrt^{lv} i mrt^{lv}: mrt^{lv}: jap. prid. 1, 32 leta moj sin je bil mrt^l inu je zupet oživil. — *mrtvâ*: lev. sp. 2, 110 na cesti v prahu mi ležiš zgrbáčena mrtvâ. — *mrtvô*: jap. prid. 1, 264 takú ny telú tiga grêha mrtvô. lev. 1, 207 mrtvô jej drugo vse na tem je sveti. — *mrtvî*: jap. prid. 1, 337 ony so pruti vsim bolečinam mrtvî se zdêli. — *mrtvî*: lev. sp. 2, 116 pusti dokler so v životi, ko so mrtvî, soditi se jih loti. — *mrtvîh* i *mrtvîh*: preš. 65 ni strah te mrtvîh tudi? Me ní, mrtvîh ne búdi. lev. 1 145 koliko mrtvîh je v hiši.

Amo idu ñekoji adjektivi kad rabe samo u izvjestnom obliku kao: cvetni cvetná cvetnò itd. *cvetnâ* nede^la, na *cvetnò* nede^lo itd. — pustni pustná pustnò itd.: *pustnî* torek, *pustná* sreda itd. blagovni blagovná blagovnò itd. *blagovná* borsa lev. žup. 168, zakon o *blagovněj* borsi.

β) S nastavkom u kom nema poluglasno. Amo idu adjektivi od dva i više sloga s nastavkom *av* *iv* *ov* (*ev*), *at* *ast* *ok* *en*.

αα) S nastavkom *av*. Adjektivi s ovim nastavkom mogu u svim oblicima gdje *av* nije u zadnjem slogu otegnuti naglas imati na slogu *av*: gobáva kodráve jezikávi itd. a tako osobito oni od dva sloga. Već u sing. nom. mase. imaju otisnuti kratki naglas gotovo svi koji se izvode od glagola s osnovom na *a* koje *a* u infinitivu ima ili može imati otegnuti naglas: bahàv: baháti, b^{av}láv: b^{av}láti, blebetàv: blebetáti, brbláv: brbláti, brenčàv: brenčáti, dre-

màv: dremáti, *čebļàv*: čebļáti, *čeljstàv*: čeljstáti, *čencàv*: čencáti, *gobezdàv*: gobezdáti, *godrnàv*: godrnáti, *gondràv*: gondráti, *klepetàv*: klepetáti, *žlobudràv*: žlobudráti itd. Pojedini drugi adjektivi, osobito oni, koji imaju u slogu pred *av* vokal *o*: gnojàv moļàv norčàv, ali i drugi: brļàv krmežļàv metuļàv rjàv, te je sva prilika da su svi adjektivi nekoč *av* naglašivali. Ali težna, koju smo već više puta opaživali, da se potisne u stanovitim slučajevima naglas za slog natrag prema početku riječi (vodà od vodà) bacila je i ovdje u sing. nom. masc. naglas natrag: bėlav cápav cúnav črnav dlákav, drístav, gízdav, glístav, glútav, guídav, góbav, gíbav, gríntav, hrípav, kilav, kódrav, krástav, krécav, kúštrav, pégav, sájav, slínav, šántav, šėgav, šėrbav škíbav, žílav itd. itd. Od nominativa je analogijom taj naglas ostao i u ostalim oblicima: góbav gobáva i góbava itd. Osobito rado naglas, koji je u sing. nom. masc., drže u ostalim oblicima adjektivi građeni od riječi s naglasom dalje na kojem slogu prama početku riječi, nego na slogu pred *av*: óšpičav: óšpice, mřzličav: mřzlica, gosėničav: gosėnica itd.

Evo nekoliko primjera iz kúige za naglašivanje: áva ávo ávega itd. brļav: brļáve: škriñ. pok. 2, 37 očisti moje brļáve ocy.

góbav: gobáve: rog. 2, 170 u spital jemála je gori te slepe, hrome, gobáve.

jezikav: jezikávi: lev. sp. 2, 164 vi ste nesramno jezikávi.

kódrav: kodrávo: lev. sp. 1, 27 vlasci kodrávo jej črni vijó se o vratu. — kodrávih: lev. sp. 1, 256 za mízo mlajša sestra sedi, utihne jej zgovorni glas; na ženinu tancem visoke rasti kodrávih las molčė sloní. 1, 289 mlad je bil, kodrávih lás.

krmežļàv: lev. sp. 2, 85 Pikin Jožek krmežļàv je beráč.

laskav: laskávi: lev. sp. 1, 174 laskávi zefiri dihajo drevje v zibļivih vrhovih kakor kerubskih góstij glasove iz dalje višave.

majàv: majávi: ravn. 2, 179 majávi so, nekaj časa le verjejo.

metuļàv: metuļáve: lev. žup. 59 kadar so ovce metuļáve.

moļàv: moļávega: lev. žup. 40 opravičeni so obraniti se moļávega žita.

norčàv: norčávega: rog. 2, 46 Aleš kar je norčáviga tega svejtá je izvolil.

piškav: piškávo: ravn. 2, 124 űih piškávo dušo ozdravla. — piškávi: ravn. 2, 22 vidil je de so vse uno slabi in piškávi.

prilizav: prilizávi: rog. 2, 407 ta svejt ni drugiga kakor en golufni, ta trėbuh en prilizávi, ta hudyč en lažnivi zapelávie.

řjāv: řjávo: fant. 79 bradavice vkup višę kakor grozdje ter so veči ali majnši po štivili tih jagodie inu po tem kakor so mlajši ali starši zdaj *erjávu* rudečkaste zdaj rumene . . vun vidijo.

skakāv skripāv: *skakáve skripáve*: lev. sp. 2, 280 Juli vsprime bolhe spet *skakáve* ter živalce k nim *skripáve*.

snetjāv: *snetjávi snetjávih*: ravn. 1, 60 za nimi jih prraste sedem drobnih in *snedjávih*. *Snedjávi* požró črstve in polne klasove.

β) S nastavkom *iv*. Gotovo svi ovi adjektivi imaju naglas na nastavku *iv*: *iv íva ívo ívega* itd. *i* u *iv* u sing. nom. m. govori se ili čisto pa onda glasi kao *ív*, ili spada na poluglasno pa *iv* glasi *ù*: *črvív*, *spoštítú*.

cagliv: *caglíve*: traun 24 v temu psalmu trošta s. duh *caglíve* duše.

črviv: *črvíva*: škrb. 1, 101 nebeška mana unim je *črvíva* postala. — *črvívega*: lev. žup. 65 pod kožo *črvívega* koña treba naglo ubiti.

čutliv: *čutlívo*: lev. sp. 1, 182 srce tudi nam *čutlívo* bije.

gñliv: *gñlíva*: ravn. 2, 284 kako *gñjívla* je hvaležnost tega le jeniga!

gleniv: lev. žup. 61 sumen je vsak pes, ako je *gleniv* ali slínast.

goľufiv: *goľufíva*: traun 32, 17 kojn je ena *goľufíva* pomoč. — *goľufívo*: traun. 35, 3 on je *goľufívu* ravnal.

gospodliv: ravn. 1, 131 Abimelek bil je silno *gospodliv*.

hlinliv: *hlinlívi*: ravn. 1, 236 ktiri so *hlinlívi*.

igriv: *igrívo*: lev. sp. 1, 234 studenec je *igrívo* niz dolu po kamenčji skakal.

kvarliv: *kvarlívo*: lev. žup. 48 temu se nadéva dolžnost vedno odvracati vse kar bude *kvarlívo* telésu.

lžñiv: *lžñíva*: škrb. 1, 35 zunej néga je vsaka resnica *lažñíva*.

— *lžñívo*: traun. 118, 121 mene *lažñívu* opravljajo. lev. sp. 1, 86

obetal sem ti često ka bodem vitez tvoj, če vseka te v novinah *ležñívo* in strupnó. — *lžñívi*: ravn. 1, 236 ktiri so *lažñívi* in goľufni. — *lžñíve*: ravn. 2, 251 ne vupajte v svoje *lažñíve* besede.

— *lžñíva*: škriñ. prip. 10, 10 *lažñíve* vusta zakrivajjo sovrážtvu.

ľubežñiv: ravn. 1, 158 Jožef, on ves *ľubežñiv* in vsmilen, vpraša.

1, 214 kdor do ľudí boľ *ľubežñiv* in boľ mirn ne pride iz cerkve

taki je zastoñ bil v cerkvi. — *ľubežñíva*: rog. 2, 11 ena *ľubežñíva*

srna je Marija. ravn. 2, 8 Marija sama ni védla kakó je bila *ľu-*

bežñíva. — *ľubežñívo*: škrb. 1, 162 kako *ľubežñívo* nas bo on gori

vzel! — *lubežnivega*: ravn. 1, 192 tako velikiga in *lubežnivega* nekaj je očetovo srce. — *lubežnive*: ravn. 2, 167. take *lubežnive* besede do grešnika. — *lubežnivimi* ravn. 1, 51 Jakob pride spet na tisti kraj, kjer ga je bil bog nekaj z unimi *lubežnivimi* sarami zveselil.

mišljiv: *mišliva*: lev. sp. 1, 253 naravna je i *mišliva* a gorka vsa i *lubežniva*.

mudljiv: *mudlivi*: lev. žup. 139 naj župan mudlavecem prisodi glôbo in to po 1 gold. do po 10 gold. a. v. ter kateri so bili že drugič *mudlivi*, tacim do po 20 gold.

norčljiv: *norčlivo*: škrb. 1, 170 od človeka pogirje eno *norčlivo* besedo.

pazljiv: *pazlivemu*: lev. žup. 98. je zelo *pazlivemu* biti kdor tako stvar komu vroča.

revniv: ravn. 1, 162 napuhnen je, navošliv, *revniv* ali nezaup'n.

skrbljiv: lev. žup. 1 župan naj, *skrbljiv* ter na nobeno stran nâgnen, daje obrambo in podporo vsem jednáko.

smrdljiv: *smrdliva*: škrb. 1, 383 al ni to *smrdliva* lenoba? — *smrdljivih*: fant. 162 v *smrdljivih* hlevih.

snetiv: *snetivega*: lev. žup. 48 upravičeno je ubraniti se *snetivega* žita.

sramežliv: ravn. 1, 104 nikomu nič žaliga ne stori, ktiri je *sramožliv* in pošten. — *sramežliva*: preš. 102 sovraži vse to Muza *sramožliva*.

strahljiv: ravn. 1, 130 kdor je *strahliv*, domu naj gre.

škodljiv: *škodliva*: škrb. 1, 101 mana je *škodliva* bla. preš. 102 románca je s tragédijo *škodliva*. — *škodlivo*: ravn. 1, 10 drevô ni bilo *škodlivo* in strupéno. — *škodlivi*: škrb. 1, 210 iz te posvetne lubezni pridejo vse sorte *škodlivi* odrastelki.

trohljiv: *trohlivo*: škriâ. sir. 14, 20 vsaku *strohlivu* delu na zadne mine.

tožliv: ravn. 1, 290 bled in bolehin je veći del in k dobrimu ves šlévast in *tožliv*.

ušiv: *ušvim*: preš. 103 bom pél kakó se pregánajo *ušvim* glávam gñide.

vediv: *vedivi*: lev. sp. 1, 147 to znali so davno *vedivi* možjé.

vozgriv: lev. žup. 61 sumen je vsak pès, ako je *vozgriv* ali smrkav.

zlobiv: lev. sp. 1, 16 vihár *zlobiv* nastane.

dopadljiv: *dopadljivi*: škriñ. modr. 7, 14 kateri so zavolo daróv tiga znaña *dopadljivi*. — *dopadljive*: škriñ. prip. 15, 8 oblube pravičnih so *dopadljive*.

nagajiv: ravn. 1, 33 Izmael je bil *nagajiv* in nevróten fant.

občutljiv: *občutljiva*: škrb. 1, 128 grevenga zna resnična biti, des glih *občutljiva* ni, pa če glih *občutljiva* ni, more biti ena žalost ktira greh sovraži. — *občutljivo*: preš. 166 naprej me sréča gládi ali tēpi, me tnálo najdla bóš *neobčutljivo*. — *občutljive*: škrb. 1, 185 štrafenge so ble ojstre in *občutljive*.

ogasliv: preš. 176 plamén *neogasliv* je v nēmu vnéla. — *ogaslivim*: ravn. 2, 77 pšenico bo v skedne pospravil in pleve z *neogaslivim* oĝnam žgal.

omajljiv: *omajljive*: ravn. 1, 296 vsim Ľudem so číst izgled zdaj bili *neomajljive* stanovitnosti ti trije mladenči.

opravljiv: *opravljivo*: škrb. 1, 46 spozna eden, de v uno frejvirno, kláfarsko, *opravljivo*, pijano tovarštvo zahajati je nevarno. — *opravljivega*: ravn. 2, 60 Marija ni nič *opravljivega* na sebi imela. — *opravljivim*: ravn. 2, 286 zavezal jezik je *opravljivim* objédavcam.

ozdravljiv: *ozdravljivo*: škriñ. pok. 1, 35 de bi bog svojo *ozdravljivo* roko pokríl, pošle Davidu bolēzen.

pobedljiv: *pobedljiva*: lev. sp. 1, 97 oči *pobedljiva* sila razúm človeku vzame.

pomanĝljiv: *pomanĝljiva*: škrb. 1, 74 spovd ktira se na zadne odlaša je veči dejl *pomanĝljiva*. — *pomanĝljive*: škrb. 1, 117 take spovdi so *pomanĝljive*.

pomladiv: *pomladiva*: ravn. 1, 226 kadar pride *pomladiva* re-dovitna vlaga, koĽka božja dobrota je.

potekljiv: ravn. 2, 112 resnice, svetósti in blagósti *nepotekljiv* studēnic v našimu sreu nam obeta oživēti.

potrpežliv: rav. 2, 139 taki naj bo kdo tih in *potrpežliv* v trpleu. — *potrpežljiva*: škrb. 1, 9 ktira po spovdi je ravno tako *nepotrpežljiva* koker je pred spovdjo bla. — *potrpežljivo*: ravn. 1, 190 šel *nepotrpežljivo* je kraĽ svojo pot.

poživljiv: *poživljivi*: ravn. 2, 143 *poživljivi* in dobrotni kakor spomladanski dež bi mogli mi in vse biti kar delamo.

premagliv: ravn. 1, 135 v svoji prevzetnosti je mislil Abimelek de je vojšák *nepremagliv*. — *premagljiva*: preš. 172 lákota *nepremagljiva* prtí odprēti grada trdne vráta.

prizanesliv: ravn. 1, 118 bog je *przanesliv*.

razpadljiv: *razpadlivi*: ravn. 2, 117 Jezus spéči v *razpadlivi* če-piíni ob strašnimu viharju nam je dušniga pokoja podoba.

spremenljiv: *izpremenliva*: škrb. 1, 63 kako lahko je, da voľa, ktira je tako *spremenliva*, bo na enkrat od dobriga k hudimu nagnena. — *izpremenlivi*: škrb. 1, 69 smo *spremenlivi* kakor oblak.

zabavliv: ravn. m. pov. 39 togoten, *zabavliv*, hud puba je bil.

zamerkljiv: *zamerkljivemu*: škrb. 1, 84 pripravite se k mirnimo *zamerkljivimo* poslušánu.

zamerljiv: *zamerlivi*: ravn. 2, 254 trdi in *zamerlivi* smo, če se nam naši bližni v čemu pregreše.

zaničljiv: *zaničlivo*: škriñ. prip. 13, 13 kdor od ene rečy *zaničlivo* govory sam sebe za naprej zavéže. ravn. 2, 122 bogati hiši se je zdaj odpravilo *zaničlivo* napénañe v boga. — *zaničlivoim*: ravn. 2, 170 vojšák ne sme omadežovati svoje slave in časti nad kakim révnim in *zaničlivoim* zoprnikam.

zapešljiv: *zapešliva*: preš. 102 baláde pét je réč pohújšliva in *zapešliva*. — *zapešlvega*: traun. 42, 1 reši me od *zapelivega* človeka.

— *zapešlivi*: škrb. 1, 155 naj le rekó *zapelivi* slepci naših časov.

— *zapešlve*: ravn. 1, 325 vse *zapešlve* vabe tega svetá one pobijejo.

zgrabljiv: *zgrablivo*: lev. žup. 25 *zgrablivo* zveríno more vsak ubijati.

zmotljiv: *zmotlivo*: lev. žup. 100 ako bi katere novine *zmotlivo* poróčile kak dogodek.

Iznimaka ima malo: otisnuti naglas na slogu pred iv lživ m o g u imati adjektivni građeni od riječi s otisnutim naglasom na zadñem slogu ili na predzadñem ako su fem. ili neutra na a o, ili ako se dovode od glagola s otisnutim naglasom na slogu pred-ati: častitljiv: častít, dobrôtljiv: dobrôta, premâgljiv: premâgati, pohújšljiv: pohújšati itd.; a tako i: postrêžljiv od postrêga . . . ali i: pohujšljiv premagljiv.

γγ) s nastavkom ov (ev). Amo idu adjektivni građeni xxx) od supstantiva s otisnutim kratkim naglasom u zadñem slogu na poluglasnom koje u ostalim oblicima ispada: *bezgòv* bezgóva: *bezgèg*, *strškòv*: stržèk, *kupcòv*: kupèc, *Blaškvòv*: Blaškèk, *Francòv*: Francèk, *Ahcòv* i *Ahcèv*: *Ahcè* gen. *Ahcà*. Pri *Ahcèu'* je nazov kući i obitelji u mome rodnom selu na srednoj Beli u goreñskoj Krañskoj. Gospodaru i glavi te kuće ili obitelji je nazov *Ahcè* od sveca *Achátius* ostalo kući po imenu prvoga gazde, bilo ime i prezime potóðemu svagdašñemu gospodaru koje drago: sadašñemu je prezime

Pernûš, ali ga sve zove samo Ahçc. Za ono što pripada gospodaru glavom a ne i drugomu komu od njegove čeljadi i kuće, ima narod adjektiv Ahcöv Ahcöva n. pr. ta je Ahcöv klobuk, tiste hlače so Ahcöve itd. a za ono što je svakomu čeladetu obitelji zajedničko, ima posesiv Ahčëv Ahčëva n. pr. Ahčëva hiša, ta fant je Ahčëv Jože, tam doli so Ahčëve nive itd. Ta razlika između -cöv i čöv postoji u svim adjektivima posesivnim a građenim od imena ili prezimena na *bc*: Márkovcov i Márkovčov: Márkovlc.) Iz knige nemam za to primjera. — *βββ*) od supstantiva od jednoga sloga s vokalom *o*: *boböv* boböva: böb, *boröv*: bör; amo idu i adjektivi građeni od supstantiva od dva sloga a u zadnjem je slogu nenaglašeno poluglasno koje u ostalim oblicima ispada: *kozlöv*: közl, *orlöv*: örl, *oslöv*: ösl, *mojströv*: mojstyr, *otröv*: ötri (tule): moja srajca je otrëva (tulava), *česnöv*: česyn.

kozlöv: *kozlöva*: rav. pov. 121 grda *kozlöva* brada. — *kozlövo*: traun. 49, 13 i rav. 1, 178 ali bom jest goveje mesú jedel ali *kozlövo* kry pyl? bom kol jedel govëje mesó, pil *kozlövo* kri morebit?

oslöv: *oslöve*: rog. 2, 221 treba de ferbegamo se te *oslöve* kožè, te lenobe, preš. 158 v sloveći pravdi od *oslöve* sence.

mojströv: *mojströva*: škriñ. modr. 14, 18 tudi je posebna *mojströva* vmetnost česeñe tñh pr nezastópnih veliku povekšala.

česnöv: *česnöve*: lev. sp. 2, 68 naš rod se ne dá do sodniga dné nanizati kakor *česnöve* glavé.

Tako još: *gotöv* i *kraļëv*.

gotöv: *gotöva*: rav. 1, 64 *gotöva* je kakor sim rekel. — *gotövo*: škriñ. prip. 11, 18. kdor pravico seje, imá *gotövu* plačilu. rav. 2, 35 kar *gotövo* vëste. — *gotöve*: škriñ. sir. 19, 23 eden *gotöve* rečy govory. preš. 109 grábte dnarje vkup *gotöve*. 122 kupèc po svéti hódi, al pa kaj dobíčka bó, za blagó kadàr *gotöve* dnárje štéje, sám ne vé. — *gotöva*: Kopitar 262 ta je *gotöva*. — *gotövo*: lev. sp. 1, 293 *gotövo* malo ne v cerkvi se bleščalo je kar je mislil narediti.

kraļëv: lev. sp. 1, 277 stol *kraļëv* mu iz zemle izrase. — *kraļëva*: rav. 1, 82 več je vredno dobro sree kakor krona *kraļëva*. — *kraļëvo*: rav. 1, 161 osnažit ga po *kraļëvo* mu gre. — *kraļëvi*: rav. 1, 62 s tem mu h *kraļëvi* časti prpomorejo. — *kraļëvem*: rog. 2 19 pustil je néga u *kraļëvim* gvantu oblečenega iz *kraļëvo* krono kronaniga na *kraļëvem* kojnu sedečiga po mestu okuli vodit.

Iz sing. nom. fem. i ostalih oblika došao je i u sing. nom. masc. otegnuti naglas i usko *ó i é: óv év: bobóv boróv volóv kozlóv orlóv oslóv mojstróv česnov gotóv otrév krajev n. pr. krajev: ravn. 1, 56 Putifar, krajev dvornik, ga je kupil. 1, 160 krajev točaj zdaj pred kraja stopi.*

U sing. nom. masc. naglas rado skoči za slog natrag prama početku riječi pa se govori i: *kózlov órlov óslov mójstrov gótov česnov n. pr. gótov: lev. sp. 1, 153 ko se ženskim bližam, na gótov idem led. — Pak odatle opet u ostalim oblicima ostaje taj nominativni naglas n. pr. mójstrovo: ravn. 2, 188 prav bodi vučéncu, če mu je po mójstrovo.*

đđ) adjektivni s nastavkom *at*. Izvorni je naglas svim takim adjektivima na nastavku: *át áta áto* itd. bogát bogáta bogáto itd. U sing. nom. masc. može naglas skočiti jedan slog natrag, ako ima adjektiv dva sloga: bogát kòsmat. Od toga pravila odstupaju neki adjektivni građeni od adjektiva s nastavkom *en* te imaju naglas na slogu pred *at*: *ólmat ólnata: óln, zvézdnat: zvézden, žímnat: žímen, pepélnat: pepéln* itd., ali brstnát mesnát itd. — Nekoji demin. na *klat* građeni od adjektiva: *ruménklat: rumèn, zelénklat: zelèn.*

Evo nekoliko adj. na *at*: bahát bogát bradát brstnát čopát glavát gorát grmát grozdát gručát grudát gubát hlačát hribát iglát kislát kosmát košát lasát mesnát možát nosát osát plečát plehnát prsát repát robát rogát rosnát sohát trsát uhát zobát ženát žlebát. — Evo primjere iz kniige:

bahát: *bahátega*: ravn. 2, 103 kako nič *bahátiga!*

bogát: met. 274 on bo *bogát* кьдыр рьс rogát. — *bogátega*: škriñ. modr. 10, 10 ona je néga *bogátiga* sturila. — *bogáto*: preš. 43 ni umrla tēta mōja, de bi, dóhtar, mi oprávljal po ni dédino *bogáto*. — *bogáte*: preš. 81 za káj si *bogáte* lotil se? — *bogáti*: škrb. 1, 201 *bogáti* bodo težko izveličani. lev. sp. 1, 96 zdaj za te vse gori: *bogáti* in mladí. — *bogáte*: preš. 188 v deželah Jutra čakajo *bogáte* te zétve. škriñ. prip. 10, 22 gospódomi žegen ludy *bogáte* stury. — *bogátih*: rog. 2, 38 Marjeta bila je rojena od *bogátih* starišov. škriñ. sir. 13, 23 *bogátih* paša so vbogi. — *bogátim*: škrb. 1, 392 nimam obenga rezločka delati med *bogátim* in vbógim. — *bogáta*: ravn. 2, 240 *bogáta* in imenítna naj bota sinova. — *bogat*: preš. 72 bil nékdaj je mlad pévic, ne *bogat*, al slověč. lev. sp. 1, 138 prijatelji so tvoji krivi, ki *bogat* si jih vodil v svet, da bi v prepad si pogublívi izginil v cvetji svojih let.

kosmàt: *kosmàto*: ravn. 1, 75 pobolšal si njih *kosmàto* nevošlívost. — *kòsmat*: lev. sp. 1, 122 medved Jaka *kòsmat* prikoráka.

košàt: *košàte*: preš. 45 lép junák sreć bil vnél je gospodićne zlo *košàte*. 29 vé Krajuńice ste *košàte*. — *košàtimi*: škriń. prip. 30, 33 petelin z' *košàtimi* nogámi.

križevàt: *križevàta*: lev. sp. 2, 4 voli naprezimo v stara kola *križevàta*.

lasàt: lev. sp. 2, 69 kdor je *lasàt* obilo po glavi, i kapo si pod klobuk podstavi.

mesnàt: fant. 163 kedar je život *mesnàt*. — *mesnàtega*: ravn. ber. 154 nekaj sadja je *mesnàtiga*. — *mesnàte*: ravn. ber. 158 gobe so *mesnàte*.

možàt: *možàta*: ravn. 1, 321 pać lepši in bolši je ta *možàta* beseda. — *možàtem*: fant. 149 ony razloćijo tē stare oveć od tih mladih na modrim *možàtim* obrazi.

rogàt (vidi kod bogàt): *rogàto*: rog. 2, 21 *rogàtu* bilu je viditi negovu oblićje. — *rogàtih*: fant. 150 per *rogàtih* oveah se starost na rogēh pozna.

roglàt: rog. 2, 248 Tilh v svojih mladih lejteh bil je *roglàt*. — *roglàta*: rog. 2, 248 ta nova luna je *roglàta*.

voňat: *voňato*: lev. sp. 2, 270 *voňato* bilje rase v našem pismí.

vrhovàt: *vrhovàto*: rog. 2, 432 eno dobro polno *vrhovàto* inu ćez letēćo méro dali vam bodo v vaše krylu.

Rijetko ima takav naglas nastavak ast: klobkàstih ravn. ber. 175.

ε) adjektivni s nastavkom: *en* kao ćrļen meglēn rumēn strupēn studēn zelēn.

rumēn: *rumēna*: ravn. 2, 117 Samarijani žetuv *rumēna* so že. preš. 128 nazaj prpēle zárja ga *rumēna*. — *rumēnega*: preš. 10 žalúje vsáka žíva stvar ak dáļe solnea skríva se luć *rumēniga*. — *rumēne*: preš. 146 pastír *rumēne* zárje ne zamúda.

zelēn: škriń. sir. 14, 18 vse mesú zvēne kakòr trava in kakor *zelēn* lyst na sróvem lēsi. ravn. m. pov. 59 *zelēn* zmiram bil je v obraz. lev. sp. 1, 33 les ob oknih bodi ves *zelēn*. — *zelēna*: preš. 130 pobegníl tak sim kakor srna plane od lóvcov v prējšnih ćasih ostrļēna, ko spet se strélcov trúma ji *zelēna* pokáće in jo spómni stáre ráne. — *zelēno*: škriń. modr. 19, 7 v grozni globoćini bilú je *zelēnu* poļe. — škriń. sir. 40, 22 tvoje okú radu gļēda kar je lubezniviga inu lepiga, ali *zelēno* sejtvo rajši kakòr to oboje. — *zelēne*: preš. 107 *zelēne* tráte stávi si v pušćávi. — *zelēnimi*:

ravn. 1, 20 golob ólkino vejco z *zelènimi* perescami prnese v kľunu. — *zèlen*: lev. sp. 1, 25 jaz ptiček sem obhodil hrib in *zèlen* log.

(Ç) adjektivni s nastavkom: *ok*. Takovi jesu: *globòk širok visòk* fem. *globòka široka visòka*.

globòk: ravn. 2, 111 vodnák je *globòk*. — *globòka*: preš. 48 ne *globòka* réka Kòpa, ne vdrzé ga turške stráže. — *globòko*: preš. 89 pèl je v súžnosti želézni Jeremij žalost *globòko*. — *globòke*: ravn. 2, 109 Jezusove besede so *globòke* pripròstosti in pomémbe.

širok: lev. sp. 1, 128 na desno ima sveti Ròk prepasan plašč, klobúk *širok*. — *široka*: preš. 21 morjá *široka* césta peľála me je v mésta kjer lépe déklice.

visòk: preš. 61 zrožľal je s kòna móż *visòk*. — *visòka*: preš. 130 biló deklè je nísko èna, bilà je drúga nýj *visòka* žena. ravn. 1. 124 zapoved ni vam ne *previsòka*. — *visòko*: ravn. 2, 234 desi ravno *visòko* vse kar je govoril, vse je vender pripròsto in lohka uméti. preš. 109 *visòko* môja sklédca je zletéla. — *visòke*: preš. 28 vidil si Švajca *visòke* goré. — *visòcih*: rav. 1, 141 bog gromí nad ñe s strašnim pókam izpod *visòcih* nebés.

ηη) Još ima dva adjektiva s takim naglasom: *domàč* domáča i *pijàn* pijána.

domàč: *domàčo*: ravn. 2, 51 komej dene nogo na *domàčo* zemľo, že druga ostraši ga. — *domàče*: ravn. 2, 37 ga na róče tako po *domàče* vzame. — preš. 45 Rozamunda čast dežeľe je *domàče*. rav. 1, 21 živali vse *domàče* in divje, tiči in živali vse druge pridejo s parama iz barke. škriñ. sir. 4, 35 nikar ne bodi kakor lev v tvoji hiši, de bi tvoje *domàče* okoli metal. — *domáča*: preš. 104 *domàče* sim lepé poznàl dekléta. — *domáčih*: preš. 30 jez pa iz *domáčih* stárcov si možá zvolila bóm. — *domáčim*: škriñ. sir. 6, 6 da to prdoblénu svojim *domáčim*.

pijàn: ravn. 1, 170 Nabal bil je *pijàn*. — *pijánega*: škriñ. prip. 26, 9 kakor je travna mladika v roki eniga *pijániga*, takú je pregóvor v ustih tih norecov. — *pijáni*: preš. 127 pri Sisku Kòpe so *pijáni* omágali pred Krájnci Otománi.

ϑϑ) Ima do tri adjektiva, koji su ñekoč i u krañštini imala naglas na zadñem slogu u sing. nom. masc. koji se danas govore s naglasom na prvom slogu: *dèbel*, *mèter* i *vèlik*. Prva dva imaju u Murkovu rječniku još zadñi slog naglašen: *debél*, *metér*.

dèbel: lev. sp. 2, 273 mej Slovenci zver velika, *dèbel* tujec ñih jezika. — *debéla*: ravn. 1, 156 kakor tkavsko vratilo je ñegova sulica *debéla*. — *debélo*: preš. 97 *debélo* po gorjánski jo zaróbi. —

debélih: rav. 1, 60 sedem lepih *debélih* krav pride iz vode. 1, 190 prnesó kraju ovác in *debélih* telét.

mèter: *metèro*: rav. 2, 120 prebival je ta krat v Kafarnaumu kralév služabnik; *metèro* in živó mesto na Galilejskim je bilo. — *metèrem*: rav. 1, 100 jezaro let jih živiš miljone in miljone ob žitnim zrnú še màù *metèrim*.

vèlik: rav. 1, 149 Eljab, *vèlik* mož, je naj prvi prišel, 2, 71 Janezova prkazen je *vèlik* šum vzdignila. 2, 164 *prevèlik* je bil stis. lev. sp. 1, 148 razloček se *vèlik* spoznava — *velika*: rav. 1, 243 zvonájna božja služba pr Izraelcih je bila *velika* in blišiva. preš. 98 al se bojím, pr róvtarji pr kméti de béra besedí ne bo *velika*. — *veliko*: rog. 2, 19 Jakob za lon prejel je bil to lepo Rabel od Labana inu iz to silnu *veliku* živyne. škriú. prip. 3, 2 ti boš v tem *veliku* dny nášél. — 1, 204 *veliko* milost si mojimu očetu skazal. preš. 178 *prevèliko* trúmo je čez Drávo Valhún prpódil. — *velicega*: rav. 1, 74 očeta, brata, kraja *velíciga* je odobrótíl. 2, 69 le kaj *velíciga* je vender si tako vse prkratiti. — *velike*: preš. 173 krív moritve je *velike*. — 85 bilé so v grádu *velike* gostí. rav. 1, 185 doživéti mu dá še *velike* britkósti. — *velikemu*: rav. 1, 25 očeta te bom storil *velikemu* narodu. — *veliki*: rav. 1, 84 izbriši moj prestop po svoji *veliki* dobroti. — rog. 2, 34 *veliki* bily so ty daróvi. — *velkim*: rog. 2, 34 prnesel je bil nemo ene vinske trte mladýko iz enim *velikim* grozdam. — *velikimi*: rav. 1, 243 tako se je Izaija skazal z *velikimi* nauki. — Čuje se i otisnuti naglas: velika velike. — U strogo opredijelonom govoru ima otisnuti naglas na početnom slogu: vèliki vèlika itd. često bez i: vèlki: *vèliki*: rav. 1, 141 *vèlki* duhoven Heli je bil v Silu imel dom. — *vèliko*: rav. 2, 92 Jezus na svoje *vèlko* delo kršen je kmalo od Jordana v pušavo šel. 1, 218 Judovskiga kraljestva *vèlko* mesto je bil Jeruzalem, *vèlko* mesto izraelskiga kraljestva pa Samarija. — *vèlicega*: rav. 1, 60 tisti krat je kraj na me in na *vèlčiga* peka hud bil. — tako i *po vèlikem* (höchstens) rav. 1, 120 dnév naših lét lét je sedemdeset in če *po vèlkim*, lét ke osemdeset.

b) Otisnuti dugi naglas.

α) U adjektiva od jednoga sloga. U njih ostaje otisnuti dugi naglas samo u sing. nom. masc., u ostalim se padežima mijenja na otegnuti dugi na početnom slogu. U sing. nom. neut. u sing. gen. fem. u plur. i dual. nom. i acc. u sva tri roda naglas kao otisnuti dugi obično prelazi na zadnji slog; u sing. istr. fem.

ima zadnji slog otegnuti dugi naglas, jer je stegnut od dva sloga. U gorešnjini imaju svi oblici osim sing. nom. fem. rado otisnuti kratki naglas na zadnjem slogu. Evo ovako:

Sing.

nom. mlád, mláda, mládo mladô i mladò
 acc. mlád, mládo mladô mladò, mládo mladô mladò
 gen. mládega mladegà, mláde mladê mladê
 dat. mládemu mlademu, mládi mladi
 istr. mládim mladim, mládo mladó mladò
 loc. mládem mladèm, mládi mladi

Plur.

nom. mládi mladí mladì, mláde mladê mladè, mláda mladâ mladâ
 acc. mláde mladê mladè, mláde mladê mladè, mláda mladâ mladâ
 gen. loc. mládih mladih
 dat. mládim mladim
 istr. mládimi mladimì

Dual.

nom. acc. mláda mladâ mladà, mládi mladê mladi (i neutr).
 gen. loc. mládih mladih
 dat. istr. mládima mladimà.

U gorešnjini ega emu em glasi ɛga ɛmo ɛm: mládega mladegà, mládego mladò, mládem, mladem, a gdje ne pači izgovora poluglasno čisto gine: mládga mladgà, mládmò mladmò; — i i ih ih, im im, imi imì ima imà glasi ɪ ʔ, ɪh ʔh, ɪm ʔm, ɪmɪ ɪmʔ, ɪma ɪmà: mláde mladə, mládeh mladəh, mládem mladəm, mládemɪ mladəmɪ ili mládmɪ mladmɪ, mládeɪma mladɪmà ili mládma mladmà. A dat. istr. i loc. sing. glase jednako: mládmò mladmò.

Tako se naglašuju svi ostali adjektivi od jednoga dugoga sloga a onima u kojima je u sing. nom. masc. usko o, to se o mijenja na široko o u ostalim oblicima: bôs bòsa itd. Najčešće dolaze ovi adjektivi: blág bléd bôs bŕz cěl cěn (od cĕnĕn) čvrst (za čfstev) dōlg drág dŕz glŕh grŕl gōst grđ grōb hūd jāk krŕv lēp lēn lūd lūt mlád nág nēm plán plāv pŭst rōs sēd sēr skōp slán slēp slōk srēp sŭh sŭr svēt tōg tōp tvrd vrán zál (záli) zlát zvěst žŭv žōlt.

Evo nekoliko primjera iz knige a navlaš za naglas na zadnjem slogu.

blág: *blagê*: lev. sp. 1, 48 nikdár več sreče *blagé* mi ne bó.

bléd: *bléda*: preš. 148 ko se zlatí oblákov trúma *bléda* (možda: bléda). — *bledô*: preš. 143 tórej je *bledó* nih cvétje vélo. lev. sp. 1, 271 né solza jej močí lice *bledó*. preš. 185 večkrát sim v sáňah vidla glávo čédno *bledó* ležáti na mrtváškim prti. — *bledgà*: preš. 74 obráz *bled'gà* mladénča pokáže se na dán. — *bledê*: preš. 55 bogáte je vidil, umne, lepé, pozábil ni vúnder lúbee *bledê*. — *bledî*: fant. 176 kadar bolézen dalej grê, začnó le ty dejli mokri, vodèni, *bledy* inu všnělkasti ratuvati. — *bledih*: preš. 250 poglédát jih ne smé né lic ko smrt *bledih*.

bôs: *bôsa*: lev. sp. 2, 63 ko *bôsa* bi v snegi za tábo pritekla, besedo prvo bi zopet odrekla. — *bosî*: ravn. 1, 332 obeti in sklepi ki jih smrtine težave iztlačíjo, so prazni in *bosí*. — *bosê*: lev. sp. 2, 81 prepevaj *bosê* in hrome berače. — *bôsîh*: lev. sp. 1, 135 v vročini skače kup otrok ki golih glav so, *bôsîh* nog.

cél: *célega*: ravn. 1, 25 Abraham je bil oče *céliga* naróda. — *celegà*: ravn. 1, 157 če se h bogu povrnete iz *celigá* srca, rešil vas bo. — *celô*: rog. 2, 275 dajte le tē dējte *celú* inu živú. često adv. *celô*: kast. cil. 17 ne veri, de si ty popolnoma čist inu *celú* prez vsiga gréha. škriñ. prip. 9, 13 nevumna žena *célú* nič ne zná. 14, 20 vbóžen bo *célú* od svoje žlahte sovražen itd.

čvrst: *čvrstô*: lev. sp. 2, 37 jež se klúča naglo prime, resk! *čvrstô* ga zavrti.

drag: *drágo*: lev. sp. 1, 79 naj govoré lúdjé kar koli jim je *drágo*. — *dragô*: škrb. 1, 47 le tó je brez konca *dragó*. 1, 364 koko *dragó* so plačáli ta bogú zamirlívi strah! jap. prid. 2, 157 vy bi jim to malu kar jim dasté silnu *dragó* zarajtali. preš. 96 naj se učénost in imé, část tvôja, roják ne pozábi dôkler tēbi *dragó* v Krájni slovénstvo živí. — *dragî*: kast. cil. 236 čas so *dragy* denarji. — *dragà*: preš. 25 nar žláhtniši tráve, kadíla *dragé* in miro nabéra.

gluh: *gluhî*: dalm. jez. 42 ony so sami *gluhy* inu slepy bily.

gôst: *gostô*: kast. cil. 265 *gostú* preminovanje te arenge brani k zdravju. rog. 2, 485 *gostú* sijani so ty katéri . . . traun 71, 16 na nar vikših gorah bo žítu *gostú* stálu. — *gostih*: preš. 242² čas je ko slávec z vėj *gostih* v visokih žvrgolí glaséh.

grd: *grdô*: kast. cil. 84 *grdú* je část zgubiti. ravn. 1, 218 *grdô* in ošabno je Roboam delal z lúdmí. ber. 29 hudobni prebivavci so hotli z níma *grdó* delati. — *grdim*: ravn. 2, 173 tako ojster je *grdim* zasramovavcam.

grob: *grobô*: jap. prid. 2, 195 kar bi bilú *grobú* falenu.

hud: *húda*: škriñ. pridg. 5, 12 še je ena druga prav *húda* bo-
ležen. — *hudô*: kast. cil. 25 *hudú* stojy za tebe. 39 vse *hudú*
pride skozi polnúst tega želodeca. škriñ. prip. 2, 19 kateri se vesele
kadâr *hudú* sture. traun 5, 7 tí sovražiš vse kateri *hudú* delajo,
škrb. 1, 18 eni *hudó*, grešno delajo ravn. 2, 64 kar je *hudó*, je
ostudno pr bogu. 2, 66 kôñčano bi biló žalostno, ako bi otrok te
zmôžke v *hudó* obračal. preš 59 bog stóril meni je *hudó*. 81 gódec
strúne prtíska *hudó*. lev. sp. 1. 95 kako je to *hudó*! 1, 242 oh
meni je grozno *hudó*. — *húdega*: škriñ. prip. 1, 33 de bi se kaj
húdiga bati imel. — *hudê*: lev. sp. 1, 269 blêde mu um se od
vročine *hudê*. — *húdi*: ravn. 1, 198 kdor se v réveža zvé, otel
ob *húdi* ga bode gospód. — *húdim*: škriñ. prip. 17, 13 kateri
dobro s *húdim* vračuje. — *hudi*: dalm. jez. 9 oni so vsi hynavci
in *hudy*, kast. cil. 69 vsi smo *hudy*. jap. prid. 2, 44 ti znotrajni
viharji samy na sebi nisu *hudy*. ravn. 1, 74 naj bodo še tako *hudi*.
2, 179 vsi *hudi* so Jezusa pregañali. 2, 240 slišati unih deset vu-
čencov, kaj sta Jakob in Janez prosila, so *hudi* nad ñimà. lev. sp.
1, 156 *hudi* ne bodo svetniki v nebesih, ka v slavo ñih tréñi nésmo
popred. — *hudê*: preš. čb. 5. 13 v gojzdih vaših viharske polétja
so zíme *hudê*.

kriv: *krivô*: kast. cil. 82 *krivú* sodi. 166 čez Kristusova dela
so ludje *krivú* sodili. 204 ne zna, de bi sturila z kriviga prou inu
z praviga *krivú*. škriñ. prip. 25, 18 človik kateri čez svojiga bliž-
niga *krivú* pričuje, je kakor streła. modr. 14, 29 kadar *krivú* pr-
sežejo. — *krivi*: jap. prid. 2, 90 vy ste vsiga *krivi*. 2, 315 ali so
morebit otroci majn *krivi*, če...? ravn. 1, 136 Sihemei so bili
vkup strašne morije *krivi*.

lên: *lêna*: škrb. 1, 210 je ratala moja duša otóžna, mláčna,
lêna. — *lêno*: škrb. 1, 48 boš pelal eno mehko *lêno* živleñe. —
lenê: dalm. predg. 10 skuzi *lenê* roke v hišo kaple.

lêp: ravn. 2, 118 hléb déla obraz *lêp*. 1, 159 mladenič je bil še
in vse *prelêp*, de bi ga bilo kaj trdniga viditi. — *lêpa*: preš. 176
hêi Bogomila, *lêpa* ko devica slovêča Hero je bilà v Abídi. —
lepô: kast. cil. 22 *lipú* čednu, krotku, bogaboječe živi. škriñ. sir.
25, 16 kakú *lepú* je kadar sive glavê dobru razsojeñe imajo! traun.
47, 3 gora Sion stojy *lêppú* k veseļu cele zemle. ravn. 2, 100 marsi
ktira bi se bila še *lepó* posmehovala. 2, 270 kliče nas bog na *lepó*
in veliko opravilo. preš. 7 kak *lepó* se rôsa blíska! 34 kaj pa je
têbe tréba biló, déte ľubó, déte *lepó*? 74 de je *lepó*; bi sódil, vi-

sôko čelo vsak. — *lépo*: škrb. 1, 187 vse to nam bo *lépo* naprej postavleno. — *lépega*: preš. 109 naj ljubezin si obéta vnéti *lépiga* dekleta. — *lepí*: jap. prid. 2, 117 so od zunej *leppy*. ravn. 2, 151 kraji ki je Jezus po njih vučil so *lepí* bili. — *lepê*: preš. 77 več lét mu žárki zvézde *lepé* ljubézen sijejo v mládo srcé. — dalm. vis. pes. 4 koku so *lipe* tvoje prsi! preš. 68 od nekđaj *lepé* so Ljublanke slovéle. 55 bogáte je vídil, úmne, *lepé*. lev. 1, 240 se deče videl v travnem cvetji mladenič deveje *lepé*. — preš. 74 bílé *lepé* bi ústa. 104 domáče sim *lepé* poznál dekléta. — *lepâ*: čb. 5, 73 kaj sta storila brata dva, obá *lepá* obá mladá? — *lepíh*: kast. cil. 25 nikoli ne boš mogel *lepíh* čednosti v tvoje sree zasaditi.

mlád: *mladó*: preš. 176 srecé *mladó* ni za nobên'ga vnéto. lev. 1, 241 plašná s trepalnico odela nedolžno lice je *mladó*. — *mládo*: traun. 68, 23 to bo bogú bol dopadlu kokár enu *mládu* tele. ravn. 2, 191 smrt *mládo*. in staro v grob bezà. — *mladí*: jap. prid. 1, 73 so še *mlady*. preš. 58 *mladí* starí iz híš hité ukánu trum napróti. lev. 1, 96 zdaj za te vse gorí, bogáti in *mladí*. 1, 155 a mi smo *mladí* še, mladost uživajmo! — *mladê*: čb. 5, 93 kaj pokaš mi, srecé, de déklice *mladé* ozirajo se raji na mladenče mlaji? lev. 1, 25 jaz bil sem tam, kder ribice po vodi bistro plavajo i kder *mladé* se dekllice zvečer po leti kopajo. 1, 150 jaz vem de si želite *mladé* krotké ženice. — *mláde*: škriin. vis. pes. 4, 5 tvoje dvojno oprsje je kakòr dvę *mláde* srne. — *mladá*: ravn. ber. 194 omikana pamet, nedolžno srecé nar lepši zakládje za leta *mladé*. preš. 79 ga glédajo ráde dekléta *mladé*. — čb. 5, 73 kaj sta storila brata dva, obá *lepá* obá *mladá*? lev. 1, 58 nič se ne kesajva dôkler sva *mladá*. 1, 252 med svati žénina sta dva obá ponosna in *mladá*.

nâg: *nagô*: lev. 2, 286 to izmeno stoprav lani tam izlegli so v Ljublani kópali jo, brisali, rojen list jej spisali, vrgli dete vam *nagô*. — rog. 2, 41 zapovedal je bil nó u to ječo *nagô* inu krvávo pahnyti. — *nagê*: jap. prid. 2, 124, morete vejđiti, de ste vbógi, *nagy*, slabi. — *nagê*: dalm. jez. 32 vy ofrtne gospé slécite se, inu bodite *nagê*. — *nagâ*: preš. 77 pokažejo 'z njih se dekleta *mladé*, do pasa môrske dekléta *nagê*. — dalm. gen. 2 ona sta bila obadva *nagâ*. 3 vidita, de sta *nagâ*.

pláh: *plahê*: lev. 1, 258 *plahé* oči srepó na jedno mesto zró.

púst: *pustô*: traun. 68, 26 njih stanovaúe ima *pústú* postati. ravn. 2, 97 Nacaret je bilo majhino *pustó* méstice. — *pústi*: škriin. prip. 21, 19 bolši je v eni *pústi* deželi stanúvati kakòr z eno ženó ka-

tega se rada kreĝa inu jezy. — *pustî*: dalm. jez. 33 Bazam inu Karmel so *pusty*. — *pustê*: dalm. jez. 33 steze so *pustê*.

skôp: *skopô*: škriñ. sir. 31, 29 čez tega kateri *skopú* kruh vùn dejly bó męstu godrnalu. ravn. 2, 58 oblačilo je vbožno, pohištvo *skopó*.

slân: *slanô*: rog. 2, 266 ta svejt je enu morjê katêru *slanú* je zavol te lakomnosti.

slêp: *slepô*: škrb. 1, 18 to je eno *slepó* nespametno, golufno vupañe. ravn. 1, 96 po trinoško lúdi stiska in se *slepó* pahne sam sebe v brezen. 1, 229 se *slepó* vdaš. — *slepî*: kast. cil. 19 zmamleni inu *slipy* molčê svoje nadluge. škrb. 1, 498 se ne morejo zdržati od grenkih solz, de so tako *slepí* bli.

srêp: *srepô*: lev. 1, 258 plahé oči *srepó* na jedno mesto zrô.

súh: *súha*: škrb. 1, 209 moja duša je *súha* ratala. — *suhô*: kast. cil. 375 obeniga grêšnika srce nej takú *sihú*, de bi se ne moglo rezeleniti. škriñ. sir. 6, 3 ne bóš kakor *suhú* drevú v pušavi popušén. traun. 101, 5 moje srce je pobitu inu *suhú* kakôr senù. 105, 9 on je zažugal rděčimu mórju inu je *suhú* postalú. — lev. 2, 118 slovenski Pegaz . . v kluse *suhó* spremeñen je. 2, 263 moje grlo je *suhó*. — *súhi*: traun. 104, 41 potoki so v *súhi* pušavi. — *suhî*: dalm. hag. 4 so taku *suhy* kakor enu polénu. fant. 194 če so sviñáki čedni, *suhí* inu luftni. — *suhê*: preš. 96 níso *suhé* nam prijátlam oči, ki se spómimo têbe.

svêt: *svetô*: traun 76, 14 vse kar ti sturyš je *svetú*. škrb. 1, 99 *svetó* inu strašný je ñegovo imé. ravn. 2, 150 samočast, nadlěžne strásti, k hudimu nagnena voļa nas ovérajó *svetó* in bogabojêče živetí. — *svetî*: ravn. 1, 7 bodite *svetí* kakor bog. 2, 85 imamo skušñavo premágati, če *svetí* biti želimò. — *svetê*: lev. 1, 259 hru-mele so z orglami pesni *sveté*. ravn. 2, 59 nedolžne, *sveté*, bogabojêče je iskal.

tvrd: *trvdô*: rog. 2, 289 nune začele so bile *trdú* držati to deklico. škriñ. prip. 18, 23 vbožie s prošný govory inu bogatin ñemu *trdú* odgovarja. ravn. 2, 172 *trdó* jim prepové ne tega drugod praviti. preš. 70 mladénča nogé so *trdó* zacceptále. lev. 1, 28 ko bi jaz cvetice znal ki po travnicih cvetêjo, tiste bi potrgal vse, ki *trdó* srcé užgêjo. — *trvdî*: ravn. 2, 185 ali niste nikol do nikogar *trdí*? 1, 230 ne smemo do vdov in sirót *trdí* biti. lev. 1, 273 možje ste hudobni, možje ste *trdí*.

zlât: *zlatô*: preš. 27 vince *zlató* se v kozárcih nam sméja. — kast. cil. 418 leta božja lubezen ima eno *zlató* brambo. škrb. 1,

158 kaj tako posebno veliciga more biti to, eno *zlató* štatvo ne moliti? — *zlató*: lev. 1, 251 drégnil ga je v ostrogo *zlató*. — *zlatí*: dalm. exod. 27 úih glaviči imajo biti *zlaty*. lev. 1, 101 v poslopji so sténe vam *zlate* in venci *zlatí* na glaváh.

zvêst: *zvestó*: škriñ. prip. 12, 22 katèri *zvestú* ravnajo, nému dopadejo. traun. 47, 8 katèriga duh se bogá ny *zvestú* držal. škrb. 1, 27 strite trdni sklep vselej *zvestó* bogó služiti. jap. prid. 1, 255 mi je *zvestú* naročil, de te imam varovati. ravn. 1, 261 vam vedno gospodovo in *zvestó* oznanujem. 2, 260 z golfivim časnim blagam *nezvestó* ravnáte. preš. 78 obúp mu zalíva sreé *zvestó*. 161 *zvestó* sreé in délavno roéico bi bil dobíl. — *zvestí*: škrb. 1, 107 ostanite v andohti *zvestí* katoliški cirkvi. 1, 163 ste meni vselej *zvestí* bli.

živ: *živó*: škriñ. pok. 3, 72 hudobo mojih gréhov še zadosti *živú* ne spoznám. ravn. 2, 120 metèro in *živó* mesto je bilo Kafarnaum. 2, 231 iz čolna stopívši vse *živó* ljudí zagleda. preš. 14 sreé še bíje ko de biló bi v prséh še zdravo in *živó*. lev. 2, 42 rodi se leto pregorkó: mušíc in muh je vse *živó*. — *živí*: dalm. prip. 26 ti mrtví ne ostaneo *živy*. — *živê*: dalm. prip. 1 mi je hočemo *živé* požréti.

U strogo iz vjestnom govoru ima početni slog otisnuti dugi naglas, n. pr. vidiš tam le *gósto* travo (= tam le je *gósta* trava)? v to *gósto* travo ženi krave past. — Samo tako dolazi: *jári* *jára* *jâro*, í *râni* *râna* *râno*.

Kad obično adverbijalno dolazi adjektiv sám (bez supstantiva) s prijedlogom, ima prvi slog otisnuti naglas, n. pr. z *lêpa* ili z *lêpega* ili z *lêpo* ili z *lêpim*, od mláda ili mládega, na plânem po *gósto* ili po *góstem*, po *krívem*, do *žíva* ili *žívega* itd. n. pr.

góst: *po gósto*: preš. 79 Mic'ka *po gósto* vá n'ga obráča očí. 106 vihárjev jéze so *po gósto* rjúle. ravn. 2, 50 nikoľ se *prepo-gósto* ne zgodí. — *po góstem*: škrb. 1, 1 de se jezik trudi bel *po góstim* v ponižnih molitvah.

húd: *na húdo*: ravn. 1, 42 skrbimo, de se ne zvržejo *na húdo*.

krív: *po krívem*: ravn. 1, 251 *po krívim* prségate.

lêp: *z lêpa*: lev. žup. 74 ako bi se pri tem oglédi kak mejás ne dal pregovoriti *z lêpa*, to naj se mahoma ondu reče. — *z lêpo*: ravn. 2, 185 stariši vas *z lêpo* svaré.

súh: *na súho*: preš. 49 ti si mošńico mi rejêno djál popólnama *na súho*.

Ne mijeúa naglasa: *vsák* vsáka vsáko, mnóg mnôga mnôgo.

β) U adjektiva od dva i više sloga:

Amo idu adjektivi građeni naštavkom *ên* (ѢНЪ) i nastavkom *ît* (ovît, za *ît* *îta*), i neki pojedini kao: *gorjûp*, *krvâv*, *obîl*, *sirôv*, *ubôg*, *vesêl*. Ovi u svim oblicima drže otisnuti naglas na slogu na kojem je u sing. nom. mase.

ên êna êno u adjektiva građenijeh od riječi kojima se osnova *ne* završuje suglasnim a ni nastavak *ne* počima suglasnim, *koščên*: kost, *lanên*: lân, *lesên*: lês, *ledên*: leđ, *lojên*: loj, *medên*: med, *prstên*: prst, *prtên*: prt, *vodên*: voda, *mesên*: mesô, *prosên*: prosô, *rosên*: rosa, *senên*: senô itd.

koščên: *koščênega*: rog. 2, 426 uniga *košêniga* inu siniga srcâ mogel je biti uni Faraonovi nalivâvie.

ledên: *ledêno*: škrb. 1, 397 denite nas v *ledêno* vodo.

lesên: *lesêno*: ravn. 1, 114 Mozes naredí *lesêno* škriño. — *lesêne*: škrb. 1, 151 vi boste vidili kako slêpo ludstvo soje zlate, srebrne, kamnite, *lesêne* bogove na rami v časti okoli nosi. ravn. 1, 37 clo v *lesêne* podobe so svoje zaupañe stavili.

medên: *medêna*: ravn. ber. 64 bile so majhine okrogle zrnica lépe farbe, v ustih pa sladke kakor *medêna* potica. — *medêno*: ravn. 1, 187 *medêno* govori.

mesên: *mesêno*: škrb. 1, 108 David je pobil s kamnam v frači strašno *mesêno* goro Goliat. — *mesêni*: ravn. 1, 17 *mesêni* so vsi in spačeni.

prstên: *prstêna*: rog. 2, 367 ta človik je ena ylnata *prstêna* kepa. — *prstênega*: škrb. 1, 379 al bomo na to revno kajžo našiga *prstêniga* trupla toliko držali?

prtên: *prtêni*: v *prtêni* halici po duhovsko je hodil.

rosên: *rosêni*: ravn. 2, 143 lubezen božjo nam pred oči Jezus piše in povsot po vsi natori v belimu soncu in *rosêni* kaplici nam pravi, de jo glejmo.

ržên: *ržênimi*: lev. žup. 47 upravičeni so ubraniti se z *ržênimi* rozički zmešaniga žita.

snežên: *snežêni*: ravn. ber. 170 *snežêni* kôsmi so čuda lépi in umétni.

vodên: *vodênih*: škrb. 1, 82 o strašna zgubó! vredna ne *vodênih* ampak krivavih sozv.

ît îta îto:

bremenît: *bremenîtih*: ravn. 1, 61 sedem lepih kráv in sedem *bremenîtih* klasóv je sedem nerodovîtih létin.

častit: *častito*: rav. 1, 153 kako *častito* je tvoje ime po vesólnim svétu!

kamenit: *kamenita*: škrb. 1, 163 k temu je potrebna *kamenita* stanovitnost. — *kamenite*: rav. 1, 291 vidili v Babilonu bote zlate in sebrne, *kamenite* in leséne bogove na ramah okoľ nositi.

mastit: *mastito*: lev. 1, 150 žené, možáki tudi *mastito* pristopájte.

slovit: *slovito*: rav. 1, 319 Judje *slovito* obhajajo mesta dodelaúe.

srdit: škriú. prip. 32, 14 vusta ene ptuje so globoka jama: tá, éz kateriga je gospod *srdit*, bo v to isto padel. rav. 1, 309 Aman ves *srdit* in razsàjen gre domú. — *srdito*: rav. hudobni in pa *srdito* morje ne more pr pokoju biti.

temnit: *temnita*: rav. 1, 316 *temnita* prihodnost je bol íemu svetla in éista, kakor nam kraj, ktiriga opoldánsino solnee obséjva.

zakonit: *zakonitih*: lev. žup. 2 bodi župana skrb tistih *zakonitih* zapovédij katere obéino vežejo.

imovit: *imoviti*: lev. žup. 55 v postrežbo siromaških bolnikov naj *imoviti* obéane skladajo novce.

rodovit: *rodoviti*: rog. 2, 28 en velik slou ima ta Azija zavolo vinogradov kir ty so takú *rodoviti* de tejtstih trte taku velike grozde nosijo kakor je léjto stáru dejte.

stanovit: *stanovitih*: lev. žup. 3 on skrbi de se iz imovine dobiva kar se najveé more *stanovitih* dohodkov.

tehtovit: *tehtovito*: lev. žup. 13 to uradno delo je posebno *tehtovito*.

trudovit: *trudovito*: lev. žup. 81 *trudovito* bi bilo naštévati vse sluéaje.

žalovit: *žaloviti*: rav. 1, 259 le resnico ljubite in mir, in vaši pòstini in *žaloviti* dnevi bodo dnevi veseja.

gorjúp: lev. 1, 88 bridkejši nego strela i lok i meé i strúp dekletom od jezika udarec je *gorúp*.

krvâv: *krvâva*: preš. 172 šest méscov móci tla *krvâva* réka. — *krvâvo*: preš. 178 se móžu zdí de gre le v smrt *krvâvo*. — *krvâve*: preš. 107 te vidit, grje viditi napáke je sreú ráne vsékalo *krvâve*. — *krvâvimi*: rav. m. pov. 75 tako sta zadnié z razmršenimi lasmí, *krvâvimi* nosmí ná razen šla.

sirôv: *sirôva*: preš. 139 ki so jim ľudstva Trácije *sirôve* bilé se vdále.

ubôg: *ubôge*: škriú. prip. 28, 3 *vbôg* élovek kateri *vbôge* stiska je enak plohi, katera lakoto napravi. — *ubôgega*: škriú. prip. 29, 2 *vbôgiga* éloveka bratje ínega sovražijo. — *ubôgemu*: prip. 22,

22 ne stúri síle *vbógimu* za tó ker je *vbóg*. — *ubógimi*: rav. 1, 40 hodila nisi nè za *vbógimi* ne za bogatimi mladenči.

vesél: preš. 23 soldát živi *vesél* v en dán. — *veséla*: preš. 57 iz bôja vôjska céla domú hiti *veséla*. — *vesélo*: rav. 1, 150 jelite de je zalo in *vesélo* tó? preš. 33 sreé níkdar več ne bó *vesélo*. — *vesélega*: preš. 82 v pondélik jútro z *vesél'ga* godú šel dôbre je vôle gódec domú. — *veséle*: preš. 73 o polnočí *vesél* je z *veséle* družbe vstál. — 7 róžice cvetó *veséle* le ob času létne mláde. — *veséli*: rav. 1, 5 velikrat premišljúmo in *veséli* te lepe božje dela. — *vesélih*: preš. 27. zbráni prijátli v spomín ga pijémo tvôjih *vesélih* in žalostnih dní.

Otegnuti naglas.

1) Adjektivni od jednoga sloga.

Ovakovijeh adjektiva ima veoma malo: bél, črn, túj; kák ták. Naglas ostaje u svim oblicima nepromijeñen, samo kak i tak imaju u srediñem rodu kao adverbí obično na zadñem slogu otisnuti dugi naglas: *takô*, *kakô*, a kad krajnje o otpada mijea se ' na " : *ták kák*.

kakô: preš. 36 *kakó* bit' óčeš poet in ti preteškó je v prsih nosít' al pekèl al nebó? 127 *kakó* Metúlum se Avgústu bráni, kaj je dozdeñ Ľublána doživéla, kak vére brámba je bilá dežéla, *kakó* pr Sísku Kôpe so pijáni omágali pred Krájnci Otománi, vam bo Homêrov náših pésem péla. lev. 1, 95 *kakó* je to hudó itd.

takó: preš. 162 *takó* mladénča glédati je gnálo naklúče zdájnih dní itd.

2) Adjektivni od dva i više sloga.

I ovakovijeh ima malo: a) *enák*, *inák*. b) oni s nastavkom *en*, koji se grade od riječi kojim se osnova završuje suglasnim a nastavak počima suglasnim; poluglasno može biti umetnuto n. pr. *suknén*: sukno, takovi jesu: *bakrén*, *cukrén*, *kuftrén*, *poprén*, *jeklén* i *oklén*, *maslén*, *staklén*, *žveplén*, *mglén*, pa i *konoplén* i *zemlén*; *apnén*, *platnén*, *suknén*, *ognén*, *usnén*; *lončén*; pa tako: *ječmén* od ječm ili važada za ječmén'n ječmén'n, i po analogiji i *ovsén* kao da je ov-(b)s, *volnén* kao da je vol-na, *iskrén* kao da je od isk-(b)r (iz kráj). Rijetki su drugi takovi adjektivni: *mužén* i možda još koji.

enák: škriú. prip. 13, 20 kateri je nespámetnih prijátel, bo ñim *enák*. preš. 133 *enák* je pévic véncu poezije. — *enáka*: rog. 2, 29 beseda božja pred neizrečeno skryvnustjo tega h človeku postajajna ni bila naše nature, kir nam ni bila ú človestve glih inu *enáka*; preš. 130 za Amorja sim máñ' imèl sestrico, bilá je véči Véneri

enáka. — *enáko*: škriin. modr. 7, 6 vsi *enáku* v živleñe pridejo. — *enákega*: rog. 2, 22 sturil je g. bug úega ú te častè tem svetnykam *enákgiga*. — *enáki*: škrb. 1, 109 grešniki so hudyču *enáki*, kakor so brumni in pravični *enáki* angelam. preš. 64 glasóvi so *enáki* žal'vánu púbcov v mláki. — *enáke*: škriin. prip. 27, 15 streha, skozi katero po zymi vèdnu notri káple, inu prepiravna žena so si med sabo *enáke*. preš. 46 bog ji hčere dáj *enáke*. — *enákimii*: rav. 2, 32 vošimo, de bi z *enákimii* občutleji vsi ljudjé v božjo vežo hodili. inak: *ináko*: rav. 1, 188 otroci! se ne dela tudi vam *ináko* pr tem lepim izglédu zvestiga hlapca?

bakrén: *bakréna*: lev. žup. 50 *bakréna* posoda bodi poolóvlena.

brončén: rav. 1, 156 *brončén* grebenák je imel na glavi. — *brončéna*: rog. 2, 550 ta velíka na mórju stoječa *brončéna* statua. rav. 1, 314 hodil pred tabo bom, razbijal ti *brončéne* vrata.

jeklén: *jeklénega*: rog. 2, 426 uniga želézniga in *jeklénega* srcà mogli so biti lety.

ognén: rav. 1, 93 čuden oblak hodi pred ními: po dnevi je tèmén, po noči ves *ognén*. — *ognéna*: preš. 132 v srcé mi padla iskra je *ognéna*. — *ognéne*: rav. ber. 132 zvezdautrini, *ognéne* képe in letéçi pozoj niso nič družiga kakor užgane reči. — *ognénim*: rev. 1, 13 angel s švigajóčim *ognénim* mečam je varoval v raj.

peščén: *peščéno*: rog. 2, 575 Jodocus utéknil je ú to *peščéno* suho zemlo svojo popotno paleo. rav. 2, 197 nekolko ga je na kamnito padlo: *prepeščéno* je in preplitvo je bilo prsti.

svinčén: *svinčénih*: lev. žup. 47 v *svinčénih* zavójih.

žveplén: *žveplénih*: rog. 2, 327 Abraham več bode pretil tih solz kakur dalu bo nebú *žveplénih* inu *ognénih* kapele od sebe.

U gorenštini tako još: gotóv kralév i adjektivii građeni od supstantiva jednoga sloga s vokalom *o*, *e*, i od supstantiva od dva sloga od kojijeh ima zadni slog poluglasno *a* u prvom je *o* ili *e*: bobóv boróv, kozlóv, oslóv; otrév, o čem vidi naprijed na strani 25. i kakóv ostraga.

2. Naglas na predzadñem slogu u sing. nom. masc.

a. Otegnuti.

a) U adjektiva gdje zadni slog nema poluglasno. Ovi naglas dolazi u adjektiva građenijeh od riječi s glavnim otegnutim naglasom

aa) u adjektiva s nastavkom *ov* (ev)

α) građenih od riječi s otegnutim naglasom na zadñem slogu
 αα) od riječi od jednoga sloga: *bráček*: bráč, *gréhov*: gréh, *hróšček*:

hróšč, *jéžev*: jéž, *králev*: král, *križev*: križ, *pékov*: pék, *pólhov*: pólh, *pólžev*: pólž, *stričev*: stric, *vračev*: vráč, *žnáčev*: žnác. — (β) od riječi od dva i više sloga: *beráčev*: beráč, *bolníkov*: bolník, *hudičev*: hudič, *komárjev*: komár, *gospodárjev*: gospodar, *pastírjev*: pastír, *dihúrjev*: dihúr, *lenúhov*: lenúh, *Francózov*: Francóz, *Šentjánžev*: Šentjánž itd.

gréh: *gréhov*: ravn. 1, 12 tega tudi vidite obá *gréhova* prava znameña: sramoto in strah.

bolník: *bolníkov*: ravn. 2, 122 veliko mil je bil od *bolníkove* hiše.

odrešeník: *odrešeníkov*: ravn. 2, 76 vedil je, de taki niko! prav *odrešeníkové* potrebe ne verjame. 2, 79 po vsem tem se je Janezovo oznanovanje od *odrešeníkové* bliže razslovélo.

poglavník: *poglavníkov*: ravn. 2, 170 Jezus gre na *poglavníkov* dom.

gospodár: *gospodárjev*: ravn. 2, 188 prav bodi hlapcu, če mu je po *gospodárjovo*: 1, 235 Gieci prerókov služabnik ni bil lepih *gospodárjevih* misel.

β) građeni od riječi s otisnutim kratkim naglasom na zadnem slogu u sing. nom. masc. a s otegnutim u ostalim oblicima obično na predzadnem slogu *xx*) od jednoga sloga: *bíkov*: bik bika, *brátov*: brát bráta, *brínov*: brín brína, *Čičev*: Čič Číča, *čímžov*: čímž čímža (prunus padus), *dédov*: děd déda, *drénov*: drèn dréna, *fántov*: fánt fánta, *gádov*: gād gáda, *gráhov*: gráh gráha, *grířev*: gríř grířa, *gròřov*: gròř gròřa (i grořóv), *hrénov*: hrèn hréna, *Júđov*: Júđ Júda, *klénov*: klèn kléna, *kmétov*: kmèt kméta, *kònev*: kòn kòna, *ptičev*: ptič ptíča, *rákov*: ràk ráka, *sírov*: sír síra, *svákov*: svák sváka, *svátov*: svát sváta, *škricov*: škric škřica, *Vláhov*: Vláh Vláha, *vnúkov*: vnúk vnúka, *zétov*: zèt zéta itd. — (β) od dva i više sloga: *župánov*: župàn župána, *Kosmátov*: Kosmàt Kosmáta, *beričev*: berič beríča, *golobičev*: golobič golobiča, *Pavličev*: Pavlič Pavliča, *Brežníkov*: Brežník Brežníka, *goľúřov*: goľúř goľúřa, *Petrúřov*: Petrúř Petrúřa, *kozlétov*: kozlè kozléta, *Boštétov*: Boštè Boštéta, *otròkov*: otròk otròka, *sokòtov*: sokòl sokòla, *Andréjev*: Andrěj Andréja itd.

bič: *bíčev*: ravn. 1, 244 glavo po *bíčovo* obéša.

slòn: *slònov*: ravn. 1, 214 négov sedež je bil iz *slònoviga* zobá.

deklè: *deklétov*: ravn. 2, 170 Jezus gre v mrlišnico. *Deklétoviga* očeta in mater in une tri učénce je le seboj vzal.

Smolè: *Smolétov*: preš. 28 dólgo *Smolétov* spomín naj žíví.

otròk: *otròkov*: rav. 2, 114 mu ni po *otròkovo* pokorn.

župàn: *župánov*: preš. 79 Mic'ka *župánova* hći pogòsto vání'ga obráča oči.

γ) građeni od riječi s otegnutim naglasom na predzadnjem slogu *αα*) od supstantiva muških s poluglasnim u zadnjem slogu: *júnčkov*: *júnčьk*, *lúbkov*: *lúbьk*, *sírkov*: *sírьk*, *glúščev*: *glúšьe*, *júnčev*: *júnьe*, *Júrčev*: *Júree*, *pévčev*: *pévьe*, *práščev*: *prášьe*, *sámčev*: *sámьe*, *slépčev*: *slépьe*, *tújčev*: *tújьe*, *vrábčev*: *vrábьe*, *ždrébčev*: *ždrébьe*, *kòščev*: *kòšьe*, *kròvčev*: *kròvьe*, *nòrčev*: *nòrьe*, *tèpčev*: *tèpьe*, *vdòvčev*: *vdòvьe*, *Kárlov*: *Káрьl*, *kòzlov* (i *kozlòv*): *kòzьl*, *òrlov*: *òrьl*, *òslov*: *òsьl*, *pòslov*: *pòsьl*; *jármov*: *jáрьm*, *Kóržmov*: *Kóržьm*, *Šimnov*: *Šimьn*, *Trávnov*: *Tráвьn*; *čármov*: *čáрьm*, *jógrov*: *jógьr*, *kébrov*: *kébrьr*, *Kòdrov*: *Kòdьr*, *Žúmrov*: *Žúmьr*; *Gregòrčev*: *Gregòrьe*, *mladénčev*: *mladénьe*, *Gorjánčev*: *Gorjánьe*, *Okòrnov*: *Okòrьn*, *Orážmov*: *Orážьm*, *Prešérnov*: *Prešérьn*, *mecésnov*: *mecésьn*, *Kalístrov*: *Kalístьr* itd.

pévьe: *pévčev*: preš. 75 to *pévčovo* sreće je.

òrьl: *òrlov*: rav. 1, 103 sim vas po *òrlovo* na perutah nosil.

Prešérьn: *Prešérnov*: preš. 113 smé nékaj nas, kér smo *Prešérnove*, býti *prešérnih*.

ββ) od supstantiva ženskijeh na a: *brézov*: bréza, *góbov*: góba, *léskov*: léška, *lípov*: lípa, *ólšev* *jélšev*: ólša jélša, *slívov*: slíva, *smrèkov*: smrèka, *svíbov*: svíba; *češlígov*: češlígá, *lesníkov*: lesníka, *melísov*: melísa, *metlíkov*: metlíka, *robídov*: robída itd. — U goreńštini imaju taj naglas i adjektivni građeni od imena býla s otisnutim naglasom; *čèšpšov*: čèšpša, *črèšnov*: črèšná, *tèpkov*: tèпка, pa tako i: *búkov*: búkev, *gábrov*: gáber. — U goreńštini prave i vlastita imena muška na a adjektiv s muškim nastavkom *ov*: *Jóžev*: Józha, *Míhov*: Míha, *Márvov*: Márka; *Gostíšev*: Gostíša, *Pavlíhov*: Pavlíha, *Trdínov*: Trdína itd.

léska: *léskov*: lev. 1, 228 mastí sta vredni *léskove*.

pálma: *pálmov*: škríñ. vis. peš. 5, 11 *negóvi* lasje so kakor *pálmoviga* drèveša izraski črni kakor vran. 79 tvoja dolgóst je enáka *pálmovimu* drèveši.

δ) građeni od muških supstantiva s otegnutim naglasom u sing. nom. masc. na predzadnjem slogu, koji u ostalim oblicima za slog narastu a naglas za slog daļe potisnu: *človèkov*: člòvek člòvèka, *očetov*: oče očéta, *orèhov*: òreh oréha, *ječménov*: jèčmen jèčména, *Jernéjev*: Jèrnej Jernéja, *jesénov*: jèsen jeséna, *medvédov*: mèdved medvéda, *meklénov*: mèklen mekléna, *sosédov*: sòsed soséda, *sršénov*:

srššen srššena; *cesárjev*: césar cesárja, *prerókov*: prèrok preróka, *pelínov*: pèlin pelína, *petelínov*: petèlin petelína; *Božičev*: Bòžič Božiča itd.

jèčmen: *ječménov*: ravn. 2, 238 dvanajst jerbasov namečejo dro-blancov ki jih je bilo od petih *ječménovih* kruhov ostalo.

òce: *očetov*: preš. *očetov* dóm, ti ná slovó. ravn. 1, 221 mar po *očetovo* mu je za vse naše rečí.

plèmen: *pleménov*: rav. 1, 179 češeúe in ÷ubezen, ki jo bogu zunaj skažujemo, tudi v drugih vžigata češeúe in božjo ÷ubezen po *pleménovo*, ktiro okoļ sebe vnéma.

prèrok: *prerókov*: ravn. 1, 235 Gieci, *prerókov* služabnik, ni bil lepíh gospodárjevíh mísel.

sósed: *sosédov*: ravn. 2, 165 možje se z bolnikom pr *sosédovi* híši na streho spravíjo.

bb) U ñekíh adjektíva s nastavkom *av*. O tom vídí kod *av* na strani 159.

cc) U adjektíva s nastavkom *ast*, i to građenih od riječí s otegnutim naglasom, α) koji imaju otegnuti naglas na zadñem slogu: *bedákast*: bedák, — β) od riječí od jednoga sloga, koje imaju íli kao supstantíví u sing. genetívu, íli kao adjektíví u sing. nom. fem. otegnuti naglas na predzadñem slogu: *ciñast*: ciñ cíña, *dí-mast*: díim díima, *gráhast*: gráh gráha, *trápast*: tráp trápa, *tópast* (i *túmpast*): tóp tópa itd. — γ) od supstantíva ženskíjeh na *a* i sredñíjeh na *o* (*e*) koji imaju otegnuti naglas na predzadñem slogu u sing. nom.: *čebúlast*: čebúla, *kocí nast*: kocína, *marógast*: maróga, *rogovílast*: rogovíla, *sedí nast*: sedína, *skomí nast*: skomína; *brézast*: bréza, *cápast*: cápa, *grúčast*: grúča, *grúđast*: grúđa, *ír hast*: írha, *klúkast*: klúka, *lísast*: lísa, *múhast*: múha, *pégast*: péga, *pénast*: péna, *píkast*: píka, *pléšast*: pléša, *plóčast*: plóča, *prógast*: próga, *résast*: résa, *slí nast*: slína, *šémast*: šéma, *škrbást*: škrba, *šlévast*: šléva, *šóbast*: šóba, *špí rast*: špíra, *špráñast*: špráña, *trmast*, trma, *tútast*: túta, *végast*: véga, *zvéđast*: zvéđa itd. *budálast*: budálo, *zíjálast*: zíjalo, *korítast*: koríto, *motovílast*: motovílo, *polénast*: poléno; *jájčast*: jájce, *pérjast*: pérje itd. — δ) od supstantíva od dva í víše sloga, koji u gen. za slog rastu, a imaju túj na predzadñem slogu otegnuti naglas: *gomòlast*: gòmoļ gomòļa, *kožúhast*: kòžuh kožúha, *trebúšast*: trébuħ trebúħa; *breménast*: brème breména itd. — ε) od supstantíva í adjektíva, koji imaju u zadñem slogu u sing. nom. (masc.) poluglasno, a otegnuti naglas na predzadñem slogu: *kóđrast*: kóđr, *zóbčast*: zóbč, *víhrast*:

víhr, *trávnast*: trávn, *okróglast*: okrógl. — ζ) od glagolskijeh osnova s otegnutim naglasom na predzadnem slogu: *izpremiňast*: izpremiňa, *zaletávast*: zaletáva, *šepast*: šepa itd.

gráhljast: lev. 1, 132 *gráhljaste*, rumene, pisane, zelene čmrle mi pokaže.

krúmpast (od nem. krumm-b), *šepast*: rog. 2, 299 od teh paklenskih šauražnikou bil je takú strt, de potem use negóvu žjulejne mogel je *šepast* inu *krúmpast* ostati.

lísast: rav. 1, 47 Jakob si izgovori vse *lísaste* inu pisane koze.

mútast (od mut u lat. mutus): škriň. prip. 31, 8 odpri tvoje vusta za *mútastiga*. preš. 100 al *mútasti* počákamo zijáli de . . ? škriň. modr. 4, 19 on jih bó napihnene razdróbil inu *mútaste* sturil. 10, 21 modróst je vusta *mútastih* odprla.

slínast: lev. žup. 61 súmen je vsak pès, ako je glenív ali *slínast*.

šlévast: rav. 1, 290 otrok ktiri se preobjéda bléd in boléhin je veći del in h dobrímu ves *šlévast* in tožljiv.

trápast: škriň. prip. 11, 22 lepa ampak *trápasta* žena je kakor zlat trnek v ríveci ene prasice. rav. 1, 258 vsi ravnažo *trápasto* ktiri mislijo de srečo bogatstvo daja.

tútast: rav. 2, 102 nad negovo svetostjo ni nič *túastiga* ne plášniga.

pleménast: rog. 2, 428 postavljen je en ognuéni *pleménasti* meč.

izpremiňast: lev. žup. 50 mej otrovila se štejejo zeleno *izpremiňaste* igrače otročje.

dd) U adjektiva s nastavkom *ski*

α) građenijeh od riječi s otegnutim naglasom na zadnem slogu: *Hríbski*: Hrib, *Kráňski*: Kráň, *Krížki*: Križ, *Rímski*: Rim; *gospodárski*: gospodar, *oltárski*: oltár, *pastírski*: pastír, *Šenčúrski*: Šenčúr (za šent Júrij); *kováški*: kováč, *Francóski*: Francóz; *oslóvski*: oslów, *kralévski*: kralév (za: kralév). Nu to ne vrijedi za adjektive građene od supstantiva s nastavkom *n-ik*: *bolníski*: bolník itd., što kaže, da je tuj u sing. nom. otegnuti naglas došao iz ostalih oblika, da je ník níka glasilo ník níka. — β) građenijeh od riječi s otegnutim naglasom u predzadnem slogu i to od supst. ženskih na *a*, srednjih na *o* (*e*) i muških s poluglasnim u zadnem slogu: *Bélski*: Béla, *sáňski*: sáňe, *svíňski*: svíňa, *zímski*: zima, *Drávski*: Dráva, *Múrski*: Múra, *Sávski*: Sáva, *Sóški*: Sóča, *górski*: góra, *žéňski*: žèna, *gospòski*: gospòda, *Gor-*

jánski: Gorjáne, *Poľánski*: Poľáne; *sélski*: sèlo, *vínski*: víno; *Gráški*: Gráďe, *Némški*: Némьe, *pévski*: pévьe; *Dolénski*: doléni, *Gorénski*: goréni. Ali ne tako u adjektiva građenijeh od ženskijeh supstantiva s nastavkom *ica* i *ina*: *deviški*: devica, *planínski*: planína. — γ) građenijeh od riječi s otegnutim nastavkom na predzadnjem slogu kod supstantiva u sing. gen. a kod adjektiva u sing. nom. fem. ako je naglašeni vokal široko o ili e: *dvórski*: dvör dvóra, *kònski* (i *kónski*): kòñ kòña, *nòrski*: nòr nòra; *zakónski*: zákon zakóna, *Kovòrski*: Kòvor Kovòrja, *nebéski*: nebésa; *vreménski*: vrème vreména. — δ) od riječi s nastavkom *en*: *Slovénski*: Sloven, *jesénski*: jesèn, *peklénski*: peklén. — ε) od riječi s poluglasnim u zadnjem slogu osobito naglašenim kad pristupom nastavka poluglasno kao *a* dođe u sredinu riječi: *mrtváski*: mrtvьe, *Gradáški*: Gráďe (Polhov), *Tržáški*: Tržəe; tako *popoldánski*: popol dan (= dьnь), — pa tako i s umetnutim *n* iza poluglasnoga: *pomladánski* od pomladьski, ali vjerojatnije od pomládьn. Prema tomu treba da glasi *človečánski* (člověčьski) *božánski* (božьski); *ženitvánski* (ženitvьn-ski) pa i: *strašánski* (strašán strašьnь); ali se govori: božánski itd.

Krań: *kránski*: preš. 27 *Krájnski* v obúpu zapústil si svét. 45 dókaj jo barónov snúbi: tróje iz dežele *némške*, tróje 'z štájerske in *krájnske*.

baháč: *baháški*: ravn. 2, 69 *baháška* in mehkušna noša, nezméra in zapravljivost v jedi in pijači so bile prva mati spake.

pastír: *pastírski*: škriń. vis. pes. 1, 7 pasi tvoje kozle pr *pastírskih* kočah.

Francóz: *Francózki*: preš. 28 vidil si *Némško*, *Francósko*, *Bri-tánsko*.

mojstróv: *mojstróvski*: škriń. vis. pes. 7, 1 sklepi tvojih ledji so kakor z *mojstróvsko* rokó izdelani oburatniki.

volóv: *volóvski*: škriń. sir. 22, 2 na leniga se je *volóvsku* blatu metalu.

sáňe: *sánski* (sən): ravn. 1, 58 vedil je Jožef, de so navadne *sánske* izlage prazne.

zima: *zímski*: preš. 163 hrast, ki vihár na tlà ga *zímski* tréšne, na ênkrat ne zgubi moči popréšne.

žena: *žénski*: ravn. 1, 306 kdor koli nepoklican h kraju pride, bo naj kdor hoče, mòšek ali *žénska*, na mestu je vmorjèn. 1, 135 ravno je ogn podtikal, kar je *žénska* iz turna kos mlinskiga kámena na ní vrgla. 2, 168 kakor pred lepó po *žénsko* sram jo je bolézni povedati.

gospòda: *gospòski*: ravn. 2, 244 le po *gospòsko* kaj prklańáviga so bile te besede.

sèlo: *sèlski*: lev. žup. 9 po *sèlskih* občinah volita I. in II. razdelek.

pévlec: *pévski*: preš. 89 komur *pévski* duh sem vdíhnil, ž ním sem dál mu pésmi svòje.

dolèni: *dolénsko*: ravn. 1, 240 klòšcovna ima seme klòpam ali po *dolénsko* klòščam podobno.

kòń: *kòński*: lev. žup. 92 ob *kòńskem* nabòri je te popise treba izročiti narodu.

zákon: *zakònski*: škriń. modr. 3, 16 rod iz *nezakònske* postèle bo izvrižen. 4, 6 *nezakònski* otroci pričújejo od starišov hudobije. preš. 34 *nezakònska* mati.

nebésa: *nebèški*: preš. 11 repetníc rozpèti pred nímajo močí, de tvòjih jim zasvèti *nebèška* lúč očí. ravn. 2, 250 vsi izvojeni bodo v neizrečeni *nebèški* lepoti. 2, 151 kdor v bogu svojo srečo jiše, v *nebèškemu* in božjimu ima svoje misli. preš. 9 drug ne vidi ko *nebèške* zvèzdice.

Armèn: *arménski*: ravn. ber. 18 Noetova barka obstoji na ararški gori na *Arménskim*.

Slovèn: *slovénski*: preš. 28 êna ze tèbi je želja spolnila, v zèmlji *domáci* de truplo leží, v zèmlji *slovénski*.

pèklèn: *pèklénski*: rog. 2, 155 pahñeni so ú ta *pèklénski* brezen. škrb. 1, 170 navk g. Krizost potrdi sam *pèklénski* skušnavc s sojo zavijačo. ravn. 2, 85 izdale so ga de je *pèklénski* duh, te besede, 2, 88 *pèklénska* žerjavca — huda vést — tji v nemu.

mrtvlec: *mrtváski*: ravn. 2, 170 po šegi tistih časov se je že *mrtváška* piskala. rog. 2, 161 o šrečne oči katere ú *mrtváskim* mestu gledajo Jezusa. preš. 185 večkrat sim. v sáňah vídla glávo čédno blédo ležáti na *mrtváskim* prti.

spomládèn: *spomladánski*: ravn. 1, 6 lepo *spomladánsko* ali polétínsko jutro je vsako živa podoba stvaritve svetá. škrb. 1, 496 vesele kar ga svet ima je enako *spomladánski* roži.

ee) U nekoliko adjektiva s nastavkom *ji* (úí šñi) građenijeh α) od riječi od jednoga ili dva sloga s vokalom *o* (e) i obično s otegnutim naglasom: *bólji*: bòlha, *kózji*: kòza, *òrji*: òrnl, *òsji*: òsa, *òvji*: òvca, *òbji*: obč; — *bòžji*: bòg, *vólji*: volk. — β) od riječi s otegnutim naglasom na zadñem ili predzadñem slogu s vokalom *o*, *e*: *nocójšnji*: nocój, *otròji*: otròk, otròka; *govéji*: govédo, *človéji*: človek človéka, *teléji*; tèle teléta, *goséji*: gosè goséta,

praséčji: práse praséta, *medvéji*: mèdvèd medvéda. — γ) od riječi s poluglasnim u zadnjem slogu (naglašenom): *pásji*: pəs, *vsakdáni*: dān (dɛnɛ), *denáši*: denəš (denes dānes), *semáhi*: semɔi (za semɔm); tako: *brezdáni*: brezdɛn. — δ) od nekkih adverbaba na *a* i *e* (e i) nastavkom *ni*: *dománi*: domâ, *zdoláni*: zdola, *zgoráni*: zgora(j), *ondáni*: onda, *nekdáni*: nekda(j), *svdáni zdáni*: svda zdaj, *tdáni*: tɛda(j), *snočkáni*: snočka, *včeráni*: včera(j), *znotráni*: znotra(j), *zvunáni*: zvuna(j), *prváni*: s prva, *dolíni*: doli, *goréni*: gori (od dolé gore), *potléni*: potle(j), *osoréni*: osore.

bog: *bóžji*: preš. 183 učil je móž, kak se je *bóžji* sin za tó vélovécil, de bi otel naróde in osréčil. rav. ber. 12 kolika je do brota *bóžja* do nas! 21 kdor se kriviga vé, more vsako nesrečo *bóžjo* šibo spoznati 56 si pač ne smé *bóžjiga* dopadajeña obétati. 58 Mojzes se vdá *bóžjimu* poveļu, rav. 1, 18 Noe si je barko mogel sam po *bóžjim* poveļi storiti.

kóza: *kóžji*: škriñ. prip. 27, 28 *kózje* mlěku ima tebi zadosti biti za tvojo jed.

óvea: *óvčji*: rav. 2, 159 varite se lažnívih prerókov, ktiri v *óvčjimu* oblačilu k vam hodijo.

óbčji: rav. 1, 161 bog vé pomagati v splòh ali *óbčjih* potrebah.

dān: *vsakdáni*: očenaš: daj nam denes naš vsakdáni kruh. — *dánšni*: rav. 1, 316 temníta prihodnost je bol nemu svetla in čista kakor nam kraj v ktiriga *opoldánsino* sonce obséjva.

smɔi: *smáni*: lev. žup. 46 občinski zbor naj ukréne a deželna vlada po tem dovoli *semáñ* ustav. 45 deželna vlada semíem daje dopustilo ki je za ne plačevati odrédbino po 30 gl. od vsacega *semánega* dne.

b. U adjektiva s poluglasnim u zadnjem slogu.

U goreńštini imaju gotovo svi ovakovi adjektivi od dva sloga građeni od kakovegod jednosložne osnove otegnuti naglas na prvom slogu. Evo ovo su najobičniji s nastavkom *ɛr*: bístɛr, dóbɛr, hístɛr, hrábɛr, móđɛr, mókɛr, óstɛr, píkrɛr, véđɛr. — s nastavkom *ɛl*: brɛzl, kísl, óbl, píčl, póllhl, ráhl, tóprl, (v)ótbl. — s nastavkom *ɛv*: čístɛv, plítɛv, tréžɛv. — s nastavkom *ɛk*: blízɛk, bíđɛk, brídɛk, dížɛk, gíbɛk, gládɛk, gòrɛk, grèñɛk, krátɛk, kíhɛk, kròtɛk, lágɛk (obično lòhɛk), mèhɛk, mížɛk, nížɛk, óžɛk, pítk, pléhɛk, plítɛk, pólhɛk, pólzɛk, práhɛk, próđɛk, réđɛk, sklízɛk, sládɛk, šíbɛk, tánɛk, téžɛk, tírɛk, vítk, vólhɛk, vòlɛk, žárɛk, žétɛk, žídɛk, žólhɛk. — s nastavkom *ɛn*: béđɛn, béstɛn, béžɛn, blátɛn, blázɛn, blédɛn, bóžɛn, brízɛn, búđɛn,

búrŕn, částŕn, částŕn, čédŕn, čúdŕn, čútŕn, dávnŕn, díčŕn, dívŕn, dláčŕn, dólžŕn, dréčŕn, dròbŕn; dížŕn, dvòrŕn, gádŕn, gládŕn, glásŕn, gúevŕn, gúúsŕn, gòdŕn, gréšŕn, gròzŕn, hládŕn, hòdŕn, jádŕn, jášŕn, jávŕn, jézen, júžŕn, kásŕn, krásŕn, kúžŕn, kvárŕn, láčŕn, mářŕn, mástŕn, mířŕn, mláčŕn, mléčŕn, mlédŕn, mòč n, móťŕn, mráčŕn, múdŕn, nújŕn, plášŕn, pòtŕn, pòzŕn, prášŕn, prážŕn, présŕn, prídŕn, rávnŕn, rázŕn, réšŕn, révnŕn, rézŕn, ròčŕn, ròdŕn, ròsŕn, sítnŕn, sízŕn, skládŕn, skòrŕn, skířŕn, sládŕn, slástŕn, slávŕn, slíčŕn, sméšŕn, snážŕn, snédŕn, snéžŕn, sóčŕn, spéšŕn, splòšŕn, sprétŕn, sréčŕn, stálŕn, strášŕn, stúdŕn, súmŕn, šúmŕn, témŕn, téčŕn, téšŕn, trézŕn, trúdŕn, tvídŕn, úmŕn, úřŕn, várŕn, véčŕn, védŕn, véřŕn, véstŕn, vrédŕn, všéčŕn, zlátŕn, znòjŕn, zòřŕn, zračŕn, žalŕn, žárŕn, žéjŕn, žèjŕn, žítŕn itd. i navadni gotovo samo u izvjestnom obliku: désni, lévi, dvòrni, kòlni, sířni, sódni, kòněni, mèsni, nòčni, órni, pòstni, ròjstni (pravo: ròjstvŕni), vòdni, vòzni.

Gotovo svi adjektiví s nastavkom *ŕk* i *ŕn* mogu imati naglašen zadŕni slog *ák an* ili *žk žn*, o čem vidi sprijeda.

Većina adjektiva s nastavkom *ŕr* može u onim padežima u kojim imaju adjektiví od jednoga sloga naglas na zadŕnem slogu imati takòđer naglas na zadŕnem slogu: bistrí, mokrè ostrih. Isto vrijedi i za adj. s nastankom *ŕl*, a ovi mogu tako imati i u sing. nom. masc.: medžl svetžl, medlih, toplí.

dòbŕr: ravn. 1, 26 kdor je res *dòber*, dopolni uno in to. — *dòbro*: preš. 22 kak je čistò morjé! haj ñemu úpat smémo, mor-nárji *dòbro* vemo. 51 jez *dòbro* vém, ti *dòbro* véš, de v zákon vzéti me ne sméš. — *dòbrŕga*: ravn. ber. 23 so menli, de smejo od ñih mársikaj *dòbrŕga* přéakovati. — *dòbre*: ravn. ber. 49 blagor mu, kdor je *dòbre* vestí, kadar je tóžen. preš. 82 šel *dòbre* je voļe gòdee domú itd.

hítŕr: *hítro*: preš. 70 le *hítro* rokó mi podaj. — *hítre*: preš. 163 ak *hítre* nè, je smrti svést počásne.

mòdŕr: škriú. prip. 9, 12 aku bòš *móder*, bòš sam sebi. — *mòdro*: traun. 103, 24 vse si ti *mòdru* sturil. — *mòdrŕga*: škriú. prip. 9, 8 svári *mòdrŕga* (ἐλεγγε σοφόν) inu te bó ljubil. — *mòdrŕmu*: škriú. prip. 9, 9 daj *mòdrŕmu* prlóžnost (δίδου σοφῶ ἀφορμήν) inu bo modréjši. — *mòdri*: preš. 54 opàt in meníhi, *mòdri* možje, go-tòvo ti bodo ozdráv'li srcé. — *modrò*: lev. 1, 91 sédi na drevò, glávo súči v króg, v désno, v lévo *premodró* v poļe, vrtec, log.

mòkŕr: *mòkre*: preš. 180 al so obvárvalè jo *mòkre* straže? — *mòkrŕm*: preš. 154 bil je tvoj god . . jez prážnoval sim z *mòkrŕm*

ga očésom. — *mokrô*: lev. 1, 63 nebó svetló, okó *mokró*, obláka ní. 1, 116 deklè, ne glèdi me v okó, bog vè, če zopet ni *mokró*. — *mokrê*: lev. 1, 54 če imaš, dete, očési *mokrê*, pritisni lice na moje lice.

ôstbr: preš. 48 ženin si *ôjster* meč opáše. 65 ko *ôjster* piš skoz zrélo rêž, takó so té vršéle. — *ôstro*: ravn. ber. 5. s. pismo nas prav *ôjstro* k mirnosti opomiña. preš. 130 ranila mène z *ôjstro* sta pušico Kupído strélec, máti ž nim négova. — *ôstriga*: ravn. ber. 171 vrh tega várije snég zemljo kakor odéja *ôjstriga* zimskiga mraza. — *ôstre*: ravn. ber. 150 ropne ribe imajo *ôjstre* zobé. — *ostrih*: lev. 1, 88 primam v vsako roko po sto *ostrih* perés.

védbr: *vedrê*: lev. 1, 20 poglédaj *vedré* nad sabo višave.

nágl: škrb. 1, 145 kir je teža neskončno velika, tam more padie *nágel* biti. preš. 143 bíló blisk *nágel* úpañe je célo. — *nágla*: traun. 54, 14 čez take naj *nágla* smrt pride. — *náglo*: škriñ. prip. 12, 18 kateri *prenáglu* oslábí, tega vèst kakor meč zbada. — *náglega*: škriñ. prip. 29, 20 si li vidil h govorjéñu *nágliga* človeka?

krátbk: preš. 30 mé pa hočmo bít' ženíce, lúb'ce nè za *krátek* čas. — *krátka*: preš. dolgóst živlèña nášiga je *krátka*. — *krátko*: traun. 88, 48 spomni se, kak *krátku* je naše živleñe. preš. 27 *krátko* sijále so zvézde prijázne. — *krátkem*: preš. 73 v *krátkim* času se zgodí de . .

rédbk: *rédka*: ravn. 1, III. pač *rédka* ktira beseda je nova. — *rédke*: preš. 138 cvetlice naše poezíje stále do zdáj so vrh snežníkóv *rédke* róžce.

bòjbn: *bòjna*: lev. 1, 168 kadar bije *bòjna* ura britka.

čédbn: *čédna*: preš. 27 *čédna* postava bílá ti je dána. — *čédno*: ravn. m. pov. 67 *čédno* so obléčeni.

čúdbn: *čúdnó*: preš. 41 glédala bo máti *čúdnó*.

dvòrbn: *dvòrna*: ravn. 1, 58 po tem reče dva imenitna *dvòrna* služabnika kralj v ravno to jéčo pahniti. — *dvòrñih*: ravn. 1, 350 prvák *dvòrñih* knézov naj mu koña drži.

gréšbn: ravn. 2, 128 gospod, od mene béži, jaz sim *gréšen* človek. *gréšñih*: ravn. 1, 11 ogibajte se *gréšñih* prilóžnost.

gròzbn: *gròzna*: ravn. 2, 227 jelite, *gròzna* je ta zgodba. — *gròzno*: ravn. 1, 217 posvetno blago in vesele nevarno je *gròzno*. — *gròzne*: ravn. 1, 55 Jakob — *gròzne* žalosti znameñe je tisti krat bilo to — razporje oblačila po sebi. — *gròzñi*: ravn. 1, 164 David je bil v taki *gròzñi* sili, da ne more večí priti nad človeka (i: grozán).

hòďn (odjenut u hodnik): ravn. 2, 276 le h kmečki ženitnini naj hòdin kdo pride, že bi bilo grđó.

jásn: preš. 137 zárija jásen dan obéta. — jásne: preš. 143 od tód ni več srcé biló vesélo, kakó bilé bi poezije jásne?

jezbn: jézno: preš. 84 zakáj se tak jézno obráča t' okó? — jézna: preš. 150 v nebésih né oči jez vídit' ménim dva jézna keruba.

mláčbn: mláčna: škrb. 1, 209 kir tega ni more duša mláčna, léna, otóžna postáti — mláčni: ravn. 2, 77 kako potrebni smo mláčni mrzli ľudjé tega dobrotliviga ógna iz nebés! — mláčne: lev. žup. 51 otrovancem se da mláčne vode piti.

mléčbn: mléčnih: ravn. m. pov. 19 mati so mléčnih emòkov na mizo prnesli.

mráčbn: mráčno: preš. 145 zjasnilo se mi bó spet mráčno líce (i mračân).

nòčni: nòčne: lev. žup. 35 naj bodo nòčne straže po vseh vaséh. — nòčniga: ravn. 2, 175 létu smo do drugjiga veliko-nòčniga praznika po Jezusovim krstu.

pòzbn: preš. 90 in pòzen vnuk poróma h tvójmu gróbi. — pòzno: ravn. 2, 179 neprenéhame zjutraj zgodaj in pòzno zvečer je Jezus dobro delal. 1, 333 prepòzno bo tisti krat. — pòzni: preš. 101 častili bodo pòzni to naródi. — pòzne: preš. 8 kládvo bije trúдне pòzne úre žé.

prázbn: ravn. 1, 133 ošabnež je znotraj dobriga prázen. — prázna: traun. 59, 13 človeka pomóč je prázna. — prázno: škriñ. modr. 15, 10 négóvu vupañe je bol práznu kakor prst. — prázno: ravn. 1, 843 ošabnež prázno čast ľubi. — práznega: preš. 17 utrudena prázniga hrupa, v misli zamáknúena sama sediš. — prázne: preš. 102 baláde pét je mlátva prázne sláme. traun 40 prázne so íih žele. preš. 101 obéti vajni so le prázne šále.

rávbn: rávna: lev. 1, 195 ko se povodeñ razlijè globoka, vsa rávna morju zemľa je široka.

rázbn: ráznih: preš. 88 tíče mladokľúne ráznih pésem vádi.

rěšbn: rěšne: preš. 163 zá ú'ga ní pomóči rěšne. 162 zijá naspróti globòko brězno brez vse rěšne póti.

róčbn: róčno: ravn. 2, 35 róčno je vbogal. preš. 48. róčno jézdi nad Turčina.

ròsbn: ròsna: preš. 22 o déklica, ròsna rózica, kogá te tak žáli, bóžica?

slávnbn: *slávnih*: preš. 95 kar ród naš slovénski *slávnih* izmislil si bil je pisáú, póлно si znádnost imèl níh.

snážbn: *snážna*: škriú. vis. pes. 7 16 kakú si lépa inu kakú *snážna*! — *snážni*: rav. 2, 101 Judje so bili grozno *snážni* pr obédih.

sódnbn: *sódn*: rav. 2, 159 veliko jih na *sódni* dan poreče . . — *sódnega*: preš. 101 na delapust de *sódniga* jez dnéva slovím, še tó kaj pél bom me podúči.

splóšbn: *splóšni*: rav. 2, 203 pa tudi še tale *splóšni* navuk nam Jezusova prilika daje.

sréčbn: *sréčna*: preš. 177 *sréčna* ga ljubézen v prsih vnéma. — *sréčno*: preš. 22 po zémli *sréčno* hôdi. — *sréčne* 93 on ki ptice pod nébam živí naj ti dá *sréčne* veséle dní. — *sréčna*: preš. 159 bilà sva *sréčna* tam brez zapopádka.

trúdnbn: *trúdn*: traun. 68, 4 jez sim *trúden* od vpitjá. — *trúдне*: preš. 8 kládvo bíje *trúдне*, pôzne úre že. — *trúdna*: preš. 87 se kraľ in cesaríca sta že vender omečila, prepíra *trúdna* dólziga med sabo se vmirila.

várbn: *várno*: preš. 20 po zémli *várno* hôdi.

védbn: *védna*: preš. 119 žalostna komú neznána je resníca de jo ljubím, v pésmih môjih *védna* sama govoríca, de jo ljubím? — *védno*: preš. 33 bog obvár' te zdaj in *védno*.

vérbn: *vérnih*: preš. 50 pršèl je spét sobótni dan od *vérnih* Júdov praznován.

vódnbn: *vóдне*: rav. ber. 170 sneg se zgodi, če mraz *vóдне* so-parice po sapi letajoče v tenke kosme stisne.

vóznbn: *vóžno*: lev. žup. 90 kdor koli ima *vóžno* ali tovórno živíno.

vrédbn: *vrédni*: rav. 1, 97 kdo je čašèna tólciga *vrédni*? — *vrédno*: rav. 1, VII. kar je še več *vrédno*. — *vrédni*: rav. ber. 19 če smo *vrédni* ljubezni in dopadajeña božjiga.

všéčbn: rog. 2, 44 bogú kdur če biti *ušéčen*. — *všéčni*: rog. 2, 49 troštajo se g. bogú *všéčni* biti.

zlátbn: *zlátno*: škriú. prip. 12, 27 človeka premožène bo *zlátno* ceno imèlu.

zórbn: *zórno*: preš. 19 rudeče lica *zórno* še cvetèjo. 145 mi glédati daj líc svitlobo *zórno*.

žéjbn: *žéjin*: rav. 2, 111 kdor vodo pije ki mu jo jez mislim dati, vekomaj več ne bo *žéjin* itd.

Adjektivi od tri i više sloga, koji se nastavkom *ьl* i *ьn* grade.

Na *ьl* ima samo jedan pravi adjektiv: *okróglьl* okrógla; ali ima više poadjektivljenijeh participa na *ьl* građenijeh od osnova na suglasno po glagolima I. razreda, a glagol može dolaziti i ne dolaziti n. pr. *nabrékьlьl*, *zabúhьlьl*, *opókьlьl*, *opólzьlьl*, *zamólkьlьl*, *opr'hьlьl*, *osáhьlьl*, *ohrípьlьl*, *omáhьlьl* *osúpьlьl*, *otékьlьl* otèkla.

S nastavkom *ьn*, koji se grade: α) od riječi s otegnutim dugim naglasom na zadnjem slogu:

denárьnьl: denár: ravn. 1, 279. prnesla *dnárino* doto je.

mehkúžьnьl: mehkúž: ravn. 2, 69 baháška in *mehkúžna* noša, nezméra in zapravljivost v jédi in pijáči so bile prva mati spake.

mogóčьnьl: mogóč: škriñ. modr. 19, 19 ogin je v vodi čez svojo móč *mogóčen* bil. — *mogóčna*: 18, 15 kadar je polnočy bilu, je tvoja *vsamogóčna* besèda iz nebes prletèla. — *mogóčno*: ravn. 1, 166 kako lepo in živo popisuje David milo, lubeznivo očetovo skrb, zvesto in vsiga *mogóčno* negovo pomóč. — *mogóčnega*: škriñ. prip. 19, 6 dosti jih je kateri časte *mogóčniga*. — *mogóčne*: rog. 2, 47 ni hótél za synu one takú *mogóčne* krajlève hčere biti. — *mogóčni*: škriñ. modr. 6, 7 *mogóčni* bodo *mogóčnu* bolečine trpèli. — *mogóčne*: traun. 59, 14 z bogam hočem *mogóčne* rečy sturili.

β) od riječi s otisnutim kratkim naglasom na zadnjem slogu u sing. nom. masc. koji se u ostalim padežima mijenja na otegnuti: *goľúfьnьl*: goľuf goľúfa, *obrázьnьl*: obráz obráza, *mrčèsьnьl*: mrčès mrčèsa; *živòtьnьl*: živòt živòta, *ponòsьnьl*: ponòs ponòsa, *pohlépьnьl*: pohlèp pohèpa, *molčéčьnьl*: molčèč molčéča itd. — Pa tako i adjektivi građeni od supstantiva od dva sloga s otegnutim naglasom u sing. nom. na početnom, a u ostalim padežima gđje narastu za slog, na predzadnjem slogu: *človéčьnьl*: člòvek člòvèka, *prostórьnьl*: pròstor prostóra itd.

goľúfьnьl: goľuf goľúfa: *goľúfna*: škriñ. prip. 11, 1 *goľúfna* vaga je gnusoba pred gospódam. prip. 12, 17 kdor laže je *goľúfna* priča. — *goľúfno*: rog. 2, 49 khej so ty kateri bi ta svejt iz tem kar on *goľúfnu* ponuja, zaničúváli? — *goľúfnemu*: škriñ. prip. 14, 15 *goľúfnimu* synu nič po srèči ne grè. — *goľúfni*: škriñ. prip. 12, 5 hudobnih svèti so *goľúfni*.

mrčèsьnьl: mrčès mrčèsa: *mrčèsnih*: ravn. 2, 89 po znano zvijačo *mrčèsnih* lúdi sežejo.

ponòsьnьl: ponòs ponòsa: lev. 1, 185 takó se Turkom *ponòsen* je dajál. — *ponòsno*: lev. 1, 81 srèe ostalo mi je še *ponòsno*.

molčéčn: molčéč molčéča: lev. 2, 103 govoril malokdaj *molčéčen* kakor zdaj.

jezičn: jèzik jezika: škričn. prid. 16, 28 en *jezičen* razdvoji poglavarje. — *jezična*: škričn. prip. 7, 10 prišla je nému napruti ena žena *jezična* inu potepenka. — *jezičnim*: rav. 1, 333 z *jezičnim* se nikar ne prepiraj.

očétni: óče očéta: *očétnega*: rog. 2, 296 Ezav dobl ni tega *očétniga* žegna. — *očétné*: rog. 2, 40 vejdel je Alexius de ta nému u tem paradizu te *očétné* hiše dana žena bode nému ena prložnost to nedolžnost zgubiti. preš. 138 's Parnása so *očétné* dežéle. — *očétno*: rav. 1, 74 kdo ne bo najdel pokoja, če v tvojo *očétno* previdnost zavupa.

pokójn: pòkój pokója: škričn. pridg. 2, 23 tudi po noči ny v duši *pokójen*. — *pokójna*: škričn. prip. 7, 11 katèra je *nepokójna* tudi ne mara domá zmirej biti. 15, 15 *pokójna* vèst je kakor vèdna gostarija (a Levstik 1, 139 *nepokójni*).

prostórn: pròstor prostóra: *prostórna*: rav. 2, 158 široke so vrata in *prostórna* je cesta ktira v pogublehé pela.

tovòrni: tòvor tovóra: *tovòrno*: lev. žup. 90 kdor koli ima vòzno ali *tovòrno* živino itd.

γ) mnogi građeni od riječi s otisnutim dugim naglasom na zadnem slogu: *božjástn*: božjást, *oblástn*: oblást, *objéstn*: objèst, *korístn*: koríst, *pogúmbn*: pogúmb, *očétn*: očít, *ubóžn*: ubôg, *prijétn*: prijèt, *prevzétn*: prevzèt itd. ali *obláčn*: oblák, *obíln*: obíl.

korístn: koríst: *korístnih*: rav. 1, 8 gotovo je bilo viditi toľko lepih in *korístnih* stvari za Adama novo vesele.

objéstn: objèst: rog. 2, 398 Saul gratal je bil *objèsten*.

oblástn: oblást: rav. 1, 323 desiravno ni zdaj tako *oblásten*, vender le človek.

obrèstn: obrèst: *obrèstne*: rav. 1, 234 izgled *brezobrèstne* dobrotnosti.

pogúmbn: pogúmb: rav. 1, 210 pravičen je neprestrašen in po lévje *pogúmben*. — *pogúmbno*: rav. 2, 318 Nehemija začel je srčno in *pogúmbno* zidati.

prevzétn: prevzèt: *prevzétna*: preš. 7 fante zbéraš si *prevzétna*. — *prevzétno*: preš. 18 ne pozabíti jih so te prosíli drugi, ne móje *prevzétno* srcé. — *prevzétnim*: rav. 1, 158 *prevzétnim* se bog vstavļa.

umétn: umèt: rav. 1, 155 presnéto mu gre! vrh tega je tolkán *uméten* in lep. — *umétno*: rav. 1, 5 nar maňši rožica je že tako *umétno* narejena, de . . . 1, 114 nektiri ga tudi, pa bol *umétno*

šotor spričovańa imenujejo. 1, 204 lej, dal sim ti tako modro in *umětno* srce, de. — *umětni*: ravn. 1, 249 gorje jim, ktiri se v lastnih očeh *umětni* zdě sami sebi!

kamenitn: kamenit: *kamenitni*: preš 25 v senci pr *kamnitni* mizi zbõr sedĩ gospõde žlãhtne.

očitn: očit: *očitno*: rog. 2, 142 vsaka žival lubi to sebi enako, kakor vidimo *očitnu*. škriũ. prip. 14, 4 kjer je veliku žita, tam se *očitnu* vola moč pokaže.

rodovitn: rodovit: *rodovitno*: traun. 28, 8 gospõdov glas stury pušavo *rodovitno*. — *rodovitna*: ravn. 1, 4 zemla naj rodi travo, zeli in *rodovitne* drevesa. — *rodovitnih*: ravn. 1, 61 sedem shujšanih krav in sedem snedjãvih klasov je sedem *nerodovitnih* lėtin.

stanovitn: stanovit: rog. 2, 328 pr tem dobrim djajnu *stanovitn* do konca ostane. škriũ. sir. 4, 12 bodi *stanoviten* na gospõdovi poti. — *stanovitna*: rog. 2, 533 moja lubezen je bila uselej *stanovitna* pruti tebi. škriũ. prip. 5, 6 ue hoja je *nestanovitna*. — *stanovitni*: ravn. 2, 212 prijatel se ne more braniti prijatlovi *stanovitni* prošni. — *stanovitnega*: ravn. 1, 94 tako *stanovitniga* stori človeka zaupańe v boga. — *stanovitna*: rog. 2, 328 za tu stãla sta in u tem začetim djajnu *stanovitna* do konca.

ubõzn: ubõg: škriũ. pridg. 4, 13 *ubõžen* pak mõder hlapėic je bõlši kakor star pak nevũmen krajl. — *ubõžno*: ravn. 1, 311 lakomnik živi v sredi bogastva po *ubõžno*.

ð) građeni od ženskih riječi na a i srednjih na o (e) s otegnutim naglasom na predzadnem slogu: *resnitn*: resnica, *hudõbn*: hudõba, *želėzn*: želėzo itd.

krivitn: krivica: škriũ. prip. 16, 29 *krivitn* človek sladku vabi svojega prijãtla — *krivitno*: škriũ. prip. 28, 17 človeka kateri *krivitnu* človeško kri prelijė, aku lih bo do brezna prbejžal, ne bo nobeden vdržal. — *krivitnega*: traun. 42, 1 reši me od *krivitniga* inu zapeljiviga človeka. — *krivitnim*: ravn. 1, 29 boš pokončal *pravitniga* s *krivitnim* vred? — *krivitni*: ravn. 2, 89 jez in moje ljudstvo smo *krivitni*.

pravitn: pravica: *pravitno*: škriũ. prip. 8, 9 onu je zastõpnim *pravitnu*. škrb. 1, 1 *pravitno* inu spodõbno je, de take svete dneve doprnesemo v vsi andohti. ravn. 1, 79 tako pohlėvno vmrje in mirno kdor je bogabojėće in *pravitno* živel. — *pravitni*: škriũ. prip. 13, 13 *pravitni* so vsmileni. — *pravitnega*: ravn. 1, 29 boš pokončal *pravitniga* s *krivitnim* vred? — *pravitnim*: škriũ. prip. 2, 7 on bo *pravitnim* izveličãće prhranil.

resničn: resnica: škrb. 1, 10 nesi še *resničen* spokórník.

hudòbn: hudòba: ravn. 1, 210 *hudòben* beží ko ga nihče ne podí. — *hudòbni*: ravn. 1, 219 kraji bodí judovski ali izraelski so bili *hudòbni* vsi od kraja. — *hudòbnih*: ravn. 1, 199 blager mu, kdor po *hudòbnih* svetu ne dela! 2, 138 vsi res dobri ljudje so bili pregàñani od *hudòbnih*. — *hudòbnimi*: ravn. ber. 108 kakó zóprno je to bogu, vidimo nad temi *hudòbnimi* otroci.

mrakòtn: mrakòta: lev. 1, 94 rotíl sem se in klél, de večno zamolèim *mrakòten*, nevesél, kakó, zakaj trpím.

pušèòbn: pušèòba: *pušèòbnega*: ravn. 2, 82 prebil je vso gròzo, vse težàve *pušèòbniga* kraja.

samòtn: samòta: ravn. 2, 231 *samòten* kraj je. — *samòtno*: ravn. 1, 98 vse nerodovitno je bilo po ní in *samòtno*. preš. 26 tak pévic se trúdí, *samòtno* živí. — *samòtnih*: preš. 154 obhájajo v srca ga globoèini v *samòtnih* kótih tí z nočjó obdáni.

slabòtn: slabòta: *slabòtni*: ravn. 1, 74 če *slabòtni* ljudje tojke žalí tako iz srca odpušàjo, kako rad mu boš še le tí odpustil!

tmòtn: tmòta: *tmòtna*: preš. 15 hòdil póta bom *temòtne*.

tihòtn: tihòta: *tihòtnem*: preš. 27 črne te zèmle pokrívà odèja v gróbu *tihòtnim*.

togòtn: togòta: ravn. ber. 33 Ezav je bil *togòtn* in preširn. — *togòtne*: preš. 15 hòdil póta bom *temòtne*, kódar sréèe me *togòtne* gnál nemíli bo ukáz. — *togòtni*: ravn. 1, 7 ne bodíte nevédni, opókli, *togòtni*. — *togòtnimi*: preš. 164 vòda s *togòtnimi* valmí na sténo búta.

želézbn: želézo: *želézna*: preš. 29 blíža se *želézna* césta.

è) mnogi adjektivi na *ovbn evbn*: *bledóvbn miróvbn dežévbn* itd. *dežévbn*: *dežévne*: ravn. ber. 170 babje pšeno in tóèa so zmrzúene mañši ali véèi *dežévne* kaplice.

domóvbn: *domóvnega*: lev. žup. 70 ako obèini od kòd pošlò kacega *brezdomóvnega* èloveka.

duhóvbn: ravn. 1, 338 kar ljudém sebi izroèenim *duhóven*, ravno to je izraelski narod vsim narodam zemlje. — *duhóvni*: ravn. 1, 315 poglavàrji, *duhóvni* in ljudí velíka množíca se jih je spravla na césto.

ç) večina adjektiva na *albn ilbn, ávbn ívbn*: *begálbn blažilbn* itd.

η) Od družba i služba preko družbb službb produženem *ì* na *a* ima: *družábbn, služábbn*.

θ) velik broj adjektiva kojim osnova sama često ni ne dolazi ili dolazi u kakvom glagolu ili imenu složena s prijedlogom ili ne-

gacijom *ne* n. pr. doglédьn, dokázьn, bogoľúbьn, dopústьn, dosežьn, dospévьn, dostójьn, dotičьn, doúmьn, dovédьn, dozdvьn; izdátьn, izkúsьn, izvéstьn, izvračьn, izvístьn; nabóžьn, nadléžьn, nadlóžьn, nadoméstьn, nagátьn, nagúdьn, nakázьn, nakľúčьn, nakrižьn, naléžьn, napòrьn, napótьn, napréžьn, napúšьn, naskútьn, nasládьn, natéčьn, navádьn, navrátьn; nedóžьn, neizprósьn, nejevóľьn, nenasítьn, neomájьn, nepotolážьn, nerábьn, neródьn neskónčьn, neskútьn, nestòrьn, neugásьn, neukròtьn, neumòrьn, neustrášьn, neusúšьn, neutájьn, neutážьn, neutrudьn, nevédьn, nezacélьn, nezgòdьn; obájьn, obáltьn, obétьn, občútьn, običьn, oblédьn, obrátьn, obrézьn, obírьn, obséžьn, obšírьn, obúrьn, obzírьn, odlóčьn, odlóžьn, odmétьn, odròrьn, odròtьn, odpústьn, odróčьn, odúrьn, ogábьn, ogádьn, ogátьn, ogávьn, ogíbьn, oglévьn, oglúšьn, ogrédьn, ohlárьn, ohlátьn, ohlírьn, okòrьn, okrétьn, okúsьn, omámьn, omášьn, omlédьn, omótьn, oprásьn, oprójьn, opròzьn, opròrьn, opotóčьn, oprézьn, osládьn, oslástьn, oslízьn, osójьn, osòrьn, ostúdьn, ošábьn, ošlátьn, otávьn, otírьn, otóžьn, otírьn, ovádьn, ovírьn, ozírьn; pobóžьn, podlóžьn, podobьn, pogúbьn, pohlérьn, pohlévьn, pohváľьn, pokòrьn, pomámьn, ponížьn, poprávьn, porábьn, porédьn, porúšьn, poslúšьn, postávьn, postréžьn, potmájьn, potrátьn, potrebьn, potírьn, potrpézьn, povóľьn, povračьn, pozábьn, pozòrьn, pogrésьn; prebávьn, predítьn, pregázьn, pregíbьn, preglédьn, pregrésьn, prehòdьn, preklícьn, prelòžьn, preméřьn, premičьn, premóžьn, prepésьn, prenòsьn, prepírьn, preplávьn, prepròsьn, presézьn, prestòrьn, prestrášьn, prešéřьn, preštévьn, pretírьn, preudárьn, prevídьn; prijázьn, prikládьn, priléžьn, prilóčьn, prilóžьn, priľúdьn, priméřьn, pripravьn, pripústьn, priròčьn, pristójьn, pristòrьn, prizanèsьn; razdrážьn, razdrúzьn, razbòrьn, razbòtьn, razgovòrьn, razlòčьn, razlòžьn, razpádьn, razsírьn, razsòdьn, raztájьn, razúmьn, razvéžьn; začímьn, zagátьn, zahváľьn, zaméřьn, zaslúžьn, zavéčьn, zavédьn, zavétьn, zavídьn, zavrátьn itd.

okòrьn: rog. 2, 184 Rochus kir ni bil *okòren* themuč oču prou pokòren, govory viktorijo.

okrétьn: *okrétnim*: ravn. 1, 115 so jokáli in tulili *neokrétnim* otrokam enako.

otóžьn: rog. 2, 247 tu kir je ta mladenič šlišal, gratal je vus žalosten, postál je vus *otóžen*. — *otóžnega*: ravn. 1, 176 taka bi mogla božja služba biti: veseļe in veseļe. O de bi nikoľ za nas nič žalostniga in *otóžniga* ne biló!

pobóžin: ravn. 2, 61 *pobóžen*, vésten, vzdržen je bil Daniel. — *pobóžnemu*: ravn. 2, 77 ves strah odvzamejo te obľube *pobóžnemu* starčku. — *pobóžnim*: ravn. 1, 62 bog *pobóžnim* le za to trpleče pošila, de jih veseľa vrédne stori.

podložin: *podložni*: ravn. 1, 52 naš kralj boš tí in mí tvoji *podložni*. 1, 162 vsi moji *podložni* se morejo ravnati po tvojim povelju.

podóbin: ravn. 1, 20 Noe, bogu v vsimu *podóben*, stegne roko. — *podóbine*: ravn. 2, 60 nikolj ji ni *nepodóbine* besede iz ust.

pohlévin: ravn. 1, 42 Jakob je bil tih in *pohléven*. — *pohlévna*: ravn. 2, 33 iz Marije sija *pohlévna* dovólnost s stanam. — *pohlévno*: ravn. 2, 49 *pohlévno* in sladko je dete spančkalo. — *pohlévne*: ravn. 1, 31 šè take lepe in *pohlévne* prošie niso pr njih nič zdale.

ponížin: ravn. 1, 85 Mozes reče *ponížen*: koga sim jez, de bom hodil h kraľu? 1, 128 Gedeon ves *ponížen* reče: . . .

porédin: *porédnega*: rog. 2, 161 iz eniga *porédniga* rodú. — *porédni*: ravn. 1, 105 če želimò dobri biti, ne pa malopridni in *neporédni*, po zapovdih božjih de jih držimo, moremo začeti.

postréžin: *postréžna*: ravn. 1, 220 prav volna in *postréžna* je vdova. 1, 222 ta ptujka je bila bogaboječa, *postréžna*, potrpežľiva. — 1, 40 brat in sestra vsa prijazna in *postréžna* sta bila ptujimu možu.

potrébin: *potrébnih*: ravn. 2, 62 še veliko drugih *potrébnih* ukov in umétnost je. 2, 68 vidil je veliko *nepotrébnih* neúmnnih šeg.

prešérin: *prešérnih*: preš. 113 smé nékaj nas, kér smo Prešérnove, biti *prešérnih*.

prilóžin: *prilóžnem*: ravn. 1, 204 nekaj tega prerokovaňa bomo poznej dali na bol *prlóžnem* kraju.

prizaněsin: *prizaněsna*: ravn. 2, 60 prijazna, vmilena, *przaněsna* je do vsaciga človeka.

umévín: *umévnik*: ravn. 1, I v tih bukvah le tiste zgódbé bote naši, kar jih je bol *vumévnik* za mlade ľudí.

začímín: *začímni*: ravn. 2, 30 le oni so bili nebeškiga veseľa *začímni*. — *začímne*: ravn. 1, 46 ta dobra sveta voľa nas ga spoznati dela *začímne* veseliti se nad nim.

neróđin: *neróđna*: ravn. 1, 228 tako nevsmileni ga stori lakomnost človeka in vsaka *neróđna* strast.

neukróťin: ravn. 1, 33 Izmael bil je nagajiv in *neukróťen* fant.

nevídin: *nevídna*: ravn. 1, 283 moja jéd in pijáča je *nevídna* itd.

b. Otisnuti naglas.

Kad se govori strogo opredijeljeno, onda rabi obično otisnuti naglas. Inače dolazi:

α) u adjektiva s nastavkom *ov* građenijeh *zz*) od riječi s otisnutim naglasom na zadnjem slogu u sing. nom.: *Blážev*: Bláž, *Dúhovo*: dúh, *môžev*: môž, *knêzov*: knêz, *bícov*: bíc, *Prâhov*: Prâh, *Skôkov*: Skôk, *Krêkov*: Krêk; *golôbov*: golôb, *gospôdov*: gospôd, *jerêbov*: jerêb, *čuvâjev*: čuvâj, *Jerâjev*: Jerâj, *fižôlov*: fižôl, *Rebôlov*: Rebôl, *generâlov*: generâl, *Odâmov*: Odâm, *rmânov*: rmân, *kapelânov*: kapelân, *Boštijânov*: Boštijân, *korênov*: korêñ, *Medênov*: Medên, *kalínov*: kalín, *bršlínov*: bršlín, *Ahčínov*: Ahčín, *barônov*: barôn, *majerônov*: majerôn, *Kržônov*: Kržôn, *kopûnov*: kopûn, *Markûnov*: Markûn, *osâtov*: osât, *soldâtov*: soldât, *falôtov*: falôt, *Žvanûtov*: Žvanût, *kancelîstov*: kancelîst, *pajâcev*: pajâc, *kmetâvsov*: kmetâvs, *Tomâžev*: Tomâž, *Matêvžev*: Matêvž, *Miklâvžev*: Miklâvž.

— β) od riječi s poluglasnim u zadnjem slogu a s otisnutim naglasom na predzadnjem slogu: *brâtčev*: brâtčє, *sívcev*: sívьє, *stârčev*: stârьє, *Sírčev*: Sírьє, *Mihčev*: Mihьє; *grâškov*: grâšk, *pâlčkov*: pâlčьk, *ptičkov*: ptičьk, *sínkov*: sínьk, *mûrčkov*: mûrčьk, *Jôžkov*: Jôžьk, *Pâvlov*: Pâvьl, *vêtrov*: vêtьr; *igrâvčev*: igrâvьє, *darívčev*: darívьє, *Bohínčev*: Bohínьє, *Korôščev*: Korôšьє, *Andrêjčev*: Andrêjьє, *odôjkov*: odôjьk, *koñičkov*: koñičьk, *Andrêjčkov*: Andrêjčьk.

Bôcov: ravn. 1, 137 *Bôcova* dobrodélnošć.

knêzov: ravn. 2, 229 ves lesk *knêzoviga* dvora mu ni nič proti nej.

môžev: ravn. 2, 39 kmalo po *môžovi* smrti se je posvetnim homatijam odpovedala.

gospôdov: škriñ. sir. 1, 16 *gospôdovi* strah je modrósti začetik. 22, 2 ako ne bómo pokóro sturili, bómo v *gospôdove* roke padli. 23, 27, nič ny slâjšiga kakor na *gospôdove* zapóvèdi glêdati.

terpentínov: ravn. 1, 127 zagledal je angela božjiga sedéti pod *terpentínovim* drevésam.

bogatínčev: bogatínьє: ravn. 2, 251 trdi kamen pred *bogatínčevim* poslopjam je bil. 2, 278 pred *bogatínčevimi* durmi ves v grêah je ležal Lazar.

darívčev: darívьє: ravn. 2, 224 *darívčovo* sree glêda, nè pa darú.

izkušnâvčev: izkušnâvьє: ravn. 2, 84 kakó nevúmna je ta *skušnâvcova*, mu Jezus pokaže.

ubijávčev: ubijávъčъ: ravn. 2, 141 kdor koļ se nad svojim bratom razjezi, pred sodbo ga gre djati: po *vbijávčevu* je kriv.

ubóžčev: ubóžъčъ: ravn. 2, 280 zdaj smé tudi on *vbóžčevu* zveličaŋe le od déleč vglédati.

zapelivčev: zapelivъčъ: ravn. 1, 11 kača je *zapelivčeva* podóba.

U goreŋskoj Kraŋskoj imaju i muška imena na *a* nastavak *ov*: Zamûdov: Zamûda, Matijev: Matija itd.

β) adjektivi s nastavkom *in* građeni od riječi od jednoga sloga i od riječi na *a* s naglasom na predzadŋem slogu: *hčerin*: hčĕrĭn, *hčēr*, *bābin*: bāba, *bōtrin*: bōtra, *dēklin*: dēkla, *sēstrin*: sēstra, *tētĭn*: tēta, *dĭmin*: dĭma, *māčkin*: māčka, *Jērĭn*: Jĕra, *Nĕžĭn*: Nĕža, *Micin*: Mica, *sirōtin*: sirōta, *sošēdin*: sošēda, *kobilin*: kobila, *nevĕstin*: nevĕsta.

kraļičin: kraļica: ravn. 1, 308 takole je bila *kraļičina* voļa spolĭna. 1, 303 vkažal tudi kraļici je priti med ŋegov srečni polk po *kraļičino* napravļeni h gostĕm.

γ) s nastavkom *en* građeni od riječi s otisnutim naglasom na predzadŋem slogu: *molĭtven*: molĭtev, *drūštven*: drūštvo.

δ) u adjektiva s nastavkom *ast* građenijeh αx) od dva i više sloga koji u sing. gen. ne rastu a imaju otisnuti naglas na predzadŋem slogu: *āvšast*: āvša, *bĕrsast*: bĕrsa, *bōbnast*: bōbъn, *dōmplat*: dōmpla, *klāmast*: klāma, *krĕvļast*: krĕvļa, *lūkĭnast*: lūkĭna, *spākast*: spāka, *štōrklast*: štōrkļa, *vĕjast*: vĕja, *gōbčast*: gōbъč itd., *besēdast*: besēda, *bъzgāvkast*: bъzgāvka. *sprijĕmkast*: sprijĕmk.

ββ) adjektivi građeni spojem nastavka *ak* s nastavkom *ast*: *kast*, od riječi s naglasom na zadŋem slogu: *bĕlkast*: bĕl, *čĭnkast*: čĭn, *sĭvkast*: sĭv, *rjāvkast*: rjāv, *višĭnĕvkast*: višĭnĕv, *rumĕnkast*: rumĕn, *zelĕnkast*: zelĕn itd.

klāmast: ravn. m. pov. 115 ni bil *klāmast* človek Rupret.

rdĕčkast: ravn. 1, 42 daj mi kaj te take *rudĕčkaste* jedĭ.

zelĕnkast: ravn. ber. 158 plesnoba se vidi kakor tenek *bĕlkast*, *višĭnast* ali *zelĕnkast* prah. 165 uno je rjavkasto ali *zelĕnkasto*.

sprijĕmkast: ravn. ber. 158 sploh nam razodĕva gŭil omamļiv smrad in polzeč *sprijĕmkast* potip gōb škodļivost.

Isto vrijedi često za *nat kļat*: *bĕrsnat*: bĕrsъn, *bĭčnat*: bĭčĭni, *ōļnat*: ōļni, *pĕrnat*: pĕrni, *žĭlnat*: žĭlni, *žĭmnat*: žĭmni, *čvetĕrnat*: čvetĕrъn, *papĭrnat*: papĭrni, *rumĕnkļat*: rumĕn itd.

ε) u adjektiva s nastavkom *ski* građenijeh αx) od supstantiva s otisnutim dugim naglasom na zadŋem slogu, ako se u ostalim padežima ne mijĕna na otegnuti: *fārski*: fār fārja, *mĭnski*: mĭln

mĺina, *tátski*: tát tática, *grádski*: grád gráda, ali goreński: *grajski* i prema tomu i *grájski*. *soldáski*: soldát, *španijólski*: Španijól, *baržúnski*: baržún, *latínski*: Latín, *Turínski*: Turín, *krščánski*: krstjân, *dežélski*: dežél, *živálski*: živál, *oficírski*: oficír; *dejánski*: dejân dejána itd.

Avstrijánski: Avstrijân: lev. žup. 81 zabraneno je z dražbo prodajati *avstrijánske* obligacije.

Británski: Britân: preš. 28 vidil si Némsko, Francósko, *Británsko*.

Koróški: Korôt ili Korôh: preš. opomba; Valhún je bil *koróški* vájvoda. rav. 1, VII. tako so sploh začeli pisati tudi po *Koróškim*.

krščánski: kristjân: rog. 2, 159 usch dežél inu kraléjstou celiga *karshúnskiga* svejtá. preš. opomba: Kajtimar si je veliko przadjál *kršánsko* vero razširiti.

pisméjski: pisměj: rav. 2, 141 če vaša pravica od farizejske in *pisméjske* véci ne bo, ne pojdete v nebeško kraléstvo.

soldáski: soldát: preš. 23 najprvi stán *soldáski* stán.

velikánski: velikân: lev. žup. 10 ako to storimo, nas máhoma korak *velikánsk* po naravnem póti pomákne mnogo bliže prave slovanščine.

živálski: živál: škriñ. modr. 13, 10 kateri so bogóve imenóvali *živálske* podóbe.

dejánski: dejân: lev. žup. 87 méj ne je štéti jednolétne radovól-
nike, oproščénce vojáške službe *dejánske*.

ubóški: ubôg: rav. 2, 32 obľubim, sramovalo bi na únim mestu veliko mater bi se bilo darú *vbóškiga* opravlati, Marija se ne.

β) od riječi s otisnutim kratkim naglasom na zadíem slogu: *brátski*: brát, *kmétski*: kmét, *rájski*: ráj, *láški*: Láh; *biriški*: birič, *Tržiški*: Tržič, *meniški*: menih, *malíški*: malik, *pogrěbski*: pogrěb, *Hrváski*: Hrvát, *Predvórski*: Predvôr, *Lublánski*: Lúblân, *Crklánski*: Crklân, *otóški*: otök, ali: *otróški*: otrök.

kméčki: kmét: rav. 2, 276 le h *kméčki* ženitníni naj hòdin kdo pride, že bi bilo grdó. 1, 155 vzél je kruha, meh vina in pa kozlička ter Davida h kralu pošle s temi *kméčkimi* daróvi. lev. žup. VII. ta ponižna *kmétska* knižica more biti pride v mnoge roke.

láški: Láh: preš. 45 dókaj jo barónov snubi: tróje iz dežéle *láške*.

rájski: ráj: preš. 104 prišla lepóte *rájske* je devica.

mališki: malik: ravn. 1, 321 kraľ bo menil, de *mališko* darilo jěš. 1, 221 *mališki* popi so svojo pot na vse grlo vpili.

mrliški: mrlič: lev. žup. 56 ogleđnik se je dolžán uvériti, de je človek res mrtev . . iméti mu je zapisnik o *mrlíškem* ogledováni.

siromáški: siromák: rog. 2, 288 na to so ty *siromáški* stariši prvólyli. ravn. 1, 221 vdovo pozná po kóčah vsako, vé vsako dete *siromáško*.

γ) od ženskijeh riječi na *a* s otisnutim naglasom na predzadnem slogu: *šólski*: šóla, *Křški*: Křka; *čebělski*: čeběla, *kmetijski*: kmetija, *Litijski*: Litija, *Vipávski*: Vipáva, *sosěški*: sosěška itd.

bogatijski: bogatija; ravn. 2, 152 bogu in *bogatijskimu* maliku oběma ne morete služiti.

čebělski: čeběla: ravn. ber. 149 posebno imenitno je *čebělsko* živleie.

kmetijski: kmetija: ravn. 1, 106 nektire *kmetijske* postave.

Morijski: Morija: ravn. ber. 30 peľe Abraham s težkim sreem svojigo siná na *moriško* goro.

sosěški: sosěška: ravn. 2, 293 *sosěskim* stavam in napravkam radi prpomózimo.

δ) od ženskijeh riječi na *a* *ica ina*: *deviški*: devica, *Goriški*: gorica, *družinski*: družina; pa i *nedělski*: neděla. — Ovako i građeni od ženskijeh riječi od dva sloga na *a* s otegnutim nastavkom na prvom slogu, gdje je otegnuti nastao od izvorno otisnutoga kratkoga: *bábski*: bába za bába, *jámski*: jáma, *krávski*: kráva itd.

deviški: devica: ravn. 2, 9 z *deviško* sramožlivostjo reče: . .

dolínski: dolina: škriń. vis. pes. 2, 1 jest sim polski cvět inu *dolínski* limbar.

mladínski: mladina: ravn. 1, 288 tako se vselej napuh in *mladínska* prevzětnost vtěpa.

živínski: živina: škriń. pridg. 3 21 kdo vej, ali duh Adamovih otrok gori inu *živínski* duh doli grě? ravn. 1, 7 ne bodite leni po *živínsko*.

nedělski: neděla: ravn. ber. 1 pridno obiskujte *nedělsko* šolo.

ε) od supstantiva na *nik*: *jetniški*: jetnik.

bolniški: bolnik: lev. žup. 56 kadar zdravnik ali *bolniški* strěznik umrje.

svetniški: svetnik: ravn. 1, 266 *svetniški* otroci smo. 1, 293 *svetniške* podóbe nam se čuda božje in nih lepe izgledu izkazujuje.

ζ) građeni od osnova nekijeh supstantiva s tvorkom *ie*, a osnova je *a*) prezentska i od jednoga sloga, ali složena s kojim

supstantivom ili adjektivom: *hudodělski*: hudoděl u hudoděle, a del u delam, *koñeděrski*: der od derem dréti u koñeděre (ispoređi štokavski živoder što bi slovenski glasilo živoděr), *kvartopěrski*: per od perem prati schlagen u kvartopěre, što je prijevod nemačke riječi der Kartenschläger, *zemļeměrski*: mēr od mērim u zemļemēre, *babjevěrski*, *krivověrski*, *pravověrski*, *starověrski*: ver od verujem u babjevěre, krivověre, pravověre, starověre, *kruhobōrski*: bor od boriti u kruhobōre. — b) ili od participa s tvor-
kom *l*: *tkālski*: tkāl u tkāle, *darīlski*: darīl u darīle, *volīlski*: volīl za ñegdašne volīl ili volīl fem. volīla u volīle, *spoštovālski*: spoštovāl u spoštovāle. — c) ili od infinitivne osnove na vokal, a nastavak glasi *voc*: *klāvski*: kla u klāve, *darīvski*: darī u darīve, *volīvski*: voli u volīve, *miščevālski*: miščevā u miščevāve itd. — Slično je: *pārski*: Pār u Pāre Bavarus, *primōrski*: mor od morje u primōre, *Olševski*: Olšev u Olševk, selo u gorioj Krañskoj.

hudodělski: ravn. 1, 63 Jožef je bil po *hudodělsko* v ječo porinēn.

rokodělski: ravn. 2, 67 *rokodělski* stan je Jezus tako rekoč povzdignil.

blebetāvski: blebetā u blebetāve: ravn. 2, 60 Marija ni nič *blebetāvskiga* na sebi imela.

volīlski: lev. žup. 6 okrajno oblastvo razsoja pritožbe in *volīlske* imenike.

malikovāvski: rog. 2, 648 bila je nekēdaj pr tēh *malikovāvskih* Aegyptjarjih ta navade de . . .

primōrski: ravn. 2, 248 na svetu tistikrat Tir in Sidon nar vēči *primōrska* mesta sta bila.

zamōrski: rog. 2, 292 bila je u tem brajleustvu Japonija u *zamōrskih* krajih ena žena. traun. 67, 3^a *zamōrska* deželā bo hitēla svoje roke k bogu stēgniti.

ξ) U adjektiva s nastavkom *ji* građenijeh *az*) od riječi od jednoga sloga s otisnutim naglasom osim nekijeh domaćijeh s vokalom *o*: *bīčji*: bik, *gādji*: gād, *gōsji*: gōs, *lēvji*: lēv, *mišji*: miš, *ptičji*: ptič, *rāčji*: rāk, *vrāžji*: vrāg, *ūšji*: ūš. — ββ) od riječi s poluglasnim u zadñem slogu a s otisnutim naglasom na predzadñem slogu: *tkālēji*: tkāle, *zājēji*: zājle, *mravīnēji*: mravīne. — γγ) od ženskih supstantiva na *a* s naglasom na predzadñem slogu: *bābji*: bāba, *kāčji*: kāca, *krāvji*: krāva, *kūrji*: kūra, *mūšji*: mūha, *rībji*: rība, *rāčji*: rāca, *svrāčji*: svrāka, *vrāni*: vrāna, *žābji*: žāba,

kraľičji: kraľica, *jerebičji*: jerebica, *prepeličji*: prepelica, *lisičji*: lisica. — 3d) od riječi s otisnutim dugim naglasom na zadnjem slogu: *golôbji*: golôb, *jerêbji*: jerêb, *strnâdji*: strnâd.

jerebičji: ravn. 1, 172 pač majhina čast za kraľa de me reveža po hribih po *jerebičje* lovî.

kraľičji: ravn. 1, 307 ti veš, de tudi *kraľičja* krona mi je zoprna.

mravľinčji: lev. 2, 107 od tam začujemo od del *mravľinčjih* naše domovine.

golôbji: škrič. vis. pes. 1, 14 i 4, 1 tvoje oči so *golôbje*.

č) U adjektiva od dva sloga građenijeh nastavkom *ni šni*: *bližni*, *dâljni*, *dôljni*, *krâjni*, *prêdni*, *slêdni*, *srêdni*, *višni*, *vřhni*, *zâdni*, *zgôdni*, *prêjšni*.

dâljni: preš. 154 zgodî se včasih de praznújejo Budisti v *dâljni* Kini en dan zmed nimi vjêtimi kristjâni.

prêdni: preš. 113 prihôdna (pesem) v *sprêdne* kôncu je začeta.

prêjšni: preš. 159 pred vama je bilâ dni *prêjšnih* prâtka. 163 hrast ki vihâr na tlâ ga zimski trešne, na ênkrat ne zgubi moči *poprêšne*.

zâdni: preš. 136 doklêr krvi ne vtêče *zâdna* sraga.

zgôdni: preš. 187 *zgôdna* râna srcê ji glôda. 134 ko mi na *zgôdnim* grôbu mah porâse.

slêdni: ravn. 1, 251 žalostne so bile *poslêdne* leta Salamonoviga kraľvaňa. — Ali i *pôsledni*: ravn. 2, 40 veselî so nie *pôsledni* dnevi.

ŋ) Několiko adjektiva s nastavkom *in* građenijeh *xx*) od riječi nekijeh s otisnutim dugim naglasom na zadnjem slogu kakovi jesu numeralni adjektivi na *ôj* i *êr*: *enôjin*: enôj, *dvôjin*: dvôj, *obôjin*: obôj, *čtvêrin*: četvêr, *stotêrin*: stotêr itd. pa tako još: *oblâcin*: oblâk, *obilin*: obil.

obôjin: preš. 174 môž in oblâkov vojsko je *obôjno* končala temna nôč.

oblâcin: ravn. 2, 52 pò *oblâcnimu* in deževnimu vremênu le spet jasni sončik sija.

obilin: ravn. 1, 7 *obilen* vrt ga je še lepšiga delal. preš. 151 mi dâno je *obilno* povraçilo.

β) od nekijeh rijeçi s otisnutim naglasom na predzadnjem slogu: *dvôjbin*: dvôjba, *hîmbin*: hîmba; *dobrôtin*: dobrôta, *nevôljin*: nevôlja, *telêsin*: gen. telêsa, *drevêsin*: gen. drevêsa (ali nebêsin jer

nebésa); *zôprn*: *zôpr*; — dva adjektiva s nastavkom *hn* za *chn*: *mâjhn*: mal, za *mâl^hhn mal^hhn*, i *pôlhn*: poln za *poln^hhn poln^hhn*. (Uz *maj^hhn* dolazi i *mâj^hcin* i *mâj^hek^hn*, ono od *mâl^hcn* a ovo za *maličk^hn*). — Tako i adjektivi građeni od adverbálnijeh izraza od adjektiva s prijedlogom samim bez supstantiva, koji imaju otisnuti naglas: *pogôst^hn*: po gôsto, *natânc^hn*: na tânko. — Osim toga još pojedini kao: *nedôl^hzn*.

dobrótn: preš. 93 sônce bo *dobrótno* nam dálo sréčno léto.

nevôln: ravn. m. pov. 39 Polonca je bratička dražila. Će je potlej jokal, se mu sméja. *Nevôlna* véci dél je bila, Će ga je varovati mogla. ravn. 2, 108 *nejevôlni* gredo spored néga.

natânc^hn: lev. žup. 84 županu je te zakone treba posebno znati, ker so taki de nikoli ne more biti prepazljiv, nikoli *prenatânc^hn* kadar ima delo ž nîmi.

pogôst^hn: škrič. pridg. 6, 1 onu drugu hudu je, kateru sim pod sôncem vidil, inu sicer *pogôst^hn* med ljudmî.

nedôl^hzn: ravn. 2, 139 taki naj bo kdo, takó *nedôl^hzn* brez ovínkov in zvijáč, jelite, že bi bil lubezni in časti vredn. 2, 137 *nedôl^hzno* vesele bodo krotki na zemlji vživali. 2, 59 *nedôl^hzne*, sveté, bogabojéće je iskal.

Adjektive u izvjestnom govoru s otisnutim naglasom bilo bi suviše navađati, jer Će svatko sam razabrati kada mu je Ćitati na pr. *potóčno* a kada *potôčno*, premda u kúizi oboje dolazi jednako oznaĉivano: ravn. 1, 123 zdaj vas v dobro deželo pelá, deželo studenĉnato in *potôčno* (= obilno potókov, dakle potôčno), a ravn. 1, 226 pil je *potôčno* vodo (= vodo iz potókov a ne iz studencev, dakle: *potôčno*).

Naglas daĉe prama početku rijeĉi nego na predzadânem slogu.

Tu je naglas posve ovisan o naglasu rijeĉi od koje se adjektiv izvodi.

a) u adjektiva s nastavkom *av iv ov (ev)*: *bráhorav*: bráhor, *mílostiv*: mílost, *jávorov*: jávor, *gréšnikov*: gréšnik, *Jáneov*: Jánez, *Tékovĉev*: Tékovĉe; *alabásterov*: alabáster, *lákomnežev*: lákomnež, *hudodêlnikov*: hudodêlnik, *pušĉávníkov*: pušĉávník, *mílnarjev*: mlínar, *Kôdriĉev*: Kôdriĉ, *Lípetov*: Lípe, *Nâcetov*: Nâce, *Globôĉnikov*: Globôĉnik, *Štempíharjev*: Štempíhar, *Zálokarjev*: Zálokar itd.

jágnetov: jágne: ravn. 2, 93 *jágnetove* podobe je bil Jezus.

Hêlitov: Hêli: ravn. ber. 77 *Hêlitova* sina se nista pobožšala.

alabásterov: ravn. 2, 213 v *alabásterovi* posodí je dragiga mazila prnesla.

mármel̄nov: mármel̄: škriň. vis. pes. 5, 15 negove nogę so *mármel̄novi* stębri postavłeni na zláte stolpe.

hudoděl̄nikov: ravn. 1, 319 oči Amanu zavežejo po *hudoděl̄nikovo*.

prestōpnikov: prestōpnik: lev. žup. 83 imeti je na umu vsako polajšilo kakeršna so *prestōpnikova* mladost, slaboumnost itd.

zatōženčev: zatōženec: lev. žup. 83 mej dokazila je štęti *zatōženčev* izpoved.

Lípetov: ravn. m. pov. 15 Janez je na *Lípetovo* sukúo črnílo otrésal. 21 na *Lípetovim* vrtu je bilo lepo drevó.

Lójzetov: Lójze: ravn. m. pov. 63 *Lójzetova* sestra je obleko varovala.

Mōjzesov: Mōjzes: škriň. sir. 46, 1 Jezus Nave, v vojski junák, nastōpnik *Mōjzesov* v prerokovañi, je bil po svojim imęni velik.

Nāmanov: Nāman: ravn. 1, 233 *Nāmanovi* služabniki radi so imeli svojiga gospoda.

Tínčetov: Tínce: ravn. m. pov. 99 *Tínčetovo* vesele je bilo ka-meñe lučati.

b) s nastavkom *at ast*: *kámenat*: kámen, *búdala-t*: búdala, *gráhorast*: gráhor, *rásohast*: rásoha, *jāmičast*: jāmič, *rōžičast*: rōžica, *kíslkast*: kísl itd.

kámenat: rog. 2, 21 Moyzes prejel je bil na dvęh *kámenatih* tablah zapisane deset zapovedi.

c) s nastavkom *in*: *bótričín*: bótrica, *lástovičín*: lástovica, *pástorčín*: *pástorka*, *mlékaričín*: mlékárica, *Márkovčín*: Márkovka, *Kôdriščín*: Kôdriška, *māterin*: mater, *māti* izvorno *māti*, *Jédrtin*: Jédrt (iz Gertrud) itd.

d) s nastavkom *ski*: *ájdoski*: ájdov, *dróbníski*: dróbnica, *duhóvniški*: duhóvnik, *Dúnajski*: Dúnaj, *gódčevski*: gódčev, *Hotémoški*: Hotémože, *Rádovlíski*: Rádovlica, *trínóski*: trínog, *Túpališki*: Túpaliče, *fārmanski*: fārman, *mlínarski*: mlínar, *Prédasolski*: Prédasli itd.

ájdoski: ravn. 2, 161 prišlo veliko jih bo iz *ájdoskih* dežel.

bábovski: ravn. 2, 260 Marija ni nič *bábovskiga* na sebi imela.

bolézenski: bolézn: ravn. 2, 161 celi *bolézenski* drhali zapoveduše.

búntarski: búntar: škriň. pok. 2, 66 ti moja neukrętno in *búntarsko* volo k dobrimu nakloniš.

dróbniški: rav. 1, 26 Lot je imel veliko govéje in *dróbniške* živine.

fárbarski: fárbar: škrič. vis. pes. 7, 5 lasje na tvoji glávi so kakor krajlevi škárlát zavezan v *fárbarskih* kotlih.

góđčevski: góđčev: lev. žup. 65 pred svatbo treba k županu iti po *góđčevsko* dopustilo.

gostílniški: gostilnica: lev. žup. 48 o merah *gostílniških*.

hinâvčevski: hinâvčev: rav. 2, 147 kadar molite, ne ravnajte po *hinâvčevsko*.

létnski: létni: rav. 1, 6 lepo spomladánsko ali *polétnisko* jutro je vsako živa podoba stvaritve svetá.

najámnski: najámni: rog. 2, 199 Helena zapustyla je ta služábniški in *najámenski* strah.

pésmski: pèsym: rav. ber. 5 oskrbite se s *pésemskimi* bukvami.

razbôjniški: razbôjnik: rog. 2, 646 moja hiša je ena hiša te molitve inu vy ste to sturili k *razbôjniški* jami

rôvtarski: rôvtar: preš. 8) ak *rótarski* vezáti znaš otróbi, nov Orfej k sébi vlékel boš Slovéne.

služábniški: služábnik: rog. 2, 199 Helena zapustyla je ta *služábniški* in najámenski strah.

trínoški: rav. 1, 82 kdo je tako obrnil, de je ravno takrat hči kraľova na vodo prislà, nè pa *trínoški* kraľ? 1, 96 po *trínoško* ľudi stiska.

žétvski: žětв: rav. 2, 199 *žétuska* prilika itd.

e) s nastavkom *yn*: *lákomyñ*: lákom, *lákotyñ*: lákota, *mílostyñ*: mílost, *jétyčyñ*: jétika, *mřzlyčyñ*: mřzlica, *pámytyñ*: pámet, *práznyčyñ*: práznyk, *žálostyñ*: žalost, *žámytyñ*: žámet; *tákovšyñ*: tákov, *ničémuryñ*: ničémur, *zaníkyryñ*: zaníkyr, *čítkyryñ*: čítkyr, *slékyryñ*: slédkyr, *vnôvyčyñ*: vnôvič itd., — a *délavyñ* od glagolske osnove déla(ti).

lákomyñ: rav. 1, 27 naj bi vsi ľudje po négovo ne bili *lákomyñi*, kaj srečnyši in pokojnyši bi na zemľi vkup živéli!

nápyačyñ: nápyak: lev. žup. 34 da se ne bi nesreča godyla po *nápyačnej* rabi kákršnega orožja koli.

nečémuryñ (obično: nečímryñ): škrič. prip. 12, 8 *nečímeryñ* in nevúmèñ bó k zaničúvání. škrb. 1, 124 tí si preveč *nečímerna* bla. rav. 1, 310 *nečémerni*, napúhneni Aman je sam pr sebi míslil . . . (kajk. ničémúryñ).

pámytyñ: škrič. prip. 10, 19 kdor je gospodar svojih žnábyov, je nar bol *pámytèñ*. pridg. 1, 15 *nepyámytñyñ* štèvyly je neskončnu.

preš. 189 *brezpámetna* bilà bi z máno zvéza. škrb. 1, 18 to je eno slepó, *nespámetno* golufno vupaúe. škriú. prip. 7, 7 jest sim vidil *nespámetne*, sim eniga *nespámetniga* mladéúča ogledúval.

posámiúin: posámiú: lev. žup. VII zdi se mi trebé izpregovoriti še o nekaterih *posámiúin*h jezikoslovnih obrazih.

slóvezin: slóvez: ravn. 2, 29 tako *slóvezno* še nikoú nobena reú ni bila oznanovana. 1, 102 z velikimi in *slóveznimi* deli se je bog Izraelcam gospoda natore dajal spoznovati.

vnóviúin: vnóviú: ravn. 1, 314 templa *vnóviúna* stavba.

zaníkarin: škrb. 1, 179 de še nisi popolnoma je urzóh sam ta, ker kake majhne dobre dela *zaníkerno* zamudíš. 1, 201 raztreseúe stri úlovéka *zaníkerniga*.

žálostin: škriú. sir. 7, 1 ne zasméújú úlovéka, kadar je v sreí *žálosten*. preš. 119 *žálostna* komú neznana je novíca, de jo úúim? škrb. 1, 57 ktirga dúša bi se znajdla v stani ene tako *žálostne* smrti. škriú. prip. 31, 6 dajte *žálostnim* moúeniga pitjá. preš. 27 v spomiú ga pijémo tvóújih vesélih in *žálostnih* dni.

délavin: lev. žup. 1 dolžnóst ga veúe, da je *déla*ven na vse strani. preš. 162 zvestó sreúe in *déla*vno roúúico za dóto bi bil dobíl z izvoúeno devíco itd.

Isto vrijedi za nastavak *šin kún*: *kákršin*: *kákr*, *vsákakšin*: *vsákak*, *kólikršin*: *kólikr*, *tólikušn*: *tólik*, *tóliúkin*: *tóliúek* bez i: *tólékún* ravn. 1, 309 po ti *tólékini* reúe je bog Mardoheju živúeúe otél. 2, 60 še *tólékin*ih delic se ne sramuje . . z zapóredjo, snáúnostjo in zvestóstjo jih je še *tólékine* polájšala.

Adjektiví drugoga koga nastavka dolaze rijetko, n. pr. *vo*: *mílostiv*: *mílost*: ravn. 1, 75 úe sveta *mílostva* neskonúna tvoja úubezen iz eniga samiga prgodka sija toúkaú lepo . . .

ji: *goséniúji*: *goséúica*: lev. žup. 137 nabrani *goséniúji* meúíúki se zateró; pa tako: *grúúúji*: *grúúica*, *péúúji*: *péúica*.

Naglas u komparativu.

Komparativ se gradi od pozitivá ili na *suglasno* ili na *é*, što úe biti nastavak davno izgubúenoga instrumentala sing. osnova na *o*. Od víše adjektivá dolazi komparativ na oba naúina. Nastavak mu je danas *júši* ili *ji*.

Po prvom se naúinu gradi danas komparativ gotovo samo od osnova od jednoga sloga. Ako je pozitiv od dva sloga a drugi je slog nastavak *úk* ili *ok*, taj se nastavak pred *júši* ili *ji* obiúeno odbacuje. Naglas je otisnuti na slogu pred komparativnim nastavkom.

Kad neutrum rabi adverbijalno, može u nekijeh komparativa otpasti krajnje *e* a tada se slog obično skraćuje: *bòl dàl màn vèč*, što Goreñac izgovara *bòl dəl mən uz bòle dále màne*, ili ostaje krajnje *e* a vokal u prvom slogu gine: *blè dlè*.

Tako grade komparativ: *blāg*: *blāži* opako *blājši*, *bliz*: *bliži*, *bol*: *bòli bòlši*, *brz*: *břzi*, čest: *čēšči*, čist: *čišči*, *dal(ek)*: *dāli dālši*, *dōlg*: *dōlži*, *drāg*: *drāži* i opako *drājši*, *gladək*: *glāji glājši*, *globək*: *glòbji, glòbši* uz *globočējsi*, *gòrək*: *gòrji gòrši*, što znači u goreñštini *pulehrrior*, *grd*: *grji grši*, *hūd*: *hūji hūjši*, *kratk*: obično opako po analogiji *rājši*: *krājši*, mjesto *krāci*, *lęgāk*: *lāži*, običnije *lōži* prema *lòhək*, i *lājši*, *lēp*: *lēpsi (lēvši)*, *mehək* za *mekək*: *mēči* i *mēši* (prema *meh*), *mьn*: *māni mānši* (kompar. k pozitivu *majhьn*), *mlād*: *mlāji mlājši*, *nizək*: *nīži*, *ózək*: *ōži*, *pređi*: *pređe*, *pust*: *pūšči* i *pustējši*, *rād*: *rāji rājši*, *rédək*: *rēji rējši*, *slāb*: *slābji*, *sladək*: *slājši slāji*, *širōk*: *širji*, *težək* (osn. *teg*): *tēži*, *tьnək*: *tāni tānši*, *tih*: *tīši*, *tvrd*: *trji trši*, *vet*: *vēči* (adv. *vèč*), *visōk*: *vīši*.

bol: *boji*: ravn. 1, 303 od ne kaki *bòli* je kraljstvo naménil. 2, 137 tudi uno *bòli* deželo za grobam bodo prejéli. 2, 184 je človek *bòli* kakor ovca. 2, 294 Marija si je naj *bòli* délež izvolila. — *bòlši*: škriñ. vis. pes. 1, 1 tvoje lubežni so *bòlši* kakòr vinu. 7, 9 tvoje grlu je kakòr nar *bòlši* vinu. ravn. 1, 52 od nìh nar *bòlši* je Jožef. ravn. ber 12 bog ima pr vsim kar storí nar *bòlši* misli. — *bòlega*: ravn. ber. 15 ljudje so kar so imeli nar *bòliga*, bogú v dar nosili. preš. 27 *bòlga* srca ni iméla Lúblāna. — *bòlšega*: škriñ. pridg. 3, 12 inu sim spoznal, de nič ny *bòlšiga* kakor se veseliti. — *bòlih*: ravn. ber. 26 ali je bil za voľo svòjih *bòlih* pašnikov srèčniši. — *bòlimi*: ravn. 1, 291 bog z *bòlmi* darovi stotiro povračuje. rav. ber. 25 Lot je mislil z *bòlimi* pašniki ob Jordanu veliko pridobiti. — *bòl*: škriñ. vis. pes. 1, 2 tvoje lubežni *bòl* diše kakòr nar zláhtniši mazila.

dal: *dālsi*: škriñ. sir. 3, 7 kdor svojiga očeta spoštuje, bode *dālsi* živleñe imèl. — *dļè*: lev. 1, 4 hitil sem za mavro, ki mi *dļè* in *dļè* beži.

drag: *drājši*: ravn. 1, 338 duhovniku so nar *drājši* človeške reči rešnica, krepost.

gor: *gòrši*: sir. 10, 30 *gòriši* je ta kateri dèla. — *gòršega*: ravn. 2, 74 pa je kaj lepšiga in *gòršiga*? 2, 155 to je komej senca kaj lepšiga in *gòršiga*.

hud: *hūjši*: škriñ. pridg. 9, 3 to je med vsim kar se pod sòncam zgody nar *hūjši*. 10, 13 ta zadna ñgovih vust je nar *hūjši*

zmóta. sir. 14, 6 ny *hújšiga* kakor ta kateri sebi prvósi. — *húj*: ravn. 1, 44 bog ga je pozněj še *húj* pokoril.

lygak: *lôži*: škriñ. sir. 22, 18 *lôži* je prenašati pešek inu kúp železa kakòr nespámetniga človeka.

lêp: *lêpsi*: ravn. ber. 27 nar *lêpsi* plačilo je za úe, če . . . 34 Jakob se obleče v Ezavo(vo) nar *lêpsi* oblačilo. — *lêpsem*: ravn. ber. 52 Jožef je svojimu očetu in svojim bratom selo na Gesenskim odkazal v nar *lêpsim* kraji Egipta.

młn: *máñsi*: rog. 2, 155 pomankajne teh angelov u nebesih de bi bil namestil, stvaril je bil eno drugo kreaturo in enu májhino *májñsi* žlahtnosti kakor so ty angeli. — *máni*: rog. 2, 286 tu pak ne za tu koker de bi *májn* bilu s. imè Jezus kakòr imè Marija. rav. 1, 38 prijazno kramláte z menó, de si ravno me ni nar *máni* vaše dekle. 1, 128 jez sim nar *máni* očetove hiše. 2, 115 ľudjé *máni* stanú pa bolsiga sreá so iz sreá va ú verovali. 2, 141 še véči krivico storí ki jo velki zbòr sódi, ne kaka *máni* gosposka on ki ostréje smrt prsojúje. — *máñšega*: ravn. 2, 153 bog ktiri vam je véčeje dal, vam bo bog kaj *máñšiga* odrekoval? — *máñšem*: ravn. 2, 220 človek lohka ob *máñšimu* preživí. — *màn*: ravn. 1, 212 nebó pa nebó in nebó te ne obseže, kolko *màn* ta hiša. 1, 219 zmirej je *màn* praviga božjiga češeña.

rad: *rájši*: rog. 2, 286 naj *rájši* usliši tè kateri kaj od néga u négovim iménu prosjo.

sladtk: *slájši*: škriñ. vis. pes. 5, 16 négovu grlu je nar *slájši*. preš. 25 nar *slájši* dišáve nabera.

težtk: *téži*: ravn. ber. 161 zlato je med vsimi rudninami nar *téžji*. — *téžega*: ravn. 1, 36 kaj *téžiga* za očetovo srce bi mu ne bil mogel bog vkazati.

vet (k velik): *véči*: pa že drug *véči* poménik je imélo v sebi vse to. 1, 1, 59 *véči* ko je sila, bližej négova pomoč. 1, 142 *véči* *prhajal*, rasel v dobrim in prijeten je bil bogú in ľudém. — *véčim*: ravn. 1, 134 prišel v Sihem je Gal in navdá jih še z *véčim* pogumam. — *véče*: rav. 2, 153 ktiri vam je *véčeje* (opako za véče) dal, vam bo kaj *máñšiga* odrekoval. — I *véhši* (kao od veh): rog. 2, 297 ne znajdemo le samú tega unemu enakiga, temuč *véhšiga*.

visok: *víši*: ravn. 1, 165 v zavétju nar *víšga* prebiva. 1, 166 postavil si dom pr nar *víšimu* sebi. — Uz to *víkši* (vihši): ravn. 2, 7 sin *prevíkšiga* se mu poreče.

Gotovo svi ostali adjektivi prave komparativ od pozitiva u obliku na *ê* (*ě*): *ěji* *ějši* i *ěši*. Naglas je na tom *e* i to otisnuti dugi: *ěji* *ějši* *ěši*. Ali gotovo svi adjektivi mogu i u komparativu držati naglas na slogu na kojem ga imaju u pozitivu u sing. nom. fem., nu onda *e* oslabi na *i* koje se izgovara kao poluglasno, a piše se čas *i* čas *e* i može posve ispasti: *bél*: *belějši* *belěši* *běliši* *bělsi*.

bél: *belěši*: dalm. jerem. plač. 4 né Nazarei so bily *belěši* kakor mleku. — *běliši*: cruc. 2, 225 snejh ne potrbuje *běleši* biti. ravn. 1, 28 urno pèci podpepelnike iz nar *běliši* moke.

bléd *bléda*: *blěliši*: ravn. 1, 289 vidi naj de so *blědši* naše lica, za glavo se mi mája.

bogàt *bogáta*: *bogatěji*: ravn. 2, 210 *bogatěji* in srečniši bote pr nih posesti. — *bogatějši*: ravn. 2, 31 *bogatějši* so jagne v dar opravljali. — *bogátiši*: rog. 2, 578 Petrus je bil ta nar *bogátiši* . . temu ner *bogátišmu* Petrusu Tomaža prutje postavim. ravn. 2, 124 sploh *bogátiši* in imenitniši od néga so bili. 1, 334 z mogočnejim od tebe in *bogátšim* se nikar ne znani.

čist *čista*: *čistějši*: ravn. 1, II. iz vsake povědi skorej bote božjo vsigamogočnost . . spoznavali, pa nad nečimur ne lepši in *čistějši* kakor nad Jezusam. 2, 16 še zdaj je vesele nad bogam vesele nar lepši, nar blajši, nar obilniši, nar *čistějši*. — *čistěši*: dalm. jer plač 4 né Nazarei so bily *čistěši* kakor sneg. vis. pes. 5 négova glava je nar *čistěše* zlatu. job. 2 tu nar *čistěši* zlatu nej glih ne velá. — *čistěji*: lev. žup. V. kolikrat bi se kaka stvar dala mnogo *čistěje* in lépše povedati.

čudъn: *čudnějši*: ravn. 1, 340 vse dozđajšne prgodbe so le pr-prava k prihodnim še toľkaj *čudnějšim* prgodbam.

děbel *děbela*: *debelějši*: lev. žup. 79 učilniški svèt ima oběinske učilnice pod svojo rokó kar se tiče odgojila in drugáčnih *debelějših* priprav. — *deběliši*: ravn. 1, 28 odbere nar lepši in *deběliši* tele. ravn. ber. 43 kumrne krave so unih sedem debělíh požrle in niso bile nič *deběliši*.

dobrôtliv: *dobrôtľiviši*: ravn. 2, 122 *dobrôtľiviši* so bili do vbogih.

domàč *domáča*: *domáčiši*: rog. 2, 461 ta je dalej ta ner *domáčiši*

dròbъn: *drobnějši*: ravn. m. pov. 79 grašico in smeti iz graha izberajte in na kupčike devajte na eno stran lépšiga in debělšiga, na drugo *drobnějšiga*.

globök globöka: *globokêjši*: ravn. 2, 56 pa še lepšiga in *globokêjšiga* navuka so te besede. — *globokêji*: ravn. ber. 17 od tod je pršlo, de je ves človeški rod zmirej *globokêji* in *globokêji* v grehe pogrezaval. — *globôčiši*: rog. 2, 271 kir je bil zamirkal, de ta paša pomankuje, gnal je to čedo dalej in *globôkeši* u to pušavo.

gòdn̄n: *godnêjši*: ravn. 1, 310 tako je bog lepo Mardohejovo delo o nar *godnêjšimu* času spet zlékel na dan.

göl: *golêjši*: ravn. 2, 304 *golêjši* ko se komu takimu resnica pokaže, huji divjá.

gorêč gorêča: *gorêčiši*: rog. 2, 170 kuliker stářiši telkajn *gorêčiši* u te milosti se je kazala.

gòrbk: *gorkêji*: ravn. ber. 1, 174 za poskušno so že take Laponce v *gorkêji* in rodovitniši kraje djali. 155 ceder raste v *gorkêjih* deželah.

göst: *gostêji*: ravn. ber. 150 perje pticam, dlaka koñem volam in kravam na zimo *gostêji* rase. 166 mrzljí sapa je navadno *gostêji* od gôrke.

gréšn̄n: *gréšniši*: rog. 2, 621 kar pr drugih vidite, use se vam zdy lepši, búlši, méhši, ja celu tu kar je manši grši *gréšniši* je.

gròzn̄n: *groznêši*: rog. 2, 620 kaj za ena *groznêši* pošast more se znajt inu biti, kakor je ta hudyčavi grejh te nevošlívosti? — *groznêji*: ravn. 1, 90 tako so še *groznêji* zlégi na né prišli.

grozovít̄n: *grozovít̄niši*: ravn. ber. 134 veliko jih je bilo ki so raji nar *grozovít̄niši* martre hotli trpéti.

hit̄r̄: *hitrêši*: dalm. jan. 20 ta drugi joger je naprej tekkel *hitrêši* kakor Petrus. rog. 2, 286 za tu je s. m. cerku postavila unu angelsku češejne ta ime Marija, de bi skuzi tu ložáj inu *hitrêši* uslišana bila od buga ta s. molituv. — *hitrêji*: preš. 71 to rêče, *hitrêje* sta se zasukála. lev. žup. 99 kakor se zdi naj *hitrêje*.

hudòbn̄n: *hudòbniši*: ravn. ber. 19 ne de bi se bili dali omečiti, so še le malovrédniši in *hudòbniši* prhajali. 195 otròk ki staršov ne spoštuje, popači svôje sree *hudòbniši* od dne do dne.

imenít̄n: *imenít̄niši*: škriñ. modr. 18, 12 to nar *imenít̄niši* ñih rodovine je bilu v enim hipu končánu. ravn. 1, 6 neizrečeno *imenít̄niši* je človek od žívál. 1, 150 ne kdor je nar véči in nar *imenít̄niši*, ampak kdor je nar bojši, je ñemu nar prijétniši. škriñ. sir. 13, 2 kdor se k *imenít̄nišimu* kakor je on prdrúži, si bo težo nalóžil. ravn. 1, 27 Abraham med ñimi nar *imenít̄nišimu* rêče: . .

imenitniji: ravn. 1, 315 Corobabel je bil njih nar *imenitniji* vojvoda.

кѣслн: *kasnějši*: ravn. 1, 278 Tobijova žena se je z družino in čedami *kasnějši* pomikala za nima. — *kasněši*: rog. 2, 152 *kasněši* leniši in slabiši bil je ta ogin.

кrepьk: *krepkějši*: lev. žup. 70 občinskim siromakom je domovinski zakon naj *krepkějša* podpórna. — *krepkěši*: rog. 2, 387 zněšle so se ženě katere *krepkěši*, močněši, srčněši, spredrzniši in ferbėžniši kakor vojšaki, junaki možaki so se kazale. — *krepkěji*: ravn. 1, 327 korenaki po vsimu Izraelskimu nar *krepkěji* so se shajali k Matiju.

крѣтк: *krotkějši*: ravn. 2, 20 od zaničevanja in trpleña sta le še *krotkějši* prhajala. — *krŏtkiši*: rog. 2, 535 vidil je ta velik čudež Dioscorus, ali iz tega nič ni bulši inu *krŏtkejši* gratal. (vaľada griješkom za *krotkějši*, jer u Rogerija često dolazi označen slog pred naglašanim slogom).

лѣжк: *lažěši*: dalm. 2 hron. 10 sturi ti naš jarem *lažěši*. mark. 6 Sodomi in Gomori bo *lažěši* na sodni dan. job 7 v moji legi mi bo *lažěši*. — *lažěji*: rog. 2, 286 de bi skuzi. tu *lažáj* inu hitreši ušľisana bila molituv. — *lažiji*: škriñ. sir. 25, 28 vsaka rana se *lažej* trpy kakor srca rana. 19 vsaka hudobija *lažej* kakor hudobija ene žene. 20 vsaka nadľoga *lažej* kakor moztuvanje sovražnikov. ravn. 1, 160 kaj je zdaj *lažej* in boľ po redi, izraelski odrešenik naj bo tudi kraľ. — *lahkějši*: schönl. 248 kateru je *lahkějši*, reči: . . . ravn. 2, 103 z *lahkějšim* srcem sta šla na prihodne skrbi in težave.

лѣб љба: *ľubiši*: škriñ. vis. pes. 7, 6 kakú si ľepa inu kaku snažna, ti nar *ľubiši* v razveselěni! modr. 7, 8 meni je bilá *ľubiši* kakor krajľestva.

ľubezniv ľubezniva: *ľubeznivši*: ravn. 1, 75 kjer se nam boš še veliko milši in *ľubeznivši* spoznati dal. 2, 285 žé neizrečeno *ľubeznivši* je Jezus od ľudi. 1, 140 krepóst še tako révniga otroka dela *ľubeznivšiga* bogú in ľudém, kakor de bi bil z zlatam osnažen. 2, 235 povést nar ľépsih in *ľubeznivših* ena je ta le za vas.

мѣтер метѣра: *metěriši*: ravn. 2, 67 še kakšina opomba za *metěriši* mladěništvo bi vtęgnila biti prav tukej.

мил мила: *milši*: ravn. 2, 287 kdo premore otrokam ľubšiga in *milšiga* prijatla le misľiti!

моčлн: *močněši*: dalm. mark. 1 eden pride za mano, ta je *močněši* kakor jest. 1 mos. 25 en folk bo *močněši* kakor ta drugi. ti

si veliko *močnejši* postal kakor my. 2 mos. 19 trobente glas je čez dalje *močnejši* bil. rog. 2, 389 znešle so se žene katere krepkejši *močnejši* srčnejši . . kakor vojšaki junaki možaki so se kazale. cruc. 3, 484 zlatu, danary inu blagu tiga svejta je taku močnu, de premaga te ner stanovitniši inu *močnejši*.

módrъ: *modrêjši*: ravn. ber. 114 v vsih velicih rečéh vprašaj *modrêjši* za svet.

mogóčъnъ: *mogóčniši*: rog. 2, 554 katera arka obilniši je inu *mogóčniši* kakor una velika. škriñ. sir. 48; 13 ny *mogóčniši* bil kakor on. ravn. 1, 337 poslednič so se Rimlane, polk na zemli tisti krat nar veči in *mogóčniši*, na Judovskim oblasti posvojili.

mřzlъ: *mrzljêji*: ravn. ber. 166 *mrzljêji* ali gorkêji sape naženó. 170 letna vročina se zmáúša, ker pride dež iz višjih *mrzljêjih* krajov.

mřznъ: *mrznêji*: lev. žup. VI. takšno preporočanje še nikoli nij bilo *mrznêje* nego li ob zdañih mnogopisnih časih.

nářčъnъ: *nářčniši*: ravn. 2, 263 drugi sin je bil vonder le *nářčniši*.

nepokórnъ: *nepokórnniši*: ravn. 1, 260 Izraelci so bogú vedno *nepokórnniši* prhajali.

obíľnъ: *obilnejši*: dalm. 2 kor. 3 v eni *obilnejši* časti. fil. 1 molim za tu, de vaša lubezen če dalje več *obilnejši* bode. — *obilniši*: rog. 2, 493 ona prnesla je en taku veliki inu obilni dar, de vehšiga, *obilnejšiga*, zlahetnišiga ni ne nebú ne zemla iméla. lev. žup. 15 občinski zakon ukazuje *obilnejšo* večino.

odlózъnъ: *odlózniši*: ravn. 2, 82 Jezus je v pušavo, v kraj nar *odlózniši* v ni, šel.

óstrъ: *ostrêji*: ravn. 2, 141 še večo krivico storí . . . on ki *ostrêji* smrt prisojuje. 1, 116 skorej ne more bog hudobnih *ostrêjih* štrafati kakor de jih niñ volji izdá.

ostúdnъ: *ostúdnniši*: ravn. 2, 229 se da misliti kaj *ostúdnnejšiga*?

pobóžъnъ: *pobóžniši*: ravn. ber. 13 prva človeka zmeraj bóli in *pobóžniši* prhajata. 45 navadite se zmirej bóli in *pobóžniši* prhajati.

porédъnъ: *porédniši*: rog. 2, 188 pokoršina se podvrže celu tem *porédnejšim*.

potrěbnъ: *potrěbnniši*: ravn. 2, 116 to je praviga Izraelca nar *potrěbnniši* lastnóš.

pózъnъ: *poznêjši*: ravn. 1, 13 kdo je kača bila, se bo še le iz *poznêjših* prgódeb bol pokazalo. — *poznêjši*: dalm. 1 mos. 30 taku

so bile te *poznéše* ovce Labanove. — *poznéji*: ravn. 1, 51 tudi v *poznéjih* pesmih popisuje David nebeške občutleje 2, 270 Samarijani so si *poznéje* na gori Garicim svoj tempel postavili. preš. 122 al se smél bo razodéti saj *poznéje* sám ne vé.

požréšn: *požréšniši*: preš. 174 *požréšniši* obúpa so harpije.

premóžn: *premóžniši*: rog. 2, 411 Wolfgang trošta se enu vehši bogastvu pr enim *premóžnišim* gospúdu zadóbiti. škriú. sir. 11, 11 hudoben človék dela, hity inu trpy, al nič ny *premóžniši*.

prepréden: *preprédeniši*: ravn. 1, 299 nad kosmatim kraļovim in polkovim malikovañem se vućimo varovati se *preprédenšiga* malikovaña.

prijázbn: *prijázniši*: ravn. 2, 275 še neskončno *prijázniši* je bog. škrb. 1, 57 najdli bomo nar *prijázniši* vábleñe.

prijétbn: *prijétniši*: ravn. ber. 82 bogú je pokoršina *prijétniša* od darú.

prilóžbn: *prilóžniši*: ravn. 2, 5 se da misliti šiba *prlóžniši* in lubeznívši?

pust: *pustéji*: ravn. 2, 8 v mesta nar *pustéji* koči je vboga divica natihama prebivala.

rděč: *rděčéši*: dalm. jer. plač. u ñih štalt je bila *rděčéša* kakor koralde.

spěšbn: *spěšnēji*: lev. žup. 102 ako jih je česa tacega prošña, ustrežejo naj kar morejo naj *spěšnēje*.

sřčbn: *sřčnēji*: ravn. 1, 319 še le *sřčnēji* so zidali.

sřdbn: *sřdnējši*: ravn. 2, 245 vse pobožnosti so le potlej bogu vřeč, če nas božje zapovdi bol in *sřdnējši* držati vnémajo.

sřččbn: *sřččniši*: ravn. 1, 276 bogabojeći ľudjé so pod soncam nar *sřččniši* ľudjé. 1, 323 v sredi smrtiniga trpleña smo *sřččniši* mi od tebe.

strašbn: *strašnējši*: ravn. 1, 21 kolkor *strašnējši* húde bog kaznuje, tolko lubeznívši je dobrim.

strupovít: *strupovítiši*: lev. žup. V. naša naj *strupovítejša* rana je tá, kér . . .

svět: *svetēji*: ravn. 1, 337 Abrahama možá je poklical nar *svetējiga*. — *svetěši*: škrb. 1, 100 imé Jezus je nar *svetěši*.

šíbkn: *šíbknējši*: ravn. 2, 102 vsaki daja dobro vino prvič na mizo, in potlej ti se gosti napijejo, še le vrědníšiga ali *šíbknējšiga*.

tmnbn: *tmnējši*: ravn. 2, 266 malopridniga hlapec v nar zadniši in *tmnējši* kot jěče. preš. 157 mi pred očmi je v naj *tmnējšim* kóti poglěd ta.

težávnɛn: *težávnishi*: škrb. 1, 25 al ne bodo le tí uržóhi tebi škrb za izveličáne zmiram *težávnishi* strili?

tvrdɛn: *tvrdnèji*: ravn. 2, 66 resnico spoznavat vaš um je vsaki dan *trdnèji*. 2, 196 de navuk *trdnèj* obdržé, je svoj nebeški vuk začél v zgol prilikah razlagati.

ubóžnɛn: *ubóžnishi*: ravn. 2, 31 bogatèjsi so jagne, *ubóžnishi* dva golóbea v dar opravlali.

umétɛn: *umétnishi*: ravn. 1, 287 nar *umétnishi*, prludnishi in lepši zmed níh je babilonski kraļ Nabukodonocar k svoji posrèžbi odbrati rekel.

vesél: *veséliši*: ravn. 2, 10 kaj če révnim grešnim ľudem *vesélišiga* biti? 2, 284 lepšiga in *vesélišiga* sàj ni kakor svetim angelam enak biti.

zvèst: *zvestèjši*: ravn. 1, 171 David se je z Abizajam, svojim nar *zvestèjšim* tovaršam do stana prbližal.

žláhtɛn: *žláhtnishi*: preš. 25 nar *žláhtnishi* trave in mira nabéra itd.

Uz završetak èjshi èshi dolazi i *èjši èši*. Kopitar gram. 269 piše hitrèjši (hitrèši oder hitrèji) . . . sladkèjši lohkèjši mehkkèjsi tenkkèjši gladdkèjši moènnèjši volnèjši . . . belèjši belèji, gluhèjši prostèjši svetèjši. Tako piše i Škriñar èjši što vaļa čitati èjši n. pr. sir. 24, 21 nar čistèjši kadilu. vis. pes. 3, 7 izmed nar moènnèjših. sir. 17, 30 kaj je svetlèjši kakòr sonce? sir. 17, 30 tí nimaš nobeniga zvestèjšiga itd.

b) U ugarskoj slovenštini.

U ugarskoj slovenštini nominalna deklinacija adjektiva jako uzmiče složenog deklinaciji i u sing. nom. masc. te se govori n. pr. ti si mládi léjpi dóbri zéli itd. uz pravilno: ti si mlad, lejp, dober, zel itd. nagfl. 183: na vedrom je zrák rejtko gda *tíhi*. 185 gdare na nébi obláci jeso, zrák je nej *čísti* . . . deždž zna škouditi, či je preveč *veliki* i *đugi* itd. Izuzimľu se posjedovni adjektivi s nastavkom *ov* i *in*: bratov, vukov, a i bezov, sestrin itd.

1. Adjektivi od jednoga sloga pa bio dug ili kratak imaju naglas na prvom (početnom) slogu, a samo oni s dugim vokalom mogu u srednjem rodu kad rabi adverbijalno imati naglas na zadnjem slogu:

Sing.

nom. drág drági, drága, drágo

acc. drág drági, drágo, drágo

gen.	drágoga, dráge, drágoga
dat.	drágomi, drági, drágomi
istr.	drágim, drágov, drágim
loc.	drágom, drágoj, drágom

Plur.

nom.	drági, dráge, drága
acc.	dráge, dráge, drága
gen.	drági
dat.	drágim
istr.	drágimi
loc.	drági.

Dual.

nom. acc.	drágíva, drágívi, drágívi
gen. loc.	drági
dat. istr.	drágíma

drági: küz. mat. 13, 6 šteri gda bi najšao eden *drági* džündž odídoč oudao je vsa ka je méo i küpo ga je. — *drágoga*: mat. 26, 7 štera je alabaštrom *drágoga* mazala mejla.

cejli: *celouí*: küz. mat. 1, 22 tou se je pa *celou* záto zgoudilo, da . .

hüd: *hudóu*: küz. mat. 8, 16 vse ki so se *hüdou* meli je zvráčo itd.

2. Adjektivi od dva sloga.

Gotovo svi adjektivi od dva sloga imaju naglas na prvom (početnom) slogu n. pr. s nastavkom *er*: bíster, híter, dóber, móker, móuder, véder. — s nastavkom *eo* = *el*: mírzeo, svéteo tópeo. — s nastavkom *ek*: krátek, léjhek, méhek. — s nastavkom *en* (*in*): bláten, máren, níden, prázen, žméten. — s nastavkom *en*: méden, lákten, vóden, púkšen. — s nastavkom *ov*: brátov, vúkov, lípov, lágov. — s nastavkom *in*: bábin, séstrin. — s nastavkom *ji*: ribji, ftíčji. — *ni*: blížni, zádni, višni. — s nastavkom *ski*: brátski, némški itd.

3. Adjektivi s naglasom na zadnjem slogu.

Amo idu adjektivi s nastavkom *iv* i *it*.

bojazlív: nagfl. 115 goloub je *bojazlív*. 101 ovca je *bojazliva* stvar. küz. mark. 4, 40 ka ste tak *bojazlivi*.

lübeznív: nagfl. 114 goloub je *lübeznív* k mladam svojim. nagfl. 12 oni so náj *lübeznívo* prijali. trpl. 141, 6 ii soudeci se naj doli

zostúnejo z pečín, tak se bodo poslušala včena moja, kaj so *lú-bezníva*.

mertúčlív: nagfl. 124 da človik živeti i rasti more, potrebno ními je jesti i piti, ali *mertúčlivo*.

nedúšlív: nagfl. 99 néga mlejko je jako hasnovito lúdem rouni prs i *nedúšlívim*.

paščlív: nagfl. 75 on vučenik šteri ta vučena znati šcé, *paščlív* more biditi. 75 *paščlív* včelica nam tú példa boj. 74 ki so *paščlív* i dobro se ponášajo, te pohvalijo. 39 ki se *paščlív* včí, dosta zná i daleč pride.

pazlív: nagfl. 99 osel je vórostiven i *pazlív*. bar. 4 záto ka je tak vrla bila i *pazlív*, je roditelom jako lúbléna bila. 4 je vsako rejč *pazlív* poslušala.

pisnív: bar. 29. či je senou gnilo ali *pisnív*, te je živini *škodlív*.

pišlív: nagfl. 131 eden *pišlív* pošteni stavec Elizeuš je ednouk v Bethel varaš šou.

prijaznív: nagfl. 104 koza je *prijaznív* stvár. gön. 70 máčka *prijaznív* se je voščila kre né.

skrblív: küzm. 15 *skrblív* je zvidávo od níh vrejmen zvejzde.

srblív: küz. 2 tím. 4, 3 pouleg lastivni žel si bodo vučítele sprav-lali *srblív* majouči vtiha.

škodlív: nagfl. 182 nečísti zrák je *škodlív*. 89 podgani i miši so *škodlív* i neprilíčne stvaré pri hiži. gön. 38 telovne želé so dúši i tejlí *škodlív*. nagfl. 183 veter čísti zrák od *škodlív* spárov.

šparlív: bar. 11 svojim oblečalom je Katika *šparlív* bila.

trplív: nagfl. 97 boj krotek, *trplív* i miroven. 98 geto je osel tak *trplív*, ešče deca se rada ž ními šali. 161 *netrplív* Klarika.

vtraglív: küz. mat. 25, 16 lagoji sluga i *vtraglív*! znáš ka že-nem gde sem nej sejjao.

zgrablív: küz. mat. 7, 15 prihajajo k vám vu ovčeni odejvkaj, znoutra so pa *zgrablív* vucké. nagfl. 116 štero so *zgrablív* hižne stvaré? *Zgrablív* hižne stvaré so pes i mačka. küz. 1 kor. 5, 10 pisao sam vam v listi, ka bi se ne zmejšávali ali skoupimi ali *zgrablívimi*.

plemenít: küz. fil. predgov. Filippis je Macedonije *plemenít* mesto bilou.

znamenít: küz. djañ. ap. 2, 20 sunce se preobrnè na tmico i mejsec na krv prvle liki pride dén gospodnov veliki i *znameníti*.

Uz to još pojedini drugi adjektivi: *ednák*, *sirouv*.

ednák: kütz. fil. 2, 6 je *ednáki* bio z bougom. nagfl. 146 kak lejpa *ednáka* vilica je tá. kütz. djañ. ap. 1, 14 tej so vsi bili stálmi *ednáko* v molitvaj i v prošñaj z ženámi i z Marijov. fil. 2, 20 nikoga nemam *ednáke* z menom dñše. djañ. ap. 8, 6 lüstvo je pa z *ednákov* pametjov poslušalo ona. 8, 21 ár je tvoje srce nej *ednáko* pred bogom.

siróuv: nagfl. 51 trava je zeléna, *sirouvi* list zeléni. 68 eden vért je vu velke plasté sklao na pou *sirouvo* i mokro senou. 153 ništeri sád, kakti jáboka i grüşke i *sirouvi* stojí. gön. 20 *sirouvo* listje je zeléno. 40 diñe se *sirouve* jejjo.

4. Tako imaju adjektivi s nastavkom *av, ast, at, en* naglas na nastavku u svim oblicima u kojima narastu za koji slog, dakle svuda kad rabe po složenoj deklinaciji: žerjávi, bedásti, bogáti, zeléni.

Amo idu još *globouki širouki, debéli dreséli veséli*.

gizdávi: kütz. 1 obči list 5, 5 boug tim *gizdávim* prouti stojí. trpl. 138, 6 gospoud ouzdaleč pozna toga *gizdávoga*. 123, 4 krouto je nasičena dñša naša špota ti *gizdávi*. 40, 5 ne pridruži se k tim *gizdávim*. 31, 24 nazaj obarje gospoud te verne i nazáj pláča tim *gizdávim*.

krvávi: kütz. mark. 5, 25 štera je vu *krvávom* otouki bila dvañset lejt.

erjávi: nagfl. 170 néga perje je *erjávo*. kütz. ozn. 12, 3 eden veliki *erjávi* pozoj je meo sedem gláv. 6, 4 vö je šou druđi koñ *erjávi*. 17, 3 vido sam edno ženo sidéčo na ednoj *erjávoj* divjačini.

žerjávi: kütz. iv. 21, 9 vidili so *žerjávo* vougelje naloženo. trpl. 18, 9 din je šao z nousa négovoga, žgajouči ogen z vtüst négovi i *žerjávo* vougelje od néga. 18, 13 od bliščave pred ním so oblácke razegnáni med točov i *žarjávím* vougeljem. 140, 11 *žarjávo* vougelje pokrij né. nagfl. 68 edna hlapica je ednouk vö nesla *žarjávo* prajco na smetni kúp. bar. 35 blisk *žerjávo* migéče.

bedásti: nagfl. 100 edno malo *bedáste* stvári so ovee.

brnásti: nagfl. 51 ore je *brnásti*, kostañ je *brnásti*, kava je *brnásta*, márše *brnásto* . . spoznali smo že bejlo, čрно, žúto, zeléno, plávo, moudro, sívo i *brnásto* licojno. 60 néga licojna je *brnásta*. 71 obá sta *brnástiva* na licojno gledouč.

falingásti: bar. 23 z starcov ali ovači *falingásti* lúdi se je nigdar nej osmejavao.

jezikásti: trpl. 140, 12 *jezikásti* človek ne obstoji na zemli.

konoplásti: gön. 48 mam jas edno *konoplásto* pisano kokoško. bar. 16 mam edno kokouš *konoplásto*.

pogačásti: nagfl. 150 jeso jaboka i na duzi okrougla i *pogačásta*.

razbijásti: bar. 15 Ivek ino Petrek sta jako *razbijástiva* dečáka bilá.

slokobásti: nagfl. 166 ništerno drevje je strašno visiko, ništero je pa zakučeno i *slokobásto*.

zelenásti: nagfl. 90 oči (mačke) so okrougla, žuto *zelenáste*.

zijásti: nagfl. 103 koza je *zijásta*: na pouti zija na mimo idouče lúdi kak *zijásta* deca činí.

bogáti: kúz. ozn. 13, 17 včini naj vsakomi málomi i velikomi, *bogátomi* i sirmáki dá znamejše na níhovo pravo rokou. mark. 10, 25 ležej je kumili skous vujh iglè idti, líki *bogátomi* vu kralestvo bože.

bradáti: nagfl. 102 na blúzi mo *bradáto* kozou pregledávali.

glaváti: bar. 15 koza li hitro zosejka zelje *glaváto*.

klasnáti: nagfl. 163 na vríhi bétev so *klasnáte* vlatí.

kosmáti: nagfl. 150 list ima lícojno spodi sívo i *kosmáto*. kúz. ozn. 6, 12 sunce je gratalo črno líki *kosmáto* vreče.

kükláti: nagfl. 53 imentijte mi *kükláta*, okrougla, büčnata dugovaña. 66 zgoráše perotnice so kratke *četverokükláte*. Panti so *kükláti* na vsej dvanajst *kükléj*.

lesnáti: nagfl. 178 jeste *lesnáti*, jeste i travnáti náras. Med *lesnátim* je visiko, jeste nisiko drevje.

listnáti: nagfl. 151 z néga je edna gingava kličica nastrejgala vö z muličkim korníščom, svilnim stebлом i *listnátov* glavíčicov. gön. 104 vihér po logouv drejvji vse fúčka i troubi, *listnáte* vejke sem tá mláti i gde te i lamle.

nogáti: nagfl. 90 máčka med te ménše *četvéronogáte* stvaré sliši.

orožnáti, *rožnáti*: kúzm. 30 gda močen *orožnáti* varje svoj dvor, vu méri so ona štera má. kúz. luk. 11, 21 gda eden močen *rožnáti* varje svoj dvor, vu méri je poišto négovo.

pažláti, *rogláti*: trpl. 69, 32 i tou bode gospodni prijétnejše kak telčič *rogláti* i *pažláti*.

perotnáti: nagfl. 107 kokouš je *perotnáta* stvár. 112 z hížni *perotnáti* naj vekša je pura.

poslonáti: nagfl. 31 vučitel po proustom eden *poslonáti* stolec rovata.

rednáti: nagfl. 60 nogače so *četvero-rednáte*.

repáti: gön. 41 blouda vu *repátoj* zvezjdi znamejše bojne vidí.
srpnáti: nagfl. 90 mačka na zadní nogáj po štiri ostri *srpnáti* škremblow má.

ščapínáti: nagfl. 90 rép (mačke) je dúgi *ščapínáti*. gön. 91 med slamenimi hižami stojí *ščapínáti* törem.

travnáti: nagfl. 178 jeste lesnáti, jeste i *travnáti* náras.

vlasnáti: trpl. 68, 22 boug zmoždží glavo svojih neprijátelov i temen *vlasnáto* ti hodčéi vu hüdobaj svoji.

zvezdnáti: nagfl. 190 či brodimo *zvezdnáto* nébo, tak najdemo kaj se ništere zvezjde vekše, ništere ménše bidti vidijo.

žlebáti: nagfl. 146 žrdi so *žlebáte*, da naj potáčke vö ne morejo skočiti.

drevéni: küz. djañ. ap. 9, 7 tí pak možjé ki so ž ním poutniküvali, so stali *drevéni*.

ječméni: küz. iv. 6, 9 je eti eden pojbič, ki má pet lebov krüha *gječménoga*. 6, 13 napunili so dvanájset košárov z drtiñom s ti pet *gječméni* krühov. bar. 27 siromaskejši lüdjé sebi ešče z *ječméne* i kukorične mele krüha pečéjo.

leséni: küz. ozn. 9, 20 da bi ne molili bolvane zláte, srebrne i medene i kamene i *liséne*.

tühéni: trpl. 69, 9 jas sem *tühéni* včínen mojim bratom.

vodéni: küz. 76 evo niki človik vu *vodénom* betégi bodouči bio je pred ním.

vogléni: küz. eféz. 2, 20 šteroga *vogléni* kamen je Jezuš Kristuš.

vršéni: nagfl. 103 koza je *vršéna*: rada skače i šalno péja.

zeléni: trpl. 52, 10 ja pa ostanem liki *zeléna* oliva vu hiži božoj. 23, 2 po *zelénoj* travi pasé mené. küz. ozn. 8, 7 vsa *zeléna* tráva je zgorejla. nagfl. 51 tráva je *zeléna*, sirouvi list *zeléni*, sejtva *zeléna*, nezrejlo silje *zeléno*. bar. 49 etam pod *zeléno* listje gnejzde nosijo ftice. gön. 97 ka pa etam toliko *zelénoga* drevja pod gorou, ka je to? 20 sirouvo listje je *zeléno*. trpl. 58, 10 prvle kak vaše tréne razmiti má ka je trnov grm, né srd že *zeléne* pocéra.

globóuki: küz. 1 kor. 2, 10 düh vsa zbrojáva i ta *globouka* boža.

širóuki: trpl. 96, 10 svejt *širouki* je tak grtintani, da obstatí má, geto on lüdstvo prav soudi. 119, 45 hodo bom po *široukoj* stezi. (A za krañski višök i nizlk govori se: visiki nisiki.)

veséli: küz. 2 kor. 9, 7 *veséloga* dáveca lübi boug. trpl. 5, 12 naj bodo *veséli* vu tebi ki tvoje imé lübijó. 16, 9 *veséla* je dika moja. 30, 12 ti si mi moj plač na *vesélo* spejvatie premejno. 32,

11 *veséli* bojdte, pravični. gön. 45 dnes mo *veséli* dén meli. bar. 36 jas sem se *vesélo* prebúdo. 12 Ana je z *vesélim* licom pred ní dva stoupila.

U sing. nom. masc. imaju ovakvi adjektivni po nominalnoj deklinaciji naglas za slog natrag: žérjav, bógat, bédast, zélen, glóbok, débeo.

5. Naglas u adjektiva od tri i više sloga.

Obično ima izvedeni adjektivni naglas riječi od koje je izveden.

a) na predzadnjem slogu:

aa) u adjektiva građenijeh od riječi s naglasom na zadnjem slogu aaa) s nastavkom *en (in)*: *dihéten*: dihét, *mogóučen*: mogóuč, *obláčen*: oblák, *čeméren*: čémér, *prijéten*: prijét, *prijazníven*: prijaznív, *imeníten*: imenít, pa i *betéžen*: bétég betéga.

dihéten: bar. 17 drevje je z *dihétnim* cvetjom oklajeno.

dresélen: gön. 40 na srečo se za eden štour zgrabi, nači bi se v globočino prepasti vtono i tam naišao *dresélno* smrt svojo.

čeméren: küz. 55 či bodo kaj *čemérnoga* pilí, nede níim škoudilo.

lastíven: küz. iv. 15, 19 da bi s svejta bilí, svejt bi ka je njegovo *lastívno* lúbo.

mogóučen: bar. 10 ešče je dejte *nemogóučno* sebi krúha spravlati.

obilén: obíl: bar. 8 vse živé z rouk tvoji *obilní*.

prijéten: küz. 2 kor. 6, 2 vu *priétnom* vrejmeni sam te poslújhno. fil. 6, 18 áldov *prijéten* i vugoden bougi. 1 kor. 8, 8 jelo nas *prijétno* bougi ne včini. trpl. 41, 12 s toga spoznam kaj sem ti *prijéten*. 69, 14 jas se, gospodne, k tebi molim v *prijétnom* vremeni. gön. 18 mirovni lúdjé so vsejm *prijétni*.

sopóutni: sopóut: gön. 34 jeso pri varašéj i velke vodé, po tej pa *sopoutne* ladje hodijo.

valéčni: valék: nagfl. 64 globka drotov je tenka, *valéčna*.

betéžen: küz. mark. 26, 18 na *betéžne* bodo roké dejvali. bar. 40 moja *betéžna* sestrica je že dostakrat prosila bejluga krúha.

Tako i u adjektiva građenijeh od riječi s naglasom na predzadnjem slogu ženskih na *a*, muških s poluglasnim u zadnjem slogu: *pšeničen*: pšenica, *stüdenčni*: stüdenec.

mesníčni: mesnica: nagfl. 88 psi lovijo divjo *mesníčno* marho.

pšenični: nagfl. 114 najraj jejjo čisto *pšenično* zrúhe.

stüdenčni: küz. ozn. 16, 4 te tretyi anđeo je vó vlejšao koffik vu potoke i *stüdenčne* vodé.

Adjektivi građeni od glagolskijeh osnova na *a*, bud od infinitivne osnove nastavkom *ven*, bud od osnove u partic. na *l*: lizáven lizálen:

lizáven: nagfl. 89 pes je *polizáven*. 104 koza je *polizávna*. 91 máčka je *prilizávna*.

strügálen: nagfl. 62 kakda se zove strügára stolica? *Strügálna* stolica.

Āekolicina adjektiva na *oven*:

medlóven: trpl. 38, 9 *medlowen* sem i vkiip strt strašno. 88, 16 vbougi sem i *medlowen*, da sem tak zavržen. nagfl. 187 ešće je na rožec slao *medlowen* pogléd, gda . . .

paróven: nagfl. 106 svihá je *parouvna*. *Parouvno* jej i žmájhno požéra ešće i ta naj rúžnejša dugována. 171 tak *parouven* je (vuk), da k ednomi máli po dvei tri oveé pojej.

Više adjektiva građenijeh od osnova, koje same ne dolaze ali dolaze kao osnove glagolima i imenima, složenijeh s kojim prijedlogom ili negacijom:

čut: *očúten*: nagfl. 87 pes je čeden, návučen, *očúten*.

dur: *odúren*: nagfl. 171 strašno *odúren* glás má vuk. bar. 41 *odórno* delo je pred bougom i lúdstvom s starcov se osmejávati.

tav: *otáven*: nagfl. 153 sád lúdem na *otávno* jejstvino slúži.

stoj: *dostójen*: bar. 4 či vu šoulo prideš, *dostójno* vu nou stoupi.

ved: *sprevéjden*: gön. 83 tího spí pesíček trúden, dregne ga pojbič *sprevejden*. bar. 41 te bodo se *sprevejdna* deca z mene osmejávali.

niz: *ponízen*: bar. 5 či te vučitel pita, odgovori čedno, zdrzno, nego *ponízno*. 12 Ana je *ponízno* etak pravila: . . .

trebe: *potrében*: bar. 42 vse na svoje mesto deni, naj, či je *potrébno*, na rouke bode tebi.

hval: *zahválen*: bar. 12 *zahválno* dejte. nagfl. 76 vu vsem íemi boj *zahválen* itd.

Nu u takovih adjektiva dolazi često naglas na prijedlogu:

násladen: gön. 23 zíma je *nenásladen* tál leta. 37 rouže *násladno* dišíjo.

návaden: gön. 51 duhovna stíva grejšnika se ne dá po *návadni* oupravicaíj prečíščávati.

návučen: nagfl. 87 pes je čeden, *náručen*, *očúten*.

ómuren: gön. 45 nišće nej *oumurno* pazo na íega.

ópačen: nagfl. 25 pri pisáni *oupačno* držáne života škodlivo mouč skažúje na zdravje.

prémočen: gön. 27 raj boj pravičen sirmák, kak *prémočen* jálnik. 20 vrejmen i zlo premeče zide ti veliki i *prémočni*.

prilíčen: күз. 45 ne boj mi *neprilíčni*.

príšesten: күзм. 52 štera so *príšestna*, nazvejsti vám.

prívaden: nagfl. 15 etakša *prívadna* flisaña se čestou ponouviti morejo.

rázločen: gön. 37 žír zemlé je *rázločen*. nagfl. 55 dvouje *rázločne* velikosti kúige naprej vzévši.

rázumen: gön. 51 te *rázumen* posvečeni dugován ne de ošpotávo.

bbb) nastavkom *tji* građeni od glagolskijeh osnova na *a*:

ceca: *cecátji*: күз. 1 kor. 3, 1 jas bratje nejsam vam mogao gúčati liki dühovnim, nego liki telovnim, liki *cecátkim* vu Kristuši. žid. 5, 13 vsaki ki z mlejkom živè je ešče nej skúso rejè pravice, ar je *cecátke* dejte. efez. 4, 14 naj več ne bomo *cecátja* dečica.

kriva: *pokrivátji*: bar. 7 što niti *pokrivátjega* opeka, niti deškič ne zmore, on svojo hižo slamov ali s trstjom pokrije.

Tako i:

domáči: doma-tji: nagfl. 78 *domáči* žitek. 145 spoznávanè *domáčega* kotára.

ccc) nastavkom *ni* građeni od adverbijalnijeh riječi na vokal: doma zgora spoda.

dománi: domá: күз. 1 kor. 1, 11 mi je nazvejščeno od vas po *dománi* Choesovi, ka so nefke med vami. galat. 6, 10 dokeč čas mámo, ze vsemi dobro činmo, naj bole pa z *dománimi* vere naše. efez. 2, 19 že ste pörgarje s svétimi vrét i *dománi* božji. nagfl. 89 psi v čemerej ešče *dománe* zgrizéjo. gön. 87 vu vsakoj hiži jesta mati i deca, té navkúp držino ali *dománe* zovémo.

spodáni: spoda: күз. iv. 8, 23 vi ste s ti *spodáni*, jas sem s ti *zgoráni*

zgoráni: zgora: күз. djañ. ap. 9, 39 gori so ga pelali vu *zgoráno* hižo. 19, 1 prehodo je Pavel *zgoráne* krajine. 20, 8 bilou je pa poredno lampašov vu *zgoránoj* hiži. filip. 3, 14 k cili se vgañam za najem *zgoránega* pozvaña božega. nagfl. 33 pokažite mi vúst vaši *zgoráni* tál. *Zgoráni* tál vúst *zgoráno* lampo zovémo.

Uz *ni* dolazi tako i *šni*: negda: *negdášni*, vezda: *vezdášni*.

negdášni: trpl. 72, .6 premišlávam si od dávni dnévov, od *negdášni* lejt.

vezdášni: küz. 1 kor. 4, 13 vsejm smo zavržalo notri do *vezdášnega* dnéva. fil. 1, 5 milošča nad občinstvov vašov vu evangelioma od prvoga dnéva notri do *vezdášnega*.

znotréšni: znotre: nagfl. 80 *znotréjšni* tál híže.

zvüéšni: zvüene: nagfl. 87 *zvönejšna* odetel psouv.

Tako se naglašuje i:

denéšni: denes: küz. djan. ap. 20, 26 svedoučím vám vu *denéšnem* dnevi, kaj sem jas čísti od vsejh krvi.

daléšni (dal): trpl. 65, 6 ki si vüpažen vsej krajin zemlé z mourja *dalejšnega*. bar. 22 vu *daléšnoj* zemli cuker, kavo, sol . . i več tákšega spoküpijo. nagfl. 96 koñ i z *daléšne* držéle zná domu pridti sam ob sebi.

ddd) s nastavkom *ski* građeni od riječi s naglasom na zadüem slogu brođár: brođárski.

brođárski: küz. 1 tes. 4, 16 sam gospoud z *brođárskim* kričañem, z arhandelskim glásom i z božov trombüntov bode doli šou z nebéš.

mesárski: mesár: *ovčárski*: ovčár: nagfl. 86 na čuvañe ouve držani psi se *ovčárski* psi (bundaške) zovejo, na lovleñe divje márhe krmeleni psi se *mesárski* psi zovéjo.

žoltárski: žoltár: küz. djañ. ap. 1, 20 je pisano vu *žoltárski* kúigaj, da . . .

peklénski: peklén: küz. 65 vrejden bode *peklénskoga* oña.

risáoski: risáli: küz. djañ. ap. 2 na prvi *risáoski* dén. 2, 1 vu spúnávañi *risáoskoga* dnéva bili so vsi edne pameti. bar. 37 na protolejtje spadne sveto vüzemsko vrejmen, na dale Kristuša v nébo zastouplejje ino *risálski* svétki.

pogánski: pogán: küz. djañ. ap. 7, 45 šteroga so noutri pelali gori ga vzévši očeve naši z Jezušom vu *pogánsko* ladañe.

tühénski: tühén(i): trpl. 137, 4 kak bi mogli spejvati pesem gošpodna vu *tühénskoj* zemli?

Tako i *pečínski*: pečína: küz. mark. 4, 16 štero je na *pečínsko* mesto posejjano.

Pamti:

zorjánski: zorjân: küz. djañ. ap. 7, 45 dâm ñemi *gorjánsko* zvezjdo. 22, 16 jas sem ta svetla zvezjda *zorjánska*.

b) Naglas na kojem slogu daļe prema početu riječi nego na predzadñem dolazi u adjektiva građenijeh od riječi s naglasom ili na predzadñem slogu, ako prirastom nastavka a rastu, ili na kojem slogu još daļe prema početu: vüzemski: vüzem itd.

cácav: *cácaven*: nagfl. 77 drugi vučenik je tak *cácaven* i nestrplivi bio, da . . . 90 mále Katice *cácavna* máčka jè nej štejla miši loviti.

örok: *öročén*: gön. 19 veini *öročno* tvoje delo, li te *öročén* vu čésti je pošteni i srečen. 45 eti je eden čas *öročno* delal.

réber: *zrébrni*: nagfl. 79 streha je nagñena, *zrébrna*. 80 zakaj pokrív *zrébrni* mora bidti?

níčesa: *níčesen*: nagfl. 41 lažeš, *níčesen* človék.

cérkev: *cérkevni*: küz. djan ap 3, 2 šteroga so vsaki dén pred *cérkevne* dveri dejvali. gön. 44 fara je *cérkevna* občina.

bivost: *bivosten*: nagfl. 14 *bivostni* táli više danoga nagovarjána vse vküp vzeti majo.

králev: *králevski*: küz. ozn. 22, 3 *králeski* stolec boži i agnecov bode vu ném djañ. ap. 7, 49 néba je *králevski* stolec.

Dávid: *Dávidov*: küz. djañ. ap. 1, 16 štero je naprej povedao svéti dñh po vñstaj *Dávidovi*.

Jázon: *Jázonov*: küz. djañ. ap. 17, 5 okouli *Jázonove* hiže stánovši ískali so ní dva.

Tako i: *míroven*: bar. 5 *mérovno* sedi itd.

Naglas u komparativu.

Komparativi građeni od pozitivna na suglasno imaju naglas na početnom slogu: bóugši, dúgši, lépši, ménši, vékši, húši, kúši, rájši itd.

vékši ménši nagfl. 170 néga (vuká) trúp je priglíhni k trúpi naj *vékšega* mesárskoga lovinára, ali od toga je *kúši*. 116 na vsákoj nogi po štíri pažle má sviña, z štéri tiva prejdñiva, sta *vékšiva*, tiva zádñiva *ménšiva*.

kúši: nagfl. 154 jaboka so *kúša* kak črešúe.

tenek: *ténši*: nagfl. 123 tejlo človeka je túdi z koužov oblečeno; samo ka je človeka kouža dosta *ténša* itd.

U adverbu otpada krajnje e: raj.

Komparativi građeni od pozitivna u obliku na e imaju obično na tom e (ej) naglas, dakle *éjši*; kñiga doduše ne bíleži posebnim znakom naglašeno e, ali pisañe *ej* kaže, da je *ej* naglašeno, jer nenaglašeno *ej* biva i u pismu i ili e: bílejší od bejli, nížíši i nížeši od nížejší; dakle močnejši, žmetnejši itd. čítaj močnejší žmetnejší itd. — U neutru kad rabi adverbijalno od *eje* krajnje e otpada: ranej čítaj ranéj.

mek (u mehek): *mekéjší*: nagfl. 164 gdare so na trlici zosejkane konouple *mekejše* grátale, vö je na rosou razprestréjo, gde do ešče *mekejše*.

moker: *mokréjši*: nagfl. 172 *mokrejše* ravnice nūcajo na pou-
vañe krme.

bliz: *bližiši*, dalek: *daléjši*: nagfl. 145 opoumenek na pazko
bližiša i *dalejša* ležališća se nema zamiditi.

lehki: *ležéjši*, žmeten: *žmetnéjši*: nagfl. 176 gda (riba) vō na
lice vodé priditi šćé, napne mehér, da de *ležejša*, gda pak na dno
šćé plavati, vō potisne ž űega zrak i tak de *žmetnejša*.

pagibelen. *pogibelnéjši*: nagfl. 170 vuk je naj *pogūbelnejši* stanec
logouv.

topli: *topléjši*: nagfl. 170 slavīček na jēsen v *topejše* dežele
odide.

nizik visik: *nīžiši* ili *nīžeši*, *vīšiši*: nagfl. 166 űive na *vīšiši*,
trāvnici na *nīžiši* mejstaj ležījo. 154 črešñe so redovno *vīšiše* kak
jablani. 171 jeli je tam *nīžeše* lice zemlé kak indri?

inak: *ināčiši*: nagfl. 154 krompiške so vu vnougom *nāčiši* kak
jáboka.

rano: *rānej*: nagfl. 154 črešñe se *ranej* zorijo kak jáboka.

kesno: *kesnéj*: nagfl. 153 šteri (*sād*) se zori *ranej*, šteri *kesnej*?

hladno: *hladnéj*: nagfl. 196 z toga se razmiti dá, za kaj je
zraña i na večar *hladnej* kak okouli poudñeva.

zbožno: *zbožnéj*: gōn. 46 gospoudi se je nezapopādñeno vidilo,
kaj je od ednoga časa rávno űegovo silje vu cejloj krajīni naj
zbožnej plačūvalo itd.

Više primjera držim da je suvišno navoditi.

U hrvatskoj kajkavštini.

Naglas u adjektiva.

1. od jednoga sloga.

a. otisnuti dugi mijeña se u ostalim oblicima na otegnuti
dugi i ostaje na početnom slogu.

nom. živ, živa, živo	živi, žive, živa
acc. živ, živu, živo	žive, žive, živa
gen. živoga, žive	živih i živih
dat. živomu, živi (žive) živoj	živem i živim
ist. živim živem, živum	živemi i živimi
loc. živom, živoj živi	živih i živih

bōs ima u ostalim oblicima ` mjesto `: *bōsa bōso bōsi* itd.

b. otisnuti kratki naglas mijeña se u ostalim padežima na
otegnuti kratki i ostaje na početnom slogu.

nom. sĭv, sĭva, sĭvo	sĭvi, sĭve, sĭva
acc. sĭv, sĭvu, sĭvo	sĭve, sĭve, sĭva
gen. sĭvoga, sĭve	sĭveh i sĭvih
dat. sĭvomu, sĭvi '(i sĭve) sĭvoj	sĭvem i sĭvim
ist. sĭvim sĭvem, sĭvum	sĭvemi i sĭvimi
loc. sĭvom, sĭvoj i sĭvi	sĭveh i sĭvih.

c. otegnuti dugi naglas veoma rijedak ne mijenja se: ták táká tako itd., ali za to rabi obično oblik tákov tákva tákvo.

2. od dva sloga.

a. otisnuti dugi ostaje svuda nepromijeñen na istom slogu, a dolazi u adjektiva α) s nastavkom *ov* grañenijeh od supstantiva od jednoga sloga s otisnutim dugim naglasom: *sĭnov*: sĭn, *vŭkov*: vŭk, *mŭžev*: mŭž; — od muškijeh supstantiva na *o* od dva sloga s \wedge na prvom slogu: *sĭnkov*: sĭnko, *Mŕkov*: Mŕko. — tako i *zŕjčev*: zŕjec zŕjca. — β) s nastavkom *in* grañenijeh od ženskijeh supstantiva na *a* s \wedge na prvom slogu: *kŭjsin*: kŭjsa, *mŕjčĭn*: mŕjka, *Lŕjzin*: Lŕjza. — γ) ñekolicina s nastavkom *ñi* (= n-ji): *dŕlñi*, *dŕlni*, *gŕrñi*. — δ) s nastavkom *ski* grañeni od riječi od jednoga sloga s \wedge : *bŕnski*: bŕn, *cŕrski*: cŕr. — od ženskijeh riječi na *a* s \wedge na prvom slogu *Drŕvski*: Drŕva. ϵ) ñekolicina s nastavkom *en* (ĕn): *dĭçen*, *grĕšen*, *grŕzen*, *jŕven*, *mlĕçen*, *mlĕden*, *rŭjen*, *skŕben*, *slŕven*, *tĕmen*, *trŭden*, *tŭžen*; ali češće i: *dĭçen* *grĕšen* itd.

b. otisnuti kratki ili ostaje svuda nepromijeñen ili se u ostalim oblicima mijenja na otegnuti kratki.

α) ostaje nepromijeñen u adjektiva

$\alpha\alpha$) s nastavkom *ov* od supstantiva ženskijeh na *a* s \wedge na prvom slogu: *brĕzov*: brĕza, *bŭkov*: bŭkva, *lĭpov*: lĭpa. — $\beta\beta$) s nastavkom *in* grañeni od ženskijeh supstantiva s \wedge na prvom slogu: *bŕbin*: bŕba, *Kŕtin*: Kŕta; *brĕskvin*: brĕskva, pa tako i *çĕrin*: čĭ çĕre. — $\gamma\gamma$) s nastavkom *ji* grañeni ili od supstantiva od jednoga sloga s \wedge : *ftĭčji*: ftĭč, *mĭšji*: mĭš, ili od ženskijeh riječi na *a* s \wedge na prvom slogu: *bŕbji*: bŕba, *kŕčji*: kŕca, *rĭbji*: rĭba; — ovako i s nastavkom *ñi* grañeni od riječi s \wedge obično na prvom slogu: *blĭžñi*: blĭže, *srĕdñi*: srĕda, *vĭšñi*: vĭše. — $\delta\delta$) s nastavkom *ski* grañeni od riječi od jednoga sloga s \wedge : *brŕtski*: brŕt, *kmĕtski*: kmĕt, *lŕški*: Lŕh, *çĕski*: Čĕh; pa tako i grañeni od ženskijeh riječi na *a* od dva sloga s \wedge na prvom slogu: *bŕbski*: bŕba. — $\epsilon\epsilon$) s nastavkom *en* (ĕnĕ ĕnĕ) u izvjestnom obliku *ni* grañeni od riječi od jednoga ili dva sloga s \wedge : *çĕçni*, *hĭžni*, *lĕtni*: çĕç, hĭža,

lèto itd. Ali se za " govori i ^ u svim navedenim od (ββ)—εε): bābin, fīčji, káčji, blížni, česki, bābski, hīžni.

β) " se mijenja na ' u ostalim padežima, koji imaju koji slog više od sing. nom. masc. u adjektiva od dva sloga s nastavkom u kom ima pregibno *e*, dakle s nastavkom *er el* (ev) *ek en*: bīster: *bīstra, bīstre, bīstroga* itd. mīzel: *mīzla, mīzlo, mīzloga*, slādek: *slādka, slādko, slādkoga*, čūden: *čūdna, čūдно, čūdnoga*. Takovi su na *er*: bīster dōber mōder mōker ōšter vēder, na *el*: mīzel ōbel tōpel, na *ek*: brīdek frīžek glādek krēpek krhek, krōtek lēgek mīzek nīzek sklīzek slādek tēnek ūzek žmēhek žūhek; na *en*: blāten bōžen čāsen čēden čkōmen, čūden drēčen drōben flēten glāsen grōzen jāden jāsen lāčen mōčen mūčen ōren plōden rōden sīlen sīten svīlen skōzen tēmen vēčen vēren vlāžen zlōben zmōžen znōjen žēlen i još mnogi na *en*. I tuj se uz ' često govori ' : bīstra dōbra mīzla tēdna. Dakako da se čuje i na štokavsku: bīstra bīstro bīstroga itd.

e. otegnuti naglas. Moram da kažem, da se dugi i kratki otegnuti naglas često tako izgovaraju da uho (možda samo moje) nije kadro jedno od drugoga razabrati, a isto vrijedi i za " i ^.

α) otegnuti dugi ostaje nepromijenjen u svim oblicima i na istom slogu u adjektiva αα) s nastavkom *ov* (ev) građenijeh od riječi od jednoga sloga ili s otegnutim dugim naglasom već u sing. nom. ili gdje toga nema s otisnutim dugim, koji se u ostalim padežima mijenja na otegnuti dugi, osobito ako znače čovjeka ili što živo: *krājev*: krāl ili krāl krāja, *psārev*: psār, *vrāčev*: vrāč, *stričev*: strīc; ali i *brēstov*: brēst brēsta, *hrāstov*: hrāst hrāsta; ili građenijeh od supstantiva od dva sloga ako su muškoga roda s poluglasnim *e* u zadnjem slogu a s ' na prvom slogu: *māčkov*: māček, *ōvnov*: ōven, *ōslov*: ōsel, *vrābčev*: vrābee, *vīnov*: vīno, *jālšov*: jālša, *lēslov*: lēska. — ββ) s nastavkom *in* građenijeh od ženskih riječi na *a* od dva sloga s ' na prvom slogu: *tēcīn*: tēca, *pāpīn*: pāpa, *vīlīn*: vīla. — γγ) s nastavkom *ji*: *bōžji*: bog, *pēsji*: pes, *kōzji*: kōza, *ōvči*: ovca. petr. 85 kí ne vlāzi čez vrāta vu *ōvču* ovčārnīcu. 86 velim vam da sem ja *ōvča* vrāta. — δδ) s nastavkom *ski* građeni od riječi s ' : *lānski*: lāni, *strānski*: strāni, *rīmski*: Rīm, *vīnski*: vīno, *zīmski*: zīma. — εε) s nastavkom *en*: *blāžen*, ali obično u izvjestnom obliku: blāženi blāžena. — ζζ) s nastavkom u kojem ima poluglasno *e*: na *er*: hrāber mūder; na *el*: nāgel rāhel, svētel; na *ek*: gōrek krātek plītek rēdek, na *en*: bēden bēsen blāžen blūden būjen dīčen dīven dūžen glāden hlāden

jálen kváren krásen másten míren mláčen múten prášen prázen.
présen ráven rúžen sjájen sméšen snážen stálen strášen tésen
trézen túžen žéden. — $\eta\eta$) nekóji koji dolaze samo po složenoj
deklinaciji: *kólni*: kola, *stólni*: stol, *sírni*: sir, *súdni*: súd; *vrátni*:
vráta, *désni*, *lévi* i možda još dva tri li.

β) otegnuti kratki ostaje nepromiješen u adjektiva $\alpha\alpha$) s na-
stavkom *ov* i *in* građenijeh od riječi s ` na prvom slogu barem u
sing. gen. ako već ne u sing. nom. *bòbov*: bòb bòba, *sòmov*: sòm
sòma, *drènov*: drèn drèna; *snèhin*: snèha, *sèstrin*: sèstra, *žènin*:
žèna: tako i: *òčev*: òtec, *gràbrov*: gràber. — $\beta\beta$) s nastavkom *ski*
navlaš građeni od riječi s vokalom *o*: *dvòrski gòrski lòvski mòrski*
nòrski pòljski ali *kónski*. — $\gamma\gamma$) s nastavkom *ev*: *mírtev*. — $\delta\delta$) s na-
stavkom *en* ($\beta\eta$): *kèsen*. — $\epsilon\epsilon$) s nastavkom *ji*: *dèvji* i *divji*.

Naglas u adjektiva s nastavkom *av* *iv* *at* *ast* *it* (*ovit*) *ok* (*ek*
ik); *el en*.

U oblicima u kojim rastu za koji slog imaju ovi adjektivi veoma
rado naglas na nastavku, većinom otegnuti kratki. Da su imali
izvorno naglas na nastavku i u sing. nom. masc. indef., o tome
sam za se osvjedočen, a pokazuje i rek bi ostatak iz davnine ad-
jektiv *sijäst* lucens matak. 1, 342 kada vidimo je u črni i témen
oblak, koji nošen od vetrov proti suncu postaje svetel i *siást*,
moramo istinito reći, da vnego siásteiše i svetleješe je sunce. Nu
danas u sing. nom. masc. indef. naglas obično prelazi za slog nazad
prema početku riječi i onda analogijom često ostaje na tom slogu
i u ostalijem oblicima te ima nekijeh adjektiva koji vole ovaj na-
glas, ali ih ne mogu opredijeliti.

av:

gizdav: *gizdàveh*: kov. kemp. 103 naj ti bude za hábañe i ne-
prestájnu poniznost opadnost ova *gizdàveh*. — Ali:

gùbav: *gùbavi*: matij. 1^a 30 *gùbavi* očiščavaju se.

krivòrjav: matij. 1^a 74 koja su *krivòrjava*, postanu ravna itd.

Adj. *křvav* ima na nastavku $\hat{}$: *krvâvi* *krvâva* itd.

křvav: *krvâvu*: gašp. 1, 905 samo haljicu sinovju *krvâvu* viděči
z žalostjum rañeni jesu. — *krvâve*: gašp. 1, 914 *krvâve* suze iz
ñe sveteh očih cúrele jesu. — *krvâvo*: vran. rob. 1, 24 novce sam
krvâvo potrebujem.

iv:

lašljiv: *lašliva*: koc. fab. 1, 22 pobožnost kad čijemu pravdě-
nomu stališu protivi se, je prez dvojne *lašliva*.

màrliv: *marlivo*: koc. fil. 1, 15 nas *marlivo* posluvati čini.

ogrústljiv: *ogrústlivem*: koc. fil. 1, 18 ovak svét svétu pobóžnost omrazuje malajuč ľudi pobóžne z obrazom *ogrústlivem*, turobnem i gñúsnem.

podnòsliv: *podnosľiva*: koc. fil. 1, 22 ne bi li ova pobožnost bila *nepodnosľiva*?

skrbľiv: *skrbľivi*: koc. fil. 1, 68 med sobum se ražaju jědni, drugi blědi, zamišleni, *skrbľivi* su da sprave bogatstvo. — Ali i:

bajázľiv: gašp. 1, 369 akoprem spola ženskoga i *bojázľivoga* itd.
at:

bògat: *bogátoga*: gašp. 1, 813 žela čini *bogátoga* pred bogom. — *bogàtem*: koc. fil. 1, 19 ona odímle stáraše *bogàtem*. kov. kemp. 202 prilizáva se *bogàtem*.

olòvnat: *olovnàti*: mikl. izb. 110 *olovnàti* ciñ na modro vlěče.
ast:

bedast: *bedàsto*: krist. nač. 131 mišleše *bedàsto* z vekšinum doprinaša za sobum drugo. matij. 1^a 54 pitajñe zaisto *bedàsto* . . . Ivan na ñihovo *bedàsto* pitañe uprav je odgovoril: ne . . .

sijàst vidi gore ispred av.

ít: naglas ostaje obično nepromijeñen, a govori se i u sing. nom. masc. indef.

čúdnovít: gašp. 1, 322 poglej *čúdnovíta* pripečeña. koc. fil. 1, 29 ovakova ze vsemi *čúdnovíta* i nenávadna jesu. matij. 1^a 155 pri ovom *čúdnovítom* izvràčeñu gubavoga . . .

hasnovít: koc. fil. 1, 24 samoča kruto k zadobleñu zvršenosti je *hasnovíta*. matij. 1^a 203 trsete se ñe po *hasnovíteh* opominañah pobolšati.

lastovít: koc. fil. 1, 22 k svojoj jakosti, poslóm i časti vsakomu *lastovítom* pobožnost móra se primeriti i priložiti.

plemenít: gašp. 1, 352 na mesto ovo dojdúči *plemeníta* gospa imenom Felicita sveta tela iz grmade vzeme.

stanovít: gašp. 1, 660 reče: *stanovító* prez pameti je človek ov. 1, 340 po tretjem dnevnu Prisku vun izpeľanu pred vsem ľuctvom rimskem vu *stanovíteh* igrañ vučini na sredinu dojtí.

temeľít: koc. fil. 1, 26 zeberi sebi spovedníka, koji *temeľító* v duguvañah potrebñeh bude te vputiti mogel.

vremenít: gašp. 1, 136 istina je da oni *vremeníti* zveličiteli sužanstva težki jarem jesu odhitili. 1, 144 ovo ime . . . vekivečna z *vremeníteimi* nesmernem jednači načinom itd. Ali i sřdit srdita, čestit čestita.

ok:

glubok: *glubòku*: gašp. 1, 777 tulikoj pobožnosti *glubòku* priloži poniznost. kraj. 83 ter ti se preporučam, da poleg tvoje *glubòke* milošče milost z menum vučiniš. gašp. 1, 873 iz ove *glubòke* poniznosti zviralo je nezgovorno poteptávanje vsega blága. 1, 672 zemlakom svojem poleg *glubòkoga* razuma réč božju nazvéščati ni zamudil.

širok: *širòkom*: petr. 289 kak je čudno ime tvoje po vsem *širòkom* svete!

visok: *visòko*: kraj. 302 o *visòko* božanstvo! — *visòke*: gašp. 1, 832 nizke i *visòke* drečno izvuči se škole. — *visòkoga*: petr. 146 ov búde velik i búde se zval sin boga *visòkoga*. gašp. 1, 663 iz *visòkoga* u zdenec glubok opali jesu. — *visòkeh*: gašp. 1, 865 kloštri na *visòkeh* podigneni bregéh.

ik:

vèlik: *veliki*: gašp. 1, 658 koje z *velikum* pobožnostjum prijemši radost návadno je počutila. 547 obršén z *velikem* betegom. kov. kemp. 275 koji tak *velika* dobročinéna skazal si meni.

el:

dèbel: *debèli*: gašp. 1, 804 pred milostivnem kipom kužni zrak *debèli* vsi videli jesu prehajati.

vesel: *vesèlo*: gašp. 1, 850 najdu ga *vesèlo* oposred med navučiteli vu cirkve sedéčega: 1, 813 vse nevoje i teškóče z *vesèlem* hotéнем je vsigdar podnašal.

en:

U tom su nastavku pomješana upravo tri nastavka i to a) *en* s pravim — da tako rečem — *e* koje biće imalo u sing. nom. masc. isprva otisnuti kratki naglas: črlèn zelèn rumèn; b) *en* za stsl. *ěnz*, gdje je *e* imalo važada otisnuti dugi naglas: hržên; i c) *en* za stsl. *ěnz*. koje nije imalo naglasa: pòslen. Pomješao se je dakle i naglas, i danas gdje je ‚pravo‘ *en* dolazi u ostalim oblicima ` na nastavku kao: črlèna zelèna a i rumèna n. pr.

črlène: gašp. 1, 595 angel božji *črlène* i modre farbe križ na prsah imajući izkaže se. petr. 88 kí se je obláčil vu haļe *črolénoga* báršuna.

rumèna: gašp. 1, 579 ona zdrava, jaka i *rumèna* je začuvana. — *rumène*: gašp. 1, 913 lica pres *rumène* farbe.

zelène: gašp. 1, 359 vreže šibe topolove *zelène* . . . ostale su na jednu stran bele a na drugu *zelène*.

Gdje je en za stslov. *enz*, tu dolazi i danas *˘* na *en*, ali već i uz *˘*: n. pr. hržèna uz hržèna.

hržèneh (ili hržèneh): Paul ovc. 18 *hržèneh* pósej jeden mecel i malo više od dveh lotov encijana med sol zmešati bude.

medèno: mikl. izb. 111 staro posudjè kufreno železno ali *medèno* ne smé se preveč zvrúčati.

peklèni: gašp. 1, 594 ovdí *peklèni* neprijatel néga pregañati začne.

— *peklènoga*: gašp. 1, 867 zapázi neprijatela *peklènoga*.

Gdje je *en* za stslov. *enz*, ostaje naglas često nepromijeñen kakav je u sing. nom. masc. indef.: vòden vòdena vòdeno itd. ali kad treba što izvjestno izreći, osobito kad adjektiv ni ne rabi u neizvjestnom nego samo u izvjestnom obliku, dolazi *en* s *˘*: srčèni vuzmèni pak onda i poslèni itd.

pravdèni: gašp. 18 i postane Marija prava mati božja i bog *pravdèni* sin človečanski. koc. fil. 1, 22 pobožnost kad čijemu *pravdènomu* stališu protivi se, je prez dvojne lažliva.

srčèni: hbd. mar: 364 u Marije zažgalo se je veliko želeúe divojačke *srčène* čistoče. zagr. 5^b 75 *srčèno* moje dete! koc. fil. 1, 18 svét nutrñu pobóžnost i *srđènu* ne vidi.

vuzmèni: gašp. 1, 862 denes dan *vuzmèni* obslužáva se . . . na kojega bi se bil nameril na *vuzmènu* nedeļu.

poslèni: koc. gl. 1, 15 nas čini v dobru *poslène*.

an:

dolazi samo u adj. *pijan*, a ima inače svuda na *a ˘*: pijàna pijàno.

om:

dolazi samo u dva adjektiva: *lakom* i *pitom*, u oba može *om* imati *˘*: lakòma pitòma.

lakòmi: koc. fil. 1, 60 duša moja! budeš li ti mogla na veke vu ovom žáru vekivečnom živeti oposred ogná *lakòmoga*?

Ovako i: gòtov *gotòva*, pak zlóčest *zločèsta*. matij. 1^a 135 je li nè *zločèsta* návada da se svati vre predi zopiju? 1^a 192 ove takáj z svojemi *zločèstemi* példami natepú.

Naglas na predzadñem slogu u adjektiva od tri i više sloga.

a. otisnuti.

On se ne mijeña a dolazi u adjektiva aa) s nastavkom *ov* građenijeh od supstantiva s otisnutim dugim naglasom na zadñem slogu, ako se ne mijeña u ostalim padežima na otegnuti: *kapelànov*: kapelàn, *rufijànov*: rufijàn, *kapucínov*: kapucín, *Bašlínov*: Bašlín,

barônov: barôn, *Antônov*: Antôn, *kopûnov*: kopûn, *Mihûnov*: Mihûn, *generâlov*: generâl, *oficîrev*: oficîr, *Andrâšov*: Andrâš itd. — Tako i građeni od supstantiva koji imaju u genetivu na predzadnjem slogu otisnuti naglas: *golûbov*: gôlub golûba; a zatim građeni od supstantiva s poluglasnim *e* u zadnjem slogu i s otisnutim naglasom na predzadnjem slogu: *martîncev*: martíncec, *mravlîncev*: mravlíncec, *Pavûncev*: Pavûncec, *koñičkov*: koñiček, *Pavlîčkov*: Pavlîček. — bb) s nastavkom *in* u adjektiva građenijeh od ženskih supstantiva na *a* α) s otisnutim β) s otegnutim naglasom na predzadnjem slogu: *Matîjin*: Matíja, *Mikûlin*: Mikûla; *vdovîčin*: vdovica, *kôbîlin*: kobila, *nevêstin*: nevêsta, *sekîrin*: sekira. vran. rob. 1, 93 kamen bil je ze vsema k sekiri spodoben imajući luknu na spodobu vuha *sekîrinoga*. — cc) s nastavkom *ski* građenijeh α) od riječi s otisnutim naglasom na zadnjem slogu, koji se ne mijeha nigdje na otegnuti: *kapucînski*: kapucín, *oficîrski*: oficîr, *ježovîtski*: ježovít, *požûnski*: Požûn, *kršćânski*: kristjân, pa tako gotovo svi adjektivi od riječi na jan: *rimlânski*: Rimljan, *siromâški*: siromâh. — β) od supstantiva na *nik*: *redovnički*: redovnik. — γ) od riječi na *a* s otegnutim kratkim na predzadnjem slogu: *planînski*: planina, *Toplîčki*: Toplice.

kršćânski: matij. 2^c 28 početnik vere *kršćanske*. gašp. 1, 571 zbog dobrot *kršćanskeh* itd.

rimlânski: gašp. 1, 621 bojéći se da *rimlânska* občina proti nemu ne bi se podigla vučini vloviti Astariusu.

tolvâjski: tolvâj: petr. 104 hiža moja je hiža molitve, a vi ste nu učinili *tolvâjsku* burdelnicu.

siromâški: matij. 1^a 98 koje kakti *siromâški* ljudi za aldov donesli su.

vsakojâčki: vsakojâk: matij. 1^a 37 *vsakojâčke* betèžne i nevolne vračil je. gašp. 1, 835 *vsakojâčkemi* načini naproti postave se.

devojâčki: od gen. plur. devojâk: gašp. 1, 613 klošter *divojâčki* da zezidati.

poglavnîčki: matij. 1^a 52 nekoji zmed velikâšev *poglavnîčekh* čudili su se.

redovnički: gašp. 1, 591 vu *redovničkom* držaņu.

gorîčki: petr. 259 Marija pojde na *gorîčko* držaње.

vdovički: gašp. 1, 612 dober je stališ zákonski, bolši vendar *vdovički*. Ako zákonski stališ je olovo, *vdovički* srebro.

družînski: petr. 29 pristûpivši pak sluge gospodára *družînskoga* rekoše.

živinski: kov. kemp. 213 naj vmuknu telovni i *živinski* ljudi. A prema tomu svi adjektivi od riječi na ina imati taj naglas.

istinski: istina: gašp. 1, 271 kak iz ovdi postavljeneh čudnoviteh ali *istinskeh* pripečeñ videti moremo.

občinski: občina: gašp. 1, 681 četrdeset dán vu potopu onem *občinskom* zvrhu lica zemeljskoga je deždilo itd. — dd) s nastavkom *en* u izvjestnom obliku *ni* građeni od riječi s naglasom na predzadñem slogu barem u sing. gen.: *božični*: božić božiča, *polični*: polič poliča, *kotrižni*: kotriž kotriža, *nedělni*: neděla, *pokójni*: pokój pokója i nekoji na *ni*: *poslědñi*.

U nekim se uz *ˆ* govori i *˘*: siromàški, bolvànski, divojèčki.

b. otegnuti.

a) otegnuti dugi. On dolazi u opće u adjektiva građenijeh od riječi s otegnutim naglasom i ostaje svuda nepromijenjen na istom slogu. Tako u adjektiva građenijeh od *z*) s nastavkom *ov* građenijeh od supstantiva s otegnutim dugim naglasom ako ne već u sing. nom. na zadñem a to u genetivu na predzadñem slogu: *kolárev*: kolár, *kovácev*: kováč, *junákov*: junák, *bogatásev*: bogatáš, *gospodñov*: gospodín (— *dín dína*), *spovedníkov*: spovedník, *hajdúkov*: hajdúk, *Pažúrev*: Pažúr, *sedlárov*: vran. rob. 1, 146 *sedlárove* ruke jesu grive razcúkale. — Ovako i *ovákov*: ovák, *onákov*: onák, nu ovakov i onákov u ostalim padežima gube *o* pred *v*: onákva ovákvoga. matij. 1^b 90 znali su oni *ovákov* naćin zdraviti. 2^b 79 *ovákvo* vesele, *ovákva* blážena dobroćestnost čaka vas. 2^b 136 je li teže *ovákvomu* ćloveku grehe oprostiti kak neġa od betega osloboditi? 2^b 128 ovak ljubleno baratal je vsigdar z *ovákvemi* nevolñmi ljudmi itd. Uz oblik ovákov dolazi i *ovakóv* mil. kraj. 157 od kud iz te iste korunice *ovakóv* kršćánski návuk vun izháda; s tim sravni *takóv* mil. kraj. 161 misli, gdo je on ki se je narodil, od koga se je narodil, za *kakóv* se je zrok narodil. koc. fil. 1, 29 *kakóvo* je evéťje srde našeh, o Filotea, nego dobre žele. — b) s nastavkom *in* građenijeh od ženskijeh riječi na *a* s otegnutim dugim naglasom na predzadñem slogu: *mužáćin*: mužáća. — c) s nastavkom *ski* građenijeh *z*) od riječi s otegnutim dugim naglasom ako ne već u sing. nom. na zadñem a to u genetivu na predzadñem slogu: *kolárski*: kolár, *kováćki*: kováč, *ćoháški*: ćoháš, *francúski*: Francúz, *varaždñski*: Varaždín, itd., ali *ne* od supstantiva na *nik*.

oltárski: mil. kraj. 103 bóg si bil na križnem aldovu, bóg si i ukup i človek na *oltárskom* aldovu. matij. 2^b 110 on pri nas je vu pres. *oltárskom* sakramentu.

zidárski: vran. rog. 1, 191 napravil si je *zidársku* žlicu.

težáčki: težák: petr. 294 si ti mene na ov kmetski *težáčki* stališ obral.

francúski: vran. rob. 1, 42 oni budu mogli vu zemlju svoju s *francúzskemi* štokvišari nazad se povratiti.

peklénski: pekléni (uz pekléni): petr. 213 prosti nam muke vekvečné *peklénske* 237 spominaj se s *peklénskoga* ogná gašp. 1, 140 *peklénske* sile odhitava. 1, 250 ovak prvleje i leže druge krščenike vu vuzu zapeľaju *peklénsku*. mil. kraj. 95 ter je nas od muk *peklénskeh* oslobodil. — β) građenijeh od adjektiva izvorno na *iski*, kad im se *o* obrati na *a* a za nim umeće *n*: anski: *božánski*: božjski božanski, ili se tako grade od adjektiva na *in* kojemu se *o* promijenilo na *a* pristupom ski: *človečánski*: človečbn človečanski.

božánski: gašp. 1, 188 po osebuynom nadehneću *božánskom*. 1, 290 pokoren zapovedi *božánskoj* išel je. kov. kemp. 241 vu lastoviti i *božánski* svetlosti tebe gledati oči moje podnesti ne bi mogle itd.

človečánski: mil. kraj. 103 ako te prem ne čuti čúteće *človečánsko*. gašp. 1, 142 drugo nijedno najti ni moči ime, kotero boľe bi srdce *človečánsko* vužigalo. 1, 231 vu kojem vse pokoleće *človečánsko* zvun samo osem duš je poginulo. matij. 1^a 169 ľudi potrebuvali su več od nega kak on poleg *človečánske* jákosti včiniti je mogel. 1^a 179 on *zvrhučlovečánsku* moč i jakost ima itd.

proročánski: matij. 2^b 114 koje vu *proročánskeh* pismah zadržavaju se. gašp. 1, 600 vu duhu *proročánskom* rasvčćen vnoga Ferdinandu budúća je nazvčstil. — Osim toga: *gospócki*: gospóda, *jelénski*: jelen jelěna, *jesénski*: jesen jesěni, *nebéski*: neběsa, *popóvski*: popóva, *grofóvski*: grofóva; *židóvski*: uz *židóvski*, *popóvski*.

nebéski: petr. 237 spominaj se z *nebéskoga* raja, gašp. 1, 851 vu *nebéski* domovini. 1, 890 one device je srečna smrt vu *nebéski* cvetňak zasadila. matij. 1^a 81 postavete si pred oči sudca *nebéskoga* itd. *volóvski*: gašp. 3, 868 vučini iz brunca kotel jeden na kip *volóvski* zlejati. — d) s nastavkom *ni* građenijeh od adverbaba na vokal: *snočkáni*: snočka. gašp. 1, 854 znaj da *snočkáni* gospodari naši bili jesu Jezuš Marija i Jožef.

Tako s dodanim š pred *ni*: *šni*: *negdášni*: negda, *vezdášni*: vezda, *včerášni*: včera.

negdášni: gašp. 1, 861 odide iz Rima z jedinum dojkum *negdášnum* svojum.

vezdášni: mil. kraj. 113 posluhni me vu ove moje *vezdášne* prošne i molitve. koc. fil. 1, 17 prebivavei *vezdášni* jesu strmogorci.

včerašni: gašp. 1, 795 s. mati cirkva ostavljajući dan *čerašni* s. Franciški na dan danášni svetek njihov obslužava.

Amo da se umetne i *deněšni* i *danášni* od denes (promijeniv e na a: *denas-ti*):

deněšni: mil. kraj. 56 darujem ti vse moje *deněšne* delo. — *danášni*: gašp. 1, 862 ne znam kakov je dan *danášni*. 1, 827 dete moje do dneva *denášnega* ni hodilo itd. — e) s nastavkom *en* od ѣнѣ građenijeh od riječi s dugim otegnutim naglasom ili već u sing. nom. na zadnjem slogu ili barem na predzadnjem: *čaláren*: čalár ugrsl. čalejr u čalarija čalarbina, *mogúčen*: moguć, *prijéten*: prijét prijéta, *nebésen*: nebésa; pa tako i *večérni* prema večér (u večer večéra).

čaláren: kov. kemp. 100 tvrdi ljubitel stalen je vu skušnah niti *čalárnem* prijatela nagovarjaňam ne veruje. gašp. 1, 545 na svetu *čalárnom* živúče. 1, 583 svet *čalárni* ostavivši njemu pridružili se jesu. 1, 181 gizdavi bi se ponizili vsa *čalárna* odhitivši. matij. 1^a 79 pismoznanci vse kaj se peršone i činov zveličitela dotiče *čalárno* premišlávali su.

gorúčen: kov. kemp. 173 ja vučim zvrhu vse mene *gorúčno* ljubiti.

mogúčen: kov. kemp. 211 niti koteri rázum ali pregovárjaňe *mogúčno* je za izvedeti sud božánski. gašp. 1, 384 *mogúčen* je bog naš. 1, 546 *mogúčen* je mene osloboditi bog moj. 1, 560 od ovud spoznati moremo kak pri bogu *mogúčni* jesu svetei božji. 1, 272 Benečani sebe *nemogúčne* videči mir prosili jesu itd.

prevzéten: gašp. 1, 673 jesu nekoteri tak *prevzétni* koji pomoč s. Matijaša odurjávaju.

prijéten: koc. fil. 1, 19 ona odnimle ohólnost *prijétnem*.

nebésen: kov. kemp. 235 ves *nebésen* biti ne morem.

večérni: gašp. 1, 824 ni jednu vuru: prvu tretju šestu devetu *večérnu* i kompletu z drugemi sestrami na korusu moliti ne zamudila. mil. kraj. 174 spoméni se, ako si po nemarlivosti zamudilo tvoje molitve návadne jutrne ali *večérne*.

b) otegnuti kratki. On ostaje također svuda nepromijeňen i dolazi u opće u adjektiva građenijeh od riječi s istim tim naglasom na predzadnjem slogu i to kod supstantiva u sing. genetivu

kod adjektiva u sing. nom. fem. Tako u adjektiva *α*) s nastavkoma *ov*: *siromàhov*: siromàh siromàha, *medvèdov*: mèdved medvèda, *Božičev*: Bòžič Božiča, *orèhov*: òreh orèha.

gospònov: gòspon gospòna: gašp. 1, 420 Timotheus posel *gospònov* opravļa. matij. 1^a 85 kada bi vse dovršili bili poleg zapovedi *gospònov*, povratili su se.

β) s nastavkom *ski* nekolicina adjektiva građenijeh od riječi na el *la*: *angèlski*: angel, *zemèlski*: zemļa, *osèlski*: osel.

angèlski: petr. 214 popévka kum se náklon *andèlski* tomači. mil. kraj. 143 te si vu tvojem telu *andèlskem* žitkom živela. kov. kemp. 185 vreden postane med *angèlskemi* koruši biti. gašp. 1, 664 suze pokornika vino jesu *angèlsko*.

prijatèlski: matij. 2^b 135 hotonce *neprijatèlsko* mišleñe. vran. rob. 1, 149 o da bi vezda nazad povrnuti se mogel, kak *prijatèlskoga* bi se bratom kazati hotel!

zemèlski: mil. kraj. 91 ne živè človek samem *zemèlskem* kruhom. kov. kemp. 171 tuliko človek bliže k bogu dohaja, kuliko daļe od vse radosti *zemèlske* odhája. 264 obrni mi vsa *zemèlska* na žuhkoču. matij. 1^a 180 koje oni za *zemèlsko* mogučno i zmožno kraljestvo držali su. — Slično i: *fratèrski*: frater. — Tako rado u adjektiva od riječi na *ec*: *mrtvèčki*: mrtvec, *vidovèčki*: Vidovec.

γ) s nastavkom *ji*: *detèci*: déte detèta, *telèci*: tèle telèta, *človèci*: člòvek člòvèka.

človèci: mil. kraj. 103 bog si . . živi kruh nebéski na žitek dan *človèci*. zagr. 2, 131 vojska je žitek *zlovèci* zvrhu zemļe. matij. 1^a 188 sijáč je sin *človèciji*. petr. 266 kam pák mrtva tēla *človècija* hoté priti po smrti?

detèci: gašp. 1, 120 nemočno telo *detèce* na se je oblekel.

δ) s nastavkom *tji* pisanim i govorenim *či* građeni od riječi na samoglasno: *domàci*: doma, a tako od glagolskijeh osnova na *a*: *pisàci*: pisa-ti, *orači*: ora-ti.

domàci: mil. kraj. 108 zazávam da budeš milostiv mene i moje rodbine i družine *domàce*. matij. 1^a 157 kak ljubeno je bilo ñegvo baratañe s svojemi *domàcemi*!

ε) s nastavkom *en* od riječi s ' na predzadñem slogu: *konòpjen*: konòpļa, *kosìtren*: kositer.

ζ) s nastavkom *en* od ѣнъ: *siromàšen*: siromàh siromàha, trpliven: trpliv trpliva, *segùren*: segúro (secúr-us), *betèžen*: bèteg betèga, *železen*: želèzo, *pravìčen*: pravica, *hudòben*: hudòba.

Ⓟ *siromàšen*: matij. 1^a 218 Jezuš bil je *siromàšen*.

milostiven: matij. 1^a 126 primi molitvu verneh tvojeh *milostivno*. koc. fil. 1, 18 oštri su i *nemilostivni*.

trpliven: koc. fil. 1, 54 koji nas *trplivno* pričekuje. — Tako i:

protiven: kov. kem. 113 vnoqa *protivna* vu ovom žitku se pripéčaju. gašp. 1, 122 niti tak *suprotivno* ni telo duhu. 1, 207 ovak sebi *suprotivne* vu jedinosti prave vere skupa zveže.

sigùren: kov. kemp. 105 kotéri ob vremenu mira preveč *sigùren* hoče biti. 181 bude pokoj *segùren*. gašp. 1, 845 zaruki mirovni i *segùrni* bivaju listor med jednakemi. 1, 920 ako od ovud zdravo želeješ iziti i pred licem sina mojega *segùren* státi, potrebno bude . . . matij. 1^a 153 *segùrni* budu. koc. fil. 1, 18 nas čine *sigùrne* da . . .

betèžen: petr. 174 ne potreben vráč zdravem ljudém, nego *betèžnem*. gašp. 1, 593 gde ostalo vreme *betèžnem* dvoreč je sprevajal. 1, 600 ostalo vreme v kloštru potroši *betèžne* i vuznike pohajajuč. 1, 674 k ovomu zdencu *betèžne* ljudi dohajajuče prvo zadobivati zdravje zagleda. matij. 2^b 163 zveličitel' ljudem na smrt *betèžnem* z rèčjum sámum zdravje povrnuti móre.

pamèten: pàmet pamèti: matij. 1^a 103 budete *spamètni*. 1^a 117 detea su *spamètna*. 1^a 160 da bi *spamètnoga* tolnača pitali. 1^a 102 gdo bude tak *nespamèten*.

korìsten: kòrist koristi: kov. kemp. 47 sada je trud tvoj *korìsten*. 225 vnógi tak malo na ovu *prekorìstnu* skrovnost misle.

ohòden: óhol ohòla: matij. 1^a 218 *ohòlno* gledimo na one, koji od nas siromaškèsi jesu. 1^a 77 *ohòlno* bi radi posledni iz pokolèna Abrahamovoga zvati se.

žalòsten: kao da je gen. žalòsti: mil. kraj. 160 drugomu róznomu vencu jesu dane takájše petere skròvnosti žitka Kristuševoga *žalòsne*. gašp. 1, 829 *žalòstnu* vidèče poglavariču sestre zrok žalosti opitaju. 1, 162 zakaj tak dugo *žalòstnoga* mene držala jesi? 1, 297 koji *žalòstnoga* razveseli patra. 1, 794 koje zbog tovaruša pogubljenoga *žalòstne* svojem kruto razveseli prihodom. matij. 1^a 97 koji vnoqa jezèr *žalòstneh* je razveséil.

želèzen: habd. 233 Og kral' *želèzni* je špampet imel devet lakat dug, širok četiri. gašp. 1, 788 boki z bodèćemi *želèznemi* lanceki prepasani vsigdar bili jesu. 1, 839 potrebni je sen prijemal z bodèćem *želèznem* pojasom na bokeh okružèn.

pravìčen: gašp. 1, 617 videl je nesrečni Kain, da aldovi ñegovi od sada zemlje bogu alduváni nesu tak povóljni kak dari *pravìčnoga* Abela.

slobòden: *slobòda*: gašp. 1, 16 ovak ostavil ùe vu rukah *slobòdne* na dobro i zlo voje ùihove. matij. 1^a 143 da se ne bi za neprijatela *slobòdnoga* i dopuščenoga veséla izkričal.

turòben: matij. 2^b 70 vdovica išla je pri sprèvodu sina svoga čisto *turòbna*. 1^a 29 budemo i mi vu ovom *turòbnom* stališu zdi-hàvali . . .

Ovako i adjektivi od riječi na *eļ el*: *spasitèlen*: spasitel, *pogibelen*: pogibel:

pogibèlen: matij. 1^a sèn more biti takáj negda *pogibèlen*. 1^a 173 ako se to ne vèini, tak segurno more biti za vas señ *pogibèlen*. 2^b 24 na ovom putu moral je človek čez jednu *pogibèlmu* puščinu putùvati, koja vu starih vremèneh zaradi vnogeh razbojnikov bila je *pogibèlna*.

spasitèlen: koc. fil. 1, 12 ako ùegove mile ovčice k *spasitèlnem* vodam pobožnosti pripelam, prime moju dušu za svoju zaručnicu. 1, 34 nas na jedno *spasitèlno* posramuвање zaradi našega prišest-noga živleña zazáva.

Tako i ùeki adjektivi na *ehen, oven*: *duhòven*, *miròven*.

duhòven, telòven: matij. 1^a 169 pomočnik vu *duhòvneh* i *telòvneh* potrebòčah.

miròven: matij. 1^a 107 da se slobodno i *miròvno* vu domovinu povrnùti mogu. 1^a 170 on spal je *miròvno*. 1^a 174 da tak po *miròvnom* snu kreposti za delo skup sprave.

stanovitèhen: habd. ad 854 ako ga (pijanca) katar zagnàvi stanovito *stanovitèhno* se skvari.

svetòven: koc. fil. 1, 19 o *svetòvni* ljudi!

Pamti: *pravèden*: matij. 1^a 64 da bi pošteno i *pravèdno* naka-neñe bili imali. 1^a 79 z vsakem baračete *pravèdno*. — *svetèčni*: svetek: petr. 23 polag obiçaja *svetèčnega* dneva, matij. 1^a 109 kak je na dan *svetèčni* ùavadno bilo.

Pamti i *dalèšni* i dalèšni (uz dalèčni) matij. 1^a 100 vu vseh svojuh potrebdòčah mogu *dalèsnu* pomoč od boga čakati. 1^a 225 odišel je prez vsakoga *dalèšnega* odgovora.

Ima još priličan broj adjektiva s ` na predzadnjem slogu s nastavkom *en* (ЕНЪ), koji su većinom složeni s prijedlogom ili negacijom *ne* a i imenom, kojim je osnova glagol ili opet ime, a sama možda ni ne dolazi. Evo ih nekoliko iz knjige:

dostòjen: gašp. 1, 557 ovem vsaki dan *dostòjnu* hránu obilno deliti ni zamudil.

krvolòčen: koc. fil. 1, 19 pobòžnost more sládku trapleña *krvolòčna* i smrt istu (*sladku*) vèiníti.

navàden: koc. fil. 1, 33 koteri obiçájno živeju živlène i *navádnò*.

nazòčen: matij. 1^a 47 Jezuš niti hvali *nazòčnoga* prez zaslužená. 2^b 47 na veliko čudo vseh *nazòčneh*.

nemàren: gašp. 7, 791 vi kruto *nemárni* kažete se cesaru.

nedovèden: gašp. 1, 857 k prvomu ga po silnom i *nedovédnom* z ovoga sveta pretirañu pridruže.

neizgovòren: gašp. 1, 837 mesto *neizgovórneh* strašneh múk. 1, 907 židovi neba i zemlje gospona *neizgovórnem* špotom kakti norskoga i špotlivoga kraļa oblekli jesu vu raztrgani črlení plašč.

nepresèžen: gašp. 1, 831 naçin za dobiti strah božji bude pre-mišlávánie *nepresèžne* mogućnosti božánske. 1, 885 nepresežna do-

brota božánska bila je rañena, kateroj da se zadovoljno vućini, potrebná tulikaj bila je zadovoljšćina *nepresězna*.

nesprěten: matij. 1^a 135 vu cirkvi istoj pri skupzdávanu *nesprětno* držě se.

nezdùšen: matij. 1^a 61 anda su vsi ludi dobri i né nikakvoga *nezdùšnoga* med vami.

ničemùren: ničemur: mil. kraj. 54 da si ti mene *ničemùrnoga* grešnika na tvoj kip stvoril. 57 primi gospone ov májehen daar iz ruk *ničemùrnoga* sluge tvojega. kov. kemp. 105 z *ničemùrnum* dopadnostjum. 172 proti *ničemùrni* i světski znanosti. gašp. 1, 606 dojde vu Aleksandriju sudec Procopius, *ničemùren* krvolok. 1, 619 koteri žitek svoj vu greheh *ničemùrneh* potrošili jesu. matij. 1^a 200 po svojoj *ničemùrnoj* besnoći sami svoju muku povekšavali su. 1^a 239 po svojem *ničemùrnom* živleñu. koc. fil. 1, 44 ja vam se odprisežem, o pomñe *ničemùrne* i tešće!

očivěsten: matij. 1^a 88 kada bi Jezuš čast *očivěstnoga* navučaña bil počel.

odùren: gašp. 1, 543 i vrazi *odùrni* čute muke. 1, 607 vrag *odùrnu* duhu ostávivši odide. 1, 617 ter vendar *odùrni* grešniki poganini néga pregañali jesu. matij. 1^a 150 beteg, koji kruto *odùren* i grústliv je. 1^a 53 od kojega *preodùrno* bil je zbantuvan.

ogrùten: koc. fil. 1, 44 odvraćam mene od razveseleña *ogrùtna*.

omrāzen: koc. fil. 1, 35 potlam úe tebi odurne, *omrāzne* i gnúsne vućini.

osebùčen osebùjen: sebe: petr. 280 jedno *osebùčno* vraćtvo proti navadnomu grehu. mil. kraj. 59 vu tvoju *osebùčnu* obrambu dùšu i telo moje preporučam. 60 vsakomu po sebe človeku *osebùčnoga* anđela jesi dal. gašp. 1, 684 štimali jesu da kaj *osebùjnoga* od tak svetoga človeka pred smrtjum čuli budu. matij. 1^a 53 Ivan ov *osebùjni* i nenávodni človek oglasil se je.

otājen: matij. 1^a 155 v oku ñegovomu nikaj ne *otājnoga*.

pobòžen: gašp. 1, 442 vsi dobri i *pobòžni* jesu sini božji. 1, 678 ovak plaća sebi *pobòžnem*. Mathias. 1, 872 s. Benedik sebi *pobòžnoga* vu nebesku odpela domovinu. 1, 890 ja jesem majka božja Marija, kotera meni *pobòžne* nigdar ne ostávlam. matij. 2^b 80 kaj nam hasni, ako mi od sveteh *pobòžneh* i pravotvórneh roditelov dohādamo, ako mi sámi *pobòžni* i pravotvórni nėsno? 1^a 58 jesi li ti pravi kršćenik, prav *pobòžni* človek?

podlòžen: gašp. 1; 900 ovak sebe i zemļu sebi *podlòžnu* boļe neba i zemļe kraļici podlòži. gašp. 1, 557 je tuliku skrb tēla ověć sebi *podlòžneh* imal. matij. 1^a 123 on bil je ñim *podlòžen*.

pohòten: matij. 1^a 212 evangelium *pohòtnomu* človeku izraven suprotiven je.

pokòren: gašp. 1, 849 otec Jezusev vu vsem angelu *pokòrnoga* sebe ni zamudil pokazati. matij. 1^a 70 mi bi bili spodòbni *pokòrnoj* deci. koc. fil. 1, 25 beše skušavana, da vu tom osebuju zapovedniku svomu ne bi bila *pokòrna*.

ponìzen: gašp. 1, 316 nigdo drugi nego *ponìzen* od njih oslobođen bude. matij. 1^a 60 ov *ponìzni* človek nè se več preštímával kak je bil. 1^a 53 s *ponìznom* valuvanjem dopovedal je hman židovom, da . . . gašp. 1, 670 grešni Saul suprot *ponìznomu* Davidu.

poslùšen: matij. 1^a 125 gde on sebe proti roditelom *poslùsnoga* je pokazal.

pospèšen: koc. fil. 1, 16 pobožnost nas podiže takaj, da *pospèšno* i s privoľnostjum vsa dobra dela koja moremo vučínimo.

poškòden: koc. fil. 1, 17 zrak je na tuliko *poškòden*, da ni moguće živeti dugo.

potmàjen: matij. 1^a 144 da bi vùzeñe pred ľudstvom *potmàjno* spričati mogel.

potrèben: petr. 70 tak beše *potrèbno* trpeti Kristušu. gašp. 1, 23 kaj naj boļe lastovito je i *potrèbno* vsakoj dıvojki. 1, 605 ja vam vsa *potrèbna* dati hoću. matij. 1^a 57 navùčañe ovo bilo je osebito ono vreme jako *potrèbno*.

povòļen: gašp. 1, 126 *povòļna* meni bude se trsil vučíniti. 1, 158 *povòļna* bila su ova Smaragdu. 1, 678 vučemo se od óvud bogu *povòļne* poniznosti. 1, 889 spozna kak *povòļno* bilo je majki božji pozdravļeñe angelsko itd.

pravotvòren: matij. 1^a 80 vidi gore kod pobòžen i tako tvòren s drugijem sastavinama: dobrotvòren, zlotvòren, čudotvòren itd.

prekoròden: matij. 1^a 88 najđena jesu . . . ñegova čuda tak *prekoròdna* da . . .

priklàden: matij. 1^a 60 vsaki rukotvòrnik drži se za *priklàdnoga*.

radovòļen: matij. 1^a 169 bil je *radovòļni* pomoćnik. — i tako *vòļen* u svim sastavinama.

razùmen: gašp. 1, 786 od vnogeh *razùmneh* i poštvaneh ļudi bi bil nagovarjan. matij. 1^a 133 moraju od drugeh spamètneh, *razùmneh* ļudi toľnàča prositi.

spodòben: matij. 1^a 73 mi bi bili *spodòbni* pokornoj detei.

tvrdokòren: matij. 1^a 102 ni se čuditi da njihova detca jesu *tvrdokòrna*.

zadovoljen: matij. 1^a 133 odkud za tém vnógi put ze vséma *nezadovoljni* hižni zákoni vide se itd.

U tako složenijem adjektivima naglas često prelazi na prijedlog:

dostojen: petr. 7 komu ja nésem *dostojen* razvezati remena obitelji njegove. matij. 2^b 87 *nedostojno* držaње farizeušov proti zveličitelu.

náreden: matij. 2^b 43 kak *náredno* i pobožno ne želi živeti, da . . . 2^b 94 ovak *náredno* i mertučljivo vesele zdržáva i objačuje.

násladen: mil. kraj. 144 ter budem čul onu nezgovornu *násladnu* popevku, koteru ti vezda popevaš za tvojem zaručnikom. kov. kemp. 187 vse ti je *násladna* hiža vekivečna.

nástojen: matij. 1^a 181 kak *nástojno* iskali su vučeniki pomoč od Jezušá.

návaden: koc. fil. 1, 33 pripeča se gustokrat da *návadne* spóvedi velikeh jesu falingi pune. kov. kemp. 103 misli vu milošči, kak túžen in vbóg *návaden* si biti prez milošče.

názloben: petr. 279 gda ti kakovo zlo na misel pride, po imene gizdavo, *názlobno* . . . matij. 2^b 132 včinila je ne jálne i *názlobne*.

prikladen: gašp. 1, 895 od kuda *prikladno* govori s. Anselmus o felix Maria!

pripraven: gašp. 1, 302 videči na smrt *priprávnoga*.

rázboren: matij. 1^a 101 on je bil *rázborno*, pobóžno, čedno i pokórno dète.

rázlučen: koc. fil. 1, 20 *vpérlici* nisu drúgo neg *rázlične* vrsti bogoúbstva. kov. kemp. 177 o kak je dobro i mirovno od drugeh mučati niti *nerázlučno* vsa veruvati.

vúgoden: petr. 283 da bogu *vúgoden* sluga bude. kov. kemp. 111 o *vúgodna* i vesela služba božja!

záhvalen: mil. kraj. 69 valujem, da sem ti . . . vsegdar kruto *nezáhvalen* bil. gašp. 1, 178 nerazumna ova beštija *záhvalnu* sebe hotejuči pokazati svetomu Makaru velike ovce kožu je donesla. 1, 900 tak nedostojno siná božjega *nezáhvalno* luctvo prijemle. 1, 931 ti jesi on Židov, o grešna i *nezáhvalna* duša, koterá obe tla na gori Kalvariji jesi nemilostivno hitila na križno drevo Jezušá.

Naglas na slogu predpredzadńem ili na kojem slogu još daļe prema početku riječi.

Ovaj je naglas posve ovisan o naglasu riječi od kojijeh su adjektivi građeni, dolazi dakle u adjektiva kojegod tvorke ili na-

stayka građenijeh od riječi s naglasom na predzadnjem slogu, ako ta riječ, je li supstantiv, u genetivu, je li adjektiv, u sing. nom. fem. raste za koji slog, ili u adjektiva građenijeh od riječi s naglasom na kojem slogu još dalje prema početku riječi nego na predzadnjem. Tu će biti dva tri primjera dovoljno: *lätavičin*: *lätavica*.

mášnički: mášnik: kov. kemp. 254 kotéri čast *mášničku* pre-jéli jesmo.

krèposten: krèpost krèposti: matij. 1^a 47 ar je bil človek pobožen i *krèposten*.

Dâvidov: Dâvid Dâvida: petr. 2 hosana sinu *Dâvidovomu*!

králevski: králev králeva: gašp. 1, 206 izhitil je sinagogu iz časti *králevske*.

pápinski: pápin: gašp. 1, 354 na stolec pak *pápinski* od boga bil je izebrán . . . do konca svoje *pápinske* časti iz Rima ni odišel.

zákonski: zákon zákona: gašp. 1, 612 *zákonski* stališ je olovo.

slòboden: slòboda: gašp. 1, 121 ostaviti koja drugač *slòbodno* bi činili.

záručnikov: záručnik: kov. kemp. 267 prejáko se veseli glasa *záručnikovoga* itd. itd.

Naglas na zadnjem slogu

Naglas na zadnjem slogu je veoma rijedak

a. otegnuti ima u riječi *jednák*, *onák ovák*, pak *gospín* i *dečín*, i u izvjestnom obliku *jedni*, a i ovdje se u sing. nom. često govori na štokavsku otisnuti naglas: *gospín dečín*.

jednák: matij. 1^a 44 mislite da je Ivan človeku *jednák*, koji na obodveh ramenah vodu nosi? 1^a 18 *jednákem* načinom druge takaj zvezde potemneju. 1^a 29 tek *jednáko* vreme i vura smrti nam jesu neznana itd. prečesto.

ovák: *ovákum*: matij. 2^b 59 z *ovákum* prekorédnum žalostjum i skrbjum niti bude bogat niti srečen.

dečín: petr. 290 to je konec katehismuša *dečínoga*.

jedni: petr. 112 ovo se vun nósaše mrtvec, *jedni* sin matere svojé. 220 dika budi presvétomu trojstvu, vsem trem na vkup *jedínomu* bogu. 233^b spoméni se kak je bog za *jedínu* Lucifera gizdost iz neba v pekel poslal. kov. kemp. 98 ljubav vu *jedínom* najvišem vrhu vseh počiva.

b. otisnuti naglas dolzi obično u adjektiva s nastavkom *it*: glasovit kamenit itd. nu vidi sprijeda. *Osim toga dolazi prečesto-krat u svih adjektiva na izvjestnom nastavku i â ô, ôga itd. kad*

treba da se što strogo izvjestno izreče, kao u nagovoru u vokativu, a navlastito u slučaju gdje Nijemcu rabi supstantiv složen od dva supstantiva n. pr. *augenblick očnô megnehe, schuldbrief dužni list, seelenheil dušnô zveličehe, nachtruhe nočni pokoj, ordensleute redovni ljudi* itd. Povod tomu naglasu biće dužina sloga, koji je od dva u jedan stegnut. Evo nekoliko primjera većinom iz knige.

božanski: *božanskâ*: zagr. 1^a 219 onda ga *božanskâ* pravica je skončala. — *božanskû*: zagr. 1^a 202 da bi človek razmišljavao do brotu *božanskû* — *božanskê*: zagr. 1^a 219 jošće dvojè za svoje zveličehe bojèci se oštre *božanskê* pravice.

divji: *divjê*: petr. 132 zleze gore na *devjê* fige drevo. gašp. 1, 541 je postal zvrhunaturalski vračitel vse mâršice ne listor *divjê* nego i domače.

dober: *dobri*: kov. kemp. 138 razvedri me, *dobri* Jezuš, svetlostjum nutrie svetline. — *dobrê*: petr. 10 na zemlji mir budi ljudem *dobré* voje. — *dobrûm*: kraj. 230 jesi li se nad *dobrûm* srečum tvojega neprijatela žalostil?

drag: *dragî*: gašp. 1, 178 *dragî* opat Makari, kaj sem čineči, ne znam.

duhoven: *duhovni*: kraj. 171 čisto nikaj drugoga né nego jeden *duhovni* venec iz *duhovnôga* cvetja. kov. kemp. 2 ki bi *duhovni* bil, skrovnu onde slast bi našel. — *duhovnâ*: kov. kemp. 224 vu ovom šakramentumu daruje se *duhovnâ* milošča. 251 grustí mi se vsakotera i *duhovnâ* radost. — *duhovnôga*: kov. kemp. 103 niti nê vu tom listor *duhovnôga* napredka, 195 nêsem vrêden razveselenja tvojéga niti kojéga *duhovnôga* pohájanja. — *duhovnê*: kraj. 181 ni *duhovné* hráne né dužen popustiti jeden mesec. petr. 235 têlo Kristuševu dušu našu hrani, krepí i povekšáva vu jakosti *duhovné*. — *duhovnûm*: kov. kemp. 214 rédko koga zvršenum *duhovnûm* ljubavjum ljubiti znáju. 260 ako ne bi ze vsem veseljem i *duhovnúmi* hlepostjum têlo tvoje prijêli. — *duhovnâ*: kraj. 22 ova oružjá *duhovnâ* daje pred nas s. Pavel. — *duhovnêm*: petr. 290 svojem ovcam *duhovnêm* na znahe daju. — *duhovnêh*: kov. kem. 42 ne pogubi ufahe vu *duhovnêh* napredek činiti.

dušni: *dušnâ*: kraj. 281 potem toga *dušnâ* hrána je Kristuševu telo. — *dušnô*: kov. kemp. 4 čisto *dušnô* spoznahe veliko proti bogu daje zaufahe. petr. 237 kotere navuke je male detce i drugem nevmrtelnem ljudem na *dušnô* zveličehe znati kruto hasnovito. habd. ad. 413 krivo zaiskaŋo blago neprestance *dušnô* spoznahe oblada. 429 za njihovo *dušnô* zveličehe milo zdihavajuč. — *dušnôga* petr.

213 kruha našega daj nam vsakdennega: telu *telnôga* a duše *dušnôga*. — *dušnômu*: kov. kemp. 120 ako znaš, da bi mi škôdilo niti *dušnômu* mojému zveličeňu hásnilo, odnesí od mene takvu želju. — *dušnôm*: habd. ad. 429 po *dušnôm* spoznaňu. kov. kemp. 139 obilnost hvale tvoje zvenčí vu čistom *dušnôm* spoznaňu.

dužen: *dužni*: petr. 102 vzemi tvoj *dužni* list. gašp. 3, 422 vzeme list *dužni* pokojnoga i drugôč dojde terjat vdovicu.

glaven: *glavni*: kov. kemp. 236 bog onde *glavni* je počétnik. — *glavnâ*: kov. kemp. 231 ova je *glavnâ* vèrne dúše radost. — *glavnô*: matij. 1^a 57 čekaňe vremeniteh dobrih bilo je dugovaňe *glavnô*. — *glavnû*: gašp. 1, 245 o trojakeh bi cirkvu *glavni* dala zmetati. — *glavnê*: gašp. 1, 687 četiri jesu kreposti *glavne* ili *petné*. — *glavnêm*: gašp. 1, 667 k židovom dojdúči, *glavnêm* neprijatelom, prodá Kristuša.

godoven: *godovni*: zagr. 1^a 583 Cajus Caligula cesar izvrgel je bil iz šenatorije vse šenatore listor za to, da samo jenkrat prepustili su bili obslužavati ñegov *godovni* den; pa tako kao subst. *godovno*: zagr. 1, 583 ñegovo *godovno* je obslužaval Julius.

ľudski kad značí alienus: *ľuckô*: zagr. 5^b 249 nekoji silum kod tolvaji *ľuckô* grabe. — *ľuckôga*: petr. 244 hudem ogovorom poštea *ľuckôga* ne vrazi, kov. kemp. 188 teško ti se vídi poleg nagneňa *ľuckôga* držati i vse lastovito štimaňe ostaviti. — *ľudskê*: zagr. 5^b 75 prez *ľuckê* škode. — *ľudskûm*: petr. 223 z *ľuckûm* ženum ne praznúj. — *ľudskêm*: kraj. 230 jeli si se iz nenavidnosti nad *ľuckêm* kvarom veselil? — *ľudskâ*: zagr. 1, 347 najveksi greh je dobra dèla *ľuckâ* na zla obračati. — *ľudskê*: kov. kemp. 38 ne puščaj se vu *ľuckê* posle. 238 za sobum križ nosi, da *ľuckê* pregrêške oplače. — *ľudskêm*: habd. ad. 275 dobí se čim *ľuckêm* očim draga moreš biti.

miroven: *mirovno*: Belostenec lex goščeňe 13: goščeňe *mirovno* ili pomireňa convivium pacificatorium.

morski: *morskôga*: petr. 3 pred burkaňem *morskôga* šuma. zagr. 1, 218 zagrešil sem zvrhu broja pèska *morskôga*. — *morskê*: kraj. 49 molitva pravičnoga *morskê* slápe táži. — *morskêh*: gašp. 1, 853 barka od vetróv i slapóv *morskêh* razbita.

muški: *muškôga*: petr. 13 koteri né od voje *muškôga* spola. 280 budi ženskoga budi *muškôga* spola. — *muškêh*: gašp. 1, 634 pet sto *muškêh* a tri sto i trideset ženskeh glav krvoločni sudce na drobne falatee zapové raseči.

nebeski: *nebeskêm*: gašp. 1, 818 z ovem *nebeskêm* darom zadovoljen.

nočen: *nočnômu*: kraj. 78 ovem zakonom budu se k *nočnômu* pokoju pripravljali. — *nočnâ*: petr. 9 behu pastiri v istom ladaie skoznujuči i čuvajuči *nočnâ* skoznuvaña nad čredum svojum. — *nočnê*: zagr. 2, 240 gdogod ov kamen pri sebi nosi, od nega tira zle seie, *nočnê* straha i mrake.

nožen: *nožnê*: gašp. 1, 794 zapove vsem *nožnê* kosti potrêti.

očni: *očnô*: zagr. 5^b 2 kada je mogla duša negova vsako *očnô* megnehe videti. — *očnôm*: kraj. 164 v jednom *očnôm* megnehu. — *očnôga*: mil. kraj: 151 ni drugoga v nem od gizdosti ter telovnôga i *očnôga* poželeña.

pečni: *pečnîmi*: „nu je nagañal Mihâl s *pečnîmi* vilicami“ Jablanovi.

polovni: *polovnê*: Škvorc 283 *polovné* cigle za cele broje.

prešestni: *prešestnôga*: kov. kemp. 114 niti ne bude spomenka *prešesnôga* vesela. — *prešestnê*: gašp. 1, 656 *prešastné* svoje grehe plačuê večkrat reč je pogubila. — *prešestnêh*: gašp. 1, 655 taki zbog *prešestnêh* grehov iz očí obilno zvirajuče suze turobno obljèju lice.

prišestni: *prišestnâ*: petr. 76 kotera jesu *prišestnâ*, nazvešçal vam je bude.

redoven: *redovnê*: zagr. 1, 222 kaj ti se vidi od jedne *redovnê* peršone, koja se je hotonce zaprla v jeden klošter? — *redovnôga*: kov. kemp. 75 nigdar nesem koga tak *redovnôga* i pobožnoga našel, koji . . . — *redovnem*: gašp. 1, 650 več je verovati *redovnem* nego sveckêm ljudem.

sadoven: *sadovnâ*: zagr. 2, 179 sem obečal ñe ne kot *sadovnâ* dreva nego kot pisana dva tulipana pred oči postaviti. — *sadovnêh*: zagr. 2, 178 kuliko lepeh cvetučeh i *sadovnêh* drev se vidi v onom trnacu!

skradni: *skradnû*: gašp. 1, 684 na *skradnû* vuru dohajajuči vučini dozvati bratju svojju.

stranski: *stranskôga*: gašp. 1, 808 da bi vsaki dan *stranskôga* pútnika k stolu svojému jednoga prijemal, pripeti se da . . .

svetski: *svetskî*: kraj. 71 gda ti posel tvoj *sveckî* prepustí. — *svetskô*: kraj. 71 to zvršívši morêš pojti na tvoje delo *sveckô*. — *svetskû*: kraj. 79 ako si gde kakovo dobro delo včínil s húdem naméneñem rekši na hvalu *sveckû*. — *svetskôga*: petr. 280 jeda tvoj navadni greh izhađa iz poštenja *sveckôga*? — *svetskê*: kraj.

62 moje okorno srcece od *svecké* ljubavi odtrgavaš. — *svetskômu*: kraj. 169 molitva suproti *sveckômu* skušavañu. — *svetskêm*: petr. 232^b ki na ovom svête poleg svoje voľe *sveckém* blagom živêše. — *svetskî*: kraj. 171 venci *sveckî* se devojačekh glav pristojê. — *svetskê*: petr. 222 *svecké* posle odvrgši. — *svetskâ*: kraj 170 daj mi, da odurívši poželeña *svecká* pobožno živem. — *svetskêm*: zagr. 1, 223 kaj nam *sveckém* ľudem je smêh, to tem takovem smrtni greh.

tatski: *tatskûm*: gašp. 1, 943 sina s *tatskûm* listor oblečenoga opravum na galge je odsudil.

telni: *telnôga*: petr. 203 kruha našega daj nam vsakdennoga: telu *telnôga* a duše *dušnôga*.

teloven: *telovni*: kov. kemp. 198 *telovni* človêk nutriêga človêka slobodu ne zna. 200 natura manikuvañe i *telovni* pokoj ľubi. — *telovnu*: petr. 279 ne prepústi, da ñegovêh britkeh múk krvnôga prelejaña vrednost vu tebe pogine za vrážju voľu i za jednu malu ničemurnu nasladnost *telovnu*. — *telovnôga*: kov. kemp. 203 kotêra človêka z *telovnôga* duhovnôga vućña. — *telovně*: zagr. 1, 220 naj ne bu nijedne nasladnosti *telovně*, koje mi ne bi užili. 363 smo se borile proti krvi *telovně*. — *telovnûm*: gašp. 1, 660 ećleh sedamnajst dan z nikakvum hranum *telovnûm* objáćena dušicu svoju spusti. — *telovněm*: kraj. 75 si me proti vsem mojem *telovněm* i duhovněm neprijatelom ogradil.

vekivećen: *vekivećni*: kraj. 92 hvalu dajem tebe, vsemogúći *vekivećni* gospone bože. 86 pokoj *vekivećni* daruj ñim. gašp. 1, 162 odišla si vu žitek *vekuvećni*. — *vekivećnu*: petr. 278 bog je prvoga človêka za sámu jednu nepokornost iz raja van zegnal i na *vekivećnu* smrt osudil. — *vekivećnôga*: kraj. 86 vu *vekivećnôga* blaženstva bratovćinu priti dopustiš. kov. kemp. 224 kadê i obilen *vekivećnôga* zveličeña sad se zadobíva. 203 ova milošća je zálog *vekivećnôga* zveličeña. 206 vredni postaju žitka *vekivećnôga*. 196 kaj sêm vrêden za grêhe moje neg pekla i ognâ *vekivećnôga*? — *vekivećnômu*: kov. kemp. 275 kojega tebi *vekivećnômu* oteu za nas alduval jednovêćni sin tvoj. — *vekivećnâ*: petr. 102 da primu vas vu *vekivećnâ* prebivališća. — *vekivećněm*: petr. 142 žitkom *vekivećněm* ľadal bude. — *vekivećně*: petr. 213 prosti nam muke *vekivećně* peklénske.

vlasten: *vlastnûm*: kraj. 141 ki si mene tvojum *vlastnûm* krvjum odkupil. — *vlastně*: petr. 85 svoje *vlastně* ovce imenom zove i

vun je vodi. I gda *vlastné* ovce vun pustí, pred nimi hodi. — *vlastná*: petr. 12 vu svoja *vlastná* je prišel.

voden: *vodenê*: gašp. 1, 358 postavi potlam palice vu žlebe *vodenê*, kamo čredo hodilo je na vodo.

vremenen: *vremennâ*: petr. 271 molitva *vsakovremenná* proti smrtnem grehom. — *vremennû*: kraj. 355 znam da sem zaslužil telovnu i *vremennú* muku.

zemeljski: *zemeljskôga*: gašp. 1, 17 ga je taki iztiral z veseļa onoga *zemeljskôga*. — *zemeljskôm*: gašp. 1, 667 vu raju *zemeljskôm*.

zmožen: *zmožnî*: kraj. 165 sveti i *zmožnî* bože! stal je vrag proti mene. — *zmožnômu*: kraj. 69 hvalu dajem *zmožnômu* bogu. — *zmožnûm*: kraj. 270 ki si mene tvojum *zmožnûm* rukum iz ništara na ov svet dal.

zubni: *zubbô*: petr. 230^b onde bu nad tobum túga, žalost i plač i *zubbô* škrgutañe. gašp. 1, 611 Apolonija žuhko i strašno *zubbô* strgavañe je podnesla.

žarek: *žarkî*: petr. 197 navrni se z milošćum v *žarkî* purgatorium. 238 išće je stokrat strašneši *žarkî* ogeñ peklenski. 239 gda te *žarkî* ogeñ ze vseh stran žgál bude.

želen: *želni*: petr. 202 hodi prihodnik *preželni* itd.

Ovako se naglašuje obično i *vrlî*: ti si *vrlî* človek, pa tako dolazi i u kúzi: kov. kemp. 259 koji drugi narod je tak *vrlî* kak je to ļuctvo kršćansko? — koc. fil. 1, 25 zagovor je vućinila, da stanovitoga *vrlôga* človeka nápute i rávnaña obdržavati hoće.

Pam ti. Uz završetak sing. gen. oga, dat. omu, plur. istr. imi dolazi često *ega emu emi* i ovi oblici mogu imati naglas na *e* i to obično otegnuti kratki (rijetko [˘]): *èga èmu èmi*. Nu tako kao da se mogu naglašivati samo oni adjektivi kojima je glavni naglas otegnuti, a ne otisnuti, ako ostaje nepromijeñen u svim oblicima, dakle čist, ali *čista*: *čistèga čistèmu čistèmi*; živ, ali *živa*: *živèga vivèmu živèmi*; čüden, ali čüdna: *čüdnèga* itd.; krátek: *kratèga* itd.; mrtev: *mrtvèga* itd.; krájev: *krajevèga* itd.; bogàta: *bogatèga* itd.; želèzen: *železnèga* itd.; okrúgel: *okruglèga* itd.; gospodárev: *gospodarevèga* itd.; ali samo: hñžni: *hñžnega*, mächkin: *mächkinèga*, bãžulov: *bãžulevega*, kamenit: *kamenitega* itd. n. pr. *božjèga* gašp. 1, 900 razžalostila se je kruto devica Marija, da tak nedostojno sina *božjèga* nezáhvalno ļuctvo prijemle itd.

Naglas u komparativu.

Adjektivi, kojima se komparativ gradi od pozitivna na suglasno, imaju otisnuti naglas na prvom slogu: *bôlši dēbši drāgši dūgši* (dūli) *glibši gōrši hrlji mēnši vėkši rājsi* itd. n. pr. kraj. 101 *drāgša* je od dragoga kinča. 105 *slādša* je obrh meda. kov. kemp. 9 trsi se *rāji* od bolega poučiti nego tvoje zmiseli nasledovati itd. — Rijetko je u neutru naglas na zadnjem slogu: *dužē* uz *dūže* habd. mar. 214 najemni na *dužē* vremena meštri. 320 koji jenkrat vu pekēl zajde, *dužē* tamo bude, nego su vsi ovi nesrećnih let milijoni. — *bržē* uz *břže*: pav. ovc. 36 s čēm se *bržē* bravi podčiste, s tem leže ovu bol pretrpe.

Adjektivi kojima se komparativ gradi od pozitivna u obliku na *ē*, imaju obično na tom *e* otisnuti naglas: *bistrēši* i *bistrējši*. Veoma rijedak je u neutru na zadnjem slogu naglas: *kesnejē*: pavl. ovc. 9 *kesnejē* nego drugda ovce na pašu pognati se moraju. Za neutr. *ē*je dolazi krñi oblik *ēj*: *očivestēj*: perg. 2 kako se to ‚*ochiueftey*‘ protumači. 6 ‚*ochiuestiei*‘ budemo govorili — *pravēj*: perg. 7 za to se ne pravo imenuju devojke odvetek, nego se ‚*pravei*‘ ostanki imenuju itd. — Dolazi i bez *j* samo *ē*: *hitrē*, kov. kemp. 175 ako v kakvu nevoļu zajde, *hitrē* se po tebi zvadi. S tim isporēdi: *nē* za neje non est, pak *čtē* lege kov. kemp. u predgovoru III. ne hlepi vnogo na jenkrat četeti niti ne *čtē* naglo; z redom pak ne preskakce *čtē* knižicu.

Evo primjera iz knige:

batriv: *batrivēši*: kov. kemp. 210 *batrivēši* budi.

bedast: *bedastēje*: vran. 2, 32 jedno bilo je *bedastēje* od drugoga.

bel: *belēši*: gašp. 1, 905 meso njegovo od snega *belēše* s krvjum zalejano vu ni je plavalo.

bister: *bistrēši*: matij. 2^b 176 naj *bistrēši* razum obdržanje ovo potvrđavati mora. — *bistrēju*: kov. kemp. 172 *bistrēju* razumnost malehnm dajem.

blažen: *blaženēje*: kov. kemp. 201 milošča *blaženēje* dati sūdi neg prijēti.

bližen: *bližnēši*: kov. kemp. 215 vsi svētei, kuliko višēši vu diki, tuliko ponižnēši sami vu sebi i meni *bližnēši* i ljublenēši jesu. — *bližnēji*: kov. kemp. 150 kada ti štimaš, da si daleko od mene, večkrat sem *bližnēji*.

bogat: *bogatēši*: matij. 2e 151 ov človek je *bogatēši* neg ste vi. — *bogatēšega*: gašp. 1, 846 gdo zmed roditelov jedinorođeni kčeri

svoji ne bi odebral zaručnika naj *bogatéšega*, vu krepostih naj *zvršenéšega*? nigdo pak ni imel *lublenéšu* kčér nego otec bog nebéski devicu Mariju, koja postala je mati sina božjega, anda stanovito držati moramo, da naj *svetéšega*, naj *obilnéšega* vu krepostih odebral je ňoj zaručnika. Greh bi bil misliti listor, da ne bi materi svoji bil dal naj *spodobnéšega* záručnika. Od kuda naj *razumnéši* govore navučiteli, da s. Jožef bil je naj *čistéši* vu divojačtvu, naj *glúbši* vu poniznosti, naj *vručéši* vu ljubavi. — *bogatéji*: kov. kemp. 70 naj *bogatéji* je, ki je dobro z Ježušem.

bojazlivéji: kov. kemp. 74 rajši budi *bojazlivéji* vu vseh čineh svojeh.

brz: *brzéši*: vran. 2, 43 koteri *bržéši* bili su.

čeden: *čednéši*: matij 2^b 96 s kem je človek *vľudnéši* i *čednéši*, s tem boľe preštímava se. 1^a 102 da budu vsaki dan *čednéša*. — *čednéji*: kov. kemp. 74 rajši budi *čednéji* vu vseh čineh svojeh.

čist: *čistéša*: kraj. 310 ti prijevši svojega sina jesi *čistéša* póstala. matij. 2^b 28 iz ove knige kakti naj *čistéšega* zvirališča mogu se vsi ľudi okrepati. — *čistéji*: kov. kemp. 157 čém *čistéje* bude nakaneňa oko, tem *stalnéje* se hodi med vsakojačkem težin vihri. 222 med naj *čistéjem* telom tvojem.

črn: *črnéši*: habd. mar. 313 onda ga *črnéši* od vuglena harapi popadohu.

čudnovit: *čudnovitéši*: gašp. 1, 853 spoznala je *čudnovitéšu* pomoč s. Jožefa žalostna gospa.

čutľiv: *čutľivéši*: matij. 2^b 201 koja zmed vseh kaštig je naj *čutľivéša*.

čvrst: *čvrstéši*: matij. 1^a 110 ne ostane li ono, kaj se jeden vu mladosti navčí, *čvrstéše* i dugle vu sreću i pámeti? — *čvrstéje*: kov. kemp. 103 ovomu hoténu né se *čvrstéje* priklopiti. vran. 1, 39 da mu *čvrstéje* stal bu, privéže ga.

debel: *debeléši*: gašp. 1, 812 spusti se tuča od vsakoga *debeléša* oreha.

dičen: *dičnéši*: gašp. 1, 890 zrėti od prveh vnogo *dičnéši* šereg.

dobrostiven: *dobrostivnéši*: matij. 1^a 28 dajte hvalu naj *dobrostivnéšemu* oću.

dostojen: *dostojnéši*: kov. kemp. 266 želém té prijéti z *najdostojnéšem* načinom.

gingav: *gingavéši*: matij. 1^a 126 roditeli naši jesu svaki dan staréši i *gingavéši*. gašp. 1, 583 odkuda vnogi vu duhu *gingavéši* ňega kruto pregaňati začnu.

gotov: *gotověši*: gašp. 1, 563 znaj mene *gotověšu* vse muke tvoje podnesti.

gust: *gustěje*: kov. kemp. 35 vnogem je hasnoviteje, da nesu ze vsemi prez skušnih, neg da je *gustěje* trpé. gašp. 1, 662 z *gustějem* nemilem bijenem tovarušicu na to je spravil, da vu otčinsku je hižu odišla. — *guščěje*: gašp. 1, 651 simo od vseh stran vučeni ki dohajali jesu, a naj *guščěje* pako s. Pavel.

hasnovit: *hasnovitěši*: kraj. 277 ne mogel nam zveličitel naš na ove zemle ostaviti bóľšega niti *hasnovitěšega* daara od šakramenta presvétoga téla svojega. — *hasnovitěji*: kov. kemp. 62 človek miroven je *hasnovitěji* neg dobro vučen. 45 o žalost, da ovo *hasnovitěje* ne trošiš.

hiter: *hitrěji*: kov. kemp. 116 *hitrěje* zvunski neprijatelj se oblada ako . . . 247 hodi *hitrěje* spověč se. koc. 1, 10 naravska ľubavu čini *hitrěju*. — *hitrě*: (za *hitrěje*) kov. kemp. predgov. IV. ako pak neodlačlivi posel takov čas ti prepereči, sproti ga kaj *hitrě* moreš nadomesti. 248 kaj *hitrě* moreš mudrosti se odtepi. 175 ako v kakvu nevoľu zajde, *hitrě* se po tebi zvađi.

hudoben: *hudobněši*: matij 2^b 205 kak naj *hudobněše* suprot stavľali su se. — *hudobněji*: kov. kemp. 178 koja se naj *hudobněje* zmisliti mogu.

imenit: *imenitěši*: mil. kraj. 175 vu kom se krščanskoga navuka *imenitěši* kotrigi zadržavaju.

istinski: *istinskěši*: matij. 1^a 47 hvala, koju Jezuš dal je Ivanu, je s tim *istinskěša*, kajti . . . 25 *istinskěše* pelde od zmožnosti zveličitela dati mogućni nismo.

izvišen: *izvišeněši*: kov. kemp. 223 vu prijětju naj *izvišeněšega* téla Kristuševoga. matij. 1^a 6 našla je obrambu pri naj *izvišeněšemu* našemu biskupu.

izvučen: *izvučeněši*: vran. 2, 218 naj *zvučeněši* oráči.

jaklen: *jakleněji*: koc. 1, 2 ovak preveč rastrěsa razuma, koteri z dugovánii biti závjet *jaklenějemi* mora.

jasen: *jasněji*: kov. kemp. 40 *jasněje* vidi krščanske krškoče falinge.

kesen: *kesněši*: matij. 1^a 110 vu *kesněšeh* letah. 237 koji k spoznańu boga *kasněše* dójdu. — *kesněji*: koc. 1, 10 niti je za to *kesněja*, dapače *hitrěja*. gašp. 1, 718 malo *kesněje* zadńi pariskoga biskupa zapisek je izvršil.

koristen: *koristněji*: kov. kemp. 4 ovo je naj *koristněji* navuk.

krotek: *krotkēši*: matij. 2^b 194 da bi *krotkēše* i vľudnēše od űega dug potrebuval.

lastovit: *lastovitēji*: koc. 1, 8 pred oči mečem, kak ona kreposti k űenomu napredku *lastovitēje* obvršavati mora.

ľubľen: *ľubľenēši*: matij 1^a 230 imamo i mi naše zvaűe vu boga naj *ľubľenēšega* vinogradu na svetu. vran. 1, 139 naj *ľubľenēše* vsigdar nakaneűe ima.

ľut: *ľutēši*: gašp. 1, 662 ělovek od risa *ľutēši*. matij. 1^a 205 s tem *ľutēši* postali su.

marľiv: *marľivēši*: matij. 1^a 60 drže se za *marľivēše* nego su . . vsaka suseda hoěe biti naj *marľivēša*. — *marľivēji*: gašp. 1, 808 ov osupľen *marľivēje* pregleda sedēěe.

milostiven: *milostivűēji*: gašp. 1, 852 patriarka vse naj *milostivnēše* nagovarja. 1, 891 mati naj *milostivnēša*, spomeni se, da si branitelica grešnikov. — *milostivűēji*: gašp. 1, 491 krvolok *nemilostivűēje* devicu drapati zapovē.

miren: *mirnēši*: matij. 2^b 129 jošěe sreěnēši, *mirnēši* i veselēši budemo. — *mirnēji*: koc. 1, 23 skrb na druűinu *mirnēja* postane.

miroven: *mirovnēši*: vran. 1, 194 mislemo rajše kaj veselēšega da s tem *mirovnēšem* srdcem otcu našem . . . zahvaliti moremo. *mirovnēji*: gašp. 1, 503 veruj, da cesarstvo tvoje bi bilo vnoĝo stalnēje i *mirovnēje*.

moěen: *moěűēji*: kov. kemp. 53 marľiv naslednik, akoprem veě ima zleh nagneű, *moěűēji* bude za napredek ěiniti. 218 naj *moěnēja* je radost slůgov tvojeh.

moguěen: *moguěnēši*: vran. 1, 76 bog je naj *moguěnēši*. — *moguěűēji*: kov. kemp. 131 vrhu vseh si ti sam naj *moguěűēji*.

mrzek: *mrzēši*: matij. 2^e 7? naj *mrzēšem* nasladnostjam povdani.

muder: *mudrēši*: matij. 1^a 60 vsaka suseda hoěe biti naj *mudrēša*. habd. mar. 72 kak se je vnoĝim od tebe *mudrēšem* pripetilo.

nabaden: *nabadűēji*: vran. 1, 103 zmed oveh kosti zebraľ si je naj jakše i naj *nabadűēje*.

nemil: *nemilēji*: habd. mar. 181 vidim da *nemilēje* i strašneje neprijatelj moj proti ěistoěe moje se bori.

neploden: *neplodnēši*: vran. 2, 19 za stanuvane svoje skoro naj *neplodnēšu* stran meďimorja je si zebraľ.

nesreěen: *nesreěnēši*: vran. 1, 30 jeli ni naj *nesreěnēši*?

nevoľen: *nevoľnēši*: matij. 1^a 180 s tem *nevoľnēši* postanu.

nizek: *niűēji*: kov. kemp. 204 genůtje űe sebi ostavľeno na zlo i *niűēša* vľēěe.

nutrni: *nutrněji*: kov. kem. 203 kuliko natúra više se stéže i láda, tuliko vekša milošča se vléva i vsaki dén nóvemi pohájaní *nutrněji* človek, poleg kipa božanskoga, prenapravlja. 199 od naj *nutrnėje* rasvečenoga človeka.

obilen: *obilněši*: petr. 97 ako pravica vaša ne bude *obilněša* nego je piscev i farizeušev, ne vlézete vu nebesko kraľestvo. — *obilněji*: matij. 2^c 94 kojem bog *obilněje* blagoslávja.

očivest: *očivestěji*: kov. kemp. 130 kak strašno svét bludi, *očivestėje* vide.

odičen: *odičeněši*: gašp. 1, 682 tela bila su prenašana na *odičeněše* mesto. — *odičeněji*: kov. kem. 78 naj vekši svetei pri bogu naj menši su pri sebi, i kuliko *odičeněji*, tuliko vu sebi ponizněji.

odprt: *odprtěši*: matij. 2^c 136 vu kojem Jezuš sebe *odprtěše* za mesijaša očituvati bi hotel.

oduren: *odurněši*: gašp. 1, 898 spoznala je kraľevsku dečicu z naj *odurnějšum* i naj špotlivěšum smrtjum pogublenu ráspetu. matij. 1^a 92 gdo je bil pri isteh Židoveh *odurněši*, nego haračári? 2^b 134 takova hmaňoča more se od naj *odurněšega* človeka misliti.

osebujen: *osebujněši*: matij. 2^b 40 naj *osebujněšu* skrb bi imali za zadobiti nebesko kraľestvo.

ošter: *ostrěši*: matij. 1^a 72 zbog malih pregreških naj *ostrěšu* pokòru činili su. — *ostrěji*: kov. kemp. 30 čem *ostrėje* sebe premisli, tem se bole žalostí. 48 vu kojeh človek boje je grešil, vu oneh *ostrėje* bude kaštigan. — *ostrê*: kov. kemp. 33 vsako obdržavañe *ostrê* doprinašati.

otajen: *otajněši*: matij. 1^a 209 očituvaj je večkrat nihova naj *otajněša* mišlěna.

pameten: *pametněši*: matij. 1^b 108 vučili su naj *pametněši* med nými. — *pametně*: kov. kemp. 126 čem se boje trpleñu pripravlaš, tem *pametně* činiš.

pazliv: *pazlivěši*: matij 2^b 146 Ivan krstitel vėnil je svoje jednodobne zarad peršóne negove jošče *pazlivěše*.

plahovit: *plahovitěši*: vran. 2, 230 *plahovitěši* od njih bežali su vu čune.

plemenit: *plemenitěši*: gašp. 1, 562 gde najde Agatu od pošteneh kruto plemeniteh porođenu roditelov za to tulikaj naj *plemenitěšu*, naj bogatěšu naj lepšu i naj pošteněšu.

pobožen: *pobožněši*: gašp. 1, 709 mi *pobožněše* i *svetěše* kotrige z jeziki našėmi otepati prestanemo. matij. 1^a 83 jeste li po pokori

bolši *pobožnēši*? — *pobožnēji*: kov. kemp. 33 za to se moramo *pobožnēje* držati.

podoben: *podobnēši*: kov. kem. 223 plesal je naj *podobnēši* kraj David.

pogibelen: *pogibelnēši*: matij. 1^a 150 on nenazočibitni takáj naj *pogibelnēše* betege zvraciti more. — *pogibelnēji*: kov. kemp. 44 strahovito je vumreti, možebiti *pogibelnēje* bude duže živeti.

poglaviti: *poglavitēši*: habd. mar. 157 vnogi svetei vekši i *poglavitēši* glas jesu dobili po velikeh betegeh. 179 ka je bila međ vsemi ženami naj *poglavitēša*. ad. 281 na tuliko ga je gizdost napela, da se je od oca svojega Salomona zmožnešega, jakšega, *poglavitēšega* i spametnešega držal.

pokojen: *pokojnēji*: kov. kemp. 152 kaj je od priprostoga oka *pokojnēje*?

pokoren: *pokornēši*: matij. 1^a 101 da budu detca vsaki dan *pokornēša*.

ponizen: *poniznēši*: matij. 1^a 58 s kem je srdce *poniznēše*, s tem . . . gašp. 1, 888 ne tak, naj *poniznēša* devica!.. za podánem naj *poniznēšem* privoleñem . . — *poniznēji*: kov. kemp. 74 rajši budi *poniznēji* zbog dara. 77 po koji vsigdar *poniznēji* se najdem.

potreben: *potrebnēši*: vran. 2, 175 prebral je ova i kakti naj *potrebnēša* z sobum vzeti odlučil. — *potrebnēji*: vran. 1, 179 našel je nekaj, kaj ņemu *potrebnēje* bilo je kak jedna papiga.

povoļen: *povoļnēši*: matij. 2^b 178 oteu ņegovomu *povoļnēšega* glasa ne bi mogli donesti. — *povoļnēji*: kov. kemp. 259 ņēga česa drugoga, kaj bi *povoļnēje* daruvati mogel.

prav: *pravēji*: habd. mar. 87 ne li on ze vsemi i norske i vražje nature, ali *pravēje* rekuči, ne li on vnogo zločesteši od samoga vraga?

pravičen: *pravičnēši*: matij. 2^c 199 farizeuši verovali su, da su oni naj pobožnēši i naj *pravičnēši* zmed vseh Židovov. — *pravičnēji*: kov. kemp. 63 *pravičnēje* bi bilo, da bi sebe tužil.

preštiman: *preštimanēši*: matij. 1^a 53 tak *preštimanēšem* kak i priprostem Židovom pokoru nazvēšča. — *preštimanēji*: kov. kemp. 50 onda *preštimanēje* bude za ništar držañe bogatstva, neg vsi kinči.

prijeten: *prijetnēji*: koc. 1, 23 tak vsaki postane vu svojem stališu *prijetnēji*. kov. kemp. 87 nikaj bogu *prijetnēje* ņe, kak da rad trpiš za Kristuša. 214 vnogo *prijetnēje* čini, kotéri . . .

prikladen: *prikladnēši*: matij. 1^a 35 iz nijednoga človeka vust za vse ļudi i stališe *prikladnēši* navuki izišli nisu, kak iz vust

Ježuša. gašp. 1, 670 koji spoznali jesu Matijaša k apostolski časti *prikladnéšega*.

priličen: *priličnēši*: vran. 2, 38 za ovo *priličnéše* vučiniti, izrezal si je stupalnice. — *priličnēji*: gašp. 1, 781 ako prilično je vernost izkazati svećokómu cesaru, *priličnéje* búde i nebeskomu.

pripraven: *pripravnēji*: kov. kemp. 97 po milošči za pustiti se *pripravnēji* postanem.

priprost: *priprostēši*: matij. 2^b 57 bog pusti nim *priprostēša* pomenkati. 1^a 36 kreposti ove more naj *priprostēši* človek zvršavati.

pristojen: *pristojnēši*: matij. 2^b 16 odgovoril je tak, kak štimal je, da namišleńu Ježuša naj *pristojnéše* bude. — *pristojnēji*: koc. 1, 34 priliku daje našemu oteu duhovnomu, kak *pristojnéja* k našem stališu nam podá opominańa.

prostran: *prostranēji*: vran. 1, 185 dvorišće svoje *prostranēje* napravi.

prvi: *prvēši*: kov. kemp. 102 poprimi jakost močńeńju od *prvēše*. matij. 2^c 208 tak se je sramuval zaradi *prvēšega* svojega živleńa. 1^a 226 zadńēši s *prvēšemi* jednaki budu. — *prvēji*: vran. 1 predgov. poleg dopušćeńa *prvējeh* duńnostih trsil sem se zahvalen domovine sin izkazati.

pun: *punēši*: kov. kemp. 98 nikaj od ľubavi né *punēše*.

pust: *pustēji*: vran. 1, 113 stranke ovakove međimorja negovoga bile su naj *pustēje*.

radovoljen: *radovolńnēši*: matij. 1^a 10 ľudstvo nikaj *radovolńnéše* ne posluša, kak . . .

ran: *ranēši*: matij. 1^a 226 na to se paziti ne mora, je li jedan kasńēše ali *ranēše* k spoznańu Ježuša dojde. 238 koji *ranēše* k tomu došli jesu.

raven: *ravnēši*: kov. kemp. 207 ja sem put naj *ravnēši*.

razumljiv: *razumlivēši*: matij. 1^a 210 kak naj *razumlivēše* jim je poveljao.

redak: *redkēši*: matij. 1^a 100 to *redkēše* na ladańu kak vu varašeh pripeća se.

seguren: *segurnēši*: kov. kemp. 98 *segurnēše* je, da . . . — *segurnēji*: kov. kemp. 103 tebé je *hasnovitēje* i *segurnēje* pobońnosti milošću skrivati. vran. 1, 14 vu kojem bi *segurnēje* kak na dreru počivati mogel.

silovit: *silovitēši*: vran. 2, 193 koteri posel se nemu naj *silovitēši* je videl.

siromaški: *siromaškēši*: matij. 1^a 218 koji od nas *siromaškēši* jesu. vran. 1, 149 naj bi naj *siromaškēšega* prosjaka za društvo imati mogel.

skoznovit: *skoznovitēši*: kov. kemp. 246 proti vsaki skušni *skoznovitēši* vrēden postati.

skrbljiv: *skrbljivēši*: matij. 2^b 96 s kem *skrbljivēše* človek hvalu lūdih išče, s tem maše svoj cilj zadobi.

slab: *slabēši*: matij. 2^b 127 zdravje postaje polagāno *slabēše*. — *slabēji*: gašp. 1, 779 ne pobožnost nikak *slabēju* vučiniti nisu mogli.

sladek: *sladkēši*: kov. kemp. 264 o naj *sladkēši* gospodine!

sloboden: *slobodnēši*: matij. 2^b 86 vu ovakveh prilikah večkrat *slobodnēše* govori se. — *slobodnēji*: kov. kemp. 54 koteri *slobodnēja* i slabeša išče, vsigdar v stiski bude. 152 kaj je *slobodnēje* od onoga, ki nikaj ne želē? — *slobodnē*: kov. kemp. 35 da na zva-nešna razveseleņa *slobodnē* ne odvinu.

spameten: *spametnēši*: habd. ad 290 neg se je jeden nad drugim za bolšega i *spametnēšega* preštimal 299 da ih pak *spametnēši* za norce držali ne budu. vran. 1, 77 ti od dneva do dneva vekša i *spametnēša* postajala budeš. — *spametnēji*: vran. 1, 2 želēl je čuti kaj takvoga, kaj bi nega *spametnējega* včiniti moglo. 1, 20 hočemo videti, je li kaj *spametnēji* postal. 1, 61 vsaki den *spametnēji* postajemo.

spodni: *spodnēši*: kov. kemp. 155 svetujem ti kupiti mudrost nebesku vsa ova *spodnēša* poteptajuču.

spodoben: *spodobnēši*: matij. 1^a 95 trsemo se vsaki dan niemu *spodobnēši* postati.

srčen: *srčenēši*: matij. 2^c 80 ljubav negova proti nam je vnogo vekša i *mehkosrdčnēša*, nego je ljubav naj *mehkosrdčnēšeh* roditelov proti svojoj detci. vran. 1, 213 ja znam, da se ti vnogo *srčenēšega* bi pokazal. — *srčenēji*: koc. 1, 23 tak ljubav med mužem i ženom *srčenēja* postane. kov. kemp. 184 želēm te naj *srčenēje* vživati.

srečen: *srečnēši*: matij. 2^b 110 koji tebe *srečnēšega* bi mogel včiniti. — *srečnēji*: kov. kemp. 157 kaj *srečnējega* želeti morem?

stalen: *stalnēji*: kov. kemp. 157 čem čistēje bude nakaneņa oko, tem *stalnēje* se hodi med vsakojackemi težin vihri. gašp. 1, 505 veruj, da cesarstvo tvoje z dikum tvojum i korunum bi bilo vnogo *stalnēje* i mirovnēje.

stanovit: *stanovitěši*: matij. 2^c 96 s kem boje nenavadna bila je ribarija, s tém *stanovitěše* štimali su, da nekaj mora znamenovati.

star: *starěši*: matij. 1^a 126 roditeli vaši jesu vsaki dan *starěši*. — *starěji*: kov. kemp. 10 niti ti naj ne budu nedopadne prilike *starějih*.

strahovit: *strahovitěši*: matij. 1^a 24 reči negove budu *strahovitěše* nego grmlavica.

strašen: *strašněši*: gašp. 1, 726 ako boli poroda podnesti ne moreš, kak *strašněše* muke podjeti budeš mogla?

svet: *svetěši*: gašp. 1, 90 žalost druga beše onda naj *svetěši* devici, kada . . . itd. — *svetejě*: kov. kemp. 4 budeš suđen, ako *svetejě* ne budeš živel.

svetel: *svetlěši*: kraj. 105 *svetlěša* je od sunca. — *svetlěji*: koc. 1, 23 drago kameće vrženo vu méd postane *svetlěje*.

šegav: *šegavěši*: matij. 2^c 170 né kakti naj *šegavěše* vkanitele poznati navučili smo se.

škodljiv: *škodlivěši*: matij. 1^a 193 bog grešnike kakti naj *škodlivěšu* ľulku na poľu cirkve skonča.

tečen: *tečněji*: kov. kemp. 131 vrhu vseh si ti sam naj *tečněji*.

temen: *temněši*: matij. 1^a 17 sunce potemne i vnogo *temněše* postane kak pri kojem goder pomrkneću se je videlo.

težek: *težěši*: kov. kemp. 116 né ga *težěšega* i goršega duše neprijatela neg si ti sam sebi. — *težěji*: kov. kemp. 21 nekoteri na početku obrněna svojega *težěja* skušavaña trpě. 126 potrebno ti je drugeh *težěja* na pamet si donesti.

trpliven: *trplivněši*: matij. 2^c 174 koja vnogo zmožněja i *trplivněša* je kak vse dobročestnosti ovoga světa.

turoben: *turobněši*: gašp. 1, 915 skupa napraviš radost naj *turobněši* devici. matij 2^b 40 né li bil űihov stališ naj *turobněši*?

tust: *tustěši*: habd. ad. 255 bogatee ov svet tusti nasladnostjum i grehi, da na muke *tustěši* opadu.

tvrd: *tvrděši*: vran. 1, 84 bila je tvrda, kakti naj *tvrděša* kora od želve.

ubog: *ubogěši*: kov. kem. 221 ja naj *vbogěši* med ľudmi. — *ubogěji*: kov. kemp. 70 naj *vbogěji* je, koji žive prez Ježuša.

ufan: *ufaněši*: matij. 1^a 25 *ufaněše* pelde od zmožnosti zvelčitelu dati mogućeni nismo.

veren: *verněši*: kov. kemp. 175 ti sam jesi vu vsem naj *verněši*. — *verněji*: koc. 1, 29 tak služba hercěga *verněja* postane.

vesel: *veselěši*: vran. 1, 212 kaj ti se vidi, Miškec, bi li, da si ti bil Robinzon, kaj *veselěši* bil? 1, 194 mislemo rajši kaj *veselěšega*.

visok: *višěši*: matij. 1^a 170 on je od *višěše* natúre.

vreden: *vredněši*: matij. 2^b 157 bi mogel drugem *vredněšem* ľudem dati blaženstvo. — *vredněji*: koc. 1, 9 koteri vu žetvi nekotere láti *vredněje* prebirali jesu.

vrl: *vrlěši*: matij. 1^a 231 ovo je naj *vrlěši* posel.

vruč: *vručěši*: kraj. 105 *vručěša* je od ogná.

vučen: *vučeněši*: matij. 2^b 107 pristupil je jeden zmed nih *vuněši*. — *vučeněji*: kov. kemp. 4 več *vučenějih* od tebe se nahaja. 172 nigdar za to ne čtej reči, da bi se *vučeněji* ali *mudrěji* mogel reči.

vugoden: *vugodněši*: habd. mar. 157 vnogi svetei vekši i poglavitéši glas jesu dobili pri vsem svetu po velikih betegeh, neg je nigdor po naj vekšem i naj *vugodněšem* zdravju za vsega svoga života. — *vugodněji*: kov. kemp. 196 aldov vnogo *vugodněje* dišěči, neg zažganost temjana. koc. 1, 23 tak posli ľubkeji i *vugodněji* postanu.

zadni: *zadněši*: matij. 1^a 237 naj se skrbe, da *zadněše* preobladaju.

zadovoljen: *zadovolněši*: koc. 1, 10 ku muku žnáči imaju i bráči nigdar *zadovolněji* nego kada z delom zabavljeni jesu.

zažgan: *zažganěji*: kov. kemp. 21 za to moramo tém *zažganěje* bogu se moliti. — *zažganěši*: 194 ne moreš vsigdar vu *zažganěši* želi státi.

zločest: *zločestěji*: kov. kemp. 78 naj ti bude *zločestěje* za osebújni dar. 156 rekel sem, da ti je *zločestěje* kupiti za ona, koja su draga pri ľudih.

zmožen: *zmožněši*: matij. 1^a 145 Ježuš čuda takova vnogo *zmožněše* ponávľa. — *zmožněji*: kov. kemp. 206 ona jakost *zmožněja* je od vseh neprijatelov.

zvedľiv: *zvedľivěši*: matij. 2^c 45 priliku imati bi mogel, na Ježušá *zvedľivěše* paziti.

zvršen: *zvršeněši*: matij. 2^b 44 podeli nam milošću, da vu veri *zvršeněši* postanemo. gašp. 1, 465 vse naj *zvršeněše* na sveto živleňe je ravnal. — *zvršeněji*: kov. kemp. 205 na *zvršeněja* se ne podižem. vran. 1, 2 želel je čuti kaj takvoga, kaj bi nega spačetnějega ali *zvršenějega* včiniti moglo.

zvršljiv: *zvršlivěši*: matij. 2° 38 s kojem vnogo *zvršlivěše* moju nameru zadobiti mogu.

žalosten: *žalostněši*: matij. 1^a 150 kaj pri tom naj *žalostněše* bilo je. 172 mene jošće *žalostněšega* věini. gašp. 1, 921 zmislemo se večkrat žalostih naj *žalostněše* device Marije.

žmehak: *žmehkěji*: kov. kemp. 49 onde bude jedna vura *žmehkěja* v muki, neg ovde sto lét vu naj težeši pokori.

Ređe dolazi naglas na kojem slogu pred eji eši a onda drži naglas pozitiva, n. pr. *měhkeši*: vran. 2, 189 vnogo *měhkeši* biti moraju. — *odičeneši*: kov. kemp. 131 ti sam si naj *odičeneši*. — *osebujneši*: vran. 2, 109 vu *osebujnešeh* vere naše kotrigeh dobro podvučen. — *sóčneši*: *těčneši* vran. 2, 147 je valual, da je vnogo *sóčneša* i *těčneša* kak . . . *světleši*: habd. mar. 440 na ktere se je Kristuš preobrazil i zvrhu sunca *světleši* postal. 515 svojem nazočibitjem *světleju* věini.

Naglas u pronomina.

1. U krańštini.

Sing.

nom. jáz (jěz jěst)	tí	—
acc. me	te	se
gen. mène meně	těbe tebě	sěbe sebě
dat. mèni menì	těbi tebi	sěbi sebi,
ist. menój menó mào	tebój tebó tábó	sebój sebó sábo
loc. mèni menì	těbi tebi	sěbi sebi

Plur.

nom. mî mê	vî vê
ac. gen. loc. nàs	vàs
dat. nàm nâm	vàm vâm
ist. nâmi nami	vâmi vami

Dual.

nom. mî dva mê dve	vî dva vê dve
acc. gen. nâju	vâju
d. ist. nâma namà	vâma vamà

Evo nekoliko primjera za kazano iz knige.

tí: preš. 8 *tí* si kriva, ľubezniva deklica nevsmířena, *tí* me raniš, *tí* mi braniš, de ne mórem spát' domá. 41 *tí* med máterne petíce

si poslal požrešno kúgo. lev. 1, 94 nikdár ne misliš *tí* kakó je to bridkó.

ví: preš. 101 kar *nóče ví* uméti.

vé: preš. 6 *té* in *táke vé* nosite *tôžbe*, *strúne*, *kje do né*. 29 *vé* Krajnice ste *košáte*. 30 *vé* si pa *želtè možičke* ki . . . lev. 1, 101 *víjolice* *prekrasne*, *kako dišite vé*. preš. 106 *mladostí léta!* *rodíle vé* ste *mèni cvétja málo*. 176 ki so *ji, vé* *dekléta ľubezníve*, *zročèni váši sméhi*, *váši jóki*.

mène: preš. 29 *tí* pa *mène* *pústi zméram*. 30 *mène* *várval bó*. 51 *mène ľúbit' sméš*. 17 na *mène* *še nékaj te véže*. 18 *čolníč* po *mène* *pláva*. lev. 1, 125 *kaj mène* *tukaj zdaj skrbí?* preš. 3 *môji* se *mène* *sramváli so*. 15 *kaj od mène* *preč okó obráčaš?*

têbe: preš. 19 *vérvat' v tēbe* *móč mi ní*. 13 *móram tēbe* *se povsót ognít'*. 34 *kaj pa je tēbe* *trēba biló?* . . *tēbe* in *mène* *ga je srám*. lev. 1, 96 *tēbe* *ne dolžím*.

sēbe: preš. 28 *tēžka človéku* ni *zēmļe odēja*, *vzámejo v sēbe* *ga néne močí*. lev. 1, 75 *duša v sēbe* *se topí*.

sebē: preš. 179 *ribič opómni* *ga kak sám sebē* *pozábi*.

mèni: preš. 8 *srčne ráne mēni* *spáti ne pusté*. 31 *hom vabila* na *kosíla kógar mēni* *bo ľubó*. 37 *kaj pa je tēbe* *trēba biló mēni* *mládi déklici?* 51 *od séje mēni* *slábo je*. 181 ni *mēni* *már*, *kar se godí* na *svéti*.

tēbi: preš. 8 *sree védno h tēbi* *hrepení*. 13 *móram hójó k tēbi* *opustít'*. 22 *sto tēbi* *sreč želím*. 28 *ēna se tēbi* *je žēļa spolníla*. 29 *céste tēbi* *ne zapéram*. 160 *kakó bi mógel tēbi* *kaj odréči?* lev. 1, 113 *kaj sem tēbi* *stvoril?*

sēbi: preš. 98 *nov Orfej k sēbi* *vlékel boš Slovéne*. 179 *ribič stópiti* *ga k sēbi* *v čolníč povábi*.

menój: preš. 64 *nevésto pélem* *zdaj s sabó z menój* *na ženitváne*. 184 *z menój* *ití želí*. lev. 1, 5 *pred menój* *izgine*. 1, 28 *gledala bi* *za menój*. 1, 29 *ne vém* *kaj še bo z menój*. 1, 126 *z menój* *igrála* *se je strast*. — *menó*: lev. 1, 35 *ko odpravi se z menó*. 1, 123 *pojdi z menó*. — *máno*: preš. 34 *ôča so kléli*, *tēpli me*, *máti nad máno* *jokáli se*, *ptúji za máno* *kazali so*. 65 *aló pošasti!* *z máno* *zdàj*. 69 *al hótla bi z máno* *plesát'?* 43 *kaj postópaš ti za máno?* 104 *né podóba stála je pred máno*. 189 *nespámetna bilà bi zvéza* *z máno*. lev. 1, 5 *oblák nad máno* *zadní se raztaje*. 1, 29 *obraz je tvoj pred máno*. 1, 37 *kaj paziš pogosto za máno?* 1, 39 *pred máno* *kitica ležala itd*.

tebó: lev. 1, 48 vse misli hité mi za *tebó*. — *tebój*: preš. 29 bom peľála se s *tebój*. 39 stári híšni bom ukázal, de bo spávava s *tebój*. 187 ak skléne me s *tebój* krst. lev. 1, 50 duša moja nad *tebój* počíva. 1, 101 v prahu pred *tebój* klečím. — *tábo*: preš. 60 pred *tábo* sem zdáj. lev. 1, 54 ponesli bi s *tábo* me v grob zeleni.

sebój: preš. 5 s *sebój* me védno vléče kámor hódi né obráz. 32 vsélaj móž najmàñ zaprávi, ak ženíco má *sebój*. 48 pred *sebój* drví Bošńáke. lev. 1, 38 nosil bi vedno s *sebój* te okróg. — *sábo*: preš. 48 bášetovo lépo sêstro vítéz *sábo* vzáme. 57 se kraľ in cesaríca sta med *sábo* se vmírila. lev. 1, 98 sem zrl pred *sábo* senco jedva sence tvoje.

nàs: preš. 28 ktera zdaj íma grob kómej za *nàs*. 29 sám se po želézni césti vózil bom od *nàs* do *nàs*. 101 ak *nàs* ne hváljo, naj me vzáme zlódi. 167 ne odpodí od *nàs* živľéña táta.

vàs: preš. 98 o sréčne róvte! v *vàs* me íti mika. 128 rad ogleďujem *vàs*.

náju: preš. 64 roké brž náma pop povi, de zákon *náji* zvéze, 182 de b' ênkrat se skleníle poti *náji* . . . al bo ľubézen *náji* prešľa ko vál? 184 ker sva mu vse verjéla, *náju* krstí.

váju: preš. 131 kadíl ne bom več *váji* brez pravďárka. 149 kakó slovéla ktéra je od *váji*.

nàm: preš. 96 séme *nàm* in za námi dokáj vnúkam obéta sadú.

vàm: lev. 1, 86 gospodiči zgríñajo se k *vàm*.

nàmi: preš. 86 séme *nàm* in za námi dokáj vnukam obéta sadú.

vàmi: preš. 133 en dán sem prášat šla po vòjske sréči, al skózi se še ní skleníla z *vàmi*.

náma: preš. 17 na mène še nékaj te véze, káj de je, kómaj med *náma* se vé. 18 trdna med *náma* vzdígúje se sténa. lev. 1, 30 med *náma* zbuďéna je zora. 1, 33 z mrežo okenea ogradil bi zjutraj *náma* v ďalší mrak.

vàma: preš. 149 pred *vàma* je bilà dní préjšnih prátka, bilà med *vàma* govoríca sládká.

Oblici sing. ace. *me te se*, i sing. dat. *mi ti si* su enklitíčni i za to bez naglasa. Nu mogu imati otisnuti kratki naglas u rečenici, kad se na pitañe ili na što drugo odgovara samim pronominom bez glagola ili šta druga a pronomen završuje odgovor. n. pr. A. če ne boš miren, udarim te. B. pa *mè*. A. molčí, ali ti dam za úho. B. No pa *mì* itd.

Nu acc. *me te se* mogu imati otisnuti dugi naglas kad stoje iza prijedloga od jednoga sloga, ili ga baciti na prijedlog. n. pr. na *mê* na *tê* na *sê* ili *nâ* me *nâ* te *nâ* se, pred *mê* pred *tê* pred *sê* ili *prêd* me *prêd* te *prêd* se; v *mê* v *tê* v *sê* ili *vâ* me, *vâ* te, *vâ* se.

na mē: lev. 1, 93 ob jednom li ne zakričé na *té*, na *mé* vsi: o gorjé!

v mē: lev. 1, 38 vera ti *v mé* ne pomága. 1, 81 ozri se *v mé*.

na tē: lev. 1, 93 ob jednom li ne zakričé na *té*, na *mé* vsi: o gorjé!

v tē: lev. 1, 51 jez mislim *v té*. 1, 127 naselil *v té* se sladki mir.

za tē: lev. 1, 107 ta hipec umreti mi véli, ta hipec umrjem *za té*. 1, 89 moje sreé *trepéce za té*.

nâ me: preš. 11 saj *nâ me* se ozíraj. lev. 1, 30 nevojna si bila *nâ me*. 1, 92 Ljubljana bode *nâ me* s črno vojsko šla.

pô me: lev. 1, 127 ko pride *pó me* bela smrt.

zâ me: preš. 63 bo *prôstor zá me?* 141 *têbe zá me* vnéti ni mogóce. 186 kak bom povrnil kar si trpéla *zá me?* 190 kar Staroslav zlatá še hráni *zá me*, daj ga sirotam. lev. 1, 29 sama pa ne mara *zá me*.

prêd me: lev. 1, 83 ako *prêd me* bi stopila tí z lepoto tvojo.

nâ te: preš. 188 tvoj *pót* je v Oglej, de položil *nâ te* roké bo patriarh. lev. 1, 52 mislim le *nâ te*.

zâ te: preš. 15 sree ni biló vesélo, ko se je *zá te* vnélo. 44 srce le *zá te* vnéto ti želí v ljubézni služít. 158 sem *trepetála zá te* úro slédno. lev. 1, 51 vnet sem le *zá te*. 1, 70 grênka solza pere *zá te* moje lice.

prêd te: lev. 1, 54 jaz *prêd te* bi se ne upala priti.

nâ se: lev. 1, 120 *nâ se* bodi sam uprt.

zâ se: lev. 1, 63 kak sam trpim, sam *zá se* vem.

Sing.

nom. (òn, òna onà òno onò)

acc. ñ ñò jo je

gen. ñèga ñègà ga, ñé je

dat. ñèmu ñemù mu, ñěj ñì, jěj jì

ist. ñím ñó

loc. ñèm ñěj ñì

Plur.

nom.	(onī òni, onê òne, onâ òna)
acc.	nê je, nê je, nê je
gen.	nìh jih
dat.	nìm jim
ist.	nìmi ùimi
loc.	nìh

Dual.

nom.	onâ òna, ònê óni, onê òni
gen. loc.	nú níju, ju
dat. ist.	níma ùimà jima

Sing. acc. m. *n* dolazi samo iza prijedloga od jednoga sloga a prijedlog ima otisnuti dugi naglas: *nâ n vâ n zâ n pô n*; ako se prijedlog svršuje na suglasno, umeće se pred *n* poluglasno, da se lakše izgovara, kako to i drugđe biva: *nâdn òbn mèdn, pôdn, prèdn, čèzn*. U doňoj Kraňskoj čuje se: *nâi vâi zâi pôi, nâdi òbi mèdi pôdi prêdi čêzi* (Metelko 200). Ali to *i* nije nikakav staro-slovenski ostatak, već samo opak izgovor za *n*, upravo nj što se govori obratno *jn*, a *n* otpada, kako se govori opako *ági* za *ogbn*, koj za *koñ* itd.

acc. sing. *nô* plur. *nê* iza naglašenoga prijedloga od jednoga sloga može svoj naglas baciti na prijedlog: *nâ ño nâ ñe, zâ ño zâ ñe, pô ño pô ñe, mèd ño mèd ñe, prèd ño prèd ñe, pôd ño pôd ñe, vâ ño vâ ñe, òb ño òb ñe*. Isto vrijedi i za oblik *ñega* koji onda u govoru e gubi te glasi *ñga*: *nâ ñga, vâ ñga, pô ñga*, pa i za acc. duala *ñu*: *nâñnu* itd.

nâ n: lev. 1, 43 ona meće *nâ n* oči. 1, 44 bog z nebés je *nâ n* pogledal.

vâ n: preš. 74 mañ vstrašeni pogrébci *vâ n* vpirajo oči. lev. 1, 138 ki *vâ n* samí so te peháli. 1, 28 grlica maha s perutnico *vâ n*. 1, 31 *vâ n* bi si lôzo do lôze ográdil. 1, 91 s kľunom okno *vâ n* odpri.

zâ n: preš. 58 al *zá n* ne vé nobèn. lev. 1, 62 imèl sem dom na zemľi, zdaj révež *zân* ne vém.

nâ ñga: preš. 73 poróka *nâ ñga* čáka.

vâ ñga: preš. 74 grob kóplejo, de zádñi mrlíč bo *vâ ñga* dján. 79 župánova hčí pogósto *vâ ñga* obráča oči.

zâ ñga: preš. 85 ôna oblubi le *zá ñga* gorét'. 163 *zá ñga* ni pomóči rêsne.

nâ no: preš. 187 odlóčeni so róži krátki dnóvi, ki pride *nâ no* pomladánska slána. lev. 1, 62 ljubila me je devica, več misliti *nâ no* ne smem.

zâ no: preš. 30 žéne jaz ne bom zapéral, bál se *zá no* nič. 47 rádi dáli bódo Túrki *zá no* naše vam rojáke.

prêd no: lev. 1, 33 tudi trsja *prêd no* vsádil bi.

vâ ne: lev. 1, 76 v rokah otročè držim, oziram se prijazno *vâ ne*. 1, 140 o kolikrat te je ranila nesreča globoka v srcé, a *vâ ne* ti ufa je vlila, i bile so rane celé.

nâ ne: preš. 173 míslil je ponevédama planiti *nâ ne*.

vâ ne: preš. 128 *vâ ne* ne obrne več pogléda. lev. 1, 6 poprimi strune, vlivaj pesni *vâ ne*.

zâ ne: preš. 25 najslájši dišáve, ki *zá ne* sam vé, nabéra.

nô: preš. 42 de si *nó* mi tí omóžil, oh to je nar véči húdo. 77 kak dólgo še misliš glédati v *nó*? lev. 1, 32 *nó* bi prepeval in neno krasoto. 1, 61 izkádilo se je lúbezni moje vino, a *nó* zdaj tekár naj huje pijani.

néga: preš. 60 le ž *ním* je svéti ràj, pekèl brez *néga*, brez *néga* sréce *zá* me ni. 69 zaľúbлено v *néga* obráča oči. 73 Sevère, *néga* lúbee, med *ními* vidit' ní. — *negà*: preš. 76 naj sónce, lúna, zvézde, kar so mu pévskih sán pred vdíhnilé v živlèni, prejmejo spet 'z *negà*. 84 plesála sta ravno memo *negà*. 157 od *negà* napréj podèni mirú ne bodo nájdli. 168 ločítvi od *negà* mi bo hladilo. 173 Valhún zastóh tam íše *negà*, ki krív morítve je velike.

né: preš. 5 oblíče *né* cvetéče v srcu nósím vsáki čas. 6 té in táke vé nosíte tóžbe, strúne, kje do *nè*. 12 pred oblíče *né* ne smém. 16 od pomóči *né* podprt nósil bom živlèna pézo. 27 od lúbezni do *nè* si bil vnét. 29 blíža se želézna césta, *né* se, lúbea, veselím. 30 *nè* obrésti bom pobéral. lev. 1, 5 sledú *né* družiga užé od *nè*. 1, 71 ovila jih je roka *nè*. 1, 91 reci tam takó, ka mrjem brez *nè*. itd.

nému: preš. 22 kaj *nému* úpat' smémo, mornárji dóbrop vémo. 46 *nému* óča *né* naprávi imenítno gostováne. 75 iz prs nobéna *nému* ni pésem več prišla. 79 le *nému* prijázno se sméja okó.

nì: preš. 145 le *nì* temé kraľstvo je pokórno. 155 oči bilé pr *nì* v deklét so srédi.

ním: preš. 22 moj úp je šél po vódi, le jádrajmo za *ním*. 60 le z *ním* le z *ním* je svéti ràj. 64 trdó letí za *ním* cel tróp.

nó: preš. 48 žénin z *nó* oblúbjen svóje zbére Ojstrovrrhar hlápece. 67 in jók in stók je bil pod *nó*. 83 oblúbi òn se pred jútram z *nó* poročít'. lev. 1, 79 strup očrnil je pred *nó* pošteúne moje. 1, 7 pot zapira se za *nó*.

nëm: preš. 50 več lépih déklic v *nëm* cvetè.

nìh: preš. 109 kupovájte si gradóve, v *nìh* živéjte brez trpléna.

nìmi: preš. 48 réši z súžnosti rojáke, z *nìmi* básetovo sèstro. 13 Sevère néga ljubce med *nìmi* vídit' ní. 81 pod oknam gódejo gódcu trijé, med *nìmi* tam góde lubi né.

nìju: preš. 49 potlej *nìju* je poróčil grájski páter. 130 bilà je druga *nìj* visòka žena.

nìma: preš. 173 bi spómnil *nìma* zmáge véčno slávo, ak . . . 65 de vèš veš vèš za *nìma* so jo vnéle. 177 ôca omladí med *nìma* dvéma. 180 dá mu prsten samo *nìma* znáni.

nìmà: ravn. 2, 240 slišati unih deset vučencov kaj sta Jakob in Janez prosila so hudí nad *nìmà*.

	<i>Sing.</i>			<i>Plur.</i>		
nom.	tâ	tâ	tô	tî	tê	tâ
acc.	tâ	tô	tô	tê	tê	tâ
gen.	têga	tegà,	té	téh	tìh	
dat.	têmu	temù,	těj tì,	têm	tìm	
istr.	têm	tìm,	tó	têmi	tìmi	
loc.	têm	tìm,	těj ti.	téh	tìh	

Dual.

tâ	tê tì,	tê
tâ	tê	tê
téh	tìh	
têma	temà	
têma	temà	
téh	tìh.	

tâ: preš. 190 Črtomíra *tâ* poglèd prevzáme. lev. 1, 131 od kar je v grob šel ta in *tâ*. 100 brž vesláta v kôniec *tâ* jezéra, kjer bístra vá úga prbobní Savica. 175 al de te jéna *tâ* skeléti rána, ne bóš posnél Katóna Utikána? 188 zákóna sréče *tâ* vživát' ne móre.

tô: preš. 42 *tó* še ní nar véči húdo. 44 srce ti želí v ljubézni služít', brez pokója *tó* za tábo vódi mi pogléde. 39 *tó* je zvédil ôca stári itd.

té: preš. 148 ni znal molítve zláhtnič trde gláve ko *té* začétik, v kteri . . . 159 nar stárši med jezíki jèzik bóde, ki se iz *té* čobódre bo narédil.

téga: preš. 59 bo kríva pěkla *téga*, ko vmíral bó, prséga. 99 bog *téga* várij. 106 še *téga* rožce so se kój osúle. 186 kakó bi mógel tēbi odrēci, storíti *téga* nè kar boš želéla!

tému: preš. 97 ak kós si *tému*, kój na prste stópi. 106 véter né sreé naspróti *tému* vléče, kogár v zibéli vídla je beráča. 123 bó prjázén morebiti *tému* glas gazélie.

tím: preš. 109 s *tím* poséstvam brez težáve on žíví.

tēm: preš. 164 po *tīm* se z máno vléče. lev. 1, 138 po *tēm* so tisti grohotali.

tēm: lev. 1, 74 pročítaj vse besede té, *po tēm* zaklēni je v sreé.

tí: preš. 158 právdajo se *tí* možjé morbíti za kar so se nekdájni Abderítí.

té: preš. 65 ko ójster piš skoz zrélo rēž, takó so *té* (*pošásti*) vršéle. 110 naj misli kógar bi pušice *té* zadéle, de . . . 6 *té* in táke vé nosíte tōžbe, strúne, kje do né. 39 hčérka je odgovorila *té* beséde mu: . . . 80 kómur pévski duh sim vdíhnil, dál sim ž ňím mu pésmi svōje, drúgih nè, le *té* naj pōje. lev. 1, 74 pročítaj vse beséde *té*.

tih: preš. 181 zbudí ga 'z mísel *tih* móž govoríca.

tēmi: preš. 80 sto zlatih je slúžil dva krat štír, lehkò bi s *tēmi* in kar bo dobil še zrâven, otrôke, ženíco redíl.

ōni ille glasi obično *ūni* (gūn) i ne mijeña nigdje naglasa.

oné ó *đēvz* ima u goreúštini svuda otegnuti dugi naglas na zadíem slogu osím istr. plur. i duala.

nom.	oné	oná	onó	oní	oné	oná
acc.	oné	onó	onó	oné	oné	oná
gen.	onégá	oné		onéh		
dat.	onemú	oněj		oném		
loc.	oném	oněj		onéh		
istr.	oném	onó		onémi		

oná . . . oné . . . oné

oná . . . oné . . . oné

onú (onéju)

onéma

onú

onéma.

sing. gen. m. i n. glasi i *onéga* a dat. *onému*.

Metelko osim drugoga navodi za sing. nom. masc.: *oní* 202 *oní* je povedal der ding hat gesagt; *oná* wird (wie tá) für das mänl. und weibl. gebraucht: *oná* je povedal und *oná* je povedala.

kǔdó kdó gdó (*interrog.*), *kdô* (*indef.*), *kdôr* (*relat.*), *káj* (*interrog.*), *kàj* (*ind.*), *kàr* (*rel.*)

nom.	kǔdó	kǔdô	kdôr	káj	kàj
acc.	—	—	—	káj	kàj
gen.	kogá	kogá	kógar	česa	česar česar
dat.	komú	komú	kómur	čemú	čemú
loc.	kóm	kóm	kómьr	čém	
istr.	kóm	kóm	kómьr	čím	čím
		kàr	nič		
		kàr	nič		
		česar	ničesar		
		čemur	ničémur		
		čémьr	ničémьr		
		čímьr	ničímьr		

Čuje se i *kogâ komû*; *čemû*; *kâj*; *kogâr*, *česar komür*.

kǔdô: preš. 111 ak *kdó* v heksámetru namèst spondéja al dáktila posluží se trohéja. lev. 1, 58 oslíča bi kupil de vozil bi te, *kedó* mi ga dá brez plačila?

kǔdôr: lev. 1, 37 nemóder je, *kedór* pokriva branečega poslopja stan.

káj: preš. 61 sim čúla, sim jokála, britkostí *káj* prestala. *káj* znáncov žé zasúla je lopáta.

nič: rav. ber. 11. v začetku ni bilo *nič* kakor bóg sam.

kógar: preš. 112 naj misli, *kógar* bi pušice té zadéle, de na vi-sôki vrh leté iz néba stréle. 31 bom vabila na kosila, *kógar* mēni bó ľubó. lev. 1, 42 *kógar* ľubezen navdaja, veseje neskončno je ž íim. — *kogâr*: preš. 106 véter sréče naspróti tému vléče, *kogâr* v zibéli vidla je berača.

česar: rav. ber. 12 nič ni bilo iz *česar* bi bil bog vse to narejal. lev. 1, 31 v nénem naróčaji rad bi zamétal, *česar* bi svet mi sleplivi obétal. — *česar*: lev. 1, 6 *česar* si želel, ná iz moje roke. —

ničesar: lev. 1, 25 *ničesar* ni od rib ne zvém.

komú: preš. 119 žalostna *komú* neznána je novica, de jo ľubim?

komür: preš. 106 svoj čoln po sápi sréče, *komür* sovrážna je, zastóu obráča.

čemú: lev. 1, 14 *čemú* bi glávo béli? 1, 15 *čemú* orál bi pole?

čímür: lev. 1, 180 nikdo ne more oditi s *čimer* odbežal je čas

Někýdó někýdo i *nekýdó* gen. *nekógá nekoga* itd. *mársikdó málokdó*
Uz nekýdo govori se i *néhče*. — *Nékaj* gen. *nečesa* i *nečesa*, dat. *nečemu* i *nečemu* itd.

Nikýdó i *nígdo* i *nikýdör*, gen. *nikógar* dat. *nikómur* itd. Uz nikedo ima i: *nihče nihčè*, *nišče*, *niščè* i *nihčer*. — *nihčè*: preš. 58 *nihčè* Lenóre sáme ne klíče, ne objáme.

nikómur: preš. 98 pečene, ljubčik, píseta na svéti *nikómur* niso še na nós viséle.

Pamti: *čigá* (*čigá*) *čigâr* i *čigar* *cujus*. (i *čigâvr*).

Sve se ostalo deklinuje tako kako adjektivi, dakle:

a) od *jednoga* sloga

z) s `: *nâš vâš*, *nâša*, *vâša* itd. kao *siv*, *síva*;

vâs vâsà vsè itd. kao *zâ* *zlâ* *zlò*.

nâš: preš. 95 tájati léd *nâš* šè le začnè se. — *nâše*: preš. 47 rádi dáli bodo Túrki zá nó *nâše* vám rojáke. — *nâših*: preš. 127 očétov *nâših* imenítne déla vam bo Homêrov *nâših* pésem péla. — *vâše*: preš. 47 sêstra bášetova v Bósní sáma bi vtegníla bití lépsi od nevêste *vâše* itd.

vbs: *vsà*: preš. 177 kak od zamákúeňa je *vsà* prevzéta. — *vsò*: preš. 31 céli dan bo gódil, *vsò* noč kášlal stári móž. — *vsím*: preš. 186 po céli zêmli *vsím* ľudém mir bódi! — *vsè*: lev. 1, 85 ko cvetje se osúje, zleté bečéle *vsè* itd.

β) s ^: *sâm* sáma itd. kao živ *žíva* itd.

sâm: preš. 20 en *sâm* poglèd jo vzél je prèč. 34 on ki je *sâm* bil lúbi mój. — *sáma*: preš. 17 v míslí zakópána *sáma* sedíš. — *samò*: škrb. 1, 65 lubezen nebeškiga očeta bi bila že le ta, ke b' bil on sojga sina *samó* iz tega uržoha na svet poslál, de b' bil ljudém le *samó* z besédo prava pot pokazal. preš. 12 *samó* to znám, *samó* to véim, de pred obličje úé ne smém. 31 sej te lúbim le *samó*. — *sámo*: preš. 33 si oblúbil de boš méne *sámo* lúbil. — *samímù*: škrb. 1, 41 verjamejo le *samímó* bogó. — *samî*: škrb. 1, 50 tedaj so krstjani *samî* uržoh. 1, 113 *samî* Jezusa niste spoznali. 1, 200 so *samî* v se šli. 1, 405 kakó se godí, *samî* vidite. ravn. 1, 104 le *samî* sebe vprašajte. preš. 101 *samî* svoj úk spóštújete premálo. — *samê*: škrb. 1, 62 pričajte spokórne duše, de to *samé* veste iz lestne skušné. ravn. 1, 168 le vprašajte jih *samé*,

preš. 87 ône *samé* nam úrjo roké, ône *samé* nam gláve vedré. — *samâ*: lev. 1, 44 kamor se dvoje shaja, rada bila bi *samá*. — *sámi*: preš. 93 dve *sámi* zvézdi glédal očí sim lúbe svôje. 94 dve *sámi* ste zmotile, dve *sámi* zapelále mi zvézdi úmno glávo itd.

Vsâk ne mijeaú naglasa: vsâka vsâko vsâcega, vsâcemu itd.

γ) s ' : on se ne mijeaú: *nén* (iz *néjin*) *néna* *néno* itd. *nún* *nún* (iz *nújin* *nújin*) *núna* *núna*, *núno* *núno* itd. — *ôv* *ôva* *ôvo* ili *ôv* *ôva*. — *kâk* *kâka* *kâko* *kâcega* itd., *tâk* *tâka* *tâko* *tâcega* itd.

mój *môja* *mòje* *mòjega* itd. *svój* *svôja*, *tvój* *tvôja* itd.

nén: preš. 5 seboj me védno vléče kóder hodi *nén* obráz. — *néna*: preš. 177 kó zárija ki jásen dan obéta zarumeni podóba *néna* bléda. — *néno*: preš. 80 ponújata v zákon mu *néno* rokó. *nénega*: preš. 105 pogléda *nén'ga* vžíval sim sladkósti. — *néne*: preš. 17 v sreú te zbadájo pésmice *mòje*; ki jih od *néne* nesréče sim pél. 28 têska človéku ni zémle odéja, vzámejo v sêbe ga *néne* močí. — *nénim*: preš. 150 bežím jez révez pred poglédam *nénim*.

nún: ravn. 2, 52 ktiriga ob *núnimu* odhodu še na svetu ni bilo.

nún: preš. 177 naj pévic drúg vam popisúje pijánost *núno*.

tâk: preš. 19 živòt je *tâk*, roké nogé so kâkoršne so pred bilé. — *tâke*: preš. 48 verjámem, de je *tâke* réš svitlôbe túrsko sónce kâkor sláve. 6 té in *tâke* vé nosíte tóžbe, strúne, kjè do úé. 27 zráven si *tâke* zdravlice pojêmo, de ni nesréčen kdor v gróbu leži.

mój

nom. *mój* *môja* *môjâ*, *mòje* *mòjê*
 acc. *mój* *mòjo* *mòjò*, *mòje* *mòjê*
 gen. *mòjega* *mojegâ*, *mòje* *mòjê*
 dat. *mòjemu* *mojemù*, *mòji* *mòji*,
 istr. *mòjim* *mòjim*, *mòjo* *mòjó*;
 loc. *mòjem* *mòjêm*, *mòji* *mòji*

nom. *mòji* *mòji*, *mòje* *mòjê*, *môja* *môjâ*
 acc. *mòje* *mòjê*, *mòje* *mòjê*, *môja* *môjâ*
 gen. loc. *mòjih* *mòjih*
 dat. *mòjim* *mòjim*
 istr. *mòjimi*, *mòjimi*

n. a. *môja* *môjâ*, *mòji* *mòjê*, *mòji* *mòjê*
 g. l. *mòjih* *mòjih*
 d. i. *mòjima* *mòjima*.

Tako i *svój* i *tvój*.

tvój: preš. 8 óbraz míli *tvój* po síli mi je védno pred očmí. lev. 1, 51 kar sem jaz *tvój*.

mòja: preš. 15 *mòja* stára lúba bo zvèzo z máno ponovila itd.

tvòja: ravn. ber. 38 kaj bomo mar jaz, *tvòja* mati in tvoji bratje *tvòji* podložni? 193 neskončna je mogočnost *tvòja*. preš. 33 je za družega dekléta zdaj lúbèzin *tvòja* vnéta.

mojà: lev. 1, 25 devíca lúba ti *mojà*!

mòje: ravn. ber. 44 tvojim narédbam mora vse *mòje* lúdstvo pokórno biti. preš. 5 kak bledí mi *mòje* líce! — 17 v srce te zbdajo pésmice *mòje*.

svòje: ravn. ber. 4 vzemíte *svòje* oróžje.

tvòje: preš. 17 mársikdaj *tvòje* okó me pogrèša.

mòjo: ravn. ber. 49 déni v vrèčo še *mòjo* srebrno kupo. preš. 42 si omóžil *mòjo* lúbeo.

svòjo: ravn. ber. jih Lot v *svòjo* hišo vzame. preš. 42 za katéro rad bi dál bil *svòjo* dúšo.

tvòjo: preš. 27 v *tvòjo* opómbo pijémo ga zdej.

mòjega: ravn. ber. 27 ne ogibaj se *mòjiga* šotóra. preš. 22 dekléta *mòj'ga* ženo sim najdil poročéno.

tvòjega: preš. 117 pésem *mòja* je posóda *tvòjiga* iména, *mòjiga* sreá gospód *tvòjiga* iména.

mòji: ravn. ber. 78 *mòji* snópi so vstali. preš. 34 *mòji* se mène sramváli so.

svòji: ravn. ber. 27 Abraham reče Sari, *svòji* ženi: . . 44 ni se v *svòji* sréci prevzél. preš. 42 té beséde je govóril v jézi *svòji*.

tvòji: ravn. ber. 45 mi *tvòji* hlapci ne mislimo nič hudiga.

mòjemu: ravn. ber. 32 zbéri ženo *mòjimu* sinu.

svòjemu: ravn. ber. 37 gre *svòjimu* bratu naproti.

svòjim: ravn. ber. 44 se dajo *svòjim* hudim želam.

svòjem: ravn. ber. 19 jih je po *svòjim* zvéstim služabniku svaril.

svòjimi: ravn. ber. 15 čujmo skrbno nad *svòjimi* nagúení in želamí.

b) od dva sloga.

α) s [^] na zadném slogu. On se ne mijeña: *čegàv* čegáva čegàvo, čegàvega itd. kao krvàv.

β) s [´] na zadném slogu. I on se nemijeña: *onegàv* onegáva; *onàv* onáva, *negòv* negóva itd. rijetko: *negòv* negòva, *kakòv* kakóva i

kakòva kakòvo, *takòv* takòva; *nekòv* nekòva, *onák* onáka, *ovák* ováka, *inák* ináka, *enák* enáka, *nikák* nikáka.

negòv: traun 36, 26 *negòv* rod bo žegnan. preš. 106 vesèlja dókaj strúp *negòv* obéta. lev. 1, 39 *negòv* je ves dekliniški cvet. — *negòva*: traun. 2, 13 se bo *negòva* jeza v kratkim vneļa. preš. 130 ranila mène sta s pušico Kupido strélec máti z ním *negòva*. — *negòvo*: škriñ. sir. 17, 11 nñh okú je *negòvo* veličanstvu vidlu. traun. 2, 6 hočem *negòvo* postávo oznanovati. — *negòvega*: traun 2, 2 poglavárji so se posvètuváli zupèr gospòda inu zupèr *negòviga* Kristusa. — *negòve*: škriñ. prip. 19, 11 človekova zastopnost se iz *negòve* potprežljivosti spozná. — *negòvi*: traun. 2, 6 jest sim od nega na *negòvi* svèti gori Sion za krajla postavljen. — škriñ. pridg. 2, 29 vsi *negòvi* dnevi so polni bolečin. — *negòve*: preš. 72 niso je oméč'le *negòve* pèsmi vse. — *negòvih*: preš. 186 zmísli rán, ki jih Valhúna mèči so stóрили in pšíc *negòvih* stréle. — *negòvim*: škriñ. prip. 30, 6 nič *negòvim* besèdam ne prstavi. 16, 23 módriga srcè izvuèy *negòve* vusta in dá *negòvim* žnablam prijètnost. — Kopitar gram. 189: *negòv* *negòva* *negòvo*; preš. 25 vse pèsmi *negòve* né hválo pojó. — U sing. nom. masc. može naglas skočiti na slog pred -ov: *negov*: rog. 2, 51 *negou* milostivi oča zapovedal je bil nega lepú držati.

kakòv: lev. 1, 106 zdaj ètim *kakòv* je vihár, ki srce potresa ljubéèe. 1, 249 *kakòv* sem jaz dal ti odgovor, zdaj tega ne pomnim. preš 127 pojó mójè strúne. . . *kakòvi* révež je, ki ga presúne 'z oèi nebèških vržena pušica. 74 de je lepó, bi sódil visóko èelo vsák, ak bil bi *nekakòvi* zapústil ga oblák. — *kakòva*: lev. žup. 62 *kakòva* bode skrb o boleznì. — *kakòve*: lev. žup. 75 ustanavlja, *kakòve* bodo prošne. — *kakòvih*: lev. 1, 250 in tudi mi to je v spominu, v *kakòvih* zadregah sem bil.

enák *inák* vidi sprijeda.

Pa ovako sva ostala pronomina drže naglas koji imaju u sing. nom. masc. ' : *nèki* néka; *nèkšñ* *nèkšna*; *nèkši* *nèkša*; *nèkak* *nèkaka*; *nèkakšñ* *nèkakšna*, *nèkovšñ* *nèkovšna*, *nèkakov* *nèkakova*; *nñhñ* *nñhna*; *kólik* *kólika*, *tólik* *tólika*, *kólikšñ* *kólikšna*, *tólikšñ* *tólikšna*, *kákšñ* *kákšna*, *tákšñ* *tákšna*, *tákši* *tákša*; *nècij* *nècija*, *nícij* *nícija*, tudi *nècij* *nícij*, *katèri* *ktèri* *katèra* *ktèra*.

^ : *òni* (*òni* *gòni*) *òna*; *ísti* *ísta* (*tísti* *taísti* *takísto*), *nñhov* *nñhova*, *nájñ* *nájina*, *vájñ* *vájina*, *nñjin* *nñjina*, *nekòlik* *nekòlika*, *onòlik* *onòlika*, *ovòlik* *ovòlika*, *nekòlikšñ* *nekòlikšna*, *kólikoršñ* *kólikoršna*, *kàkoršñ* *kàkoršna*; *nekatèri* *nekatèra*, *marsikatèri* itd.

2. U ugarskoj slovenštini.

Naglas dolazi gotovo svuda na prvom slogu.

Kod pron. pers. rabi sing. gen. mene tebe sebe i za sing. acc. ali s tom razlikom da ima acc. osim iza prijedloga naglas na zadnjem slogu: *mené* *sebé* *tebé* *dočim* gen. glasi: *méne* *sébe* *tébe*: *mené*: küz. mark. 9, 37 ki koli *mené* prime, ne prime *mené*, nego *tístoga* ki je *mené* poslao. küzm. 11 nasleditj *mené*.

tebé: küzm. 17 oča tvoj i jas žalostna sva iskala *tebé*. 30 blá-žena utroba štera je *tebé* nosila itd.

sebé: nagfl. 14 etak sta oboužali tivi nebouganivi sestrici *sebé* i roditelje svoje. Ali

na méne: bar. 7 na *méne* pazi.

s *tébe*: küzm. 15 s *tébe* zide voj, šteri. . .

na sébe: bar. 9 nejsu meli kaj jesti i *na sébe* djati. nagfl. 38 pazte *na sébe* itd. — A genitiv:

méne: küz. mark. 1, 7 ide močnejši od *méne*.

sébe: küzm. 80 vzeme sehom sedem drugi dühov hūši od *sébe* itd. nagfl. 29, kumes *sébe* vidimo nébo.

Uz séhom téhom narod govori i: *seóv teóv*.

Sing. acc. me te se mogu iza prijedloga od jednoga sloga dobiti naglas: *na mé* *za sé* *za té* n. pr. gön. 39 dobiti maš *od mé* bregé dolíče. bar. 7 pazi *na mé*. nagfl. 14 podrži *na mé* tvojo púkšo, jas pa mojo *na té* podržim. nagfl. 25 pred *sé* djati.

té tá tou itd. imaju često sprijeda e, koje ima onda naglas: *éte éta éto, étiva* itd. tako i *étakši*.

Za *óni* (uni) ima: *éjni* ejna ejno.

Za *tákšn kákšn* ima *tákši kákši* i *étakši*.

Sam može u nekim oblicima naglas imati na zadnjem slogu: *samóu, samé, samí, samá* (dual).

Pošto imaju sva ostala pronomina naglas, koji je onako samo jedne vrsti, na prvom slogu, nije treba više ništa navoditi, napomenuvši to, da *toti* može imati naglas na zadnjem slogu u nekim oblicima n. pr. *totá* nagfl. 49 poglednite dveri i obloke, kama slišijo *totá?* — *totéj* (gen. plur.) nagfl. 36 pravi ednoga s *totej* glásov itd.

3. U hrvatskoj kajkavštini.

nom. já	tí	—
acc. me	te	se

gen. mène	tèbe	sèbe
d. l. mèni menê mi	tèbi tebê ti	sèbi sebê si
istr. mênun	tòbum	sòbum
nom. mî	vî	
acc. nàs (nàs)	vàs (vàs)	
gen. nàs	vàs	
dat. nàm nàm	vàm vàm	
loc. nàs	vàs	
istr. nâmi	vâmi	

jâ: petr. 5 ovo *jâ* pošilem anđela. 75 ali *jâ* vam istinu povédam. 83 ne kakov mir svét dáje *jâ* vam dajem.

menê (mené): habd. mar. 170 *menê* veruj.

tebê (tebé): habd. mar. 90 prosti, ako hoćeš da i *tebé* bog prosti. 125 *tebé* je ostavljen siromah. kov. kemp. 103 sinko, *tebé* je hasnovitéje pobožnosti milošću skrivati.

sebê (sebé): habd. mar. 117 zlato ne *sebê* zadržala. kov. kemp. 86 kak veliku diku spravil bi *sebê*.

mênun: kov. kemp. 175 da bi tak z *mênun* bilo.

tòbum: petr. 230 gospodin je bog s *tòbum*.

vî: petr. 55 vzemete ga *vî*. 140 *jâ* sem trs, *vî* ste rozgve.

vàm: kov. kemp. 219 reči, koje sem ja *vàm* govoril, duh i žitek jesu.

vâmi: petr. 83 vre ne budem z *vâmi* vnogo govoril.

Prijedlog od jednoga sloga ispred me se te dobiva naglas: *nâ me*: petr. 288 oglej se *nâ me*.

on is.

	masc.	fem.	neutr.
nom. (òn)	(òna)		(òno)
acc. —	nû ju		nê nâ je
gen. nèga ga	né nê je,		nèga ga
dat. nèmu mu	nôj nî nê jî jê ê		nèmu mu
loc. nèm	nôj nî nê jê		nîm
istr. nîm nîm	nûm nûm nû nû		nèm
nom. (òni)	(òne)		(òna)
acc. nê je	nê je		nâ ja ¹

¹ Da oblik *nâ* dolazi, svjedoči zagr. 1, 430 mene vsa ova tuliko nisu bila draga nit povoljna, niti sem *na nâ pazil i gledal, kuliko*.

gen. nŕh jih	} za sva tri roda.
dat. nŕm jim	
loc. nŕh jih	
istr. nŕmi	

nŕ: petr. 300 občinu tvoju blagoslovi, ládaj *nŕ*, ravnaj i varuj od greha.

né (*nê*): petr. 12 prez *né* nikaj né včŕieno. 41 ozdrave *né* kči od one óre.

nê: habd. mar. 195 prispodobŕen je človek nemé stvari i spodoben je *nê* včŕien.

jê: habd. mar. 93 ar *jê* gluboka nê poniznost toga misliti ne prepustila. 98 ktera ono priimŕe, kaj *jê* hasni.

ê: habd. mar. 563 nikakva doktorska vračtva hasniti *ê* nesu mogla.

êj: habd. mar. 140 skazal *êj* se je Kristus.

nŕm: petr. 85 ovce za *nŕm* hode. 165 ovo se nŕm skazáše Mojžeš te Eliaš ž *nŕm* se méneči.

nŕm: petr. 1 takí hočete nájti oslicu privézanu i žrébea ž *nŕm*. 113 ova vdova béše i ž *nŕm* vnožina ŕudi varoškeh.

nŕ: habd. mar. 324 začel je veliki rovaš rugote svojeh grehov pred *nŕ* pripovedati.

nê: petr. 10 svetlost božja obstre *nê*. 165 ovo svetel oblak obstre *nê*. 11 Marija obdržávaše vse ove réči premišŕávajuči *nê* vu srdce svojem.

ta hic:

nom. tâ tê tâ	tŕ tê tâ
acc. tâ tê tŕ	tê tê tâ
gen. tóga té tê	têh
dat. tómu tój tê těj tŕ	têm
loc. tóm tój tê těj tŕ	têm
istr. têm tŕm tŕ	têmi (têmi)

tê: habd. mar. 62 težko se *tê* založaj požira. 46 poklem je pak *tê* čemerni pehar izpil. kov. kemp. 160 ako ne postaviš srdce tvoje tvrdno vu meni, ne budeš mogel *tê* plameni boj podnesti.

tó: petr. 1 *tó* pák vse včŕieno be. 11 viđmo *tó* doguvánie kô je včŕieno. 216 on je stvoril *tó* vse iz ništar.

têm: kov. kemp. 36 da stvoritelu svojemu *têm* domačneja postane, kém daŕe od vse svetske halabuke prebiva.

tê: kov. kemp. 115 o kak krátke, kak lažlive, kak nenáredne i mrske vse su *té* násladnosti!

Ispred acc. to dobiva prijedlog naglas: petr. 56 ja sem *ná to* rođen i *ná to* jesem došel na ov svet da...; 245 *kó se vú to* ime dáje, da...; 15 ovoga *zá to* gda bi videl bil Peter reče: —

sa hic

nom.	sä	sä	së	sì	së sä
acc.	sä	sü	së	së	së sä
gen.	sëga	së sé	sëga	sëh	
dat.	sëmu	sì	sëmu	sëm	
loc.	sëm	sì	sëm	sëh	
istr.	sëm	sùm	sëm	sëmi	

Ovoga pronomina sve više i više nestaje. Prilično često čuje se: *sé* noči = ovu noć, do *sé* jeseni, vu *sü* dob = u to doba, a u knizi čita se: do *sé* dobe i do *sëh* dob n. pr. perg. 23 do se dobe, 1, 4^b od se dobe. kraj. 83 od *sé* dobe. 47 po sem sega itd.

sëh: petr. 77 do *sëh* dob nikaj neste prosili vu ime moje. 219 kii hoté od *sëh* dob pomreti, na súdni den hoté oživeti. 273 od *sëh* dób nigdar već proti tebi vgrešiti ne ščem. — Često bez oznake naglasa: *od* i *do se dobe*, *do* i *od seh dob*; za tim *po sem sega* = po tom toga n. pr. Šimunić fen. 213 da vam legle bude posemsega neprijatele ljubiti.

Isto se tako naglašuje: *vës vsä vsë* itd. samo da u govoru početno *v* pred suglasnim otpada: *sä së sëh* itd. A u sing. istr. s prijedlogom *s* u obliku *z*, *ze* glasi: *ze vsëma* = gänzlich.

vsùm: kov. kemp. 111 ze *vsùm* močjùm dúžen sem ti služiti.

vsëm: petr. 66 ki je bil človek prorok zmožen vu číneh i rečéh pred bogom i *vsëm* luctvóm.

vsëma: kov. kemp. 170 z *vsëma* za ništar držati.

vsëh: petr. 104 desetinu dajem od *vsëh* kotera imam. kov. kemp. 117 včínen jesem zmed *vsëh* naj poniznéši.

vsëm: kov. kemp. 197 na kaj te je bog zvál, *vsëm* zvúnskëm poslom prepostavi.

ön

nom.	ön	öna	öno	öni, onë öne öna
acc.	—	önu	öno	öne, onë öne öna

gen.	ònoga	òne	ònoga	òneh	} za sva tri roda
	onèga	oné, onê	onèga	onêh	
dat.	ònomu	ònoj	ònomu	ònim	
	onèmu	òni, onê	onèmu	onêm	
istr.	ònim	ònum	ònim	ònimi	
	onêm	onûm	onêm	onêmi	
loc.	ònom	ònoj	ònom	ònih	
	onêm	òni onê	onêm	onêh	

Isto se tako deklinuje i naglašuje: òv òva òvo.

oné: petr. 274 poleg *oné* božje reči i grožné.

ové: petr. 73 druge ovce imam, kotére nésu iz *ové* ovčárnice.

onê (dat): habd. mar. 359 takove je bilo potrebno imeti rođenike *oné*, kotera je imela sina božjega roditi.

onêm: petr. 94 *onêm* istem mertukom, koterem vi búdete mérili, hoče se vam odmeriti. 122 smiluvavši se pák gospon nad *onêm* slugom odpusti ga. 108 prigodi se pák, da bi néki pop *onêm* istem putem dole išel.

ovêm: petr. 273 *ovêm* zakonom govoreči.

onê: habd. mar. 61 ovo su dve *oné* zestoke ruke kemi se bog objeti dá. 264 kak je ona pogibeli obranila *oné*, ki su se ne sveté pomoči preporučili.

ovêm: gašp. 1, 856 moliti se začne Jožefu, da blaznikom *ovêm* tulika nespođobnost i nepobožnost mirovno ne prejde.

venó ó ðeivz

nom.	venó	vená	venó	vení	vené	vená
acc.	—	venú	venó	vené	vené	vená
gen.	venóga	vené	venóga	venéh		
dat.	venómu	venój	venómu			
		vené		veném		
loc.	venóm	venój	venóm			
		vené		venéh		
istr.	veném	venúm	veném	venémi.		

Isto se tako deklinuje i naglašuje: vetí vetá vetó itd.

Ova dva pronomina u knízi nijesam našao, a u Varaždinu sam ih čuo često i prečesto puta. Za ' na zadnjem slogu čuje se i *venó* vetí itd.

gdô dô, običnije štô quis, *kâj* kâj quid.

nom, <i>gdô</i>	<i>kâj</i> kâj
acc. —	kâj kâj
gen. <i>kôga</i> štâ	česa štâ
dat. <i>kómu</i>	čemu
loc. <i>kôm</i>	čem
istr. <i>kêm</i> <i>kîm</i>	čem čim

gdô: petr. 161 ov da bi prorok bil, znal bi za isto, *gdô* je i kaková je žena kaa se ga dotiče.

štâ: petr. 5 *štâ* gledat jeste zešli vu pušćinu? 78 ne tebe potrebnô, da te *gdô štâ* pita. 99 nemaju *štâ* jesti. 285 ja se budem smejal vu vaše pogibeli te se budem špotal z vas, *gdâ* obrh vas ono pride, *štâ* se jeste bojali.

kâj: petr. 17 onda se je spunilo, *kâj* je rečeno bilo po Jeremiášu proroke. Naglas je na prijedlogu: *nâ kaj*, *zâ kaj*: petr. 46 ako ja pravicu govorim, *zâ kaj* vi ne verujete mene? — Složeno s drugom riječju glasi *kâj* i *kâj*: *kâjkakov*, *kâjkaj*, *kâjkam* *kâjkud*.

čem: kov. kemp. 163 *čem* brže to činiš, tem ti bolje bude.

Složeni: *něgdo* *něgdor* *někaj* drže svuda " na prvom slogu: *něgdo* *někoga*, *něgdor* *někoga*, *někaj* *něčesa* *něčemu* itd.

Sing.

Plur.

	<i>kî</i>				
nom. <i>kî</i>	<i>kâ</i>	<i>kô</i>	<i>kî</i>	<i>kê</i>	<i>kâ</i>
acc. —	<i>kû</i>	<i>kô</i>	<i>kê</i>	<i>kê</i>	<i>kâ</i>
gen. <i>kôga</i>	<i>ké</i>	<i>kê</i>	<i>kôga</i>	<i>kîh</i>	<i>kêh</i>
dat. <i>kómu</i>	<i>kôj</i>	<i>kê</i>	<i>kómu</i>	<i>kîmi</i>	<i>kêmi</i>
istr. <i>kîm</i> <i>kêm</i>	<i>kûm</i>	<i>kîm</i>	<i>kêm</i>	<i>kîh</i>	<i>kêh</i>
loc. <i>kôm</i>	<i>kôj</i>	<i>kê</i>	<i>kôm</i>		

kî: petr. 5 blažen je on, *kî* se ne spáci vu mene. 7 on je *kî* hoče priti za menum 20 stal je vu varaše, *kî* se zove Nazaret.

kô: petr. 19 zvano bé ime njegovo Jezuš, *kô* je zvano od anđela prvle nego bi se bil prijel vu vutrobe. 17 poráža vsu deteu od dveh léteh i niže polog vremena, *kô* je zvedel bil od mágušev.

kû: petr. 51 da bi se spunila réč, *kû* je bil rekel.

kôga: petr. 164 morete li piti pehára, *kôga* ja budem píl?

ké: petr. 140 Jákob pák ródi Jožefa, muža Márije, od *ké* se je rodil Jezuš, *kî* se zove Kristuš.

kôm: petr. 142 ako ja po Belzebube zgánam vráge, sini vaši po *kóm* je zgáňaju?

kím: petr. 225 péta popévka, *kím* se naklon anđelski obilneh prestira. (Stari je oblik sing. istr. fem. *kó* a biće možda sačuvan u adverbu *skodobo* (= сѣ ка доба) modo, erst u habd. ad 249. Srečen si, moj sinko, vezda ti je *skodobo* pamet pravedno odprta, gda si vu ovu meštriju se podal — i skraćeno: *skodob* 830 pas tak dugo vu se suva i tak naglo, doklem mu se trbuh kot bubeň napuhne, onda *skodob* kak ti omamlen od korita ide. 1141 koga se brada *skodob* hita. 793 došli su k nemu i kot da bi prvo nikaj ne bili znali, neg *skodob* doma razumeli, kaj se je Jožefu pripetilo, začeli su stara otea tažiti).

kéh: petr. 41 po *kéh* dob velíte, da ja po Belzebube zgánam vráge?

kêm: petr. 164 sedeti na désnu moju ali na lévu né moje vam dati, nego *kém* je napravljeno od otea mojega.

kêmi: kov. kemp. 38 zroki dostojne žalosti jesu grehi i zla nagneňa naša, *kêmi* tak obvíti ležimo, da . . .

Naglas može biti na prijedlogu: *vû ko*: petr. 42 ako prišedši od nega jákši oblada nega, vse negovo orožje, *vú ko* se je vupal, odnese.

môj meus.

nom.	<i>môj</i>	<i>mòja, mâ</i>	<i>mòje mê</i>
acc.	<i>môj</i>	<i>mòju, mû</i>	<i>mòje mê</i>
gen.	<i>mòjega, mojèga</i>	<i>mòje, mê</i>	<i>mòjega mojèga</i>
	<i>móga méga</i>	<i>mójé</i>	<i>móga, méga</i>
dat.	<i>mòjemu</i>	<i>mòjoj</i>	<i>mòjemu</i>
	<i>mójèmu</i>	<i>mòji</i>	<i>mójèmu</i>
	<i>mómu mému</i>	<i>mójé</i>	<i>mómu mému</i>
loc.	<i>mòjem</i>	<i>mòjoj</i>	<i>mòjem</i>
	<i>môm mém</i>	<i>mòji</i>	<i>môm mém</i>
istr.	<i>mòjim</i>	<i>mòjum</i>	<i>mòjim</i>
	<i>mójêm</i>	<i>mójûm</i>	<i>mójêm</i>

nom. *mòji, mòje mê, mòja mâ*
 acc. *mòje mê mòje mê, mòja mâ*
 gen. *mòjih*
 dat. *mòjim*
 loc. *mòjih*

istr. mòjimi
mojèmi

Ovako se deklinuje i naglašuje i: *svôj* i *tvôj* te *koji*.

môj tvôj: kov. kemp. 99 ti si vès *môj* i ja vès *tvôj*.

mâ: petr. 225 toti su vam, bratja *mâ*, zapovedi božje.

tvâ: petr. 234 zmisli se vezda, za jezero grehov kam *tvâ* duša opâde.

mojèga: kov. kemp. 97 ti si radost srdeca *mojèga*. 79 budem te nasleđival drâgoga *mojèga* na visinu. 107 vse vu dolici ništara *mojèga* vutopí se.

svojèga: kov. kemp. 214 odvzimľu i pridâju poleg *svojèga* nagneâ.

tvøjèga: kov. kemp. 192 navèil sem se s toga nezvedlivoga suda *tvøjèga* strašiti se. 255 očisti srdeca *tvøjèga* prebivališče.

tvèga tvôga: petr. 225 ne poželèj bližnèga po krivice *tvèga* niti hiže nit poľa. 236 lica od nas *tvèga* ne odvîni.

kojèga: kov. kemp. 195 gospodine, nêsem vrêden razveselèna *tvøjèga* niti *kojèga* duhovnôga pohâjanâ. 274 od *kojèga* ni jedno nê svetêše.

mojè: petr. 91 nijeden ne bude koštâl večerje *mojè*.

svojè: petr. 153 jeda more èlovek vu *svojè* matere vûtrobu drugôè vlesti?

kojè: gašp. 1, 803 strašna nastane kuga, od *kojè* vumirajuèe mrtve živi zadovoljno pokapati nêsu dospèvali.

tvøjè: kov. kemp. 85 podlože se oblasti *tvøjè* svèt i telo. 111 veliku milošèu budu imeli, koji se hotomcè *tvøjè* naj svetlèši službi podlože.

mojèmu: kov. kemp. 106 hoèu govoriti k gospodinu *mojèmu*.

svojèmu: kov. kemp. 255 vsaki ľubitèl *svojèmu* drâgomu ľubitèlu naj bolše i naj lepše mèsto pripravľa.

tvøjèmu: gašp. 1, 869 naj mèsto dati mišlènu *tvøjèmu*.

kojèmu: kov. kemp. 237 više veruvati moraš bogu vsemogúèemu, neg *kojèmu* vidlivomu znamènu. gašp. 1, 870 *kojèmu* zapovè, da naj . . .

tvøjèm: petr. 5 ovo já pošilem anđela mojèga pred licem *tvøjèm*.

svojèm: gašp. 1, 852 predi s tolnâèom *svojèm* dokonèaju posel.

kojùm: kov. kemp. 197 ovo je povolna mast, *kojùm* si hòtel svète tvoje noge polejâne imeti. 112 o služba! *kojùm* se naj više dobro zadržâva. gašp. 1, 869 odkuda spozna grehotu svoju, s *kojùm* ni potrebno vkañuvati slúge božje.

svojêh: gašp. 1, 843 Jožef vu sužánstvo odpeĽan je egiptonsko po nenávidnosti bratov *svojêh*.

kojêh: gašp. 1, 860 vu *kojêh* da bi dosta vrémèna hasnovito potrošil.

svojêm: gašp. 1, 863 kak sam je vučenikom *svojêm* valual.

tvojèmi: kov. kem. 193 kuliko vsakotèri je pred očima *tvojèmi*, tuliko je i ne več, velí ponízen sveti Ferenc.

Náš váš deklinuju se i naglašuju kako adjektiva od jednoga sloga s $\grave{}$: náš náša, váš váša itd.

Sâm deklinuje se i naglašuje kao adjektiva od jednoga sloga s $\acute{}$ u sing. nom. masc.: sâm sáma sámoga itd.

Nêgov ili drži u svim oblicima $\grave{}$ na prvom slogu, a onda rado o pred v ispada: nêgva nêgvo nêgvoga itd. n. pr. *nêgove*: matij. 2^b 17 trsiti se mora vse *nêgove* zapovedi obdržavati; ili pako ima naglas na nastavku: nêgöv nêgöva nêgövo i t. d. ili éa nêgöv nêgöva . . .

nêgöv: petr. 85 ovce za ním hode, ar znaju glas *nêgöv*. 121 povedaše da bi sin *nêgöv* živel. 123 dozva nêga gospon *nêgöv*. 156 odpreše se vusta nêgova i jezik *nêgöv*. — *nêgöva*: gašp. 1, 192 prodečtva *nêgöva* cilala jesu, da bi čalarna vremenita i svetska vsi poteptali. — *nêgövem*: kov. kem. 13 samomu bogu i angelom *nêgövem* želíi domačliv biti.

Níhov, čigov, nêjin, čiji, nêki, ísti vsáki drže svoj naglas svuda: níhova níhovo, čigova čigovo, nêjina nêjino, čija čije, nêka nêko, vsáka vsáko itd.

Kotèri ktèri obično *štèri* ima svuda naglas na slogu *èr* n. pr. *kotèro*: kov. kemp. 97 veliko dugovañe je lúbav, veliko zaisto dobro, *kotèro* sámo lahko čini vse žmehko. — *kotèrum*: kov. kemp. 110 neizgovorliva je sladkóča premišlávaña tvojéga, *kotèrum* daruješ lúbéce tebe. — *kotèromu*: kov. kemp. 109 niti *kotèromu* človeku krepost ne pridavaj. — *kotèrem*: petr. 66 *kotèrem* on reče itd. pa tako nestèri nektèri *nekotèri* n. pr. *nekotèrem*: kov. kemp. 173 *nekotèrem* vu znaménañh i peldah slastno se skažujem, *nekotèrem* pak vu velikom rasvêčèñu odpiram skrovnosti itd.

Kratak pregled naglasa u numeralija.

	kr.	ugr.	kajk.
1	èdɔn	jèden	jèden
2	dvâ	dvá	dvâ
3	tri	trij	tri
4	štiri	štíri	četiri
5	pêt	pét	pêt
6	šest	šést	šêst
7	sédɔm	séden	sèdem
8	ósɔm	ósen	òsem
9	devêt	devét	dèvet
10	desêt	desét	dèset
11	enájst	edenájset	jedenájst
12	dvanájst	dvanájset	dvanájst
13	trinájst	trinájset	trinájst
14	štirinájst	štirinájset	četrnájst
15	petnájst	petnájset	petnájst
16	šestnájst	šesnájset	šesnájst
17	sedɔmnájst	sedenájset	sedemnájst
18	osɔmnájst	osenájset	osemnájst
19	devetnájst	devetnájset	devetnájst
20	dvájset	dvájseti, dvájsti	dvájset
30	tridesêt	tréseti	trideset
40	štíridesêt	štíridesét	četrdeset
50	pêdesêt	pédesét	pedeset
60	šêstdesêt	šéstdesét	šezdeset
70	sédemdesêt	sédendesét	sedemdeset
80	ósemdesêt	ósendesét	osemdeset
90	devêtdeset	devédesét	devedeset
100	stô	stou	stô
200	dvêstô	dvej stou	dvê stô
300	trîstô	trij stou	trî stô
1000	tísoč	jézero	jèzero
2000	dvê tísoči	dvej jézero	dvê jèzere

	kr.	ugr.	kajk.
1	přvi	přvi	přvi
2	drúgi	drújgi	drúgi
3	trétji	trétkji	trétji

4	četírti	štírti	četvrtí
5	péti	péti	péti
6	šésti	šésti	šésti
7	sédmi	sédmi	sédmi
8	ósmi	ósmi	ósmi
9	devéti	devéti	devéti
10	deséti	deséti	deséti
11	enájsti	jedenájsti	jedenájsti
12	dvanájsti		
13	trinájsti		
14	štirinájsti		
15	petnájsti		
16	šestnájsti		
17	sedemnájsti		
18	osemnájsti		
19	devetnájsti		
20	dvajséti	dvájseti	dvadeséti
30	trideséti	tréseti	trideséti
40	štirideséti	štirideséti	četrdeséti
50	petdeséti		
60	šestdeséti		
70	sedemdeséti		
80	osemdeséti		
90	devetdeséti		
100	stóti	stóti	stóti
200	dvê stóti	dvej stoti	dvê stóti
300	trî stóti	trij stoti	trî stóti
1000	tísočni	jezéрни	jëžerni
2000	dvê tísočni	dvej ježerni	dvê jëžerni

Sing.

nom.	èdъn edъn èn, èna enà, èno enô enò
acc.	èdъn edъn èn, èno enô enò, èno enô enò
gen.	ènega enegà, ène ené enè, ènega enegà
dat.	ènemu enemù, èni enì. ènemu enemù
loc.	ènem enèm, èni enì, ènem enèm
istr.	ènim enìm, èno enó enò, ènim enìm

Plur.

nom.	èni enî enì, ène enê enë, èna enâ enà	
acc.	ène enê enë, ène enê enë, èna enâ enà	
gen. loc.	ènih enih,	} za sva tri roda
dat.	ènim enim,	
istr.	ènimi enimi,	

Tako i *nobèdin* nobèna nobèno, nobènega itd.

dvâ:

nom. acc.	dvâ, dvê dvê
gen. loc.	dvéju dvéh
dat. istr.	dvéma

Tako i: obâ obê, obéju obéh, obéma.

trî:

nom.	trijê trije, trî, trî
acc.	trî trî trî
gen. loc.	tréju tréh
dat.	trêm trijem
istr.	trêmi

štîri:

nom.	štîrije, štîri štîri
acc.	štîri
gen. loc.	štîrih
dat.	štîrim
istr.	štîrimi

Ostali imaju otegnuti naglas u gen. (loc.) dat. i istr.: pètih pètim pètimi, šèstih šèstim šèstimi, sèdmih sèdmmih sèdmimi, òsmih òsmim òsmimi, devètih devètim devètimi, desètih desètim desètimi, enájstih enájstim enájstimi; dvajsètih dvajsètim dvajsètimi, tridesètih tridesètim tridesètimi. — Večerjamo ob sèdmih spât légamo ob desètih; vozi se s šèstimi kóni, on je pšenico devètim razdelil. — Uz pètim pètimi itd. govori se i petêm petêmi itd.

kajk.

Uz *-nâjst* dolazi u kûizi još iz 18. vijeka *na deste* n. pr. petr. 7 vu *pétomnadeste* godišće Tiberiuša cesara. petr. kalend.: leto dvanadeste mesecév ima. 22 gda bi Jèzuš bil postal dvana-

deste lét star. 36 vze sobum Jezuš dvanadeste vučenikov svojèh. Habd. ad. 60 zmeđ *dvanadeste* apoštolov jeden Judaš tat je bil. 85 vu ke (temnici) je *dvanadeste* dnevov prez vsake človečeje hrane bila. Habd. mar. 562 dobe življenja svojega leto *devetonadeste*. Habd. ad. 171 išče jù je milostivni bog na ovom svetu trpel *četrinadeste* let. itd. — pamti: *četrinajst* Fuč. 397. gašp. 4, 112 133 a *četrnadeste* vram. kron. 19^a *četrnajst* mul. ap. 1216, švag. 1, 346. — pamti: jedennajèsta dvanajesta, tretjanadesta, četrnadesta, petnadesta habd. ad. 923 itd.

b) *jèden*:

		<i>Sing.</i>			<i>Plur.</i>
nom.	jèden jèn, jèna,	jèno	jèni, jène, jèna		
acc.	jèden jèn, jèna,	jèno	jène, jène, jèna		
gen.	jènoga jène,	jènoga	jènih	} za sva tri roda	
dat.	jènomu jèni, jènoj,	jènomu	jènim		
istr.	jènim jènum, jenûm,	jènim	jènimi		
loc.	jènom jènoj jèni,	jènom	jènih		

Tako i *nijèden* nijèn, nijèna itd.

Dolazi i: sing. gen. jenèga jené, dat. jenèmu, istr. jenêm, pl. ist. jenèmi.

		<i>dvâ:</i>	<i>tri:</i>	<i>čtiri</i>
nom.	dvâ, dvê, dvê (dvâ)	trî	četiri	
acc.	dvâ, dvê, dvê (dvâ)	trî	četiri	
g. l.	dvêh	trêh	četireh	} za sva tri roda
dat.	dvêm	trêm	četirem	
istr.	dvèmi	trèmi	četiremi	

Tako i: obadvâ obadvê itd.

NB. U gorenštini naglašuje se *drûgi* secundus, a *drûgi* (drûj) alter, ein anderer.

erstens primo

kr.	ugr.	kajk.
přvič	prvóč	prvič
drúgič	drugóč	drugôč
trétjič	tretkjíč	trétič
četítíč	štrtič	četrtič
devétič	devétič	devétič
enájstič		jedenájstič

dvajsétič		dvajsétič
tridesétič	tresétič	tridesétič
stótič	stoutič	stótič.

simplex

	kr.		kajk.
1	enôj	enotêr	
2	dvôj	dvôji	ili dvóji
3	trôj	trôji	ili tróji
4	čtvêr	čtvèri	ili četveri
5	petêr	petèri	ili pèteri
6	šestêr	šestèri	ili šèsteri
7	sedmêr	sedmèri	ili sèdmeri
8	osmêr	osmèri	ili òsmeri
9	devetêr	devetèri	ili devèteri
10	desetêr	desetèri	ili desèteri
11	enajstêr	jedenajstèri	ili jedenâjsteri
20	dvajstêr	dvadesetèri	ili dvadesèteri
30	tridesetêr	tridesetèri	ili tridesèteri
100	stotêr	stotèri	ili stòteri
1000	tisočêr		

Kao enôj naglašuje se i obôj obôja obôje itd.

Završetak.

Na svršetku ovih rasprava o naglasu, jer su se vukle kroz toliko godina, trebalo bi dakako da se koješta ispravi, ali meni se hoće samo pripomenuti, da u nima kazujem gotovo samo to *kako* se po mojem sluhu bud pravo bud opako naglašuju riječi, to jest *koji* slog u riječi ima i *kakav* ima naglas i *kako* se mijenja u pojedininim oblicima, ali obično ne kažem *za što* ima koja riječ ili koji oblik joj otisnuti ili otegnuti naglas na tom ili onom slogu, premda se takova pitaña svaki čas nanuđaju i narivavaju, n. pr. kod supstantiva od dva sloga s naglasom na prvom slogu ā-deklinacije usiljuje se kao nekako pravilo da tamo gdje narod dobro razlikuje dvije vrsti naglasa otegnuti naglas vole one riječi kojim se u govoru prvi slog mora ili bar može završiti vokalom, a otisnuti one kojim se prvi slog završuje konsonantom a drugi opet konsonantom počima, pa bio vokal u prvom slogu dug ili izvorno kratak i otisnuto naglašen, n. pr. bá-ba bré-za brí-ga bú-rja cé-sta čá-ša

dé-kla dlá-ka drá-ga gó-ba grá-bje grí-va grí-ža grú-da já-ma ká-pa ká-ša kí-la kí-ta klá-da klí-ca kúí-ga kó-ča krá-sta krá-va kr-pa lé-sa lí-pa mé-ra mlá-ka mré-ža mí-va ní-va pá-ra pé-na plé-va prá-ča pú-ra rá-ca rá-ka rá-na ré-pa rí-ba rú-pa sí-la slá-ma slá-va slí-ka slí-va srá-ka sré-ča stré-ha ščú-ka ší-ba tá-šča tí-ca vé-ra ví-le vlá-ga vrá-na zá-ba ží-la itd. à bāč-va brít-va bŭk-va číž-ma črēs-ňa gāz-da lib-ra lit-ra lōk-va lŭs-ka māč-ka mīš-ka pēs-ma pŭš-ka rōz-ga šib-ka šīš-ka tēp-ka itd. itd. Koja to riječ može prema tomu imati sad otegnuti sad otisnuti naglas n. pr. sú-kŭa ili sŭk-ňa. Sve ovdje navedene riječi imaju u štokavštini pa vajlada i u čakavštini u prvom slogu vokal kratak i otisnuto naglašen: bāba bāčva itd. Ali isto vrijedi kad je vokal dug: brá-na vŕ-ba itd. a právda itd. Ali kako da se tumače iznimke? zašto mól-ňa mól-ža tól-šča vól-ga vól-na žól-na? zar za to jer tu stoji -ol-za -l- stsl. -lŕ- hrv. -u-: ml-nija mlŕ-nija mu-ňa, vlna vlŕna vuna itd. gdje je dakle opet bio vokal na kraju prvoga sloga, pa po analogiji tako i pól-za ól-ša (vól-ša jél-ša jál-ša)? zašto: bráv-ka (koja bere) pév-ka pív-ka (potatrix) plév-ka? zar jer je prema brá-vŕe pé-vŕe pí-vŕe plé-vŕe, a ne prema plāv-ka (krava plave dlake) od adj. plāv, pív-ka, (tica koja daje glas: pív pív) od glasa piv-ka itd.? zašto klā-ja krā-ja prē-ja, a ká-ja jé-ja sé-ja od osnova klad krad pred, kad jed sed-ja? zašto pā-ša vē-ja? pa zašto . . . ? — dokle dosiže to pravilo da otvoreni slog voli otegnuti a zatvoreni otisnuti naglas, na koje se ine riječi proteže? itd. itd. U supstantiva ā-deklinacije s naglasom izvorno na zadnjem slogu kao zemļa gòra za izvorno zeml̃a gorà kao u grč. *σιὴ ἀγορᾶ* glasi sing. acc. zeml̃o gorò kao grč. *σιὴν ἀγορᾶν*, a sing. instr. zeml̃o goró kao grč. sing. dat. *σιὴ ἀγορᾷ* — da se nijesam povukao sloge radi za Vukom nego da sam prihvatio grčke znakove, imao bi znak ' obilježivati otisnuti a znak ^ = ~ otegnuti naglas — zašto kod istoga dočetka ta razlika? da ostanem kod naglasa na zadnjem slogu, zašto *smēm umēm, gnāl brāl, igrām, pās, mā tvā, à dām jēm vēm grēm, bāl stāl*? zašto je otegnuti naglas na zadnjem ili jedinom slogu u riječi *gospá, svák*, u praes. 3. plur. pekó lové, u part. praes. act. pekóč, u praes. glagola kao lovíti: loví, u gen. plur. pečí, bogóv gorá i gór; kón sél pás; u supstantiva kao: dél král, junák klobúk piłúh, kováč gospodár itd. itd. Odgovor na ovakova pitańa nije svuda lasan niti kod otisnutoga naglasa. Vidi se da u nekome slučajju izvorno otisnuti naglas stupa za slog dalje kao otisnuti dugi n. pr. sing. gorò štok. gòru; pepél jesén večer golòb nebò mesò

morjê imê, sing. gen. bogâ častî, adj. bolân itd. štok. pèpeo jèsen vèčer gölub nèbo mèso mòre ime böga čästi bölan itd. Ali zašto biva tako? — Često podaje odgovor sama *narav* naglasa, koja jest u tom da otisnuti ističe prvu a otegnuti drugu polovinu naglašenoga vokala. Ako je dakle naglašeni slog kojim god procesom postao od dva sloga a prije te stege imao je prvi slog naglas, imaće otisnuti, ako li drugi, imaće otegnuti naglas. Ovdje su znamenita dva slučaja: a) dva se vokala stežu u jedan, ako ispade između njih slovo *j*, b) od dva sloga nastaje jèdan, ako negdašnje poluglasno ili u zadnjem slogu na kraju otpade, ili u predzadnjem ispade.

a) Ako je naglašeni vokal postao stegom od dva vokala ispadom slova *j* među nîmi, to će imati otisnuti naglas, ako je prije stege prvi, a otegnuti, ako je drugi vokal imao naglas n. pr. *smêm*, jer od smëjem smëem, *umêm*, jer od umëjem, *pâs*, jer od pöjas (ruski pójasъ štok. pöjäs) pöas päas; *mâ tvâ*, jer od mōja tvōja, *igrâ*, jer od igrâje(ть); a *svâk*, jer od svojâk (rus. svojâkъ) *bâl stâl*, jer od bojâl stojâl; *gospâ*, jer od gospojâ (rus. gospožâ čak. gospojâ), pa tako i sing. instr. *zemlô gorô* jer od zemljê gorojê stsl. zemljeja goroja, *ž nô*, jer od jejê stsl. jeja uz stegnuto ja ev. trn. luc. 6, 38 toâ bo mèroâ ježe (jaže) mērite izmēritъ se vamъ; plur. gen. *pečl*, jer od peštijû.

b) Ako u zadnjem slogu izvorno otisnuto naglašeni kratki vokal na kraju otpade, naglas prelazi za slog natrag kao otegnuti a kratki se vokal produži, široko *o* i *e* bude usko, a poluglasno *a*, na pr. *dâm grém jém vém* jer od dadmè i t. d. sravni ake. u eipí; *pekó*, jer od pekontû stsl. pekaъ, *lové*, jer od loventû stsl. lověъ, *loví*, jer od lovitû; *gór*, jer od gorû, *sél*, jer od selû, *pâs*, jer od pšsû; *dél krâj*, jer od delû, kraljî, *junâk klobúk piľuh kováč gospodâr* i t. d. jer od junakû klobukû piľuhû kovačî gospodari i t. d. a da je sing. nom. ovako glasio, pokazuje čakavština koja ima u sing. gen. dat. itd. naglas na zadnjem slogu: delâ delû krâjâ krâjû junâkâ junâkû gospodârâ gospodârû itd. U slovenštini ostaje otegnuti naglas na svojem vokalu kad konjugacijom ili deklinacijom riječ naraste i onaj vokal nije više u zadnjem slogu: dámo jéva véste, lovímo (ali to će biti od izv. damô jevâ vestê lovímô) pekóćimi; déla krâja junâkom itd.; plur. loc. -*eh*, jer od -*ehû*: volcêh itd. sravni stind. naušû gré. vzwóí. — Ako u predzadnjem slogu poluglasno ispade a zadni je slog imao kratki otisnuti naglas, to se naglas mijenâ na otegnuti dugi. Završetak instr. plur. -*mí* nastaje od izvorno dva sloga -*umí -zmí*: nočmí

sinmi, jer od nočtmì sin̄tmì = stsl. nošt̄mi syn̄ mi, lit. naktimìs sūnumìs, dialektično naktimì sunumì. — Ali kako vaļa da se tumači završetak participa pasivnoga -án: prán igrán itd. toga ne znam: -a + ěn -aán án ne vaļa jer nije ispalo *j*; — a + ñu bi moglo biti, ali se tomu upira hrvatski naglaš prán, prána práno; niti znam zašto je -á u gorá, niti zašto -óv bogóv, zar -ovù?

Nalik na dosele kazivano je to, da izvorno kratki obično otisnuti naglas na zadnjem slogu rado skoći kao otegnuti na slog ispred sebe a da riječi na kraju ništa ne otpada, pri čem se *o* i *e* u predzadnjem slogu šire: *gláva*, jer izvorno a i čakavski glāvā; *svēća*, jer izv. svēčā; *zima*, jer izv. zīmā; *sluga*, jer izv. slügā; *srna*, jer izv. srnā; *gora*, jer izv. gorā; *žena*, jer izv. ženā; *lepota*, jer izv. leptōtā; *rešeto*, jer izv. rešetō pa tako: tēle; *jár̄m sósed*, človek pēlin, oğbn̄ kōzbl; adj. mōčbn̄ sládbk̄ lāhb̄k; praes. tēpem, imperat. tēpi lōmi, part. tēpla tēpli, lōmil itd. itd. — Ali naglas ostaje često na zadnjem slogu: m̄tglā iglā igrā treskā st̄klō suknō, kozl̄ē kužē kup̄c̄ p̄k̄l̄, adj. slad̄k̄ t̄m̄n̄ svet̄l; cv̄tēm, *reci* cv̄tlā itd. I tako se otegnuti naglas prikazuje gotovo svuda kao nadomještaj starijega otisnutoga naglasa. — Nu dosta budi ovdje ovoliko natuknuto; stvar zahtjeva raspravu na pose, za koju ne znam bude li mi vremena prilike a osobito boljšega zdravļa.

U ostalom imaće u tim raspravima koješta što nije pravo od česa za neke stvari i znam da tako ne vrijede kako su napisane pa se ne smiju primiti ni u knjigu ni u naobrazovani govor, ali ja sam napisao onako kako mi se čulo, ili, ako šta nijesam mogao čuti, jer se u narodu ili slabo ili više ni ne govori, već dolazi samo u knizi, to sam napisao prema koječemu onako kako sam mislio da je dobro. Tako n. pr. znam da nije pravo -iti u infin. glagola kao vrniti loviti ljubiti prositi u goreñštini, niti -iti u glagola kao loviti prositi u kajkavaca za vrniti loviti ljubiti prositi uz ljubiti prōsiti u krañštini a loviti prositi u kajkavštini. Goreñsko vrnit̄ lovit̄ itd. ako sam pravo čuo, moglo bi biti prema supinu lovīt, jer u infin. obično krajnji i oslabivši na poluglasno otpada, a kajkavskomu naglašivañu loviti ne znam što bi bilo uzrok. — Tako znam da sing. gen. supstantiva kao zemļa gōra za izvorno zemļa gorā ne bi smio glasiti zeml̄ē gorē već zeml̄ē goré, jer je to stegnuto od * zemljeje * gorojē * stsl. * zemljeje * gorojē što je načineno po pronominu jeje toje od sing. nom. fem. ja ta. Oblici kao zemljeje gorojē stsl. zemljeje gorojē doduše ne dolaze

u dosele poznatoj literaturi, nego samo od njih stegnuti zemlje gore stsl. zemlje gory, ali da ovi zbiha dolaze stegom od onih, to svjedoči sing. gen. fem. pronomina stsl. jeje toje, što bi u Slovenaca glasilo jejè tojè, ali dolazi samo od njih stegnuti oblik *né té*, a osobito to što već i stsl. uz obični oblik jeje dolazi od nega stegnuti je: Miklošić *vergl. Gramm. III. 51* navodi dva primjera, jednoga iz zografskoga jevanđelija mat. 14, 4 ne dostoit̄ ti imēti je (ženy brata svoego) οὐκ ἔστι σοι ἔχειν αὐτήν non licet tibi habere eam, a drugoga iz marijanskoga kodeksa joan 11, 1 bě že edin̄ boļ Lazar̄, ot̄ Vitanije grad̄ca Mariina i Marty sestry je ἐκ κόμης Μαρίας καὶ Μάρθας ἀδελφῆς αὐτῆς, de castello Mariae et Marthae, sororis ejus. Prema stsl. je je nsl. né, te glasi *né* kako glasi i *té* za tí prema stsl. * ty, da dolazi, a kad se naglašuje *né té*, treba da se naglašuje i zemlje goré itd. Premda je ovdje nepotrebno kazivati kako je u sing. gen. nastao završetak -je -y, ipak kažem i do boļega tumačenja od nevoļe ostajem kod svoje lani u Cl. kúizi „Rada“ u članku: adverbi na ski ske ce ice u Kajkavaca izrečene misli, da je u sing. gen. ā-deklinacije završetak staroindskogoga lokativa -jām n. pr. u gatājām ašvājām spojen sa genetivnim s: -jāms, a sada samo toliko ispravļam da se je za -ā pred ām u gatājām uzeo -aj- iz pronominalnoga sing. instr. fem. u tājā i u sing. gen. nominalne a-deklinacije, pa dakle završetak glasi -ajāms od koga postaje stsl. -y u gory preko * gorajāms gorojans goroans goroons gorons gorūn gorū, a -e u zemlje preko * zemljajāms zemljoans zemljoans zemljoons zemljons zemljēns zemljēn, odatle u slovenštini zemlje i analogijom gore itd. — Opetujem da mi je bilo napisati da se -e u sing. gen. supstantiva kao zemļa gòra za izvorno zemļa gorà otegnuto naglašuje. Tako bih bio vaļada i napisao da sam se u pravo doba sjetio da sam u mladim godinama s pastirima krave dognavši na vodu da se napoje sām govorio da bi brže i radije pile: vodé vodé vodé! što je svakako genetiv sing. Ali se je meni čulo da su domari mi govorili zemļe vodé i češće još oslabļeno zemļe vodē, te je zemļe vodē moglo nastati prema plur. nom. i acc. zemļe vodē, koji se padeži ovako a i pravo naglašeni kamo češće čuju nego sing. gen. koji kad ima predlog pred sobom naglas obično potisne za slog natrag; ali oslabļeno zemļe gorē ne može imati nikakva upliva, jer se za svāk junāk hrást takodjer govori oslabļeno svāk ināk hrást. — I particip na -e morao bi prema postauu to e otisnuto naglašivati a ne otegnuto: gredē stojē ležē sedē mižē; ali kad se je u mom rodnom selu govorilo samo:

v gredéh v stojéh v ležéh v sedéh v mižéh prema v grobéh, napisao sam u dobroj misli da se naglašuje otegnuto. — Tako nekako želim da se sude a i ispravljaju i ostale griješke u mojim raspravima za koje i znam i ne znam.

Ostaje još nešto da kažem, a to jest, da se *imperfekat* u prostom narodu više ne govori, ali da mnogi kajkavac, koji se je nekoliko školao ili je boravio među štokavcima, kad se sili da na književnu govori, često opako naglašuje n. pr. on stáše bráše bijáše, govóráhu itd. mjesto stáše bráše bijáše, govóráhu itd. Isto tako opako govori i participe na *vši*, kojih takodjer u narodu gotovo više nema ali u knjizi obilato dolaze, otegnuto, premda štokavština poznaje samo otisnuti naglas n. pr. bivši, doznávši, govórivši itd. mjesto bivši, dòznávši, govórivši itd. Kad od naroda samoga nijesam mogao čuti ni imperfekta ni participa na *vši*, ali kad u knjizi dolazi jedno i drugo a često još s oznakom naglašenoga sloga, to sam kod imperfekta bilježio samo to, koji je slog naglašen, a ne i to, kako je naglašen, a kod participa na *vši* bješe mi isto tako postupati, nu zaveden Metelkom, koji opako dovodeći taj particip od participa na l(ъ) pag. 139 piše: die Betonung dieses Mittelwortes ist die des ersten Mittelwortes praet. im Weiblichen: dělal dělala dělávš, mázal mázala mázavš, govóril govóřila govóřivši, razredio sam naglas toga participa prema naglasu participa s nastavkom -l u sing. fem., ne pomislivši, da Metelko nije razlikovao otegnutoga naglasa od otisnutoga, da se dakle njegove riječi smiju umijevati jedino tako, da ima particip na *vši* naglas na onom slogu na kome ga ima particip na -l u ženskom rodu, a ne i - kakav je taj naglas, jeda li otisnuti ili otegnuti. Moja razredba dakle ne vrijedi ništa pa ju *oporičem* dodajući da se o toj stvari ne može ništa sjegurna kazati s toga što nedostaje primjera iz naroda samoga. Ali pošto je ovaj particip opet oživio i u govoru i u knjizi, treba ipak da se nešto ustanovi. Kod toga vala dati se voditi tomu, od česa se gradi taj particip; gradi se pako obično od glagolske osnove kakova je u infinitivu, jer je lako pomisliti da će imati particip isti naglas kojino ima infinitiv. U glavnoj stvari biva tako u štokavštini. Tu dolazi naglas na predzadnjem slogu, ako ima oblik participa samo dva sloga, to će reći, ako ima glagolska osnova jedan slog a završuje se vokalom, a naglas mu je otisnuti dugi: da: dávši, bi: bivši, bra: brávši, ču: čûvši, kle: klévši, mr: mřvši. Pošto se vokal pred -vši svuda produžuje a dugi štokavski otisnuto naglašen vokal u slovenštini često ostaje otisnuto naglašen, treba

da bude tako i kod Slovenaca u slučaju gdje treba da ima naglas na slogu ispred -vši, a to treba a) u baš pomenutom slučaju, kad je osnova od jednoga sloga na vokal: dâvši predâvši: da; pîvši, popîvši: pi itd. b) u osnovama od dva i više sloga na samoglasno koje u infinitivu imaju ili mogu imati naglas na slogu ispred nastavka -ti n. pr. pĕhnîti: pĕhnîvši (pĕhnila) tonîti, obiĕno tòniti: utonîvši (tonila), letĕti: odletĕvši (letĕla), drĝati: zadržâvši (držâla); pustîti: pustîvši (pustila), govorîti: izgovorîvši (govorila), hvalîti, obiĕno hvâliti: pohvalîvši (hvalila), volîti, obiĕno vòliti: izvolîvši (volila); igrâti: poigrâvši (igrâla), kovâti: podkovâvši (kovâla), pi-sâti, obiĕno písati: napisâvši (pisâla), kupovâti: nakupovâvši (kupovâla) itd. — Sve ostale osnove na suglasno i na samoglasno od jednoga ili od više sloga neka drĝe i ĕvuaju onaj naglas i na onom slogu na kojem i kakav ima glagol u infinitivu: gósti: zagóđši (góđla), prĕsti: naprĕđši (prĕđla), séĕi (od séĕi): nasĕkši (séĕla), rêĕi: rêĕkši (rĕĕla), bòsti: ubòđši (bòđla); gîniti: izgînivši (gînila), smúkniti: smúknivši (smúknila), vídeti: vídevši (víđela), síliti: prísilivši (sílila), enâĕiti: izenâĕivši (enâĕila); kúhati: nakúhavši (kúhala), vérovati: vérovavši (vérovala); — prâvdati: zaprâvdavši (prâvdala), velĕcati: navelĕĕavši (navelĕĕala), veĕĕrjati: poveĕĕrjavši (veĕĕrjala), obĕdovati: odobĕdovavši (obĕdovala), zâjutrkovati: pozâjutrkovavši (zâjutrkovala) itd. — Od inf. cvĕsti reklo bi se vaĕada, bar u Goreńskoj preevĕđši (evĕđlâ), a kajkavski prema evĕsti: preevĕťši. Osnova řĕđ, da se u infin. govori, glasila bi goreński vaĕada řĕťsti i prema tomu priřĕđši, a u kajkavaca řĕťsti dořĕđši. — Od osnova na nosnik pravi se kařto taj particip od prezenske osnove n. pr. im praes. jem: vĕmři ili vĕmři prema vĕmem vĕmem. — Tako řekako bi vaĕalo prema řtokavřtini, kako je vidjeti iz ovoga kratkoga pregleda. Kako sam veĕ kazao, u danařnoj řtokavřtini naglas na predzadńem slogu dolazi samo u osnovama na vokal od jednoga sloga, kad je participu oblik od dva sloga, nu ĕim pristupom kakovim dobije tri ili više sloga, skoĕi mu naglas natrag prema poĕetku rijeĕi a predzadńi slog ostaje dug i jer tu duĝinu mnogi drĝe opet za naglas, bileĝi se znakom ^ ili ˆ: klĕvři, ali zâklĕvři. Osnove od jednoga sloga na suglasno danas ispred -vři umeĕu a koje je opet dugo a bileĝi se â ili i â, a naglas im se ravna kako i ostalim osnovama na samoglasno od dva i više sloga po naglasu u infinitivu: trĕsti: trĕsâvři, pĕĕi: pĕĕâvři, sjĕsti: sjĕđâvři, trńuti: trńûvři, řivjeti: řivĕvři, hvâliti: hvâlîvři,

životáriti: životárívši, písati: písávši, kazívati: kazívávši, tónuti: tónúvši, žèljeti: žèljévši, nòsiti: nòsívši, govòriti: govòrívši, ìgrati: ìgrávši, blebètati: blebètávši, štòvati: štòvávši, kupòvati: kupòvávši, pàmtiti: pàmtívši, právdati: právdávši, gñuti: gñúvši, vídjeti: vídjévši, gáziti: gázívši, glèdati: glèdávši, vjèrovati: vjèrovávši itd. izostaviv ono što za slovenštinu nema mjesta.

U Zagrebu, 15 januara 1891.

